

VÝROČNÍ ZPRÁVA

UNIE ČESKÝCH A SLOVENSKÝCH ZOOLOGICKÝCH ZAHRAD

č. 12

2009

**Vydala: UNIE ČESKÝCH A SLOVENSKÝCH
ZOOLOGICKÝCH ZAHRAD**

Člen

Světové asociace zoo a akvárií (WAZA)

Evropské asociace zoo a akvárií (EAZA)

Světový svaz ochrany přírody (IUCN)

WAZA, EAZA and IUCN member

World Association of
Zoos and Aquariums
WAZA | United for
Conservation

Obsah

Úvodní slovo prezidenta	6
<i>Introduction of the President</i>	
Orgány UCSZ.....	9
<i>The UCSZ Bodies</i>	
Zoologická zahrada Bojnice	11
Zoologická zahrada Bratislava	18
Zoologická zahrada Košice	26
Zoologická zahrada Spišská Nová Ves	34
Zoologická zahrada města Brna	40
Zoologická zahrada Děčín - Pastýřská stěna	51
ZOO Dvůr Králové a. s.	63
Zoologická zahrada Hodonín	77
Podkrušnohorský zoopark Chomutov	85
Zoologická zahrada Jihlava	93
Zoologická zahrada Liberec	100
Zoologická zahrada Ohrada	107
Zoologická zahrada Olomouc	116
Zoologická zahrada Ostrava	125
Zoologická a botanická zahrada města Plzně	134
Zoologická zahrada hl. m. Prahy	144
Zoologická zahrada Ústí nad Labem	155
ZOO PARK Vyškov	164
ZOO a zámek Zlín - Lešná	171
Ekonomické údaje zoo v roce 2009.....	180
<i>The economic information on Zoos in 2009</i>	
Zástupci UCSZ v odborných organizacích a skupinách	184
<i>Representatives of the UCSZ in professional organizations and groups</i>	
Zprávy o činnosti odborných komisí UCSZ.....	188
<i>Reports of the UCSZ Specialist Committees</i>	
Komise pro ryby.....	188
<i>The fish Committee</i>	
Komise pro plazy a obojživelníky.....	189
<i>The Amphibians and Reptiles Committee</i>	
Komise pro papoušky	192
<i>The Parrots Committee</i>	

Komise pro poloopice.....	193
<i>The Prosimians Committee</i>	
Komise pro starosvětské primáty	194
<i>The Old World Primates Committee</i>	
Komise pro kosmanovité	196
<i>The Callitrichids Committee</i>	
Komise pro gibony a lidoopy	197
<i>Committee for Gibbons and Great Apes</i>	
Komise pro gibony a lidoopy	198
<i>Gibbon and Great Ape Committee</i>	
Komise pro malé kočkovité šelmy	199
<i>Small Cats Committee</i>	
Komisio pre veľké mačkovité šelmy.....	201
<i>The Big Cat Committee</i>	
Komise pro ploutvonožce	202
<i>The Pinnipedian Committee</i>	
Komise pro antilopy.....	203
<i>The Antelopes Committee</i>	
Komise pro žirafy.....	204
<i>The Giraffes Committee</i>	
Komise pro koňovité.....	206
<i>The Equids Committee</i>	
Komise pro slony.....	208
<i>The Elephant Committee</i>	
Komise pro jeleny.....	209
<i>The Deer Committee</i>	
Komise veterinární.....	210
<i>The Veterinary Committee</i>	
Komise pro evidenci zvířat	211
<i>The Animal Records Committee</i>	
Komise pro ekonomiku.....	213
<i>The Economy Committee</i>	
Komise výstavby.....	214
<i>The Construction and Maintenance Committee</i>	
Komise vzdělávání a marketingu	216
<i>The Education and Marketing Committee</i>	
Komise pro transporty zvířat.....	217
<i>The Committee for Animals Transport</i>	
Složení odborných komisí UCSZ.....	218
<i>Membership of the UCSZ Specialist Committees</i>	
Konference a setkání.....	220
<i>Conferences and Meetings</i>	

Výpis usnesení z 19. Valné hromady Unie českých a slovenských zoologických zahrad v Ohradě 28. 5. 2009	220
Různé.....	225
<i>Various</i>	
Středoevropská asociace přátel (CEAF) ZOO v roce 2009.....	225
<i>The CEAF in 2009</i>	
Vypuštění samců osla somálského v Džibutsku.....	230
<i>Release of males African Wild Ass in Djibouti</i>	
Reintrodukce orlosupa bradatého 2009.....	232
<i>Re-introduction of Bearded Vulture 2009</i>	
Repatriace supy hnědé a orlosupa bradatého.....	234
<i>Repatriation of Cinereous vulture and Bearded vulture</i>	

Úvodní slovo prezidenta

Introduction of the President

Vážené dámy, Vážení pánové, milí příznivci zoologických zahrad,

máme za sebou nelehký rok. Zatím co jiná zařízení pociťují pokles ekonomiky, návštěvnost našich zoo vzrostla o 635.625 a dosáhla 6.380 tis. návštěvníků. Největší nárůst zaznamenala zlínská zoo, která jako třetí zoo, překročila bájnou hranici půl milionu návštěvníků. Ještě před několika lety to bylo téměř nepředstavitelné. Nebývá mým zvykem personifikovat, ale musím složit poklonu příteli, řediteli Ivoši Klikovi, který po mně převzal žezlo nejstaršího ředitele unijních zahrad. Když jsem u těch poklon, další zoo, které předpovídám hvězdou perspektivu je plzeňská. Tato zoo také vede ve stavebních investicích a je to opravdu vidět. I zde, jako vždy a za vše může ředitel, zde to je můj přítel, vynikající zoolog a manažér Jirka Trávníček. Dobrým ředitelem zoo se člověk nerodí, ale stává se jím po dlouhodobých zkušenostech. Neplatí to obecně, chce to talent odhodlání a především dřinu. Výbornou návštěvnost vykazuje i Zoo Jihlava. Příkládám údaje, které zveřejnil CzechTourism 8/2009, i když to nejsou čísla dnes úplně aktuální, jistě jsou pro nás velmi lichotivá.

Ing. Vladislav Jiroušek, prezident UCSZ
Foto Dana Holečková

TOP 5 nejnavštěvovanějších zoo

1. Zoo Praha 1,20 milionu
2. ZOO Dvůr Králové 539 tisíc
3. ZOO Zlín 490 tisíc
4. Zoo a botanická zahrada Plzeň 405 tisíc
5. Zoo Liberec 374 tisíc

V šesti krajích jsou zoologické zahrady na prvním místě v návštěvnosti.

Plzeňský - Zoo a botanická zahrada Plzeň, Královéhradecký - ZOO Dvůr Králové, Vysočina - Zoo Jihlava, Zlínský - ZOO Zlín, Olomoucký - Zoo Olomouc, Moravskoslezský - Zoo Ostrava

Do první desítky nejnavštěvovanějších turistických cílů v ČR 2008 se dostaly tři zoologické zahrady, do druhé desítky se dostalo dalších pět zoo.

Pořadí turistických cílů podle počtu návštěvníků 2008

1. Pražský hrad 1,34 milionu (1.)
  - 2. Zoo Praha 1,20 milionu (2.)**
  3. Židovské muzeum, Praha 612 tisíc (4.)
  4. Národní muzeum, Praha 549 tisíc (3.)
  5. Centrum Babylon, Liberec 540 tisíc (29.)
  - 6. ZOO Dvůr Králové 539 tisíc (6.)**
  - 7. ZOO Zlín 490 tisíc (7.)**
  8. Národní galerie, Praha 477 tisíc (5.)
  9. Staroměstská radnice, Praha 456 tisíc (9.)
  10. Památník Tereziín 443 tisíc (8.)
  - 11. Zoo a botanická zahrada Plzeň 405 tisíc (10.)**
  - 12. Zoo Liberec 374 tisíc (13.)**
  - 13. Zoo Ostrava 364 tisíc (19.)**
  14. Miniuni + Slezskostravský hrad + Sklep strašidel, (Ostravské výstavy) Ostrava 362 tisíc (42.)
  15. Jeskyně Moravského krasu 360 tisíc (12.)
  - 16. Zoo Olomouc 356 tisíc (11.)**
  17. Státní hrad a zámek Český Krumlov 338 tisíc (14.)
  18. Státní zámek Lednice 331 tisíc (20.)
  - 19. Zoo Brno 327 tisíc (30.)**
  20. Rozhledna Petřín, Praha 308 tisíc (16.)
- Čísla v závorce udávají pořadí z předchozího roku.*

Diskutovanou složkou našich ekonomických ukazatelů je soběstačnost, poměr nákladů s vlastními příjmy. Je samozřejmé, že tento faktor velmi významně ovlivňuje příjem ze vstupného. Nejvyšší soběstačnost zcela očekávaně vykazuje Zoo Praha. Zlínská zoo jako druhá v historii překročila hranici 70%. Za nimi sekundují další dvě úspěšné Zoo Jihlava a ZOO Dvůr Králové.

Zoo Olomouc, Liberec a Jihlava odvádějí odpisy dlouhodobého investičního majetku, je to jako kdybych se škrabal levou rukou za pravým uchem. Zřizovatel prostředky druhou stranou do zoo zase vrátí. Naštěstí v Jihlavě již zvítězil zdravý rozum a odpisy byly odvedeny zřizovateli naposled.

Je již samozřejmé, že naše členské zoo dosáhly kromě investičního rozvoje také mnoha vynikajících chovatelských úspěchů, ale na to mi již prostor nezbývá. Po úspěšném transportu černého nosorožce z královédvorské zoo do Afriky, nelze nezmínit ochranný projekt, který svým významem zaujal veřejnost celého světa. Myšlenka repatriace severní formy bílých nosorožců do původní domoviny se vyvíjela dlouho. Bohužel, stále více narážela na odpor mnoha „odborníků“. Netušil jsem, kolik lidí v tomto státě je experty na

nosorožce. Sám i přes více než pětadvacetiletou praxi, bych si to o sobě tvrdit nedovolil. Posléze kauza narostla do obřích dimenzí a stala se politikem. Díky podpoře naší unie, řady světových odborníků a především houževnatosti kolegyně Dany Holečkové, se dobrá věc podařila. Náročný, perfektně připravený transport se podařil, nosorožci se v novém prostředí zabydleli nad očekávání rychle. Pokud by se podařilo nastartovat reprodukční cyklus, tak by to byl úžasný úspěch.

Vážení přátelé, přijďte se do našich zoo podívat. Nejen, že si odnesete krásné zážitky a poznání, ale také přispějete na zachování genofondu ohrožených druhů zvířat.

Váš, Ing. Vladislav Jiroušek, prezident UCSZ

president.ucsz@zoo.cz

www.zoo.cz

Summary:

The President of the UCSZ was appraised past year 2009. He enthroned attendance increase of members zoo. The eight zoos become to the first twenty most visit establishments in our country..

Orgány UCSZ

The UCSZ Bodies

Rada UCSZ

Ing. Vladislav Jiroušek - prezident UCSZ
MVDr. David Nejedlo, Liberec - viceprezident UCSZ
Ing. Petr Čolas, Ostrava - člen Rady UCSZ
Ing. Miloslava Šavelová, Bratislava - člen Rady UCSZ

Kancelář UCSZ

Ing. Vladislav Jiroušek, Jihlava - výkonný ředitel kanceláře UCSZ
president.ucsz@zoo.cz
Božena Šprynarová, Jihlava - sekretář UCSZ
office.ucsz@zoo.cz

Revizní komise

Ing. Vladimír Pokorný, Ohrada - předseda
Ing. Eliška Kubíková, Jihlava - člen
Kateřina Majerová, Děčín - člen

Institucionální a personální členové UCSZ k 1. 1. 2010

Ing. Milan Sovčík, Bojnice
Ing. Miloslava Šavelová, Bratislava *
MVDr. Martin Hovorka, Brno *
Kateřina Majerová, Děčín
RNDr. Dana Holečková, Dvůr Králové *
Ing. Miroslav Frais, Hodonín *
Bc. Iveta Rabasová, Chomutov
Ing. Eliška Kubíková, Jihlava *
Ing. Štefan Kollár, Košice
MVDr. David Nejedlo, Liberec *
Ing. Vladimír Pokorný, Ohrada *
Dr. Ing. Radomír Habáň, Olomouc *
Ing. Petr Čolas, Ostrava *
Ing. Jiří Trávníček, Plzeň *
PhDr. Petr Fejk, Praha * do 10/2009
Ing. Petr Ptáček, Praha do 31.12.2010
Ing. Jana Dzuriková, Spišská Nová Ves
Mgr. Tomáš Kraus, Ústí nad Labem * do 5/2009
MVDr. Václav Poživil, Ústí nad Labem od 8/2009
Josef Kachlík, Vyškov
Mgr. Ivo Klika, Zlín *

* **personální členové**

Čestní členové UCSZ

Jaroslav Zdražil †

Ing. Josef Vágner CSc †

Prof. RNDr. Zdeněk Veselovský DrSc. †

Jan Králíček †

Ing. Gustáv Cmarko †

Ing. Svatomír Králík

Walter Markel

MVDr. Petr Skalka

RNDr. Josef Janeček

Josef Stehlík, prom. biol. CSc.

RNDr. Bohumil Král, CSc.

Ing. Vladislav Jiroušek

Ing. Jan Filip

Ing. Lubomír Moudrý

MVDr. Přemysl Rabas

Ing. Zdeněk Slavotínek

Ing. Vladimír Šrank

PhDr. Petr Fejk

Zoologická záhrada Bojnice

Riaditeľ: Ing. Milan Šovčík
Director

Adresa: Zoologická záhrada Bojnice
Address Zámok a okolie 6
97201 - Bojnice, SK
Tel.: +421 465 402 975
Fax: +421 465 403 241
E-mail: director@zoobojnice.sk (riaditeľ/director)
zoobojnice@zoobojnice.sk (sekretárka/secretary)
Web: www.zoobojnice.sk

Rozloha v ha (celkovo/expozičná časť): 41/20
Area in ha (total/exhibits)

Počet zvierat (druhy/jedince): 384/2050
Number of animals (species/specimen)

Počet Európskych chovných programov (EEP): 25/89
Number of EEPs (species/specimen)

Počet Európskych plemenných kníh (ESB): 24/89
Number of ESBs (species/specimen)

Členstvo v odborných organizáciách:

Membership in professional organizations

UCSZ - Únia českých a slovenských zoologických záhrad

Union of Czech and Slovak Zoological Gardens

WAZA - Svetová asociácia zoo a akvárií

World Association of Zoos and Aquariums

EAZA - Európska asociácia zoo a akvárií

European Associations of Zoos and Aquaria

ISIS - Medzinárodný informačný systém druhov chovaných v zoo

International Species Information System

EEKMA - Európska asociácia chovateľov slonov

European Elephant Keepers and Managers Association

SAZZ - Slovenská asociácia zoologických záhrad

Association of Slovak Zoological Gardens

CHOVATELSKÉ NOVINKY

Husbandry news

- Zaujímavé odchovy (*Notable births*): 1.0 orangutan bornejský (*Pongo pygmeus*); 1.3 ženetka škvrnitá (*Genetta genetta*); 1.1 kudu veľký (*Tragelaphus strepsiceros*); 1.2 zebra Chapmanova (*Equus quagga chapmani*); 0.1 zebra Hartmannovej (*Equus zebra hartmannae*); 0.2 markhur turkménsky (*Capra falconeri heptneri*); 1.0 ťava dvojhrbá (*Camelus bactrianus*); 2 jeleň sika Dybowského (*Cervus nippon dybowskii*); 0.1 gueréza pláštiková (*Colobus guereza*); 1.0 tamarín červenobruchý (*Saguinus labiatus*); 1.0 tamarín pinčí (*Saguinus oedipus*); 2 kosmáč trpasličí (*Cebuella pygma niveiventris*); 4 plamienka driemavá (*Tyto alba*); 1 sova lesná (*Strix aluco*); 2 sokol rároh (*Falco cherrug*); 2.1 bažant siamsky (*Lophura diardi*); 1.0 kráska červenozobá (*Urocissa erythrorhyncha*); 2.1 vaza veľký (*Coracopsis vasa*); 1.2 amazóňan oranžovokrídly (*Amazona amazonica*); 1.0 ara zelenokrídla (*Ara chloroptera*); 0.1 ara modrožltá (*Ara ararauna*); 1.1 alexander čínsky (*Psittacula derbiana*); 2 ibis molucký (*Threskiornis molucca*); 1.0 pelikán ružový (*Pelecanus onocrotalus*). 0.2 hus divá (*Anser anser*); 1 hrdzavka potápavá (*Netta rufina*); 13 pytón tmavý (*Python molurus bivittatus*) a 7 pralesnička batiková zelená (*Dendrobates auratus*).

Orangutan bornejský (*Pongo pygmaeus*). Prvý odchov druhu na Slovensku.

Bornean Orangutan – first ever reared orangutan in Slovakia.

Foto: Z. Mihálovová

Štvorčatá ženky skvrnitej (*Genetta genetta*) – prvý odchov v zoo.

Four cubs of Common Genet – first reared in zoo history.

Foto: P. Lupták

- Zaujímavé príchody (*Notable arrivals*): 1.0 leopard perzský (*Panthera pardus saxicolor*); 1.0 mačiak Rolowayov (*Cercopithecus diana roloway*); 2.0 lev (*Panthera leo*); 1.0 kozorožec kaukazský (*Capra caucasica*); 0.2 ara arakanga (*Ara macao*); 0.1 kazuár veľkoprilbý (*Casuarus casuarus*); 0.1 orliak bielostrídly (*Halieetus pelagicus*); 0.1 lori žltouchrbtý (*Lorius garrulus flavopalliatu*); 6 korytnačka skalná (*Malacochersus tornieri*); 2 sanzinia madagaskarská (*Sanzinia madagascariensis*); 1 varan smaragdový (*Varanus prasinus*).

NOVINKY EXPOZIČNEJ ČASTI

New or adapted exhibits

- K hlavným novinkám patrí otvorenie náučného Karpatského chodníka v hornej časti zoo, v rámci ktorej sa vynovilo priečelie výbehu vlkov a kompletne sa renovoval priestor pre rysa. Súčasťou nového chodníka sú edukačné panely a infoprístrešok o systéme NATURA 2000. Svojpomocne sa podarilo prebudovať stajne pre nový druh antilop, vrátane predvýbehov a vznikla aj malá expozícia kosmáčov.

A new Carpathian Natural Trail was opened. As part of this new section the front of wolves exhibit was renovated and lynx exhibit reconstructed. The new housing for new species of antelope was renovated. The new exhibit for Pygmy marmosets was builded.

VÝCHOVNÁ A VZDELÁVACIA ČINNOSŤ

Education

Výučbové programy, školské výlety, výjazdy:

Educational programmes, school excursions, trips

Celkový počet výučbových podujatí za rok 2009: 90 (3237 účastníkov)

výučba v zooškole (programy korešpondujúce s učebnými osnovami): 17 podujatí (539 účastníkov)

- „Vidíme ich srdcom“ (program pre nevidiacich a slabozrakých): 3 podujatia (51 účastníkov)
- osobitné programy pre špecifické skupiny žiakov:
  - a) žiaci s výchovno-vzdelávacími problémami: 8 podujatí (330 účastníkov)
  - b) nadané deti (ERIN, ZŠ Mariánska ul.): 1 podujatie (44 účastníkov)
- kampaň EAZA „Žijú tu s nami“: 36 podujatí (1458 účastníkov)
- iné (besedy na školách, návšteva nemocničnej školy, problematika kriminality, seniari ai.): 20 podujatí (698 účastníkov)

Public events - zooschool 17 events (539 participants), 3 projects for special visitors (blind people) - 51 part., handicapped pupils - 8 events, 330 part., talented kids (44 part.), EAZA campaign - 36 events (1458 participants)

Krstiny oslavy a ďalšie akcie:

Christening Parties, celebrations and other events in the Zoo

- 1. máj 2009: „Otvorenie letnej turistickej sezóny“ - pri príležitosti zahájenia letnej turistickej sezóny sme návštevníkom sprístupnili prvú etapu novej expozície „Náučný chodník karpatskej fauny“. Akcia bola doplnená sprievodným programom. Zoo v tento deň navštívilo 6015 návštevníkov.

Opening of the summer season and a new Carpathian Natural Trail in the Zoo opened.

- 23. máj 2009: „Krst mláďaťa medveďa hnedého“ - podujatie sa uskutočnilo ako súčasť aktuálnej kampane EAZA zameranej na ochranu európskych šeliem. Krstným otcom samice medveďa hnedého sa stal zástupca Ministerstva životného prostredia SR RNDr. Jozef Dúha, PhD. Podujatie bolo doplnené kultúrnym sprievodným programom. V tento deň do zoo zavítalo 2783 návštevníkov.

Giving name party of two brown bear females found as orphans in the wild with representative of Ministry of Environment.

- 1. jún 2009: „Deň detí v Zoo Bojnice“ - svoj sviatok v zoologickej záhrade oslávilo 2078 detí. Detský návštevník mal vstup do zoo za symbolickú cenu - 0.03 eur.

Sprievodné podujatia:

- „Maľovanie ako čarovanie“ - súťaž v kresbe na chodník (20 súťažiacich)
- „Dobrá chuť“ - ukážka kŕmenia plazov a rybičiek
- „Krst mláďaťa pelikána ružového so sprievodným programom“ - krstnou mamou sa stala zástupkyňa Ministerstva životného prostredia SR Ing. Aneta Vargicová
- „Pravá, ľavá“ - vystúpenie slonov afrických
- „Had je môj kamarát“ - stretnutie detí s pytónom kráľovským

Children's day: Giving name party of newly reared pelecán (with representative of Ministry of Environment), program with elephants, snakes and fishes

- 11. september 2009: „Krst mláďaťa roka - orangutana bornejského Kirana“ - krstnými rodičmi orangutana sa stali pani Lucia Barmošová, moderátorka hlavnej spravodajskej relácie TV JOJ a pán František Tám, primátor mesta Bojnice. Podujatie poukazovalo na ohrozenosť a dôležitosť ochrany tohto živočíšneho druhu. Organizované školské kolektívy mali vstup na podujatie a následnú prehliadku areálu záhrady za symbolické vstupné 0,03 eur. Zoo Bojnice v tento deň navštívilo 407 návštevníkov.
Giving name party of the first orangutan borned in Slovakia.
- 10. december 2009: „V zooškole pri stromčeku“ - slávnostné ocenenie víťazov motivačných ankiet a aktivít organizovaných Zoo Bojnice v roku 2009. (15 účastníkov)
Christmas event in the zooschool.

Iné programové a mediálne akcie:

Various events, competitions, specific sessions and meetings

- 22. apríl 2009: „Deň Zeme“ - v spolupráci s pracovníkom Štátnej ochrany prírody RNDr. Vladimírom Slobodníkom CSc. sme pripravili blok besied pre študentov stredných škôl pod názvom „Žijú tu s nami na Slovensku“. Podujatie bolo úvodom k aktuálnej kampani EAZA na ochranu európskych šeliem. Zúčastnilo sa ho 163 študentov a 10 pedagogických pracovníkov.
International Earth's Day: Carnivores with us.

Výstavy a prezentácie:

Exhibitions and presentations

- Výstava „Kupujeme si ich životy“, zaoberajúca sa problematikou CITES bola nainštalovaná v dvoch výchovno - vzdelávacích zariadeniach. Celkovo si ju prezrelo 1130 respondentov:
  - Gymnázium V. B. Nedožerského, Matice slovenskej 16, 971 01 Prievidza (21. október 2008 -28. január 2009): 1000 respondentov
  - Špeciálna základná škola internátna v Prievidzi (2. apríl 2009 - 11. máj 2009): 130 respondentov*Exhibition: „We are buying their lives“, CITES*
- 2. - 6. november 2009: „Týždeň vedy a techniky“ - výstava prác študentov Školy úžitkového výtvarníctva v Ružomberku. Výstava bola prístupná všetkým návštevníkom zoo. Tematicky bola zameraná na ochranu európskych šeliem.
Exhibition: European carnivores in art (presentation School of Arts students)

Vzdelávanie a osveta verejnosti k ochrane prírody:

Conservation and Education

- Mimoškolská činnosť detí: „Zookružok“ realizuje svoju činnosť v priestoroch Zoo Bojnice v priebehu školského roka. V súčasnosti má krúžok 15 stabilných členov.
- Podujatia pre seniorov: Zoo Bojnice dlhodobo spolupracuje s Klubom dôchodcov v Bojniciach. Podujatia pre seniorov sa realizujú podľa časového harmonogramu „Plánu Klubu dôchodcov“. V roku 2009 sa uskutočnilo jedno stretnutie (14. august 2009, 45 účastníkov).
Events for the Zoo club members and seniors.

Besedy a prednášky:

Lectures

- 3. február 2009: Beseda pod vedením pracovníka zoo p. Milana Berešika o zaujímavostiach z ríše rýb, obojživelníkov a plazov sa uskutočnila na Obchodnej akadémii v Partizánskom. Zúčastnilo sa jej 42 študentov tejto školy.
Lecture of our keeper at the highschool Partizánske
- 12. a 16. marec 2009: na pozvanie vyučujúcej zo Špeciálnej základnej školy internátnej sa uskutočnili dve prednášky na tému Lesné zvieratá. Jedna prednáška bola určená žiakom prvého, druhá žiakom druhého stupňa. Celkovo sa stretnutia zúčastnilo 80 detí.
Two lectures for handicaped children

Akcie mimo Zoo:

Events outside the Zoo

- 4. jún 2009: „Deň detí v Detskej fakultnej nemocnici v Banskej Bystrici“ - stretnutie s detskými onkologicky liečenými pacientmi v nemocničnej škole pri fakultnej nemocnici. Detským pacientom sme predstavili kampaň EAZA.
Children's day in Hospital, Banská Bystrica - oncological patients
- 8. október 2009: „Deň zvierat v Detskej fakultnej nemocnici v Banskej Bystrici“ - pripomenutie si Svetového dňa zvierat s detskými pacientmi v „nemocničnej škole“ pri Detskej fakultnej nemocnici v Banskej Bystrici.
Children's day in Hospital, Banska Bystrica - oncological patients.

Účasť na konferenciách

Participation at conferencies

- účasť 2 pracovníkov na zasadnutí odborných komisií UCSZ v Bratislave, vedenie Komisie UCSZ pre veľké mačky a Komisie UCSZ pre pazúrikaté primáty
- vydanie 5. čísla zborníka Baghira a 1. čísla zborníka Midas
- 2 pracovníci na zasadnutí odborných komisií pre kopytníky UCSZ, Olomouc
- 2 pracovníci na Valnom zhromaždení UCSZ, Ohrada
- 2 pracovníci na Stretnutí pracovníkov českých, slovenských a poľských zoo, Vyškov
- 2 pracovníci na zasadnutí Komisie chovateľov slonov, Ostrava

- 1 pracovníčka na zasadnutí Komisie evidencie zvierat UCSZ, Kostelec nad Černými Lesy
  - 2 pracovníci na stretnutí ošetrovateľov ľudoopov, Hodonín
  - 2 pracovníci na stretnutí akvaristickej komisie UCSZ
  - 1 pracovník na stretnutí teraristickej konferencii
  - 2 pracovníci zoo sa zúčastnili EAZA konferencie v Kodani, Dánsko
  - 2 pracovníci - vedecká konferencia Výskum cicavcov na Slovensku, Zvolen
  - 1 pracovníčka - Medzinárodná konferencia prac. prírodovedných múzeí, Lipt. Mikuláš
- Two employees - 7 UCSZ commissions (primates and carnivores); 2 employees - UCSZ ungulate commissions; coordination of UCSZ Big Cat commission and publication of Bulletin Baghira - Volume 4 (plus pdf versions); coordination of UCSZ Callithrichid commission, plus publishing of bulletin Midas Volume 1; 2 keepers - UCSZ commission of Aquaristics; UCSZ Annual Meeting (2 employees); Meeting of representatives of Czech, Slovak and Polish zoos (2 people); Elephant keepers meeting (2), UCSZ commission of animal registrars (1 employee), EAZA conference, Copenhagen, Denmark (2 persons); 1 person - Intl. Conference of Natural History Museum workers; 2 employees: conference on Mammal research in Slovakia; 2 persons - meeting of great apes keepers; 1 person - herpetological conference.*

Nové priečelie expozície vlkov – Karpatský chodník.

A new front of the European wolf exhibit – The Carpathian pathway.

Foto: P. Lupták

Zoologická záhrada Bratislava

Riaditeľ: Ing. Miloslava Šavelová
Director

Adresa: Zoologická záhrada Bratislava
Address: Mlynská dolina 1 84227 - Bratislava, SK
Tel.: +421 265 422 848, +421 260 102 111 (sekretariát/office)
Fax: +421 265 421 868
E-mail: zoo@zoobratislava.sk
Web: www.zoobratislava.sk

Rozloha v ha (celkom/expozičná časť): 96/35
Area in ha (total/exhibits)

Počet zvierat (druhy/exempláre): 161/1045
Number of animals (species/specimen)

Počet Európskych chovných programov (EEP): 17/54
Number of EEPs (species/specimen)

Počet Európskych plemenných kníh (ESB): 16/46
Number of ESBs (species/specimen)

Členstvo v odborných organizáciách:

Membership in professional organizations

UCSZ - Únia českých a slovenských zoologických záhrad
Union of Czech and Slovak Zoological Gardens

EAZA - Európska asociácia zoo a akvárií
European Associations of Zoos and Aquaria

IZE - Medzinárodná asociácia zoo pedagógov
International Association of Zoo Educators

ISIS - Medzinárodný informačný systém druhov chovaných v zoo
International Species Information System

ESB - Európska plemenná kniha
European Studbook

CHOVATEĽSKÉ NOVINKY

Husbandry news

- Zaujímavé odchovy (*Notable births*): 0.0.2 *Pseudotropheus demasoni*; 0.0.4 korytnačka čiernobruchá (*Melanochelys trijuga*); 0.0.5 gekón (*Hemidactylus triedrus*); 0.0.3 nandu pampový (*Rhea americana*); 0.0.3 ibis posvätný (*Threskiornis aethiopicus*);

- 0.0.4 plameniák ružový (*Phoenicopterus roseus*); 2.0 kengura červená (*Macropus rufus*); 1.0 tamarín pinči (*Saguinus oedipus*); 0.1 tamarín žltoruký (*Saguinus midas midas*); 1.1 mačka divá (*Felis silvestris*); 2.5 nosáľ červený (*Nasua nasua*); 2.4 psík medvedikovitý (*Nyctereutes procyonoides*); 0.0.4 surikata vlnká (*Suricata suricatta*); 6.3 vlk európsky (*Canis lupus lupus*); 0.0.9 sviňa divá (*Sus scrofa*); 1.0 ťava dvojhrbá (*Camelus bactrianus f. d.*); 1.1 zebra Chapmannova (*Equus burchellii chapmani*); 0.1 zubor európsky (*Bison bonasus*)
- Zaujímavé príchody (*Notable arrivals*): 0.0.4 Labidochromis caeruleus; 0.0.10 Aulonocara sp.; 1.1 krokodíl čelnatý (*Osteolaemus tetraspis*); 0.0.1 užovka červená (*Pantherophis guttatus*); 0.0.1 užovka tenkochvostá (*Elaphe taeniura friesei*); 0.1 kačička mandarínska (*Aix galericulata*); 0.2 kajka morská (*Somateria mollissima*); 1.3 páv korunkatý (*Pavo cristatus*); 1.0 tragopan Temminckov (*Tragopan temminckii*); 0.0.2 alexander malý (*Psittacula krameri*); 1.1 belaňa tundrová (*Bubo scandiaca*); 1.0 potkanokengura králikovitá (*Bettongia penicillata*); 0.1 kosmáč trpasličí (*Callithrix pygmaea pygmaea*); 1.1 mačiak svetlobruchý (*Cercopithecus petaurista*); 1.0 tamarín pinči (*Saguinus oedipus*); 2.0 útoľň malý (*Nycticebus pygmaeus*); 0.1 karakal (*Caracal caracal*); 1.0 medveď biely (*Ursus maritimus*); 0.2 nosáľ červený (*Nasua nasua*); 0.3 pes hyenovitý (*Lycaon pictus*); 1.1 rys kanadský (*Lynx canadensis*); 0.1 lama krotká (*Lama glama*); 1.0 žirafa Rotschildova (*Giraffa camelopardalis rotschildi*)

Mláďa plameniaka ružového (*Phoenicopterus roseus*), nar. 12. 6. 2009.
Offspring of Greater flamingo (Phoenicopterus roseus), born 12. 6. 2009.
 Foto: Fero Zajac

NOVINKY EXPOZIČNEJ ČASTI

New or adapted exhibits

- rekonštrukcia chovného zariadenia pre medvede hnedé
Reconstruction of outdoor enclosure for brown bears
- inštalácia klietky vo vnútornom boxe pre jaguáre americké
Installation of manipulation cage in the inside enclosure for jaguars
- výstavba prístreškov vo vonkajších výbehoch pavilónu šeliiem (tigre, jaguáre, levy)
Construction of shelters in outside enclosures of big cats' house (tigers, jaguars, lions)
- rekonštrukcia chovného zariadenia vlka európskeho
Reconstruction of breeding facility for European wolf
- komplexná rekonštrukcia terária
General reconstruction of terrarium
- rekonštrukcia chovného zariadenia rysa kanadského
Reconstruction of breeding facility for Canadian lynx
- rekonštrukcia chovného zariadenia pre belane tundrové
Reconstruction of breeding facility for Snowy owls
- rekonštrukcia a úprava chovného zariadenia pre plameniaky ružové
Reconstruction and modification of breeding facility for Greater flamingos

Návštevnícky servis:

Servis for the public

- štyri bufety so stolovaním v prírodnom štýle
Four refreshment stands in natural style
- Zoo shop s pestrou paletou propagačného materiálu a suvenírov
Zoo shop with wide range of promotion material and souvenirs
- dve detské ihriská
Two children playgrounds
- víkendové vozenie na koňoch
Weekend horse riding

VÝCHOVNÁ A VZDELÁVACIA ČINNOSŤ

Education

Akcie pre verejnosť:

Events for the public

- Bratislava pre všetkých; 25. - 26. 4.; počet účastníkov: 39.500
Bratislava for All; 25. - 26. 4.; attendance: 39.500
- Deň detí v Zoo Bratislava s TV Minimax; 30. 5.; počet účastníkov: 1.664
Children Day in Bratislava Zoo with TV Minimax; 30. 5.; attendance: 1.664
- Jazdecké preteky o Cenu Zoo Bratislava; 6. 6.
Bratislava Zoo Equestrian contest; 6. 6.
- Lovci v ohrození; 20. 6.; počet účastníkov: 237
Hunters in Danger; 20. 6.; attendance: 237

- Rodinné zoo-logiády; júl - august; počet účastníkov: 16.090
Family Zoo Events; July - August; attendance: 16.090
- Európska noc netopierov; 12. 9.; počet účastníkov: 712
European Bat Night; 12. 9.; attendance: 712
- Svetový deň zvierat a deň sponzorov zvierat v zoo; 4. 10.; počet účastníkov: 1.797
World Animal Day and Animal Sponsors Day; 4. 10.; attendance: 1.797
- Mikulášske kŕmenie zvierat; 6. 12.; počet účastníkov: 206
Christmas Commentated Feedings; 6. 12.; attendance: 206

Výučbové programy, školské výlety, výjazdy:

Educational programmes, school excursions, trips

- Programy ekologickej výučby pre školy; január - december; počet účastníkov: 936
Ecological education programmes for schools; January - December; attendance: 936
- Programy tematického sprevádzania pre školy; január - december; počet účastníkov: 345
Field animal talks for schools according to chosen programme; January - December; attendance: 345
- Prírodovedný krúžok „Pohľad do tajov prírody“; apríl - jún a september - november; počet účastníkov: 24
Field-club „Insight into the secrets of nature“; April-June and September-November; attendance: 24

Svetový deň zvierat
World Animal Day
Foto: Fero Zajac

Iné programové a mediálne akcie:

Various events, competitions, specific sessions and meetings

- Váženie nosáľa červeného - samice Matildy pre Dr. Oetker; 2. 1.
Female coatí, Matilda, weighting for dr. Oetker; 2. 1.
- Za separovaný odpad vstup do zoo a DinoParku; 11. 5. - 29. 5.; počet účastníkov: 7.639
Free entry to the Zoo and DinoPark as a reward for recycling; 11. 5. - 29. 5.; attendance: 7.639
- Znakujeme v zoo; 16. 5.; počet účastníkov: 30 detí s rodičmi
Signing for babies; 16. 5.; attendance: 30 babies with their parents
- Výsadba bambusového porastu; 10. 7.
Planting of bamboo plants; 10. 7.
- Letné tábory s agentúrou Kubus; 29. 6. - 31. 8.; počet účastníkov: 417
Summer camps with Kubus agency; 29. 6. - 31. 8.; attendance: 417
- Letné tábory STARZ; 1. 7. - 21. 8.; počet účastníkov: 417
Summer camps STARZ; 1. 7. - 21. 8.; attendance: 417
- Tlačová konferencia Slovenskej agentúry pre cestovný ruch v Zoo Bratislava; 1. 12.
Slovakia Tourist Traffic Agency Press Conference in Bratislava Zoo; 1. 12.

Komentované kŕmenie žiráf
Giraffe Commentated Feeding
Foto: Fero Zajac

Výstavy a prezentácie:

Exhibitions and presentations

- Veľtrh cestovného ruchu Slovakiatour Bratislava; 22. - 25. 1.; prezentácia: propagačný materiál zoo, propagačné video, súťaže a hry pre deti
Bratislava Slovakiatour Tourist Traffic Trade Fair; 22. - 25. 1.; presentation: Zoo promotional items, promotional video, children games and competitions
- Banket spoločností KPS Poradenské centrum, s. r. o. a Mgr. Peter Serina, advokátska kancelária, s. r. o. - stretnutie klientov a partnerov; 20. 5.; prezentácia: Zoo Bratislava a sponzorung zvierat; Enrichment zvierat a komentované kŕmenia zvierat v Zoo Bratislava
Dinner party for the KPS Advisory Centre Ltd. Association and M.A. Peter Serina, attorney ship Ltd. - meeting of clients and partners; 20. 5.; presentation: Bratislava Zoo and its Sponsors; Animal Enrichment and Commentated Feedings in Bratislava Zoo
- Šangri-la - India - Nepál - Tibet - Bhután, Slovenské národné múzeum Bratislava; 6. 3. - 12. 7.; prezentácia: expozície zvierat
Shangri-la - India-Nepal-Tibet-Bhutan, Bratislava Slovak National Museum; 6. 3. - 12. 7.; presentation: animal expositions
- Magické Himaláje, Stará tržnica Bratislava; 10. 9. 2009 - 11. 2. 2010; prezentácia: expozície zvierat
Magical Himalayas, Stará tržnica, Bratislava; 10. 9. 2009 - 11. 2. 2010; presentation: animal expositions
- účasť na výstave „Kôň roka“; Národné výstavisko Trenčín
Participation at the exhibition „Horse of the year“; National Fair Ground, Trenčín
- účasť na oslavách výročia hasičského zboru; 9. 5.; Bratislava - Dúbravka
Participation at the annual celebration of the Fire Brigade; 9. 5.; Bratislava - Dúbravka

Vzdelávanie a osвета verejnosti k ochrane prírody:

Conservation and Education

- EAZA kampaň na záchranu európskych šeliem 2008/2010
EAZA European Carnivore Campaign 2008/2010

Besedy a prednášky:

Lectures

- Komentované kŕmenia zvierat; máj - október; počet účastníkov: 2.500
Animal commentated feedings; May-October; attendance: 2.500
- Odborné prednášky pre chovateľov - etológia a výživa zvierat

Akcie mimo zoo:

Events outside the Zoo

- Dúbravské hody; 26. 9.
Dúbravka fair; 26. 9.
- Zdravá sobota; 19. 9.
Healthy Saturday; 19. 9.

Iné významné aktivity:

Other significant activities

- Výučba študentov Súkromnej strednej veterinárnej školy v Bratislave (etológia, zoológia, chovateľstvo, výživa zvierat, stavby v zoo, ochorenia a ošetrovanie zvierat).
Teaching of students of the Private veterinarian school in Bratislava (animal behaviour, zoology, husbandry, nutrition, Zoo building and diseases and treating of animals).
- Prednáška na Katedre etológie a fyziológie živočíchov, Prírodovedecká fakulta Univerzity Komenského v Bratislave.
Presentation at the Animal Behaviour and Physiology Department at the Faculty of Natural Sciences of Comenius University.
- Návšteva študentov 3. ročníka Katedry etológie a fyziológie živočíchov (Prírodovedecká fakulta Univerzity Komenského v Bratislave) spojená s odborným výkladom a konzultáciou pri riešení diplomových prác.
Visit of 3rd level students from the Animal Behaviour and Physiology Department (Natural Sciences Faculty of Comenius University in Bratislava) combined with excursion and consultation regarding master thesis.
- Work shop študentov 4. ročníka Prírodovedeckej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave na tému welfare zvierat *ex situ*; 8. - 10. 6.
Work shop for 4th level Natural Sciences Faculty students of Comenius University in Bratislava called Ex Situ Animal Welfare; 8 - 10. 6.
- Návšteva majiteľa a prezidenta firmy D. M. P. Engineering Ltd. z Izraela (výrobca liahní a inkubátorov); konzultácia chovu plameniakov a papagájov.
Visit of the D.M.P. Engineering Ltd. Company owner and chairman from Israel (producer of hatcheries and incubators); consultation about husbandry of flamingos and parrots.
- Návšteva študentov 4. ročníka Strednej odbornej školy v Prahe - Čakoviciach, odboru chovateľ cudzokrajných zvierat, spojená s praxou.
Visit of 4th level students from Specialised High School in Prague - Čakovice, specialisation Husbandry of Exotic Animals combined with work experience.
- Pracovná návšteva zo Zoo Gossau Walter, Švajčiarsko - konzultácia chovu levov a tiav dvojhrbých.
Work visit in Gossau Walter Zoo, Switzerland - consultation of lion and camel husbandry.
- Transport zvierat zo Zoo Moskva a konzultácia chovu primátov a členstva a práce v EARAZA; 24. 11. - 4. 12.
Animal transport to Moscow Zoo, consultation of primate husbandry and membership and cooperation in EARAZA; 24. 11. - 4. 12.
- Účasť pri transporte a repatriácii zubra európskeho z Rakúska do zubrej zvernice v Topolčiankach; 9. - 29. 12.
Participation at the transport and repatriation of the European bison from Austria to bison game reserve in Topolčianky; 9. - 29. 12.

Účasť na konferenciách:

Participation at conferences

- Medzinárodná konferencia vzdelávacích pracovníkov zoo - EZE 2009 v Zoo Kolín, Nemecko; 25. 2. - 1. 3.
International Symposium of Zoo Educators - EZE 2009 in Cologne Zoo, Germany; 25. 2. - 1. 3.
- Medzinárodná konferencia o enrichmente zvierat v zoologických záhradách v ZOO Dvůr Králové nad Labem, Česká republika; 23. - 25. 3.; prezentácia: Enrichment primátov v Zoo Bratislava, Enrichment a tréning veľkých mačiek v Zoo Bratislava.
Zoo Animal Enrichment International Symposium in Dvůr Králové nad Labe Zoo, Czech Republic; 23. - 25. 3.; presentation: Primate Enrichment and Big Cats Training in Bratislava Zoo.
- Zasadanie odbornej komisie UCSZ - antilopy a žirafy v Zoo Olomouc; 7. - 8. 4. UCSZ
Committee Symposium - antelopes and giraffes in Olomouc Zoo; 7. - 8. 4.
- Zasadanie odborných komisií UCSZ - primáty a mačkovité šelmy v Senci; 14. - 17. 4.; prezentácia: Enrichment a tréning veľkých mačiek v Zoo Bratislava.
UCSZ Committees Symposium - primates and feline carnivores in Senec; 14. - 17. 4.; presentation: Enrichment and Training of Big Cats in Bratislava Zoo.
- Summit pracovníkov vzdelávania a marketingu UCSZ v Zoo Liberec, Česká republika; 4. - 6. 11.; prezentácia: Didaktické pomôcky k programom výchovy pre školy v Zoo Bratislava; Komentované kŕmenia v Zoo Bratislava v sezóne 2009.
Summit of UCSZ Educational and Marketing Departments in Liberec Zoo, Czech Republic; 4. - 6. 11.; presentation: Practical Educational Tools Helping in Educating Schools in Bratislava Zoo; Commentated Feedings in Bratislava Zoo during 2009 Season.
- Zasadanie odbornej komisie UCSZ - evidencia zvierat; Kostelec nad Černými lesy; 4. - 5. 11.
UCSZ Committee Symposium - animal records, Kostelec nad Černými lesy; 4. - 5. 11.
- Zasadanie odbornej komisie UCSZ - jelene; Zoo Olomouc; 9. - 10. 2.
UCSZ Committee Symposium - deer; Olomouc Zoo; 9. - 10. 2.
- Zasadanie TAG-u pre ovce a kozy; Zoo Viedeň; 24. - 25. 3.
TAG Symposium - sheep and goats; Vienna Zoo; 24. - 25. 3.
- Výročná konferencia EAZA, zasadanie Rady EAZA, AGM EAZA; Kodaň; 14. - 20. 9.
Annual EAZA Conference, EAZA AND AGM EAZA Council Meeting; Copenhagen; 14. - 20. 9.
- Zasadanie Rady EAZA; ZOO Dvůr Králové nad Labem; 13. - 17. 5.
EAZA Council Meeting; Dvůr Králové nad Labe Zoo; 13. - 17. 5.
- Zasadanie valného zhromaždenia UCSZ; Zoo Ohrada; 27. - 29. 5.
UCSZ General Meeting; Ohrada Zoo; 27. - 29. 5.

Komerčné akcie:

Commercial action

- Peugeot tour v Zoo Bratislava; 31. 5.; počet účastníkov: 1.964
Peugeot Tour in Bratislava Zoo; 31. 5.; attendance: 1.964

Zoologická záhrada Košice

Ředitel: Ing. Štefan Kollár
Director

Adresa: Zoologická záhrada Košice
Address Široká 31
040 06 - Košice, SK

Tel.: +421 55 7968 022 - riaditeľ, sekretariát

Fax: +421 55 7968 024

E-mail: riaditel@zookosice.sk

Web: www.zookosice.sk

Rozloha v ha (celkem/expoziční část): 288/68
Area in ha (total/exhibits)

Počet zvířat (druhy/jedinci): 132/1132
Number of animals (species/specimen)

Počet Evropských chovných programů (EEP): 11/31
Number of EEPs (species/specimen)

Počet Evropských plemenných knih (ESB): 5/9
Number of ESBs (species/specimen)

Členství v odborných organizacích:

Membership in professional organizations

UCSZ - Unie českých a slovenských zoologických zahrad

Union of Czech and Slovak Zoological Gardens

SAZZ

Association of Slovak Zoological Gardens

CHOVATELSKÉ NOVINKY

Husbandry news

- Zaujímavé odchovy (*Notable births*): 0.2 ovca cápová (*Ovis aries*); 6.5 koza kamerúnska (*Capra hircus*); 1.1 koza karpatská (*Capra hircus*); 1.0 ovca kamerúnska (*Ovis aries*); 1.1 kamzík alpský (*Rupicapra rupicapra*); 0.0.8 muflón obyčajný (*Ovis musimon*); 0.2 tahr himalájsky (*Hemitragus jemhlahicus*); 0.0.1 lama huanako (*Lama guanicoe*); 1.0 ťava dvojhrbá (*Camelus bactrianus*), 1.0 zubor európsky (*Bison bonasus*); 0.2 uhorský stepný dobytok (*Bos taurus*); 1.0 kôň domáci - hucul (*Equus caballus*); 1.1 kôň Przewalského (*Equus caballus*); 1.0 zebra Chapmanová (*Equus*

- burchelli*); 3.0 kôň domáci - pony shetlandský (*Equus caballus*); 0.1 vodárka jeleňovitá (*Kobus ellipsiprymnus defassa*); 11.1 prasa vietnamské (*Sus bucculentus*); 2.0 makak dlhochvostý (*Macaca fascicularis*); 1.0 Tamarín pinčí (*Saguinus Oedipus*); 0.0.5 zobaňa labutia (*Anser anser*); 0.0.1 páv korunkatý (*Pavo cristatus*); 0.0.1 korela chocholatá (*Nymphicus hollandicus*); 0.0.9 surikata vlnkáva (*Suricata suriccata*), 0.0.11 daniel škvrnitý (*Dama dama*); 1.1 jeleň karpatský (*Cervus elaphus montanus*); 1.0 jeleň wapity (*Cervus canadensis*); 0.2 krkavec čierny (*Corvus corax*)
- Zaujímavé príchody (*Notable arrivals*): 1.0 pštros dvojprstý (*Struthio camelus*); 1.0 paovca hrivnatá (*Ammotragus lervia*); 2.0 Lemur tmavý (*Eulemur macaco*); 1.0 Lemur bielohlavý (*Eulemur fulvus*); 1.0 Lemur Vari - bieločierny (*Varecia variegata*); 1.1 Mačiak husársky (*Erythrocebus patas*), 0.1 Malpa hnedá (*Cebus apella*); 2.0 Nosáľ červený (*Nasua nasua*); 2.0 Vodárka červená (*Kubus leche*), 0.1 Sova snežná (*Nyctea scandiaca*); 0.1 Krahul'a hôrna (*Surnia ulula*); 1,0 Korytnačka mapová (*Graptemys kohni*); 1.3 Užovka červená (*Elaphe guttata*); 0.1 Korytnačka kaspická (*Mauremys caspica*); 0,3 Myš pichliačová (*Acomys cahirinus*)

NOVINKY EXPOZIČNEJ ČASTI

New or adapted exhibits

- 2009/04 - Výstavba chovného areálu pre jelene karpatské, kde materiálnu pomoc poskytla firma Atlas. Práce nám boli odovzdané a výbeh bol slávnostne otvorený 1. mája 2009 za prítomnosti vedúcich predstaviteľov mesta Košice.
The building of the breeding facility for the Carpathian deer. All the supplies were provided by the firm Atlas. The breeding facility was opened on May 1.
- 2009/06 - Výbeh pre divé svine. S prácami na výstavbe výbehu pre divé svine, ktorý sa rozprestiera na ploche cca 2000 m², sa začalo v januári. Oplotenie je zhotovené z prírodného dreveného materiálu, s využitím elektrického ohradníka. Chovné zariadenie sme obsadili zvieratami v júni.
The breeding facility for wild boar. In January we began to build the breeding facility for wild boars, area cca 2000 m². The fencing is made of wood. We used also the electric fence.
- 2009/07 - Prestavba senníka pre zvieratá na zimné uskladnenie krmovín.
Rebuilding of the loft.
- 2009/08 Výstavba nového amfiteátra na mieste pôvodného.
Building of the new amphitheatre insted of the old one.
- 2009/08 - nový chovný priestor pre lemury a mačičky husárske v Exotáriu.
A new breeding space for Cotton-top Lemur and in exotarium
- 2009/10 - Detské ihrisko - pre zlepšenie poskytovaných služieb sme realizovali výstavbu ďalšieho detského ihriska a jestvujúce sme rozšírili o nové prvky V posledných rokoch sme zaznamenali zvýšenú návštevnosť, hlavne rodín s deťmi.
Children's playground. To improve provided services we built one more playground and extended the current one.
- 2009/10 - Rozšírenie chovného zariadenia pre surikaty a svište. Chovné zariadenie bolo navrhnuté ako drevená stavba a oplotenie výbehu je z kameňa.

Mačiak husársky (*Erythrocebus patas*)

Foto: Daniela Štefanisková

The extension of the breeding facility for suricates and marmots. The breeding facility was suggested as wooden building, the fencing is from stone.

- 2009/12 - nový chovný priestor pre vlka euroázijského o rozlohe 2 500 m² v prírodnom prostredí plný kríkov, vody a stromov. Stavba bola realizovaná vo vlastnej réžii. Veľkú časť materiálu sme získali sponzorsky od firmy Eastfield.

A new breeding space for Eurasian Wolf in area 2 500 m² of nature environs full bush wather and trees A lot of supplies were provided by the firm Eastfield.

Návštevnícky servis:

Servis for the public

- Riešenie reštauračných služieb - Pre skvalitnenie reštauračných služieb a estetizáciu areálu, zoo začala vo vlastnej réžii výrobu prenosných predajných stánkov.
Restaurant services. To encrease the quality of restaurant services in Zoo we have started to build movable takeaways.
- Ponuku krmiva na kŕmenie zvierat sme zabezpečili celoročným prenájomom automatu na krmivo, ktorý sa veľmi osvedčil a návštevníci si tento spôsob pochvaľujú
The offer of the feedstuff is enabled by year-round lease of the vending maschine which is very popular among visitors

VÝCHOVNÁ A VZDELÁVACIA ČINNOSŤ

Education

Akcie pre verejnosť:

Events for the public

- Stretnutia adoptívnych rodičov na pôde zoo, je to i spolupráca so školami všetkých stupňov a oblastí.

Meetings of adoptive parents in Zoo, cooperation with various types of schools

- Spolupracujeme pri organizovaní kultúrnych programov a podujatí pre deti i verejnosť so záujmovými krúžkami CVČ Domino, Technik a Detskou organizáciou Frigo
We cooperate with the hobby groups CVČ Domino, Technik and children's organization Frigo to organize cultural activities and events

- „Deň mesta Košice“ je každoročne príležitosťou zorganizovať slávnostný program a pozvať do zoo predstaviteľov a zástupcov mesta, ale aj spolupracovníkov či sponzorov. Oslavy v tomto roku boli spojené s otvorením chovného zariadenia pre jelene. Program pripravili deti z CVČ Technik

The Day of Kosice City is annually celebrated by the representatives of the city and Zoo. This year the celebrations were connected with the opening of the new breeding facility for deers. The program of the celebration was prepared by the children from the CVČ Technik

- Do rámca osláv mesta zapadlo v zoo aj nedeľné popoludnie venované folku a country. Za kultúrno-výchovné podujatie možno označiť aj Deň dobrovoľníkov, ktorý ako pomoc mestu organizuje USSK. Jeho pracovníci aj v tomto roku prispeli ku skultúrneniu areálu zoo najmä pre návštevníkov.

Within the frame of celebration of the Days of Kosice City we prepared the folk and country afternoon. Within the frame of the Day of Volunteers organized by the USSK many facilities in Zoo were rebuilt.

- Najväčšou, inak aj najmasovejšou, akciou v zoo býva Deň detí, ktorý organizuje USSK. V tomto roku pripadla akcia na posledný májový deň. Kvôli mimoriadne zlému počasiu nespĺnila očakávania organizátorov. Kým vlani z rovnakého dôvodu navštívilo zoo za jediný deň 12 tisíc ľudí, v tomto roku zoo zaznamenala len okolo 500 platiacich návštevníkov. Ostatným - hlavne deťom z detských domovov - sme vzhľadom na situáciu ponúkli bezplatný vstup.

The biggest and most remarkable event in the Zoo is the Children's Day organized by USSK. Because of bad weather the visit rate this year was not as high as usual. There was a free entry for children from the creche.

- Vitaj škola - pred začiatkom školského roka zoo v spolupráci s Detskou organizáciou Frigo zorganizovala v amfiteátri kultúrny program, spojený s tancom, hudbou, hrami a súťažami.

Welcome School - before the beginning of the school year Zoo in cooperation with the children's organisation Frigo organized cultural program.

- Zber gaštanov pre zvieratá v zoo a jeho vyhodnotenie za účasti sponzora, ktorý odovzdal výhercom hodnotné dary.

The collection of chestnuts for animals in Zoo

- Zdobenie vianočných stromčekov v zoo. V predvianočnom čase sa aktivita niektorých základných škôl ako Postupínska, Janigova a Laca Novomestského zamerala na navodenie ducha Vianoc a vianočnej atmosféry nielen pre návštevníkov, ale aj pre zvieratá v našej zoo.

Decoration of the Christmas Tree in Zoo. In the pre-Christmas time there were various activities for the children from elementary schools to prepare nice Christmas time for animals in Zoo.

Krstiny oslavy a ďalšie akcie:

Christening Parties, Celebrations and Other Events in the Zoo

- Tradične v apríli zoo spolu s Detskou organizáciou Frigo oslavuje Deň Zeme, ktorého súčasťou v programe býva krst mladého zvieratka. Krstnými rodičmi sú známi ľudia. V tomto roku zvieratko krstila speváčka Katka Knechtová

In April Zoo celebrates the Earth's Day in cooperation with the children's organisation Frigo. We celebrated the birth of newly born animals with Slovak celebrities.

- Krst ľavieho mláďatka - samčeka Tobiasa v rámci osláv Medzinárodného dňa detí. Slávnosť krstu bola súčasťou veľkolepého programu, ktorý zorganizovala spoločnosť USSK. Krstným otcom sa stal slávik slovenskej populárnej hudby Tomáš Bezdeda

Vozenie na safaribuse.
Safaribus in Košice Zoo.
Foto: Eva Malešová

The Intentional Children's Day was organized by the USSK. The popular Slovak singer Tomáš Bezdeda gave the name to camel newborn male Tobias.

Večerné prechádzky so sprievodcom:

The evening guided tours

- Projekt Noc v zoo - 2. ročník - v spolupráci s USSK - ukázal na nové možnosti, ako stráviť voľný čas. Večer, ideálny pre rodiny s deťmi, bol spojený s hrami a súťažami pre deti. Akcia sa stretla s mimoriadne priaznivým ohlasom.

Our project Night in Zoo organized in cooperation with USSK showed the new possibilities how to spend the spare-time. We prepared a lot of activities for the families with the children.

Výstavy a prezentácie:

Exhibitions and presentations

- Výstava Chráňme európske šelmy venovaná roku ochrany európskych šeliem, ktorú sme inštalovali v exotáriu.

The exhibition about conservation of the European wild beasts

- Výstava kresieb detí, ktoré sa zapojili do súťaže Chráňme európske šelmy.
- The exhibition of children's paintings connected with the competition about conservation of the European wild beasts*

- Výstava Bolo tu fajn - detské kresby z dojmov v zoo počas prímestských táborov obohatená o písané zážitky.

The exhibition of children's paintings

- TOUR 2009 - účasť zoo na medzinárodnej výstave cestovného ruchu, kde sme sa prezentovali spolu s lyžiarskym strediskom a bobovou dráhou sídlacimi v susedstve.

TOUR 2009 - the participation of the Zoo in the international exhibition of tourism

- Svetový deň zvierat v našej zoo.

The World Day of Animals in our Zoo

Vzdelávanie a osвета verejnosti k ochrane prírody:

Conservation and Education

- Vzdelávanie žiakov ZŠ v rámci pilotného projektu ako súčasť učebných osnov.

Environmental education at the elementary schools

- Vzdelávanie žiakov ZŠ v rámci projektu zooškola, do ktorého sa zapojilo 20 základných škôl.

Education of the children from 20 elementary schools within the project ZooSchool

- Vzdelávanie študentov Strednej školy veterinárnej ako súčasť odbornej prípravy.

Education of the students from the veterinary school

- Vzdelávanie verejnosti, zvlášť žiakov ZŠ a deti MŠ, formou súťaží. V prvom polroku to bola súťaž v rámci kampane Chráňme európske šelmy.

Public education through the competitions.

Sezónne akcie pre verejnosť:

Seasonal Events for Visitors

- Prímestský tábor - akcia organizovaná prvý raz v tomto roku pre deti počas prázdnin. V päťdňovom programe nechýbali hry, súťaže, športové zápolenia, tvorivé dielne. To, že organizovanie prímestských táborov vyvolalo živý záujem, potvrdila opakovaná účasť viacerých účastníkov.

The suburban camp - the activity for children organized during the summer for the first time this year. There were playing, various contests and many different activities for children.

- Súčasťou prázdninových dní v mesiacoch júl a august pokračovala v rámci spolupráce s Mestskou knižnicou pre mládež v Košiciach úspešná aktivita v Zoo Košice: „Čítanie v zoo“ - ako netradičné stretnutie detí pri knihe spojené so súťažou o ceny.

In July and August we prepared the activity in Zoo Kosice “Reading in Zoo”

- Vozenie na safaribuse - služba deťom počas nedieľ. Akciu sme pripravili v spolupráci s firmou 3H Mobil Citroen, s. r. o. Košice.

Safaribus - a service for children provided in cooperation with the company 3H Mobil Citroen, s. r. o. Košice.

- Hipodróm - v hlavnej sezóne ponúkame vozenie na koňoch všetkým záujemcom za minimálny poplatok

Hippodrome - during the main season we offer this service to the visitors

Z návštevy ministra ŽP ČR Ing. Ladislava Mika.

Visit of minister of environment of Czech republic at Košice Zoo.

Foto: Eva Malešová

- Deň dobrovoľníkov - druhý ročník podujatia. Do dobrovoľnej pomoci počas osobného voľna sa do skrášľovania areálu zapojilo 30 Košičanov.
The Day of Volunteers

Iné významné aktivity:

Other significant activities

- Návšteva ministra životného prostredia ČR Ing. Ladislava Mika v Zoo Košice
Visit of minister of environment of the Czech republic Mr. L. Miko at the Kosice Zoo

Účasť na konferenciách:

Participation at conferences

- máj 2009 - zasadnutie VH UCSZ v Zoo Ohrada
The Annual UCSZ Meeting in Zoo Ohrada
- október 2009 - zasadnutie komisie výstavby UCSZ v Ostrave
The Meeting of UCSZ The construction and Maintenance Committee in Ostrava
- november 2009 - zasadanie komisie UCSZ pre evidenciu zvierat v Kostelci nad Černými lesy
The Meeting of UCSZ Specialist Committee for animal records in Kostelec nad Černými lesy

Zoologická záhrada Spišská Nová Ves

Ředitel: Ing. Jana Dzuriková
Director

Adresa: Zoologická záhrada Spišská Nová Ves
Address Sadová 6, 05201 - Spišská Nová Ves, SK
Tel.: +421 534 462 631
Fax: +421 534 462 631
E-mail: zoosnv@zoosnv.sk
Website: www.zoosnv.sk

Rozloha v ha (celkem/expoziční část): 8/6
Area in ha (total/exhibits)

Počet zvířat (druhy/jedinci): 70/245
Number of animals (species/specimen)

Počet Evropských chovných programů (EEP): 5/7
Number of EEPs (species/specimen)

Počet Evropských plemenných knih (ESB): 3/4
Number of ESBs (species/specimen)

Členství v odborných organizacích:

Membership in professional organizations

UCSZ - Unie českých a slovenských zoologických zahrad
Union of Czech and Slovak Zoological Gardens

CHOVATELSKÉ NOVINKY

Husbandry news

- Zaujímavé odchovy (*Notable births*): 0.2 kapybara močiarna (*Hydrochaerus hydrochaeris*); 0.0.1 lama krotká (*Lama glama*); 1.0 osol domáci (*Equus Asinus*); 0.0.4 miniprasiatka (*Sus bucculentus*); 1.0 welsh pony (*Equus caballus*); 0.0.10 papagájovec vlnkovaný (*Melopsithacus undulatus*); 0.3 korela chocholatá (*Nymphicus hollandicus*);
- Zaujímavé príchody (*Notable arrivals*): 2.1 kapybara močiarna (*Hydrochaerus hydrocheris*); 0.0.5 nosáľ červený (*nasua nasua*); 0.0.3 nandu pampový (*Rhea americana*) 1.0 gibbon lar (*Gibbon lar*); 1.0 orangutan bornejský (*Pongo pygmeus*)

NOVINKY EXPOZIČNEJ ČASTI

New or adapted exhibits

- ukončenie rekonštrukcie výbehu orangutana bornejského
The completion of the reconstruction of the outside enclosure for the orangutan
- výstavba nového chovného zariadenia pre Gibony
The reconstruction of an enclosure for the gibons

Návštevnícký servis:

Servis for the public

- rekonštrukcia chodníkov v areáli zoo
The reconstruction of pavements in the Zoo area
- inštalácia nových smerových tabúľ zoo po meste pre lepšiu orientáciu
We have installed some new road signs in the town for better orientation
- rekonštrukcia toaliet - výmena okien a dverí
Reconstruction of toilets - changing the windows and doors
- rozmiestnenie nových parkových lavičiek v areáli
Giving some new park benches in the area
- výstavba nového detského ihriska
Building of a new children's playground

Nové detské ihrisko.

The new children's playground.

Foto: archiv zoo

Iné stavebné aktivity:

Other building activities

- výstavba nového parkoviska a garáže pri administratívnej budove
The building of a new car park and garages near the administration centre
- výmena oplotení chovného výbehu pre lamy
Changing fences for the lamas
- realizácia nových ochranných náterov na strechách a vonkajších výbehoch v pavilóne veľkých mačkovitých šeliem
Carrying out new protective painting of the roofs and outdoor enclosures in the big cats pavilion
- rekonštrukcia chladiaceho systému potravy zvierat
Reconstruction of the cooling system for animal food

Zrekonštruovaný výbeh opíc.
Reconstructed enclosure for monkeys.
Foto: archiv zoo

VÝCHOVNÁ A VZDELÁVACIA ČINNOSŤ

Education

Akcie pre verejnosť:

Events for the public

- Deň Zeme - účasť žiakov a adoptívnych rodičov na úprave areálu zoo (apríl)
Earth Day - pupils and adoptive parents beautify the Zoo area
- Deň detí spojený s rôznymi súťažami a atrakciami pre deti (7. jún)
The Children's Day connected with various competitions and attractions for children
- „Hurá na prázdniny“- Žiaci základných a stredných škôl pri predložení vysvedčenia so samými jednotkami mali vstup do zoo zdarma a dostali malý darček (27. jún)
Hooray for the holiday! Children from primary and secondary schools can enter the Zoo without payment after showing their excellent school report
- Deň postihnutých detí z Charity (24. jún)
The Day of disabled children from the local Charity
- Koniec prázdnin s Peugeotom (30. august)
Firma Peugeot u nás vystavovala svoje najnovšie modely áut a pre malých návštevníkov pripravila rôzne súťaže a darčeky.
The end of a holidays with Peugeot
The Peugeot firm exhibited its latest models of cars and prepared various competitions and gifts for our young visitors.

Iné programové a mediálne akcie:

Various events, competitions, specific sessions and meetings

- Stretnutie adoptívnych rodičov v zoo (15. júl)
Meeting of adoptive parents in the Zoo
- Krst bielej kengury (11. september)
Christening of the white kangaroo
- Víťanie orangutánu Moma - deponovali sme ho z bojnickej zoo (14. august)
Reception of the orangutan Momo - we have accepted him from Bojnica Zoo

Vzdelávanie a osveta verejnosti k ochrane prírody:

Conservation and Education

- Pripravili sme 98 výučbových programov pre viac ako 400 detí materských škôl.
We have prepared 98 educational programmes for more than 400 children from nursery schools.
- Deň otvorených dverí v Základnej škole Ing. Kožucha (22. apríl)
Open door day at the Primary school of Ing. Kožuch
- Slavnosť „Zelená škola“ v Základnej škole Nad Medzou (27. apríl)
The „Green school“ celebration in the Primary school Nad Medzou
- Komentovaná prehliadka zoo pre 120 detí Základnej školy Lipová (2. október)
Guided tour round the Zoo for 120 children from the Primary school Lipová
- Vzdelávacie dopoludnie v Materskej škole v Levoči (25. máj)
Educational morning in Nursery school in Levoča

Slávnosti:

Festivals

- Oslavy 20. výročia založenia zoo (1. máj)

Oslavy prebiehali počas celého dňa od 10.00 hod. do 19.00 hod. s bohatým programom. Vystúpili žiaci a učitelia Základnej umeleckej školy, deti z Centra voľného času, deti materských škôl svojim tancom, spevom a hudbou. My sme pripravili rôzne súťaže. Tí najmenší si pozreli divadelnú hru o kačičke a záver patril milovníkom country hudby. Bránami zoo prešlo v tento deň viac ako 8 tisíc návštevníkov.

The celebration of the 20th anniversary of the founding of our Zoo

Pupils and teachers from the Elementary art school, children from the Leisure centre and from Nursery schools made their performance connected with dancing, singing and music. We prepared various competitions. The youngest ones could see a theatre performance about a little duck. The end was for lovers of country music. There were more than 8 thousand visitors in our Zoo that day.

Sezónne akcie pre verejnosť:

Seasonal Events for Visitors

- Slávnosť zamestnancov firmy Embraco v zoo (26. júl)

Celebration of employees of the Embraco company in our Zoo

Kengura červenokrká s mláďatkom.

Red-necked Wallaby with a baby.

Foto: archiv zoo

Akcie mimo zoo:

Events outside the Zoo

- Otvorenie letnej turistickej sezóny - jazda na poníkovi v centre mesta (30. apríl)
Opening of the summer tourist season - pony riding in the centre of the town
- Halloween party v Madarase - začiatok spolupráce obchodného centra so zoo (31. október)
Halloween party in Madaras - the shopping center starts cooperating with the Zoo

Iné významné aktivity:

Other significant activities

- Delegácia z partnerských miest z Francúzska, Maďarska, Poľska, Nemecka, Českej republiky a z Nitry v našej zoo (9. jún)
Delegation from partnership towns from France, Hungary, Poland, Germany, the Czech republic and from Nitra in our Zoo
- Divadelná hra „Kamene vo vreckách“ - výťažok z hry bol venovaný zoo (17. september)
The theatrical performance „Stones in the pockets“ - the takings were presented to the Zoo

Zoologická zahrada města Brna příspěvková organizace

Ředitel: MVDr. Martin Hovorka, Ph.D.
Director

Adresa: Zoologická zahrada města Brna, příspěvková organizace
Address U Zoologické zahrady 46
63500 - Brno, CZ
Tel.: +420 546 432 311
Fax: +420 546 210 000
Web: www.zoobrna.cz

Rozloha v ha (celkem/expoziční část): 67,4/25
Area in ha (total/exhibits)

Počet zvířat (druhy/jedinci): 301/1669
Number of animals (species/specimen)

Počet Evropských chovných programů (EEP): 20/47
Number of EEPs (species/specimen)

Počet Evropských plemenných knih (ESB): 14/40
Number of ESBs (species/specimen)

Členství v odborných organizacích:

Membership in professional organizations

UCSZ - Unie českých a slovenských zoologických zahrad

Union of Czech and Slovak Zoological Gardens

WAZA - Světová asociace zoo a akvárií

World Association of Zoos and Aquariums

EAZA - Evropská asociace zoo a akvárií

European Associations of Zoos and Aquaria

IZE/EZE - Mezinárodní asociace zoopedagogů

International Association of Zoo Educators

EARAZA - Euroasijská regionální asociace zoologických zahrad a akvárií

Euro-Asian Regional Association of Zoos and Aquaria

ISIS - Mezinárodní informační systém druhů chovaných v zoo

International Species Information System

CHOVATELSKÉ NOVINKY

Husbandry News

- Zajímavé odchovy (*Notable Birth*): 3.3 vlk polární (*Canis lupus arctos*); 0.1 tapír jihoamerický (*Tapirus terrestris*); 2.1 kočka pouštní (*Felis margarita*); 0.0.4 želva pardálí (*Geochelone pardalis*); 0.0.1 kakadu bílý (*Cacatua alba*); 3.1 jelen milu (*Elaphurus davidianus*); 0.0.2 kosman zakrslý (*Callitrix pygmaea*); 0.1 zebra Grévyho (*Equus grevyi*); 2.0 zebra Chapmanova (*Equus chapmani*); 0.0.3 mara stepní (*Dolichotis patagonum*); 2.0 bizon (*Bison bison*); 1.2 kozorožec sibiřský (*Capra sibirica*); 1.1 pekari bělobradý (*Tayassu pecari*); 3.1 paovce hřivnatá (*Ammotragus lervia*); 1.0 velbloud dvouhřbý (*Camelus ferus bactrianus*).
- Dvě samičky zebry Grévyho se narodily na přelomu let 2008 a 2009. Starší mládě se objevilo dva dny před koncem roku, mladší přímo na Nový rok. Obě matky rodily ve stáji a s potomky se poprvé vydaly do výběhu již třetí den po porodu, ale jen na malou chvíli. Frekvence vycházek a délka pobytu na čerstvém vzduchu v následujících dnech závisela na počasí. Mláďata se dobře vyrovnala s nepříznivým termínem příchodu na svět a v dubnu už všichni chodili do výběhu denně.
- Vlci polární se v Zoo Brno poprvé rozmnožili v roce 2008. Ke dvěma mláďatům (1.1) z tohoto roku přibylo v roce následujícím dalších šest (3.3). V roce 2009 dokonce rodily obě naše vlčice (25. 4. a 27. 4.). Jednu boudu na padoku obsadila alfa-samice s pěti

Samice tapíra jihoamerického s mládětem.
South American tapir female with a young one.
Foto: Eduard Stuchlík

štěňaty, v druhé se po dvou dnech usídlila beta-samice se šesti štěňaty. Následující dva dny se v zoo nacházelo jedenáct štěňat, pak ale potomky alfa-samice, která se chvíli zdržovala mimo boudu, ostatní vlci zadávali. Našli jsme však pozůstatky jen tří mláďat. Samice, která přišla o potomstvo, ztratila dominantní postavení, avšak po čase si je vydobyla zpět. Odchovky z roku 2008 a tři mláďata narozená v roce 2009 jsme odsunuli do jiné zoo v lednu 2010.

- Druhý přirozený odchov koček pouštních se zdařil v červnu. Tři kočata se narodila v nové expozici zřízené v atriu pavilonu Tropické království. Od prvního odchovu tohoto druhu nás dělí dlouhých devět let.
- Prvním tapirem narozeným v Zoo Brno je samička tapíra jihoamerického, která přišla na svět také v červnu. První dva týdny po narození strávila matka s dcerou na padoku, ale pak už obě začaly - i když zprvu jen na krátkou dobu - chodit do společného výběhu, kde chováme i kapybary a nandu pampové.
- Na přelomu let 2008 a 2009 se také narodilo sedm želv pardálích. K dalším významnějším odchovům roku 2009 patří čtyři jeleni milu, dva kosmani zakrslí, tři mary stepní a jeden uměle odchovaný kakadu bílý.

At the turn of 2008 two females of Grevy's zebra were born. The two foals were quickly accustomed to the weather conditions that welcomed them to the face of the earth, and by April 2009 they were running happily around their paddock. To two (1.1) young

Tři mláďata kočky pouštní (v pozadí matka).
Sand cat kittens (their mother in the background).
Foto: Eduard Stuchlík

arctic wolves which were born in 2008, were joined through 2009 by six (3.3) young whelps. Both our bitches gave birth, but two days after the second birth, the younger whelps were eliminated by the adult members of the pack. Our desert cat gave birth to three kittens. Our first birth of South American tapir had taken place; a female was born through the month of June. Also in the turn of 2008 seven leopard tortoises (*Geochelone pardalis*) has hatched. Through 2009 four Milu deer foals and three Maras were born. We may also note one hand bred white cockatoo youngling.

- Zajímavé příchody (Notable Arrivals): 1.1 aguti Azarův (*Dasyprocta azarae*); 0.2 jaguarundi (*Herpailurus yagouaroundi*); 8.4 kaloň plavý (*Eidolon helvum*); 1.1 korovec mexický (*Heloderma horridum*); 2.1 kosman bělovousý (*Callithrix jacchus*); 1.3 lama alpaka (*Lama guanicoe f. pacos*); 2.6 pekari bělobradý (*Tayassu pecari*); 0.1 rys kanadský (*Lynx canadensis*); 2.1 takin indický (*Budorcas taxicolor taxicolor*); 1.0 tygr sumaterský (*Panthera tigris sumatrae*); 1.1 vlk hřivnatý (*Chrysocyon brachyurus*).
- Na letišti v Praze-Ruzyni jsme si v lednu vyzvedli zásilku z Velké Británie, která obsahovala pár korovců mexických, narozených v Zoo Edinburgh. Korovce jsme umístili v nově upravené expozici v pavilonu Tropické království, kde jsme dosud žádného jedovatého plaza nechovali.
- Ze Zoo Berlín k nám v dubnu přicestovala osmičlenná skupina pekariů bělobradých, které naše zoo také dosud nechovala. Umístili jsme je v novém výběhu v těsné blízkosti hlavní komunikace. Už v září se pekariové rozmnožili.
- Pár jaků domácích jsme v dubnu dovezli z chovné stanice v německém Taufkirchenu. Další samice, narozená v belgické Zoo Antverpy, k nim přibyla v červenci. Na konečný stav 1.4 stádo doplnily dvě samice dovezené v listopadu z estonské Zoo Tallinn.
- Ze Zoo Veszprém v Maďarsku dorazil v květnu samec tygra sumaterského, aby vytvořil pár s naší samicí. Je to její už čtvrtý partner, do něhož vkládáme velkou naději. Tygřici totiž zatím provázela smůla - dosud ještě nezabřezla.
- Chov lam krotkých jsme zrušili a od července chováme lamy alpaky. Tři samice pocházejí z Chile, čtvrtá ze Zoo Ostrava. Samce jsme v srpnu dovezli z německé Zoo Stuttgart.
- Jako blahodárný příliv nové krve do našeho chovu takinů indických lze označit říjnový příchod mladého páru z Tierparku Berlín. Nového chovného samce jsme v dubnu dopravili z německé Zoo Frankfurt n. M.
- K novým, v naší zoo dosud nechovaným druhům patří i dvě samice malé kočkovité šelmy jaguarundi, dovezené v listopadu z polské Zoo Opole. Samozřejmě hodláme co možná nejdříve získat i samce. Dalšími novými druhy, dovezenými v roce 2009, jsou aguti Azarovi, kaloni plaví a kosmani bělovouší.

*On January 2009, arrived from Edinburgh to Prague's airport, a pair of Gila monsters (*Heloderma horridum*) on top in May, from a Hungarian zoo arrived a long expected male Sumatran tiger. A young couple of Indian Takins arrived during October from Tierpark, Berlin, to serve at our zoo as "new blood" for future wishful breeding. Our breeding male was brought in April from Frankfurt Zoo in Germany. To new species, which were not bred in our zoo in the past, were added two females of jaguarundi, brought in November from Poland, from Opole Zoo.*

NOVINKY EXPOZIČNÍ ČÁSTI

New or Adapted Exhibits

- Nová expozice surikat vyrostla u dolní části hlavní komunikace, populární šelmičky tak vítají návštěvníky již na začátku prohlídky zahrady. Ubikace s půdorysem 5,2×4,4 m má skleněný průzor a je vybavena přívodem pitné vody, elektrickým osvětlením a vytápěním. Halogenové zářivky doplňují UV zářiče, místnost vytápějí stropní panely i topné balvany uložené v podlaze. Střechu domku lze osázet zelení, jeho povrchy i zadní stranu výběhu o ploše 48 m² tvoří umělé skály, ohrazení směrem k návštěvní trase je ze skla. Surikaty poprvé vkročily do nového domova 3. července.
- Další nový výběh, postavený v roce 2009 u páteřní komunikace, je určen pekariům bělobradým. Pro chov pekariů bylo třeba zřídit oplocení, přípojku vody a elektřiny a vytápěnou ubikaci.
- Nová expozice vznikla také úpravou starší voliéry, která nyní slouží nosálům červеныm. Stojí poblíž dolní otočky vláčku. Nejdůležitější částí úpravy bylo zřízení vytápěné ubikace a přístřešku, takzvaného infrahnízda.
- Náročná rekonstrukce proměnila vstupní halu správní budovy v efektní expozici Nové Guineje. Vznikl tak reprezentativní prostor, který slouží i návštěvníkům. Dvoja trojrozměrné artefakty doplňují dvě terária, prozatím osazená bazilišky zelenými a krajtou tygrovitou. V blízké budoucnosti je nahradíme živočichy, jejichž domovem je Nová Guinea.

A new exposition of merekeets was built on the lower section of our main road, so that the popular carnivores could welcome the visitors early on through their tour of the zoo. Another new exposition, built through 2009 by the zoo's new promenade is for the white lipped peccary. The new exposition was built by reconstruction of the old one, which now serves for the South American coati.

Nová expozice surikat.
New exhibit of suricates.
Foto: Eduard Stuchlík

Návštěvnícký servis:

Servis for the Public

- V okolí stánku U Krokodýla jsme upravili venkovní prostranství pro příjemnější posezení návštěvníků, dokoupili jsme sedací nábytek a houpačky, také nábytek pro nejmenší návštěvníky.
- Poblíž vstupních pokladen jsme nainstalovali samoobslužné boxy na úschovu zavazadel.
- Pro pohodlnější pohyb malých dětí po areálu jsme nechali vyrobit několik dřevěných vozíků, které jsou zdarma k dispozici na libovolně dlouhou dobu pobytu v zoo.
By the entrance and the main cashiers automatic lockers for luggage storage were installed. Wooden trolleys were made in order to assist families with young toddlers free of charge. Food offer was expanded by buying a new grill and the renting of a hot beverages vending machine.

VÝCHOVNÁ A VZDĚLÁVACÍ ČINNOST

Education

Akce pro veřejnost:

Events for the Public

- Den ptactva pro návštěvníky. Soutěžní stezka (4. 4.); Velikonoční dílna. Ukázky paličkování ozdob, zdobení kraslic (11. 4.); Velikonoční pondělí. Ukázky velikonočních mláďat, soutěžní stezka, zábavný program na pódiu (13. 4.); Den Země. Zahájení kampaně Jak to vidí šelmy (25. 4.); Zvířátka také nekouří. Osvětový a zábavný program ke Světovému dni bez tabáku (23. 5.); Noc snů. Prohlídka expozic, komentované krmení a kulturní program pro pozvané handicapované děti a jejich rodiče (5. 6.); Setkání adoptivních rodičů a sponzorů (29. 8.); Setkání adoptivních rodičů ze škol (25. 9.); Halloween. Soutěž o nejhezčího Dobrého ducha zoo, vyrobeného z dýně (24. 10.); Štědrodopolední krmení zvířat (24. 12.).
- Návštěvy pacientů kliniky dětské onkologie v Zoo Brno probíhají od roku 1998. V roce 2009 se uskutečnily 23. 6., 15. 9. a 1. 12., účastnilo se jich 69 dětí v doprovodu 47 dospělých.
Since 1998, patients from the children's oncology clinic take part in the zoo's activities. Through 2009, 69 children, accompanied by 47 adults visited the zoo on 23rd of June, 15th of September and 1st of December.

Výukové programy, školní výlety, výjezdy:

Educational Programmes, School Excursions, Trips

- Vzdělávací pracovníci Zoo Brno nabízeli v roce 2009 školám různých typů třináct výukových programů. Bylo to o sedm programů méně než v předcházejícím období - z nabídky jsme vypustili programy, o něž nebyl velký zájem. Avšak pracovníci úseku vytvořili sérii osmi druhů takzvaných samoobslužných pracovních listů, které umožní exkurzi zoologickou zahradou pouze za doprovodu vyučujícího (asistence pracovníka zoo není nutná). O zmíněné pracovní listy byl obrovský zájem, při exkurzi

v zoo je využilo 869 žáků. Výukové programy jsme připravili pro děti z mateřských škol, žáky základních škol a studenty škol středních. Výchovní pracovníci zoo v roce 2009 také nově sestavili program ke kampani Jak to vidí šelmy. V roce 2009 proběhlo v Zoo Brno 136 výukových programů, kterých se zúčastnilo 4624 žáků. Společně se samoobslužnými listy využilo vzdělávacích programů 5493 žáků.

- Pro studenty vysokých škol připravujeme přednášky a prohlídky zoo s odpovídajícím odborným výkladem. V roce 2009 se v zoo uskutečnilo 18 odborných programů pro vysoké školy, kterých se zúčastnilo 990 studentů. O praktickou výuku studentů VFU se v areálu zoo stará veterinář Zoo Brno MVDr. Stanislav Mazánek, Ph.D.

Workers from education centre of Brno's zoo offered during the year of 2009 136 study programs for schools on various subjects. 136 study programs were realized, in which 4624 students participated. On the zoo's educational questioner, which is accessible throughout the zoo's areal, 5493 students took part on study activities. In the year 2009 18 special programs for universities were realized as well and were attended by 990 students.

Křtiny, oslavy a další akce:

Christening Parties, Celebrations and Other Events in the Zoo

- Za účasti návštěvníků a pracovníků médií se 14. a 15. 2. pod názvem Rozloučení s Billem a Tomem uskutečnily slavnostní odjezdy mláďat ledních medvědů do jiných zoo.
- Dav návštěvníků, pozvaní hosté a novináři přihlíželi 30. 6. před srubem indiánského náčelníka křtu šestice vlčat. Jejich jména vylosoval z návrhů, zaslaných do zoo veřejností, brněnský primátor Roman Onderka. Při křtu dostala jména i dvě vlčata z vrhu v roce 2008, dosud nepokřtěná.
- Dlouholetý sponzor Zoo Brno, známý swingový zpěvák Lad'a Kernld pokřtil v jednom dni tři kočata koček pouštních i mláďě tapíra jihoamerického. Pro malou tapířici vylosoval jméno Adina a připomněl přitom slavnou herečku meziválečné éry Mandlovou. Oba slavnostní akty proběhly 29. 8., u příležitosti Setkání adoptivních rodičů a sponzorů.
With the participation of public, through the 14th and 15th of February the farewell party from Tom and Bill took place, under which the polar bear cubs were sent to other zoos, media participation was noted as well. Under the open eye of the media and public, we celebrated the birth of six new wolf's pups. With the participation of the famous swing singer Lad'a Kernld we celebrated the birth of three desert cats as well as the birth of one South American Tapir on the 30th of June.

Jiné programové a mediální akce:

Various Events, Competitions, Specific Sessions and Meetings

- Tiskové konference Zoo Brno se konají každý druhý čtvrtek v prostorách Stálé akvarijní výstavy na Radnické ulici č. 6.
- Zoo Brno vydala čtyři čísla jedenáctého ročníku časopisu Zooreport.

Výstavy a prezentace:

Exhibitions and Presentations

- Knihovna Jiřího Mahena uspořádala v hlavní budově na Kobližné ulici reprízu výstavy Pojďte s námi do zoo, představující minulost, přítomnost i budoucnost Zoo Brno. Výstavu připravilo a ve svých prostorách poprvé zveřejnilo brněnské Urban centrum v roce 2007.

Vzdělávání a osvěta veřejnosti k ochraně přírody:

Conservation and Education

- Do Stanice mladých přírodovědců a do Nízkoprahového klubu, který je její součástí, v roce 2010 docházelo 130 zájemců, kteří pracovali v osmi odborných skupinách.
- Do fondu kampaně Jak to vidí šelmy mohli návštěvníci brněnského zoo přispět tím, že si v prodejně suvenýrů U Tygra koupili tričko nebo buton s motivem evropské šelmy. S různými příčinami ohrožení evropských šelem i s cestami, které by mohly vést k nápravě, se návštěvníci mohli seznámit na našem webu, na panelech v areálu zoo a na Stálé akvarijní výstavě v centru města.
- Nabídku výukových programů určených pro 1. i 2. stupeň základních škol a gymnázia jsme rozšířili o téma ochrany evropských šelem, s důrazem na šelmy České republiky.
- Ke kampani jsme vyhlásili čtyři soutěže: o nejlepší fotopříběh, v němž hraje hlavní roli evropská šelma, o nejhezčího maňáska, představujícího evropskou šelmu, a také výtvarnou soutěž v jakékoli technice, jejímž námětem je evropská šelma, i soutěž literárně-výtvarnou, se zadáním vytvořit lepolelo pojednávající o některé evropské šelmě. Pozvánku na předání cen obdrželo 31 soutěžících, z nichž 25 převzalo ceny. Při této příležitosti jsme uspořádali soutěžní stezku zaměřenou na ohrožené evropské šelmy. Zábavný program setkání doplňovaly vstupy, při nichž zooložka informovala o probíhající kampani, další podrobnosti o ní mohli zájemci získat od pracovníků zoo, kteří na ně čekali ve speciálně připraveném stánku.

To the Carnivore Campaign's fond visitors to the zoo could join by buying at the souvenir store a shirt with a motif of a European predator on it. We have expanded the zoo's educational programs with the theme known as: "How to save the European predators". People with interest on the subject could revise, through our internet site, as well as on our permanent aquarium display, a variety of ideas and activities in which they could participate. An example to such an activity was the possibility of children at grade school age to participate in four different contests related to the matter. Through fond razing to those prizes offered to the winning children on the four contests we were able to assist also by means of financial aid to the projects we were involved with on this specific matter.

Besedy a přednášky:

Lectures and Talk-shows

- Ředitel zoo MVDr. Martin Hovorka, Ph.D., přednesl v rámci interní výuky na Veterinární a farmaceutické univerzitě (VFU) vždy dvě přednášky za semestr na téma význam zoo a chov exotických zvířat.

- O australské fauně a o budování záchranné stanice želv Kura-Kura v Indonésii informoval MVDr. Martin Hovorka, Ph.D., v cyklu přednášek pro veřejnost, připraveném společně s cestovní kanceláří Livingstone. Dalším přednášejícím tohoto cyklu byl asistent ředitele Zoo Brno RNDr. Bohumil Král, CSc., jehož tématem byly zoologické zahrady Latinské Ameriky. Přednášky se uskutečnily v pavilonu Anthropos, který je součástí Moravského zemského muzea.

Slavnosti:

Festivals

- Setkání adoptivních rodičů a sponzorů se uskutečnilo 29. 8., Setkání adoptivních rodičů ze škol 25. 9.

Sezonní akce pro veřejnost:

Seasonal Events for Visitors

- Již od roku 1997 organizujeme pobyty dětí v zoo o letních prázdninách. Do osmi týdenních turnusů přijímáme kolem pětadvaceti dětí ve věku od 7 do 12 let. Také v roce 2009 přicházely děti do zoo od pondělí do pátku v 8 hodin ráno a rodiče si je vyzvedli ještě týž den v 17 hodin. Podobně probíhají i jarní prázdniny v zoo. Dva turnusy se v roce 2009 staly poprvé součástí příměstského tábora Toulky Brnem s krokodýlem, na jehož organizaci se podílely Zoo Brno, Knihovna Jiřího Mahena, Hvězdárna a planetárium Mikuláše Koperníka, Muzeum města Brna a Brněnské kulturní centrum. Děti tak měly možnost poznat kromě naší zoo i některé známé brněnské památky a kulturní instituce. Prázdnin v zoo se v roce 2009 účastnily - ve dvou paralelně probíhajících turnusech - i děti s mentálním a kombinovaným postižením. Další turnus navíc měli k dispozici členové Stanice mladých přírodovědců.

Since 1997 we organize through the summer grade school vacation, summer camps at our zoo. To eight week cycles, we form a group of 25 kids aging from seven to twelve. Similar activities take place throughout our zoo since 2005 also during the spring break. Through the different 2009 vacations participated also, in specific arranged groups, children with special needs. Lastly a unique group of children was formed by those children who participate in the zoo's activities throughout the year, such as our young nature explorer project.

Akce mimo zoo:

Events Outside the Zoo

- Devátý ples zoologické zahrady - Zoobál (6. 3.); Prezentace kontaktních zvířat na výstavě chovatelských a jezdeckých potřeb Propet proběhla v červnu na brněnském výstavišti; Prezentace zoo na Vánočních trzích na brněnském výstavišti (11. 12.); Prezentace zoo na Nové radnici v Brně (23. 12.).

Jiné významné aktivity:

Other Significant Activities

- Stanice pro handicapované živočichy přijala a ošetřila 492 zvířat 73 druhů.
- Noc snů, organizovaná pro chronicky nemocné děti s jejich doprovodem, se uskutečnila 5. 6.
- Zoo Brno spolupracuje s klinikou dětské onkologie již od roku 1998. Návštěvy malých pacientů se konají od března do prosince, s přestávkou o letních prázdninách. V roce 2009 se návštěvy uskutečnily 23. 6., 15. 9. a 1. 12., účastnilo se jich 69 dětí v doprovodu 47 dospělých.
- Pracovníci zoo také zajíždějí s kontaktními zvířaty do speciální školy pro děti s více vadami Elpis v Brně, kde s jednotlivými dětmi provádějí zooterapeutická cvičení. Tak rovněž poskytujeme chovancům tři ústavů (Veleta, Srdíčko, Neumánek), kteří za tímto účelem pravidelně přijíždějí do zoo.
- Novým prvkem v zahraničních stycích brněnské zoo je projekt Kura Kura - Želvy v ohrožení, vypracovaný pro zřízení edukačního centra a záchranné želví stanice v Indonésii. Slavnostní dokončení 1. etapy stavby záchranné želví stanice se vzdělávacím centrem se uskutečnilo 5. srpna 2009 na ostrově Nusa Penida v Indonésii. Nositelem projektu, na jehož základě stanice v Indonésii vzniká, je Unie českých a slovenských zoo, hlavními účastníky projektu jsou Zoo Brno, Zoo Praha a indonéská nadace Yaysan Kura Kura Nusa Penida.

Dvanáct karanténních bazénů, kde bude probíhat odchov mladých, zraněných či nemocných zvířat, a oplocení areálu se začalo budovat v lednu 2008. V září 2008 byla zahájena výstavba vzdělávacího střediska, ubytování pro pracovníky stanice, laboratoří a technického zázemí. V prvním pololetí roku 2009 bylo dokončeno záchranné a vzdělávací středisko, ubytování pro pracovníky stanice a technické zázemí. Tým pracovníků centra bude pořádat přednášky, které by měly posluchačům ukázat důvody, proč přírodu včetně želv chránit.

A new beginning in the form of a foreign project, on which our zoo takes an active part, as well as, sponsoring it, is Kura Kura sea turtles at risk. The project was made in order to form and run an Indonesian based center for the protection of namely, the green sea turtle, which lays its eggs on the island of Nusa Penida, through the education of local population, as well as, through active protection and reconditioning of weaker turtles. The project was approved and accepted by the Czechoslovak zoos union which has appointed on his part two main representative zoos to the project Brno zoo and Prague zoo as well, from the Indonesian side participate the Yaysan Kura Kura Nusa Penida organization.

Účast na konferencích:

Participation at Conferences

- Na výročním zasedání EARAZA, které proběhlo 22. a 23. května v Zoo Kyjev na Ukrajině, brněnskou zehradu reprezentoval její ředitel MVDr. Martin Hovorka, Ph.D., společně se svým asistentem RNDr. Bohumilem Králem, CSc.
- Zasedání 16. kongresu ALPZA se ve dnech 26. až 29. května v Ciudad de Panamá účastnil ředitel MVDr. Martin Hovorka, Ph.D.

- Na výroční konferenci EAZA, která se uskutečnila od 16. do 19. září, dorazilo do zoologické zahrady v dánské Kodani pět pracovníků Zoo Brno: ředitel MVDr. Martin Hovorka, Ph.D., asistent ředitele RNDr. Bohumil Král, CSc., zoolog-specialista Mgr. Jiří Dobiaš, provozní zoolog Jiří Vítek a specialistka pro welfare Marcela Sládková.
- Účelem služební cesty do USA, kterou ve dnech 3.-19. října podnikl ředitel MVDr. Martin Hovorka, Ph.D., byla účast na zasedání 64. výroční konference WAZA v Zoo Saint Louis ve státě Missouri.
Our zoo also participated on international conventions such as ALPZA, WAZA, EAZA and EARAZA.

Komerční akce:

Commercial Actions

- Tři typy nové služby nabízí Zoo Brno od roku 2009 ve spolupráci s firmou Alibest: Ošetřovatelem v zoo, Zákulisní prohlídka zoo a Komentované krmení. Jedna osoba zaplatí za den v roli ošetřovatele 3500 Kč, zákulisní prohlídka stojí 1800 Kč, případně 1500 Kč (v závislosti na délce) a komentované krmení 1000 Kč. V roce 2009 strávilo den v zoo v roli ošetřovatele zvířat pět osob (13. 5., 11. 6., 17. 6., 29. 6., 22. 9.), zákulisní prohlídku absolvovalo šest osob (30. 6., 27. 7., 31. 7., 2. 10., 23. 11. a 30. 11.) a jedna dvojice (14. 12.) a komentované krmení dvě osoby (2. 8. a 5. 10.).
Three new types experiences offers Brno's zoo alongside with the firm Alibest since 2009: The opportunity of becoming a one-day animal care taker, "back stage passage" for a day in the zoo and lastly, the opportunity to participate in the feeding of animals. Throughout 2009, five people took the opportunity to become an animal care taker for a day, "back stage passage" attained eight persons and the last possibility absolved two persons.

Zoologická zahrada Děčín - Pastýřská stěna příspěvková organizace

Ředitel: Kateřina Majerová
Director

Adresa: Zoologická zahrada Děčín - Pastýřská stěna, p.o.
Address Žižkova 1286/15
405 02 - Děčín IV, CZ
Tel./fax: +420 412 531 164
E-mail: info@zoodecin.cz
Web: www.zoodecin.cz, www.rajskeostrovy.cz

Rozloha v ha (celkem/expoziční část): 6/5
Area in ha (total/exhibits)

Počet zvířat (druhy/jedinci): 129/364
Number of animals (species/specimen)

Počet Evropských chovných programů (EEP): 19/48
Number of EEPs (species/specimen)

Počet Evropských plemenných knih (ESB): 11/20
Number of ESBs (species/specimen)

Členství v odborných organizacích:

Membership in professional organizations

UCSZ - Unie českých a slovenských zoologických zahrad

Union of Czech and Slovak Zoological Gardens

WAZA - Světová asociace zoo a akvárií

World Association of Zoos and Aquariums

EAZA - Evropská asociace zoo a akvárií

European Associations of Zoos and Aquaria

IZE - Mezinárodní asociace zoo-pedagogů

International Association of Zoo Educators

ISIS - Mezinárodní informační systém druhů chovaných v zoo

International Species Information System

EEP - Evropský chovný program ohrožených druhů

European Endangered Species Breeding Programmes

CHOVATELSKÉ NOVINKY

Husbandry news

- Zajímavé odchovy (*Notable births*): 0.1 osel domácí (*equus asinus*); 0.0.1 kvakoš noční (*nycticorax nycticorax*); 0.0.2 sovice krahujová (*surnia ulula*); 0.1 seriema rudozobá (*cariama cristata*); 0.0.1 sovice sněžná (*nyctea scandiaca*); 1.0 pásovec štětinatý (*Chaetophractus villosus*); 0.1 hutia konga (*capromys pilorides*); 0.0.2 mangusta liščí (*Cynictis penicillata*); 1.0 ovce ouessantská (*ovis aries f. domesticus*)
- Zajímavé příchody (*Notable arrivals*): 1.1 ara vojenský (*ara militaris*); 1.1 ledňák obrovský (*Dacelo novaeguineae*); 1.2 bažant tchajwanský (*Phasianus colchicus formosanus*); 1.1 pásovec štětinatý (*Chaetophractus villosus*); 1.1 mirikina noční (*aotus trivirgatus*); 1.1 kalimiko (*callimico goeldii*); 0.1 kapybara vodní (*hydrochoerus hydrochaeris*); 1.1 urson kanadský (*erethizon dorsatum*); 1.0 mýval severní (*procyon lotor*)

NOVINKY EXPOZIČNÍ ČÁSTI

New or adapted exhibits

- Vybudování nového venkovního výběhu pro skupinu makaků chocholatých a kompletní rekonstrukce pavilonu opic.
- Rekonstrukce expozice margaye.
- Příprava projektové dokumentace pro výstavbu nových expozic pro rosomáky, kamzíky běláky, sovy a tygry.

Finish of building a new outside exhibit for group of Sulawesi crested macaques, complete reconstruction of apes house.

Reconstruction of exhibit for margay.

Preparation of projects documentation for building new exhibits for wolverines, Rocky Mountain goats, owls and tigers.

Návštěvnícký servis:

Servis for the public

Děčínská zoo nabízí svým návštěvníkům parkoviště přímo u areálu zoo, občerstvení, bezbariérové WC, dětský koutek s opičí provazovou dráhou a s velkým průlezkovým hradem, Medvědí a ptačí naučnou stezku a spoustu zajímavých aktivit v celém areálu zoo.

The Děčín Zoo offers its visitors a parking lot directly inside the zoo property, refreshment booths, wheelchair-accessible toilets, a children's playground area with rope ladders and theme castle, Bear and Bird educational trip and many other interesting fun activities within the zoo area.

Noc snů 2009.
Dreamnight at the zoo 2009.
Foto: A. Houšková

VÝCHOVNÁ A VZDĚLÁVACÍ ČINNOST

Education

Akce pro veřejnost:

Events for the public

- Během roku 2009 proběhlo v Zoo Děčín celkem 39 akcí pro širokou veřejnost, které navštívilo 11 669 osob. Mediálně zajímavých celoodpoledních akcí bylo v tomto roce 12. Tyto akce navštívilo celkem 6 146 návštěvníků. Akce se konaly většinou během sobotního odpoledne. Průměrně se jedné akce zúčastnilo kolem 512 návštěvníků. Jednu z největších návštěvností měla tradičně akce konaná 7. 11. - Strašidelná zoo (960 osob). Tuto akci v roce 2009 předčila svojí návštěvností jen akce Den dětí s Hitrádiem FM konaná dne 23. 5. (1094 osob).

V rámci kampaně EAZA European Carnivore campaign 2009 jsme uspořádali 7 akcí zaměřených na toto téma: Šelmy, jak je vidí děti (19. 1. - vyhlášení dvou soutěží), Den Země aneb Žijeme tu spolu (18. 4.), Den dětí v zoo s Hitrádiem FM (23. 5.), Noc snů (5. 6.), Barevný týden (21. - 25. 9.), Den zvířat aneb šelmy kolem nás (3. 10.), Šelmy u nás (26. 11. - přednáška).

Většina akcí probíhala v lesním amfiteátru, kde hrála vždy některá z místních hudebních skupin. V amfiteátru se odehrála vždy hlavní část akcí. Přivítali jsme mezi sebou různé herce či zpěváky. Děti došli pobavit a hlavně si s nimi zasoutěžit i např. hokejisté HC Děčín. Na většině akcí nechyběli ani představitelé Statutárního města Děčín či zástupci Ústeckého kraje. Na hlavní program v amfiteátru navazovaly další aktivity probíhající po celé zoo. Nezajímavějšími aktivitami byly např. loutková či činoherní představení, malování na obličej, ukázky canisterapie a animoterapie, jízda na koních a oslu a mnoho dalšího. Další částí akcí obvykle byla i prohlídka zoo s průvodcem. V některých případech se návštěvníci dostali i do zázemí zoo. V roce 2009 jsme poprvé otevřely dveře zooškoly pro běžné návštěvníky. Bylo to přijato s velkým ohlasem. Tradičně nechyběly písemné stanovištní soutěže o zvířatech nebo ke kampani po celém areálu zoo, dále soutěže o jméno křtěného zvířete a klasická stanoviště, kde děti mohly plnit různé úkoly jako je např. určování stop zvířat, poznávání přírodnin, doplňování tajeňky, a mnohé další zvířecí soutěže.

During 2009, a total of 39 fun events took place in the Děčín Zoo, which were visited by 11,669 visitors. The press reported on and covered 12 afternoon events during this year. A total of 6,146 people visited these events. Almost all events took place during Saturday afternoons. On average, approximately 512 people visited each event. The biggest attendance was recorded during an event that traditionally took place on 7th of November. An event called - the Scary Zoo (960 people) The only event with greater attendance was the Children's Day on May 23 (1094 visitors).

Within the scope of the EAZA European Carnivore Campaign 2009 we have organized 7 events.

The most interesting events were, for example, puppet or theatre shows and performances, face painting, canisotherapy and animotherapy, horseback or donkey riding and many others. A guided zoo tour was usually offered during any event. In some cases visitors were allowed to see the background or „behind the scenes“ spaces. In 2009, for the first time, we opened the Zoo school. Written animal quizzes, or quizzes about the zoo campaign, competitions focusing on discovering the best name for animals and the usual fun booths where children had to compete or complete certain fun tasks such as animal track reading or tracking, nature quizzes, crosswords, etc. were placed around the zoo.

Výukové programy, školní výlety, výjezdy:

Educational programmes, school excursions, trips

- Středisko environmentální výchovy obohatilo v roce 2009 svou nabídku o 4 nově vzniklé výukově-zážitkové programy: „Lesní zvířátka“, „Ekologie“, „Putování po Národním parku České Švýcarsko“ a „Světem obojživelníků“. Nové programy jsou určeny žákům základních škol, posledně jmenovaný je doporučován i žákům škol středních.

Program Lesní zvířátka je navržen pro 1. a 2. třídu základních škol. V úvodní části se děti nejdříve v areálu zoo, ale i za jejími branami, dozvídají o významu lesa, poznávají přírodniny a seznamují se se zástupci lesních zvířátek. Následuje bližší poznání lesních zvířat chovaných v Zoo Děčín. Tuto část doprovázejí hry a soutěžní otázky související s tématem. Závěrečná část programu nabízí v učebně zooškoly zopakování informací

o zvířatech, doplněné multimediální obrazovou prezentací a ukázkou zvukových projevů zvířat. Dětem je umožněn kontakt s vybranými zvířaty zooškoly.

- Program Ekologie, pro 3. až 6. třídu ZŠ, je realizován z větší části v učebně zooškoly a částečně také v areálu zoo. Děti se zde seznámí s pojmem ekologie, program se dotýká problému ochrany životního prostředí, třídění odpadu a jeho recyklace. Žáci se také seznámí s ohroženými druhy zvířat chovanými v Zoo Děčín a některé z jejich zástupců si mohou prohlédnout přímo v zooškolce. V programu nechybí ani hry a na závěr je možnost zhlédnutí filmu s tematikou třídění a využití odpadu.
- Program Putování po Národním parku České Švýcarsko přibližuje dětem 4. a 5. tříd, kterým je určen, téma ochrany přírody, seznamuje je s jednotlivými národními parky ČR a se zástupci zvířat žijících v NP ČŠ. Během této části vyplňují žáci pracovní listy, v nichž nechybí křížovka nebo slepá mapa. Poté následuje komentovaná prohlídka Expozice Českosaského Švýcarska přímo v areálu děčínské zoo.
- Svět obojživelníků pro žáky druhého stupně ZŠ a středoškoláky představuje formou přednášky a diskuse třídu obojživelníků. Zaměřuje se na vysvětlení a obeznámení se slovem obojživelník, dále na osídlení souše prvními obratlovci. Zmiňuje evoluci stavby těla obratlovců i vývoj jednotlivých druhů obojživelníků.
- Zooškola rozšířením možnosti výběru programů přispěla k vysoké návštěvnosti. Za rok 2009 se programů zooškoly zúčastnilo na 3 200 návštěvníků. Z valné většiny se

Nová venkovní expozice pro makaky chocholaté.
A new outside exhibit for Sulawesi crested macaques.
Foto: K.Majerová

jednalo o žáky ze základních škol, dále děti mateřských škol, klienty ústavů sociální péče, ale i děti a dospělé z různých klubů a spolků. Z těch můžeme jmenovat například Spolek chovatelů angorských králíků ze sousedního Německa nebo skupinu občanů zastupujících město Mšené Lázně. Celé rodiny navštívily programy zooškoly během „Dnů otevřených dveří,“ které probíhaly v období od 2. 3. do 6. 3. a od 27. 7. do 7. 8. 2009. V tuto dobu se zúčastnilo některého z nabízených programů, či kombinace ukázek programů, více než 300 návštěvníků. Jsme rádi, že nabídka zooškoly oslovuje kromě škol, kterým je cíleně určena jako zpestření a doplnění výuky přírodovědných oborů, i dospělé návštěvníky. Víkend 17. a 18. 10. 2009 byl věnován i nejstarší generaci návštěvníků. Senioři mohli navštívit učebnu zooškoly, využít setkání s kontaktními zvířaty chovanými pro potřeby zooškoly a poslechnout si zajímavé vyprávění jak o samotné historii zoo, tak o současnosti a při procházce areálem i o vybraných zvířatech Zoo Děčín.

- Zooškola také tradičně nabízela možnost pracovat v některém ze zájmových klubů. V roce 2009 se jednalo o kroužky: „zookroužek“, který seznamuje mladší žáky zábavnou formou se zvířecí říší, „zooklub“, který navazuje na zookroužek a je určen starším žákům, dále pak kroužky „Péče o zvířata - začátečníci“ a „Péče o zvířata - pokročilí“, které jsou věnovány chovu koní a oslů a jezdeckví. Kroužky každoročně navštěvuje kolem 40 dětí.

V rámci činnosti těchto kroužků byly uskutečněny v roce 2009 tři celodenní výlety. Jednalo se o návštěvu zoologických zahrad v Praze 8. 5. a v Liberci 20. 6. 2009. 12. 12. děti navštívily zábavné centrum v libereckém babylonu - IQpark. Spolupráce při organizování kroužků proběhla také např. se sdružením volnočasových aktivit Sedmikráska Děčín - Libverda nebo s Městským útulkem pro opuštěná a toulavá zvířata Děčín.

- Využití nabídky výukových programů zooškoly:

Rekordmani světa zvířat - 19x, Domácí zvířata v zoo - 18x, Lesní zvířátka - 14x (Novinka roku 2009), Prohlídka po zoo s průvodcem - 14x, Vyprávění žabiho krále - 11x, S oslíkem za zvířátky - 10x, Ptačí stezka - 9x, Putování po NP ČŠS starší - 9x, Ekologie - 6x (Novinka roku 2009), Stopy zvířat - 5x, Zvířata a jejich mláďata - 5x, Ohrožená zvířata - 4x, Patenty a vynálezy přírody - 4x, Na lovu s rysy a vlky - 4x, Zvířata v náručí - 4x, Dobrodružství papouška Artura - 3x, Putování po NP ČŠS mladší - 2x (Novinka roku 2009), Světem zvířat s oslíkem - 2x, Mezi vlky - 1x, Světem obojživelníků - 1x (Novinka roku 2009)

In 2009, the Centre of Environmental Education enriched its offerings and added 4 new educational events: „Animals of the woods“, „Ecology“, „Walking around Bohemian Switzerland National Park“ and „The World of Amphibians“.

Approximately 3,200 visitors participated in various Zoo school programmes in 2009. Entire families visited the Zoo school programmes during an event called the „Zoo Open Door“, some programmes or combination of programmes were visited by more than 300 visitors.

Křtiny oslavy a další akce:

Christening Parties, Celebrations and Other Events in the Zoo

- Křtiny zvířat proběhly vždy v rámci velkých akcí pro širokou veřejnost nebo akcí pro zvané hosty. Největší úspěch měly křtiny hutie kubánské, které byly součástí akce Den Země aneb žijeme tu spolu.
- Každoroční akce pro naše adoptivní rodiče, sponzory a přátele zoo - 18. Den adoptivních rodičů v Zoo Děčín - proběhla 17. května. Posezení u dobrého jídla, prohlídku zoo doplněnou o křtiny beránků ovce ouessantké, kulturní vystoupení, floristickou show a popovídání si o novinkách v naší zoo si za krásného slunečného počasí nenechalo ujit 96 velmi milých a vzácných hostů.
- V adventním čase byla pro mateřské a základní školy připravena zajímavá aktivita. Školní kolektivy měly možnost vyzdobit stromky v areálu Zoo Děčín vlastnoručně vyrobenými ozdobami z přírodních materiálů. Tuto nabídku využilo 6 institucí pracujících s dětmi.

Animal christening events were held during larger events or during events organized for special and invited guests. The most successful event was the christening of Cuban Hutia, which was a part of the Earth Day event known as We All Live Together.

Jiné programové a mediální akce:

Various events, competitions, specific sessions and meetings

- V červnu proběhl projekt s webovým portálem idnes.cz on-line líhnutí mládřat sovice sněžné. Celá akce byla podpořena články a fotografiemi nejen na tomto portále.
- Další mediální akcí byla aktivita s Českým rozhlasem Sever pod názvem Přijeli jsme k vám, která proběhla 5. 9. 2009 během akce k 60. výročí založení zoo.
- Na tomto místě nelze nezmínit spolupráci Hitrádia FM během akce Den dětí s Hitrádiem FM. Kdy, ačkoliv během akce, probíhaly v centru města a na zámku velké městské slavnosti, do Zoo Děčín přišlo rekordních 1 094 návštěvníků během jednoho odpoledne.
- Menší mediální aktivity celoročně fungují pravidelně s Hitrádiem FM, Českým rozhlasem Sever, Děčínským deníkem, Principem, TV R1 Lyra a TV Nova. Zájem vzrůstá i u zahraničních médií.
- Pravidelně spolupracujeme s Dresden Fernsehen a Sächsische Zeitung, kde v rámci jejich projektu jsme se zapojili do pozvánky „Kam na kole?“ v rámci celého Českosaského Švýcarska.

During the month of June, we organized a mutual project together with the web portal idnes.cz, called „Online Hatching of Snowy Owls“.

We also regularly cooperate with Dresden Fernsehen and Sächsische Zeitung and we were invited to participate in the project „Where to ride on a bicycle?“ - a project asking about where to go on a bicycle in the beautiful region known as Czech-Saxon Switzerland.

Večerní procházky s průvodcem:

The evening guided tours

- Nejzajímavější, návštěvnický nejvíce oceněnou, byla večerní prohlídka s lampiónovým průvodem obohacená o výklad, jak zvířata dovedou strašit. Celou prohlídku komentovala strašidla a čarodějnice, které se k nám slétly na akci Strašidelná zoo dne 7. 11. 2009. Akce se zúčastnilo 960 osob.

The most interesting for visitors was night walk with fairy lamps during an event called - the Scary Zoo on November 7th 2009, the event joined 960 people.

Výstavy a prezentace:

Exhibitions and presentations

- Zoo Děčín uskutečnila během roku 2009 již tradičně velkou výstavu v rámci kampaně EAZA European Carnivore Campaign 2009. Přední část výstavní síně byla věnována představení jednotlivých druhů žijících na našem území a jejich ochraně. Informativní panely byly doplněny hádankami pro děti v podobě medvědí tlapy. Správnou odpověď si mohli návštěvníci ověřit po otočení tlapy, kde byla nejen správná odpověď, ale i přesný název šelmy, základní informace o ní vč. fotografie a výskytu na území ČR. V zadní části výstavní síně proběhla výstava prací dětí z výtvarné soutěže. Nechyběly figuríny dvou medvědů, kteří vynořivše se z lesa nám nabízeli několik témat k zamyšlení. Vše doplnila vkusná prezentace nazvaná „Šelma Sedlák“, nad kterou se návštěvníci mohli zamyslet, zda je lepší šelmy v našem okolí hubit či se s nimi naučit žít.
- Další zajímavou výstavou v areálu zoo byla od srpna výstava k 60. výročí založení Zoo Děčín. Kdy na šesti panelech je představena zoo dnes a v minulosti. Nechybí výčet všech ředitelů vč. jejich zásluh o rozvoj naší zahrady. Návštěvníci si mohli prohlédnout i historické články, pohledy či propagační předměty.
- Během března v zooklubu proběhla výstava Wild Africa. Autorka fotografií Petra Nevečeřalová výstavu zahájila besedou na stejné téma dne 26. 2.

Traditionally in 2009, the zoo organized a large interactive exhibition done within the EAZA campaign.

Another interesting exhibition held at the zoo was the 60th anniversary exhibition, celebrating the establishment of the Děčín Zoo.

Vzdělávání a osvěta veřejnosti k ochraně přírody:

Conservation and Education

- V roce 2009 byl celý měsíc únor věnován ekologii. Ve spolupráci s MŽP ČR proběhl v zooklubu v Expozici Rajske ostrovy „Ekologický únor“. Promítání filmů z Mezinárodního festivalu Ekofilm 2008 či program Ekologie využila asi stovka žáků středních a základních škol.
- Široké veřejnosti bylo umožněno v době od 2. 3. do 6. 3. a od 27. 7. do 7. 8. 2009 aktivně se zapojit do výukově-zážitkových programů při konání „Dnů otevřených dveří v zooškole.“ Cestu si k nim našlo a netradiční zážitek obohacený o zajímavé informace o zvířatech a jejich ochraně si tak mohlo odnést na 300 návštěvníků z řad veřejnosti.
- Děčínská zoo se zapojila a podporuje in-situ projekt Tarsius (ochrana a výzkum nártouna filipinského v jeho přirozeném prostředí). V rámci jeho propagace v ČR byla

uspořádána beseda s koordinátorkou projektu a projekt je prezentován v materiálech děčínské zoo i v jejím areálu. Další podrobnosti o projektu na www.zoodecin.cz nebo www.tarsiusproject.org.

An event called „Ecological February“ was held in the Zoo club in the Paradise Island exposition, in close cooperation with the Ministry of the Environment of the Czech Republic.

The Děčín Zoo participates and actively supports the in-site project Tarsius (support and protection of the tarsier in his natural environment).

Slavnosti:

Festivals

- Nejvýznamnější událostí roku 2009 byly letní oslavy 60. výročí otevření děčínské zoo veřejnosti, které vyvrcholily 20. srpna. Během slavnostního odpoledne proběhlo i otevření nové venkovní expozice pro makaky chocholaté.
- Zoologicky méně významnou, za to u dětí velmi oblíbenou atrakcí se stalo otevření další kontaktní zoo. Tentokrát jsme otevřeli výběh s morčátký, kde si je děti mohou i vzít do ruky. Prvními návštěvníky byly pozvané děti z ÚSP během akce Noc snů 5. 6. 2009.

The most important event in 2009 was the celebration of the 60th anniversary of the Děčín Zoo establishment, which peaked on August 20.

During this celebration, a new outdoor exposition of macaca nigra was opened.

Besedy a přednášky:

Lectures

- V rámci projektu „Procestujte s námi svět“ bylo uskutečněno 6 přednášek v zooklubu v Expozici Rajské ostrovy. Přednášky probíhaly v zimních měsících, tzn. leden až březen 2009 a dále pokračovaly od září do prosince 2009.

Within the scope of the „Travel the World with Us“ project, we have organized 6 lecturing sessions in the Zoo club in the Paradise Island exposition.

Sezonní akce pro veřejnost:

Seasonal Events for Visitors

- Pro širokou veřejnost jsme nabízeli v letních měsících průvodcovské služby. V případě zájmu měli návštěvníci možnost využít průvodcovské služby během prázdnin zdarma.
- Od června do září probíhalo v děčínské zoo komentované krmení zvířat. Největší úspěch má tradičně komentované krmení medvědů grizzly.
- Průvodcovské prohlídky byly i součástí akcí pro veřejnost, které se pořádají ve víkendových dnech - např. Strašidelná zoo, Víkend pro seniory atd.

Between June and September we organized an event in our zoo called animal feedings with commentaries during the actual feeding. The most successful event was, as always, the grizzly bear feeding.

Akce mimo zoo:

Events outside the Zoo

- Zooškola zaznamenala v roce 2009 několik výjezdů. Tradičně to byla návštěva rumburských dětí, kdy zooškola svými ukázkami programů a kontaktních zvířat každoročně děkuje za sponzorování zvířat. Akce proběhla ve spolupráci s DDM v Rumburku a návštěva proběhla v několika desítkách rumburských základních a mateřských škol. zooškola se podílela i na akcích pořádaných k Mezinárodnímu dni dětí, kdy svým programem přispěla k oslavám jak v Děčíně - to ve spolupráci s DDM Březiny, tak v Benešově nad Ploučnicí. Účastnit se programů zooškoly bylo výjezdem umožněno také např. klientům ÚSP Úsměv v Ústí nad Labem, žákům Speciální ZŠ v Děčíně nebo účastníkům letního tábora pro sociálně slabé a znevýhodněné děti pořádaného sdružením Indigo v Jílovém u Děčína. Aktivní účast zooškoly byla také na akci DDM Děčín - Podzimní zábavička.

In 2009, the Zoo school was visited by several groups such as by children from Rumburk. The Zoo school shows its programmes and „contact animals“ as a thank you for animal sponsoring programmes. This event was held in close cooperation with DDM Rumburk and dozens of elementary schools and kindergartens in Rumburk were visited.

Jiné významné aktivity:

Other significant activities

- Dne 5. 6. 2009 proběhl již 6. ročník Noci snů - *Dreamnight at the Zoo* - večer pro chronicky nemocné a zdravotně znevýhodněné děti, dospělé i jejich rodinné příslušníky. Pro tuto příležitost se zoo slavnostně nasvítila pochodněmi, všichni zaměstnanci a 32 dobrovolníků se postaralo o nezapomenutelné zážitky pro 317 pozvaných hostů především z ústavů sociální péče. Po celém areálu zoo probíhaly zajímavé hry a soutěže, přizpůsobené našim vzácným návštěvníkům tak, aby je mohli skutečně vnímat všemi smysly a byly zaměřeny na kampaň EAZA, tedy na ochranu šelem.

Chovatelé provedli naše hosty jednotlivými expozicemi. Již tradičně se velkému zájmu těšil Face painting (malování na obličeji). Nechybělo loutkové divadlo, kapela, kouzelník, ukázky sokolnictví, přehlídka dravých ptáků, ukázky výcviku koní, povídání a hlazení hutie kubánské. S dětmi si přišli zasoutěžit i děčínští hokejisté.

Během celého večera bylo pro naše hosty připraveno občerstvení ve formě bohatého rautu, které poskytli naši věrní sponzoři. Na rozloučenou každý pozvaný host obdržel dáreček.

On June 5th, 2009, the 6th Dreamnight at the zoo event was organized - an event for chronically ill and handicapped children, adults and their families. To make this event memorable, the entire zoo was lit up with torches and all employees and 32 volunteers made this event unforgettable for 317 invited guests, mostly from social care institutions. Interesting games and competitions - modified for our dear guests, were available throughout the entire zoo.

Rys ostrovid.

Lynx lynx.

Foto: A. Houšková

Účast na konferencích:

Participation at conferences

- Valná hromada UCSZ - Zoo Ohrada, Hluboká nad Vltavou, ředitelka Kateřina Majerová a ekonomka Dagmar Kedlesová.
- Výroční konference EAZA - Zoo Kodaň (Dánsko), ředitelka Kateřina Majerová a EEP koordinátorka chovu koček rybářských RNDr. Milada Petřů.
- Výroční konference WAZA - St. Louis Zoo (USA), ředitelka Kateřina Majerová.

The Annual UCSZ Meeting in Zoo Ohrada, Hluboká nad Vltavou, director Katerina Majerova and economist Dagmar Kedlesova.

Katerina Majerova, the zoo director, Milada Petru, EEP Coordinator for fishing cat, took part in the annual EAZA Conference in Zoo Copenhagen, Denmark.

Katerina Majerova, the zoo director, took part in the annual WAZA Conference in St. Louis Zoo, USA.

Komerční akce:

Commercial action

- Pronájem učebny zooškoly na školení manažerů firmy ČEZ a.s. a pořádání narozeninových akcí pro děti.

Kampaň EAZA: European Carnivore Campaign

EAZA Campaigns

- Ke kampani EAZA European Carnivore Campaign „*Living together*“ se Zoo Děčín připojila 1. 1. 2009. Pro veřejnost byly 19. 1. 2009 vyhlášeny 2 soutěže s mottem „Šelmy, jak je vidí děti“. První výtvarná soutěž „Žijeme tu spolu“ byla určena pro mateřské školy a 1. stupeň základních škol. Druhá soutěž „Zahrajme si na šelmy“ byla dramatická, a byla určena pro školní kolektivy.
- Na téma kampaně proběhly v zoo v roce 2009 i akce pro širokou veřejnost (viz výše).
- Na všechny akce byly připraveny informační stánky a soutěže týkající se problematiky soužití s velkými šelmami a také s aspekty jejich života.
- Taktéž Noc snů - akce pro handicapované a chronicky nemocné děti, která proběhla 5. 6., byla pojata v duchu kampaně.
- Šelmám norku americkému, norku evropskému a vydře říční byla 26. 11. v expozici Rajské ostrovy v rámci kampaně věnována přednáška Mgr. Václava Berana, kurátora sbírky zoologie, entomologie a botanického herbáře Muzea města Ústí nad Labem. 21. 9. - 25. 9. proběhla akce pro základní školy a ústavy sociální péče, nazvaná Barevný týden, kde v tradiční dílně pod širým nebem mohli děti vytvářet pohlednice s obrázky evropských šelem.
- Od slavnostního otevření výstavní síně, na akci 18. 4. - Den země aneb žijeme tu spolu, po zbytek roku, mohli návštěvníci shlédnout: vzdělávací panely věnující se evropským šelmám, informace o druzích šelem vyskytujících se původně na území ČR, panely s hádankami směřujícími k informacím o vybraném druhu šelmy, makety medvědů, kteří nabádají návštěvníky k zamyšlení o problémech týkajících se šelem, vítězná díla výtvarné soutěže „Žijeme tu spolu“ a pohádkový příběh v powerpointové prezentaci s názvem Šelma a Sedlák. Vzdělávací panely byly také umístěny u jednotlivých výběhů evropských šelem, chovaných v Zoo Děčín.
- V rámci kampaně v průběhu roku bylo také připraveno několik stanovištních soutěží.
- **Na konto kampaně připsala děčínská zoo sumu €1,106.54.**

The Děčín Zoo joined the EAZA European Carnivore Campaign „Living Together“ in January 1st, 2009.

All visitors could see the following: educational billboards presenting European wild beasts, information about wild beasts living originally on the territory of the Czech Republic, quiz billboards focusing on certain animals, bear models and maquettes trying to make visitors think about problems relevant to wild beasts, winning artworks of the „We Live Together/Living Together“ event and a fairy tale called „The Wild Beast and the Farmer“ in a PowerPoint presentation. Educational panels were also placed near each animal enclosure for European wild beasts that live in Děčín Zoo.

Several other fun booth competitions were available during the campaign.

The Děčín Zoo contributed €1,106.54 to this campaign.

ZOO Dvůr Králové a. s.

Ředitel: RNDr. Dana Holečková
Director

Adresa: ZOO Dvůr Králové a.s.
Address Štefánikova 1029
54401 Dvůr Králové nad Labem, CZ
Tel. +420 499 329 515, fax +420 499 320 564
+420 499 320 566
E-mail: reditelstvi@zoodvurkralove.cz
Web: www.zoodvurkralove.cz

Rozloha v ha (celkem/expoziční část): 71/49
Area in ha (total/exhibits)

Počet zvířat (druhy/jedinci): 344/2242
Number of animals (species/specimens)

Počet Evropských chovných programů (EEP): 34/283
Number of EEPs (species/specimens)

Počet Evropských plemenných knih (ESB): 34/242
Number of ESBs (species/specimens)

Členství v odborných organizacích:

Membership in professional organizations

WAZA - Světová asociace zoo a akvárií

World Association of Zoos and Aquariums

EAZA - Evropská asociace zoo a akvárií

European Associations of Zoos and Aquaria

IZE - Mezinárodní asociace zoopedagogů

International Association of Zoo Educators

CBSG - Skupina specialistů pro záchranné chovy

Conservation Breeding Specialist Group

CHOVATELSKÉ NOVINKY

Husbandry news

- Zajímavé odchovy (*Notable births*): 1.1 hadilov pisař (*Sagittarius serpentarius*) - první odchov v ČR a SR; 0.0.2 lori mnohobarvý sumbawský (*Trichoglossus haematodus forsteni*) - první odchov v ZOO Dvůr Králové; 2.1.2 pelikán skvrnozobý (*Pelecanus*

philippensis); 2.1 pelikán kadeřavý (*Pelecanus onocrotalus*); 0.2 kladivouš africký (*Scopus umbretta*); 0.0.10 čáp simbil (*Ciconia abdimii*); ibis hagedaš (*Bostrychia hagedash*); 0.4 kolpík růžový (*Platalea ajaja*); 4.2 ibis rudý (*Eudocimus ruber*); 1.2.3 čejka australská (*Vanellus miles*); 0.1 korunáč vějířový (*Goura victoria*); 2.0 korunáč chocholatý (*Goura cristata*); 0.0.3 dudek chocholatý (*Upupa epops*); 0.0.3 zoborožec šedý (*Tockus nasutus*); zoborožec naříkavý (*Bycanistes buccinator*); 0.2 leskoptev zlatoprsá (*Cosmopsarus regius*); 3.1 lviček zlatý (*Leontopithecus rosalia*); 5.1 pes hyenový (*Lycaon pictus*); 0.2 antilopa skákavá (*Antidorcas marsupialis*); 6.4 kudu malý (*Tragelaphus imberbis*); 0.2 kudu velký (*Tragelaphus strepsiceros*); 5.4 sitatunga (*Tragelaphus spekei gratus*); 0.2 nosorožec dvourohý (*Diceros bicornis michaeli*); 1.1 adax (*Addax nasomaculatus*); 3.7 antilopa losí (*Taurotragus oryx*); 7.6 antilopa vraná (*Hippotragus niger niger*), 2.2 buvol kaferský (*Syncerus caffer caffer*), 11.6 impala jihoafrická (*Aepyceros melampus*); 2.2 nyala nížinná (*Tragelaphus angasii*); 5.2 pakůň běloocasý (*Connochaetes taurinus albojubatus*), 7.3 pakůň modrý (*Connochaetes taurinus taurinus*), 13.7 voduška červená (*Kobus leche kafiensis*); 1.5 zebra Hartmannová (*Equus zebra hartmannae*); 2.0 žirafa Rothschildova (*Giraffa camelopardalis rothschildi*); 1.1 žirafa síťovaná (*Giraffa camelopardalis reticulata*).

Comments: secretary birds - the first offspring of the species produced in CZ and SK; sunset lorikeets - the first offspring produced in Dvur Kralove.

- Zajímavé příchody (Notable arrivals): 0.1 čáp sedlatý (*Ephippiorhynchus senegalensis*); 1.1 nesyť africký (*Mycteria ibis*); 2.0 holub dvoubarvý (*Ducula bicolor*); 1.1 tangara nachová (*Ramphocelus bresilius*); 0.1 irena tyrkysová (*Irena puella*); 1.0 dikdik Kirkův (*Madoqua kirkii*); 0.1 chocholátka červená (*Cephalophus natalensis*); 1.0 zebra Chapmanova (*Equus burchelli chapmani*); 1.0 watusi (*Bos primigenius f. taurus*)

NOVINKY EXPOZIČNÍ ČÁSTI

New or adapted exhibits

- Nové expozice pro orangutany a hulmany
- Rekonstrukcí části pavilonu „Ptačí svět“ byly vytvořeny

První mládě písáfe hadilova odchované v České republice.

The first secretary bird reared successfully in the Czech Republic:

Foto: Kamil Čihák

nové prostorné expozice pro orangutany a hulmany jávské. Expozice orangutanů bornejských s lávkou umožňuje návštěvníkům dvojitou perspektivu pohledu, dolní i horní. Zvířata se zde pohybují v přirozeném prostředí po vysokých kmenech stromů a liánách, nahrazujících lana a sítě. Expozice pro hulmany jávské je s expozicí orangutanů propojena a v budoucnu umožní držet obě skupiny společně. Dne 11. 12. ve 13:00 byl zahájen projekt „Příbuzní“, kdy je ve spolupráci s Českým Rozhlasem dění v expozici orangutanů přenášeno online na internet (www.rozhlas.cz/pribuzni/portal/).

New exhibits for orangutans and langurs: two new exhibits were created through redesigning a part of the Bird World house. The one for orangutans forms a naturalistic environment with a bridge allowing visitors watching the animals in two perspectives moving up and down the high trunks and liana canopy used instead of ropes and nets. The Java langur part is connected with that of orangutans, thus making possible holding both species together in future. On 11 December, at 1 pm, a project named „The Relatives“ was launched, involving transmission and online streaming of the happening in the orangutan exhibit (www.rozhlas.cz/pribuzni/portal/).

- Rekonstrukce stáji

Rekonstruována byla hala bývalé karantény, která je dále využívána jako zimoviště kopytníků. Na místě bývalého centrálního zimoviště, v těsném sousedství s novým Africkým kempem, byl vybudován výběh pro africké kopytníky.

Samec orangutana bornejského v nové expozici na Pavilonu Ptačí svět.

Male Bornean orangutan in the new exhibit at the Bird World house.

Foto: Jana Myslivečková

Indoor facilities for hoofed animals reconstructed: the former quarantine hall was reconstructed and now used as a wintering facility for ungulates. In close proximity to the new African Camp, a new enclosure for African ungulates was built at the site of the former central wintering grounds.

Návštěvnícký servis:

Services for the public

- Dne 24.2. zoo otevřela e-shop s možností nákupu safari předmětů a zážitkových programů - ty zatím činí největší objem prodeje. Hrubý obrat e-shopu a zážitkových programů prodaných přímo a přes agentury byl přes jeden milión korun.

Online shop for potential buyers of safari merchandise and zoo 's experience programmes launched

- Od podzimu roku 2008 probíhala výstavba unikátního Safarikempu, který představuje další rozšíření ubytovacích kapacit a služeb pro návštěvníky přímo v areálu zoo, a to o bungalovy hotelového typu, stání pro karavany s přípojkou vody a elektřiny a místa pro stany. Dále je zde k dispozici bazén, vyhřívaná vířivka, dětské hřiště a hřiště pro míčové hry. Termín uvedení kempu do plného provozu je 1. 5. 2010.

Construction of a Safari Camp was underway; extending the zoo's accommodation capacity and visitor services directly in the zoo grounds with bungalows, spaces for caravans inc. utilities and sites for tents, the new camp containing a swimming pool, Jacuzzi, children playground and sports facilities is to open on 1 May 2010.

VÝCHOVNÁ A VZDĚLÁVACÍ ČINNOST

Education

Akce pro veřejnost:

Events for the public

- 5. 1. Vážení samice Saly (4 115 kg) v pavilonu Africká savana za účasti notáře a veřejnosti pro společnost Dr. Oetker, která je sponzorem slonice, v rámci vyhodnocení marketingové soutěže týkající se pudingů Dr. Oetker Naturamyl.
- 18. 6. Šelmí den - vzdělávací a soutěžní stezka s drobnými cenami pro každého účastníka, která probíhala dopoledne za letohrádkem zoo pro děti i dospělé. Malé děti zde dále skládaly velkoplošné puzzle šelmy. Odpoledne byly vyhlášeni vítězové výtvarné soutěže „Podpořte evropské šelmy“. Ze 70 základních a středních škol jsme obdrželi 600 výtvarných děl (maleb, kreseb, plastik atd.). V 5 kategoriích jsme ocenili díla od 70 autorů.
- 27. 6. Rozloučení se školním rokem ve spolupráci s Českým rozhlasem Hradec Králové, zahrnující celodenní program soutěží, malování na obličej, vystoupení taneční školy Timedance z Hradce Králové, křtiny mládeže lemura textařem a publicistou Jaroslavem Kratěnou, rozhlasovou besedu o novinkách v zoo a živé vysílání Českého rozhlasu ze zoo. Po celou sobotu i neděli byl pro návštěvníky připraven program s T-Mobile u letohrádku zoo.

- 4. 8. - 29. 9. Úterní pozorování Slunce - slunečních skvrn a dalších útvarů na Slunci za jasných letních dnů mezi 10 a 13 hodinou u nástupiště vláčků.
  - 14. 8. - 25. 9. Páteční hvězdné Safari každý pátek ve spolupráci s Hvězdárnou Úpice jako obohacení letního Večerního safari; komentované pozorování noční oblohy pomocí hvězdářských dalekohledů a promítání filmů s astronomickou tematikou v přednáškovém sále.
  - 16. 8. Den Superinfa - program soutěží a her probíhající za galerií Zdeňka Buriana a zahrnující mimo jiné křtiny 3 mláďat želv uhlířské Davidem Novotným, Vlastou Horváthem a Michaelou Noskovou a dále mláďete pelikána, které pokřtila poslankyně Parlamentu České republiky Hana Organíková. Michaela Dolinová vyhlásila vítěze výtvarné soutěže Namaluj si vstupenku do zoo, kteří měli vstup do zoo zdarma.
  - 1. - 18. 12. Ozdobte si svůj stromeček - třetí ročník akce. Předem objednané školy měly možnost přijít do zoo, ozdobit si zde vánoční stromeček (každá třída svůj vlastní) a bezplatně si zoo prohlédnout. První školy se hlásily již počátkem října, konečný počet byl 131. Některé se u stromků fotografovaly a zpívaly vánoční koledy.
  - 5. 12. Mikulášská nadílka pro malé i větší návštěvníky. Mikuláš byl doprovázen maskotem lva a tygra a rozdával sladkosti všem, kteří přednesli básničku.
- The major events for the public included the Carnivore Day (within the EAZA 2009 campaign), watching the summer sky within the combined efforts of the zoo and the local observatory, special pre-Christmas events for schools that could decorate their own Christmas trees at the zoo, and several all-day-long events with contests, animal naming and educational activities.*

Safarikemp.
Safari Camp.
Foto: Zdeněk Čermák

Výukové programy, školní výlety, výjezdy:

Educational programmes, school trips

- Pro žáky a studenty bylo v nabídce připraveno 24 ekologických vzdělávacích programů, které celkem 360 x absolvovalo 10 363 účastníků z celé republiky. Děti vyrážely do terénu s pracovními listy, některé programy se odehrávaly v pavilonech v bezprostřední blízkosti zvířat. Vypracovali jsme i polskou verzi pracovních listů a autorských řešení k pěti výukovým programům: Slon, Exotická zvířata, Kontaktní zvířata, Tropický deštný les a Ohrožené druhy. V závěru roku jsme připravili nové vzdělávací letáky ZOO Dvůr Králové - Ptačí svět a Afričtí sudokopytníci umožňující identifikaci 40 druhů ptáků a savců pavilonu Ptačí svět a 38 afrických sudokopytníků v areálu zoo. Komentovaných prohlídek zoo využilo 39 skupin, kterým se průvodci věnovali celkem 62 hodin. Zúčastnilo se jich 630 lidí.

In 2009, a total of 24 programmes were available within the conservation education scheme, with 360 sessions and talks that took place both outdoors and inside the animal houses around the zoo and 10,363 pupils and students attending from the entire Czech Republic. Within five educational programmes, Polish versions of the working sheets used were developed and produced in addition to those in the Czech language. Later in the year, new educational leaflets titled Bird World and African Hoofed Mammals facilitating the identification of 40 bird and mammal species of the Bird World house and 38 African ungulates, respectively, were developed. Zoo's guides attended to 630 people in 39 groups that took advantage of the guided tours.

Křtiny oslavy a další akce:

Naming parties, celebrations and other events at the zoo

- 4. 4. Jarní slavnost a křtiny trojčat levhartů perských za účasti hejtmana Královehradeckého kraje Lubomíra France, starostky města Dvora Králové Edity Vaňkové a ředitelky zoo Dany Holečkové.
- 11. 4. Křtiny letošních mláďat servalů - první samička dostala od své kmotry, herečky Květy Fialové, jméno Natálka, druhou pokřtila spisovatelka Iva Pekárková jménem Sola (čti Šola) z afrického jazyka joruba. Po křtinách s účastí stovek návštěvníků si obě kmotry prohlédly zoo a navštívily i malé levharty.
- 25. 4. Křtiny mláďat lemuru za účasti poslankyně Parlamentu ČR Hany Orgoníkové, která pokřtila samečka Filipa a samičku Sidu a hudebního skladatele Karla Vágnera, který pokřtil samečka Kubu po svém synovi Jakobovi.
- 24. 9. Křtiny psa ušatého, který se narodil 28. 5. 2009 a dostal od herečky Moniky Zoubkové (role doktorky Valšíkové v seriálu Ordinace) jméno Frodo, které se bezvadně hodilo k jeho velikým uším.
- 26. 9. Oslavy prvních narozenin samečka okapi Ewango, který dostal narozeninový stromček ozdobený oblíbeným ovocem a zeleninou. Mezi gratulanty byli i sponzor chovu okapi T. Bičák, výkonný ředitel společnosti Bushman, a Ewangova kmotra Miss Blond International Jana Příhodová. Mláďe narozené 21. 9. 2008 je prvním v České republice a jeho odchov je jedním z nejnámějších chovatelských úspěchů ZOO Dvůr Králové.

There were many animal naming parties throughout the year attended by special guests - artists, pop stars and politicians inc. the President of the region and the Parliament member for the local area. The named animals included young Persian leopards, servals, ring-tailed lemurs, bat-eared dog, etc. In addition, the first birthday of the first-ever okapi born in CR took place.

Jiné programové a mediální akce:

Various events, competitions, specific sessions and meetings

- 4. 4. Jubilejní 25. ročník Safari běhu pořádal atletický oddíl TJ Dvůr Králové n/L. pod záštitou ředitelky zoo Dany Holečkové; byl odstartován hejtmánem kraje Lubomírem Francem. První část běhu vedla již druhým rokem po trase Večerního safari. Barvy zoo hájil Tomáš Hajnyš, který má na starosti vzdělávací programy. Běhu na 18,5 km dlouhé a náročné trati se zúčastnilo 66 běžců. Vítězný závodník Jan Havlíček z Prahy ji proběhl v čase 1:00:27, což představuje traťový rekord.
- 15. 6. Stacionář Kamarád Jičín - akce pro 20 tělesně a duševně postižených zahrnovala prohlídku Darwinovy stanice a pavilónu Vodní světy, křtiny želvy uhlířské a projížďku po areálu Safari.
- 26. 6. Den dětí pro dětský domov Olomouc s účastí 16 dětí ve věku 3 - 5 let doprovázených 8 dospělými; účastníci absolvovali program Kontaktní zvířata, adoptovali si zebra Grévyho, prošli si zoo s odborným průvodcem, po obědě se projeli safaribusem a nakonec povečeřeli u pizzerie.
- 13. 7. Pátrací závod pro 25 studentů CEAF - účastníků letní university juniorů.
- 6. 8. Šelmí stezka - soutěž u ostrova lemuru s účastí asi 1000 návštěvníků, připravená ve spolupráci se Stanicí mladých přírodovědců Karviná.
- 3. 8. Pátrací závod pro 19 studentů SMP Karviná - účastníků letního zootáboru.
- 24. 9. Natáčení pořadu Českého rozhlasu 2 - Praha - Radiodárek věnovaný ZOO Dvůr Králové, zejména všem nosorožcům a jejich chovatelům. Za moderování Jana Kovaříka se ho v galerii Zdeňka Buriana zúčastnili umělci Petra Černocká, Jiří Pracný a Monika Zoubková, starostka Dvora Králové Edita Vaňková, člen dozorcí rady zoo Vasil Biben a za ZOO Dvůr Králové ředitelka Dana Holečková, šéfozoolog Pavel Moucha a ošetřovatel Honza Žďárek.
- 12. 12. Vánoční setkání pro sponzory s účastí 130 osob, s uvítacím slovem ředitelky Dany Holečkové, prohlídkou s průvodním slovem odborných pracovníků zoo a závěrečným udílením pamětních medailí.

This category of events included traditional sports events, programmes for physically challenged and mentally impaired, educational programmes (inc. those within the EAZA 2009 large carnivore campaign) and live recording for the Czech National Radio 2

Výstavy a prezentace:

Exhibitions and presentations

- 10. 4. - 10. 5. Zvíře není věc - výstava dětských prací vybraných z V. ročníku stejnojmenné výtvarné soutěže, se slavnostním zahájením a oceněním ve čtvrtek 9. dubna v 16.00 hodin v galerii Zdeňka Buriana.

- 16. 5. - 31. 12. Soužití s velkými šelmami - výstava v galerii Z. Buriana, představující 30 panelů, připravených v rámci stejnojmenné celoevropské kampaně EAZA.
- 6. - 14. 6. Safari 2009 - XVII. ročník prodejní výstavy kaktusů, sukulentů a exotických rostlin, videosál.
- 18. 6. - 31.12. Podpořte evropské šelmy - výstava 30 nejlepších obrázků v galerii Zdeňka Buriana.
- 31. 7. - 31. 9. Seznamte se s Joy Adamson - výstava o jedné z nejvýznamnějších postav ochrany africké přírody, jejíž autorkou je paní Zuzana Beranová, někdejší konzulka českého velvyslanectví v Keni a která byla uvedena i v keňském Národním muzeu. Ihned po zahájení ředitelkou zoo Danou Holečkovou a Přemyslem Rabasem se výstava s množstvím unikátních fotografií těšila velkému zájmu návštěvníků.

Displays featured a special picture competition titled Animals are not pieces of material, the EAZA campaign Living together and work of a local cacti grower club; the display dedicated to conservationist Joy Adamson attracted the great part of summer visitors

Vzdělávání a osvěta veřejnosti k ochraně přírody:

Conservation and education

- Představení zvířat
Na sedmi povídkách o zvířatech (šelmy, okapi, sloni, žirafy, lidoopi, papoušci a lemuři) pro návštěvníky zoo se podílelo celkem 22 odborných pracovníků. Probíhala denně od 1. května do 31. srpna u výběhů a expozic zvířat. Celkem bylo veřejnosti prezentováno 738 představení, která shlédlo přibližně 30 000 lidí.

Keeper talks

Seven different types of animal talks concerning carnivores, the okapi, elephants, giraffes, greater apes, parrots and lemurs, performed by 22 different zoo specialists. The shows were taking place daily by the animal enclosures and exhibits from 1 May to 31 August and totalled over 738 sessions attended by around 30,000 visitors.

- Kroužek
Zoo nabídla místním školám zájmový kroužek, kterého se pravidelně jedenkrát týdně účastnilo 23 dětí, které tak měly jedinečnou možnost poznávat zvířata v zoo i její zákulisí. Na Darwinově stanici se učili péči o zvířata a sbírali zkušenosti ve správném kontaktu s jednotlivými druhy. Absolvovali řadu kvízů, soutěží a exkurzí do zákulisí a seznamovali se s druhy zvířat chovanými v pavilónech Vodní světy, Ptačí svět a Africká savana. Na safari prostřednictvím dalekohledů pozorovali kopytníky a ptáky.

Hobby club

In 2009, 23 young nature science adepts from various schools worked routinely within the natural science club scheme at the zoo-based Darwin Station.

- Prázdninová zooškola
Během prázdnin se uskutečnily dva letní turnusy táborů v zoo - v termínu 12. - 22. 7. se uskutečnila Letní univerzita juniorů ve spolupráci s organizací CEAF pod vedením Ilony Kratochvílové a od 2. do 8. srpna probíhal letní tábor organizovaný Tomášem Hajnýšem ve spolupráci s členy Stanice mladých přírodovědců z Karviné.

Summer zoo school

Two summer camp courses took place in the zoo grounds, of which one involved a summer university for juniors in cooperation with the Central European Association of Zoo Friends (CEAF), while the other was organised in partnership with members of the Young Naturalist Centre based in Karvina City.

- **Praxe studentů**

Ve školním roce 2008/2009 probíhala v zoo odborná praxe studentů 1. ročníku oboru hotelnictví a cestovního ruchu Střední školy informatiky a služeb ze Dvora Králové n/L pod vedením Ilony Kratochvilové a s účastí 28 studentů, a to každý druhý pátek od 19. 9. 2008 do 30. 6. 2009. Cílem bylo naučit studenty komunikovat s návštěvníky a získat tak pro zoo případné kvalitní průvodce.

Internships

In the 2008/2009 school year, an internship of students of the hospitality and tourism field from Dvur Kralove was underway at the zoo with the aim to learn the students how to communicate with visitors, thus gaining potential guides for the zoo in future.

Brigády:

Volunteer schemes

- V rámci aktivit ke Dni Země odpracovalo v zoo celkem 17 skupin s 510 žáky a učiteli pod vedením pracovníků oddělení zahradní údržby celkem 1 749 brigádnických hodin.

In connection with Earth's Day, 510 children and teachers organized in 17 groups worked in the zoo grounds. Led by the personnel of the zoo gardening department, the participants delivered a total of 1,749 hours of voluntary work.

Besedy a přednášky:

Lectures and talks

Naše zoo zorganizovala přímo nebo ve spolupráci s partnery dvaatřicet odborných a osvětových přednášek uvedených níže, s celkovou účastí 1139 osob.

The zoo organized or co-organized with its partners 33 special and educational talks listed below attended by 1,139 persons.

- 7. 1. Šelmy ČR / *Carnivores of the Czech Republic*
MVDr. Lukáš Pavlačík, Městská knihovna Slavoj, 35 účastníků
- 16. 1. Budoucnost chovu ptáků v zoologických zahradách a soukromých chovech, Chov malých papoušků / *Future of bird breeding in zoos and private collections; Breeding small parrots*
RNDr. Martin Smrček, ZOO Dvůr Králové, 54 účastníků
- 16. 1. Historie chovu arů hyacintových v ZOO Dvůr Králové / *History of hyacinth macaw breeding at Dvur Kralove Zoo*
Ing. Kamil Čihák, ZOO Dvůr Králové, 54 účastníků
- 17. 1. Chov ptáků ve velkých společných expozicích ZOO Dvůr Králové, Nová odysea za čápy černými do Mongolska a Indie / *Breeding birds in the large mixed-species exhibits at Dvur Kralove Zoo; New Odyssey: following black storks to Mongolia and India*
Ing. Kamil Čihák, ZOO Dvůr Králové, 54 lidí

- 17. 1. Ochrana proti agresivitě chovu kakadu, Do Austrálie nejen za papoušky / *Breeding cockatoos: aggressiveness control; Traveling to Australia not only to see parrots*
RNDr. Martin Smrček, ZOO Dvůr Králové, 54 účastníků
- 4. 2. Sledování výskytu ptáků v Ptačí oblasti Orlické Záhoří / *Monitoring distribution of birds in the Orlicke Zahori Bird Area*
Ing. Kamil Čihák, Městská knihovna Slavoj, 35 účastníků
- 4. 3. Aljaška / *Alaska*
MVDr. Lukáš Pavlačík, Městská knihovna Slavoj, 55 účastníků
- 21. 3. Tomistoma úzkohlavá - chov a ochrana / *Falsed gharial: breeding and conservation*
RNDr. Pavel Moucha, Národní muzeum Praha, 50 účastníků
- 23. 3. Zkušenosti s enrichmentem u primátů v zoo Dvůr Králové / *Experience with enrichment in primates at Dvur Kralove Zoo*
Ing. Zdeňka Jeřábková, ZOO Dvůr Králové, 48 účastníků
- 23. 3. Enrichment na videu / *Enrichment on the video*
RNDr. Martin Smrček, ZOO Dvůr Králové, 48 účastníků
- 23. 3. Enrichment u zvířat v zoologických zahradách / *Enrichment in animals held in zoos*
RNDr. Martin Smrček, ZOO Dvůr Králové, 48 účastníků
- 23. 3. Enrichment u nižších obratlovců / *Enrichment in lower vertebrates*
RNDr. Pavel Moucha, ZOO Dvůr Králové, 48 účastníků
- 26. 3. Keňa 2009 / *Kenya 2009*
RNDr. Dana Holečková, ZOO Dvůr Králové, 55 účastníků
- 1. 4. Za přírodou a zoologickými zahradami Jižní Austrálie / *A trip to nature and zoological parks of South Australia*
RNDr. Martin Smrček a Ing. Tomáš Hajnyš, Městská knihovna Slavoj, 35 účastníků
- 7. 4. Transport antilop koňských do Svazijska / *Transporting roan antelopes to Swaziland*
Bc. Radek Hlávka, Zoo Olomouc, 22 účastníků
- 8. 4. Chov žiraf a okapi v českých a slovenských Zoo / *Breeding giraffes and the okapi in Czech and Slovak zoos*
Bc. Luděk Čulík, Zoo Olomouc, 22 účastníků
- 13. 5. Proč se zvířata v zoo nenudí / *Why animals do not get bored at the zoo*
RNDr. Martin Smrček, ZOO Dvůr Králové, 24 účastníků
- 13. 5. Celoevropská kampaň na záchranu evropských šelem Žijeme tu spolu / *Living together: a pan-European large carnivore conservation campaign*
Ing. Tomáš Hajnyš, ZOO Dvůr Králové, 24 účastníků
- 6. 6. Napadení člověka krokodýlem / *Man attacked by a crocodile*
RNDr. Pavel Moucha, Zoo Plzeň, 30 účastníků
- 6. 6. Tomistoma schlegelii - výsledek celosvětové dotazníkové akce / *Tomistoma schlegelii worldwide survey: results*
RNDr. Pavel Moucha, Zoo Plzeň, 30 účastníků;
- 2. 9. Jak jsem potkal Aminu (Žirafy v Čechách a na Moravě) / *How I met Amina (Giraffes in Bohemia and Moravia)*
Bc. Luděk Čulík, Zoo Ostrava, 42 účastníků

- 4. 9. Reintrodukce nosorožců do Mkomazi / *Reintroducing rhinos to Mkomazi*
RNDr. Dana Holečková, Zoo Jihlava, 40 účastníků
- 11. 9. Poslední šance na přežití bílých severních nosorožců, Reintrodukce černých nosorožců do Mkomazi / *Last chance for northern white rhinos to survive; Reintroducing rhinos to Mkomazi*
RNDr. Dana Holečková, Česká zemědělská univerzita Praha, 50 účastníků
- 18. 9. Reintrodukce nosorožců dvourohých do Mkomazi / *Reintroducing rhinos to Mkomazi*
RNDr. Dana Holečková, EEP zasedání nosorožců v rámci EAZA, Kodaň, 40 účastníků
- 2. 10. Sudokopytníci a jejich chov v zoologických zahradách / *Even-toed ungulates and their breeding in zoological parks*
Bc. Luděk Čulík, ZOO Dvůr Králové, 21 účastníků
- 2. 10. Chov savců čeledi hrochovití, prasatovití, velbloudovití a jelenovití v podmínkách zoologických zahrad / *Breeding of hippopotamids, suids, camelids and cervids in the zoo situation*
Bc. Radek Hlávka, ZOO Dvůr Králové, 21 účastníků
- 14. 10. Příroda a lidé Thajska / *Nature and people of Thailand*
Věra Příbylová, Městská knihovna Slavoj, 20 účastníků
- 11. 11. Národní parky USA / *The national parks of the USA*
Ing. Tomáš Hajnyš, městská knihovna Slavoj, 35 účastníků;
- 28. 11. Zoo St. Louis (USA) / *St Louis Zoo*
RNDr. Pavel Moucha, Zoo Liberec, 30 účastníků;
- 2. 12. Reintrodukce nosorožců do Tanzanie / *Reintroducing rhinos to Tanzania*
RNDr. Dana Holečková, městská knihovna Slavoj, 15 účastníků;

Sezónní akce pro veřejnost:

Seasonal events for visitors

- 1. 1. - 3. 2. Vánoční zoo - slavnostně osvětlená zoo otevřena až do 19 hodin (od 5. 1. v pracovních dnech do 17 hodin), se slevou na vstupném od 15 hodin. Hlavními atrakcemi byla mláďata servalů a mláďe okapi nebo také potěšení šakalů čabakových ze sněhové nadílky.
- 11. 4. - 11. 10. Hlavní návštěvnická sezóna - Africké safari oslavilo jubilejní dvacátou sezónu a poprvé za celou dobu provozu, po kterou se po něm projely již milióny návštěvníků, bylo díky příznivému počasí otevřeno v tak časném termínu (Velikonoce).
- 1. 6. - 30. 9. Večerní safari - oproti běžným projížďkám po Africkém safari během dne, které trvají kolem 20 minut, při Večerním safari projíždí safaribus areálem zoo téměř hodinu a zájemci zde za poslechu průvodního slova vidí přes 500 zvířat, včetně nosorožců, zeber, žiraf, velbloudů a antilop, lvů či gepardů.
- 24. 10. - 8. 11. Týden duchů - návštěvníky v zoo vřítaly čarodějnice, strašidla a po setmění i svítící dýně. Z připravených dýní si děti i dospělí mohli vydlabat svoje vlastní dýňové strašidlo, které pak ozdobilo areál zoo. Pro velký úspěch byla tato akce prodloužena o další týden.

- 28. 11. Vánoční zoo - zahájení tradičního období prohlídek vánočně vyzdobeného areálu zoo se stovkami vánočních stromčků a barevným osvětlením, se sníženým vstupným po 15. hodině. K nejnavštěvovanějším částem patřil pavilón Ptačí svět s novými expozicemi pro orangutany a hulmany a pavilon šelem s rodinkou psů hyenových. Akce probíhala až do konce ledna 2010.

The long-term established activities throughout the year included the Around the Christmas event with a special Christmas design around the zoo grounds, the African Safari rides including Evening Safari, the Halloween Week.

Akce mimo zoo:

Events outside the Zoo

- 21. 4. Den Země - pochod za evropskými šelmami v rámci kampaně na záchranu evropských šelem dlouhý 5 km, pořádaný ve spolupráci s DDM Jednička, zahrnující sedm stanovišť, kde odborný personál zoo celkem 379 účastníků seznámil s životem, typy ohrožení a způsoby ochrany šelem žijících v ČR i jinde v Evropě; na závěrečné zastávce probíhala prezentace preparovaných živočichů, jejich kůže a lebek.
- 14. - 16. 5. Den lesů - prezentace zoo na třídní akci Lesů ČR v podobě šelmí stezky pro školní děti i širokou veřejnost v rámci celoevropské kampaně na ochranu evropských šelem Žijeme tu spolu.
- 2. 6. Den pro postižené děti v rámci oslav Mezinárodního dne dětí s účastí 39 dětí z centra Prointepo v Hradci Králové i z dalších škol, s možností kontaktu s živými zvířaty
- 3. 6. Den dětí v Motolské nemocnici s účastí kontaktních zvířat a prezentací přírodnin v rámci XI. ročníku Indiánských prázdnin.
- 6. 6. Dětský super den v Pardubicích - prezentace zoo a jejich kontaktních zvířat pro asi 3000 návštěvníků dostihového areálu v Pardubicích.
- 28. 6. Dětský den ve Hvězdárně Úpice pod vedením Tomáše Hajnyše - prezentace programu Africká savana, ukázka kontaktních zvířat a závěrečný kvíz s odměnami pro účastníky.
- 5. 7. Kukátkem do zoo - prezentace zoo Zdeňkem Čermákem ve společnosti kontaktní agamy ve westernovém městečku v Potštejně na téma vztah ke zvířatům.
- 1. 8. Dvorské toulky do Ratibořic - osmé setkání majitelů a příznivců historických motorových vozidel s prezentací klasických automobilů a motocyklů z 30. až 70. let dvacátého století, pořádané Veteran Car Clubem Dvůr Králové nad Labem ve spolupráci se ZOO Dvůr Králové, která věnovala některé ceny do soutěže.
- 12. 9. Jičín - město pohádky - prezentace zoo a předvádění kontaktních zvířat pro asi 3000 návštěvníků na náměstí v Jičíně.
- 14. 11. S Martinem na bílém koni - prezentace zoo v ZŠ Schulzovy sady se zapojením kontaktních zvířat (korálovka, želva uhlířská, agama vousatá, hroznýš).

The zoo personnel were present in many events outside the zoo to promote the zoo programmes and activities, including a 'carnivore march' within Earth's Day celebrations and a 'carnivore trail', events for ill, mentally impaired and disabled children, historical car show or festival of fairy tales in local City of Jicin. The presentations included the opportunity of contacts with selected animals from the zoo used within the zoo educational schemes.

Jiné významné aktivity:

Other significant activities

- 13. 5. Marketér roku - ředitelka zoo RNDr. Dana Holečková získala zvláštní uznání komise a prezidia České marketingové společnosti - Zelený delfin - za uplatnění marketingu v péči o přírodu za rok 2008. Předání cen proběhlo v divadelním sále Klubu Lávka v Praze.

The zoo director awarded with the Green Dolphin 2008, a special prize of the Czech Marketing Society, for applying marketing principles in conservation.

- 15. - 17. 5. Jarní zasedání rady EAZA (EAZA Council) a setkání ředitelů EAZA - ZOO Dvůr Králové vybrána jako místo pololetního jednání nejvyšších orgánů Evropské asociace zoo a akvárií (EAZA) - rady i valné hromady, na kterou byli pozváni všichni ředitelé členských zoo této profesní organizace. Sešlo se zde celkem 75 zástupců 45 zoo z 22 zemí Evropy. V pátek a v neděli jednala rada EAZA a v sobotu proběhlo zasedání valné hromady; jednalo se zejména o změnách v evropských zoo a možnostech jejich dalšího rozvoje. Součástí akce byla předkonferenční návštěva Zoo Praha, prohlídka hostitelské zoo a návštěva Kuksu.

The zoo hosted the spring EAZA Council meeting and general meeting, with 75 representatives of 45 zoos from 22 European countries attending.

- 27. 5. Odlet tři mladých nosorožců dvourohých ze ZOO Dvůr Králové do národního parku Mkomazi - projekt reintrodukce, tj. návratu nosorožců dvourohých neboli černých. Zvířata byla naložena během osmi hodin a poté přepravena do parku Mkomazi na severu Tanzanie, kde doplnila stávající skupinu 10 nosorožců, chovaných na přísně střeženém oploceném území s rozlohou přes 42 km².

Three subadult black rhinos flown to Mkomazi National Park, Tanzania, as part of reintroduction project.

- 9. 6. Slavnostní znovuootevření Darwinovy stanice - zástupce ředitelky zoo Miroslav Špráchal a zástupci Euroregionu Glacensis otevřeli Darwinovu stanici, kde probíhá většina vzdělávacích programů pro školy, po dokončení úprav těchto prostor a jejich vybavení audiovizuální technikou. Celý projekt pod názvem „Zoo jako škola“ finančně podpořil Operační program přeshraniční spolupráce Česká republika - Polská republika pro období 2007 - 2013 v rámci Fondu mikroprojektů v Euroregionu Glacensis z prostředků Evropské unie.

Darwin Station - a venue for many of zoo's educational schemes and programmes - formally reopened following reconstruction and supply of new audiovisual equipment. The project was co-funded by the Fund of Microprojects of Euroregion Glacensis within the Operational Programme Cross-Border Cooperation Czech Republic - Poland, in the framework of European territorial cooperation funding.

- 20. 10. 1. místo v 8. ročníku soutěže WebTop100 o nejlepší web roku 2009 - webovské stránky zoo byly vyhlášeny nejlepší firemní webovou prezentací roku 2009 na jednom z jedenácti oborových žebříčků. Cenu převzali ředitelka zoo Dana Holečková a Filip Košťál z odd. vzdělávání a marketingu.

The zoo web site awarded with the first place within a nation-wide competition for the best web site of the year.

- 18. 12. Český rekord v počtu ozdobených vánočních stromčků - s počtem 441 vánočních stromčků v areálu zoo ozdobených dekoracemi z přírodních materiálů vlastnoručně vyrobených celkem 4 900 dětmi ze 131 mateřských a základních škol byla po notářském ověření komisari z Agentury Dobrý den Pelhřimov zoo zapsána do Guinnessovy knihy českých rekordů.

With 441 trees decorated by children from 131 regional schools, the zoo is now a Czech record holder in the 'largest number of decorated Christmas trees' class.

- 19. - 20. 12. Transport nejvýznamnějších nosorožců světa do Afriky - díky spolupráci a úsilí ZOO Dvůr Králové a společenství ochránářských organizací zahrnujícího Ol Pejeta Conservancy, Fauna and Flora International, Back to Africa, Lewa Conservancy a Kenya Wildlife Service a za podpory řady dalších byli přemístěni čtyři reprodukčně schopní severní bílí nosorožci (tuponosí) ze ZOO Dvůr Králové do rezervace Ol Pejeta v Laikipia v Keni v rámci projektu „Poslední šance na přežití - projekt záchrany nosorožce bílého severního“.

Four of the world's last known remaining northern white rhinos, the last with breeding potential, were relocated from Dvur Kralove to Ol Pejeta Conservancy within the Last Chance to Survive - the Northern White Rhino Conservation Project thanks to the collaborative efforts of a consortium of conservation organisations including Dvur Kralove Zoo, Ol Pejeta Conservancy, Fauna and Flora International, Back to Africa, Lewa Conservancy a Kenya Wildlife Service.

Účast na konferencích:

Participation at conferences

WAZA - výroční konference, St.Louis, USA - Dr. Holečková, Ing. Jeřábková

CBSG - konference, St. Louis, USA - Dr. Moucha

EAZA - výroční konference, Kodaň, Dánsko - Dr. Holečková, Ing. Jeřábková, Ing. Čihák, Bc. Čulík, Bc. Hrubý, Mgr. Kočner

The zoo staff members named above participated at the WAZA Annual Conference and CBSG Annual Meeting in St. Louis, the USA, and at the EAZA Annual Conference in Copenhagen, Denmark.

Komerční akce:

Commercial events

- 2. 6. Akce Visio - šedesáti účastníkům byly předány Safari klobouky, se kterými zamířili vláčkem k občerstvení U nosorožců, kde bylo připraveno grilování. Dva odborní pracovníci zoo hosty provedli zákulisím pavilonů slonů a Vodními světy.
- 16.-17. 9. Komunální Safari 2009 - prezentace komunální techniky organizovaná firmou Simed v areálu u Rudolfa III. Asi 20 klientů absolvovalo program Zadními vrátky s prohlídkou Vodního světa.
- 31. 12. Silvestr v zoo - slavnostní přípitek v pavilónu Africká savana pro česko-německou skupinu hotelových hostů, kteří v restauraci U Lemura trávili silvestrovský večer, a procházka po vánočně vyzdobené zoo.
- Během roku bylo realizováno 8 akcí pro ČSOB, generálního partnera zoo.

The zoo organized or co-organized several private events for companies, making use of the highly attractive zoo settings as well as the zoo-owned and operated Safari Hotel.

Zoologická zahrada Hodonín

příspěvková organizace

Ředitel: Ing. Miroslav Frajs
Director

Adresa: Zoologická zahrada Hodonín
Address U červených domků 3529
69501 Hodonín, CZ
Tel.: +420 346 271 (sekretariát/office)
+420 518 343 384 (zoolog/zoologist)
Fax: +420 518 343 413
E-mail: propagace@zoo-hodonin.cz
Web: www.zoo-hodonin.cz

Rozloha v ha (celkem/expoziční část): 8/5
Area in ha (total/exhibits)

Počet zvířat (druhy/jedinci): 146/536
Number of animals (species/specimen)

Počet Evropských chovných programů (EEP): 7/18
Number of EEPs (species/specimen)

Počet Evropských plemenných knih (ESB): 12/32
Number of ESBs (species/specimen)

Členství v odborných organizacích:

Membership in professional organizations

UCSZ - Unie českých a slovenských zoologických zahrad
Union of Czech and Slovak Zoological Gardens

CHOVATELSKÉ NOVINKY

Husbandry news

- Zajímavé odchovy (*Notable births*): 0.0.1 klokan rudokrký (*Macropus rufus*); 0.1 jaguár americký (*Panthera onca*); 0.0.1 gibon lar (*Hylobates lar*); 0.0.2 tamarin žltoruký (*Saguinus midas*); 1.0 zebra chapmannova (*Eguus quagga chapmanni*); 2.0 adax (*Addax nasomacultus*); 0.0.1 sitatunga západoafrická (*Tragelaphus spekii gratus*); 0.0.1 labuť černá (*Cygnus atratus*); 0.0.2 kakadu šalamounský (*Cacatua ducorpsii*); 0.0.4 amazoňan oranžovokřídlý (*Amazona amazonica*); 0.0.1 výr velký (*Bubo bubo*)

V dubnu naše zoo přivítala na svět mládě gibona lar.
Offspring of white-handed. Born in April.
Foto: Bohuna Mikulicová

- Zajímavé příchody (*Notable arrivals*): 1.2 lev berberský (*Panthera leo leo*); 1.0 kůň fjordský (*Equus caballus*); 2.2.13 plameňák růžový (*Phoenicopterus ruber roseus*); 1.1 pušтік vousatý (*Strix nebulosa*); 1.0 pušтік bělavý pobaltský (*Strix uralensis liturata*); 0.1 sokol stěhovavý (*Falco peregrinus*); 1.1 sovice sněžní (*Nyctea scandiaca*); 0.1 orel skalní (*Aquila chrysaetos*); 0.1 loskuták posvátný (*Gracula religiosa*).

NOVINKY EXPOZIČNÍ ČÁSTI

New or adapted exhibits

- Expozice sokolnictví
Expozici Sokolnictví s výukovým panelem jsme slavnostně otevřeli 15. srpna. Návštěvníci mají možnost vidět několik posedových stříšek s dravci a sovami, které se využívají k sokolnickému výcviku. V expozici je umístěn také naučný panel, který popisuje historii a význam sokolnictví.
New exhibition of owls and birds of prey

V říjnu jsme slavnostně otevřeli nový pavilonek pro plameňáky.
New species in our zoo. New house for Flamingoes.

Foto: Bohuna Mikulicová

- **Expozice plameňáků**

V říjnu jsme otevřeli novou expozici pro plameňáky, skládající se z prosklené ubikace a výběhu s vodní plochou.

New exhibition of flamingoes

Návštěvnický servis:

Service for the public

- **Ozvučení areálu zoo**

Z dotací Evropského fondu regionálního rozvoje jsme vybudovali ozvučení areálu zoo. Díky tomu nyní přehráváme upoutávky na akce pořádané naší zoo.

Sound distribution in zoo's area for visitors

VÝCHOVNÁ A VZDĚLÁVACÍ ČINNOST

Education

Akce pro veřejnost:

Events for the public

- 1. dubna - Den ptactva. Akce, která se stává tradicí. Jejím obsahem byla výstava preparovaných ptáků, vajec a peří, komentované prohlídky expozic ptačího pavilonu, ukázka sokola stěhovavého se sokolnickou výstrojí a beseda se sokolníkem. Návštěvníci

dostali pracovní list s vědomostním testem, v anketě pak hlasovali pro nejkrásnějšího ptáka zoo. Účast 115, lidé s ptačím jménem měli vstup do zoo zdarma.

The Bird day with exhibition, quiz, presentation of birds of prey and voting for The most Beautiful bird in the Zoo. April, 1.

- 18. dubna - Den Země ve spolupráci s Městem Hodonín, Ekocentrem Důbrava, společností Tespra, Zálesáky a Brontosaurusy. Zábavně vzdělávací program se soutěží Znáte život v našich lesích? se týkal ochrany životního prostředí a znalostí z oblasti ekologie a přírodovědy.

Earth Day, April 18. Theme: Ecology, Nature conservation, Biology

- 23. května - Dětský den s názvem Pojďte s námi za šelmami. Akce, jíž se zoo připojila ke kampani EAZA Zachraňme evropské šelmy. Na programu byla dětská vědomostní soutěž, šelmí facepainting, powerPointová prezentace, slavnostní uvítání dvojice rysů Olina a Osina v zoo, dražba uměleckých předmětů a prodej „šelmích“ výrobků školáků (výtěžek byl odveden na záchranné programy). Návštěvníci navíc zhlédli putovní výstavu Hnutí Duha, k dispozici měli i dva výukové panely. Akci provázela soutěž o nejlepší plakát a o nejlepší básničku o některé z dvanáctky evropských šelem. Zahradou zněly písně Medvědího sboru ze Bzence a koncert dětského komorního orchestru ZUŠ. Účast 1646 dětí a dospělých.

The children day. The campaign of EAZA - competition, presentation, exhibition, auction, musical program. May, 23. Attendance: 1646

Dne 19. dubna jsme oslavili Den Země. Děti si mimo jiné vyráběly voskové svíčky.

Celebrate of the Earth's day in the zoo.

Foto: Bohuna Mikulicová

- Dárek za vysvědčení - Vstup do zoo zdarma pro školáky a studenty se samými jedničkami na vysvědčení. Akce využilo dvacet premiantů.
Children got presents for achieving mark 1 on their school report.
- 3. října - Den zvířat. Třetí ročník tradiční akce, tentokrát s názvem Den pro evropskou faunu, byl pokračováním kampaně Zachraňme evropské šelmy. Na programu byla vědomostní soutěž, šelmí facepainting, aukce uměleckých výtvorů dětí a studentů, prodej dárkových předmětů. Celkový výtěžek pro EAZA - tj. i z květnové akce - činil 4 391 Kč. Velkou zajímavostí pro návštěvníky byl výtvarný happening Koberec pro rysy pod vedením pedagoga Bc. MgrArt. Jaroslava Žáka a dvojice studentů Purkyňova gymnázia. Děti spolu s rodiči na rozměrný karton malovali rysa nebo části jeho těla a přírodu, v níž tato šelma žije. Koberec dostali rysí do výběhu a návštěvníci sledovali jejich reakce. Účast: 176
The animal's day. Theme: The European carnivores. October, 3. Attendance: 176
- V letních měsících pořádala zoo soutěž na téma Evropské šelmy. Děti si v ní ověřovali nabyté znalosti z předšlých programů Pojďte s námi za šelmami a Znáte život v našich lesích? Účast - sto dětí. První tři dostaly odměnu.
Competition for children in summer

Výukové programy, školní výlety, výjezdy:

Educational programmes, school excursions, trips

- Pro rok 2009 připravila zoo pět vzdělávacích programů pro předškoláky a žáky I. stupně ZŠ a dva programy pro II. stupeň ZŠ. Jejich první část se odehrávala ve vzdělávacím centru, druhá mezi zvířaty v areálu zoo. Celkem se uskutečnilo 24 lekcí pro 613 dětí z MŠ a ZŠ.
In 2009 We offered 7 themes of educational programmes.
- Zoo v roce 2009 uskutečnila 15 komentovaných prohlídek - tři pro dospělé, devět pro děti školního a předškolního věku. Většinou byly spojeny s výlety školáků, i z míst mimo region.
In 2009 we realized 15 guided tours.
- Přednáška o chovu exotických plazů - vzdělávací program pro nevidomé s možností hmatového vnímání. Absolvovalo ji 29 účastníků prázdninového tábora pro nevidomé.
The Hodonin zoo prepared lecture for blind visitors. July, 22. a 29.
- S cílem vzbudit větší zájem o programy vzdělávacího centra vyjízďeli pracovníci zoo s živým výrem velkým. V mateřských, základních a středních školách, jichž navštívili celkem pětadvacet, výra představili, pohovořili o jeho významu a dětem a studentům jej zblízka ukázali. Prezentace se setkala s mimořádným zájmem.
In 2009 we visited 35 schools with The live Eurasian Eagle Owl.
- Po celý rok v zoo pracoval lamaklub, jehož se účastnilo 12 dětí od dvanácti do čtrnácti let. Kromě péče o zvířata členové lamaklubu pod vedením chovatelky lam a koní si v teoretické části promítali naučné filmy, pracovali s vědomostními testy, připravovali vlastní prezentace z oboru. Vedli si i kroniku, svou činnost prezentovali také na vlastní nástěnce.
In the zoo worked the Llamaklub for young naturalist

- V září začal v naší zoo pracovat přírodovědný kroužek Sovičky, jehož členy jsou osmi- až jedenáctileté děti ze ZŠ U Červených domků. Vede je ošetřovatelka lidoopů a opic, která každou z lekcí zaměřila na jiný živočišný druh. Děti se zúčastňují i kulturně výchovných akcí zoo a pomáhají při jejich organizaci.

From September 2009 15 young nature science adepts from a school in Hodonin worked in the nature science club Sovičky.

Křtiny oslavy a další akce:

Christening Parties, Celebrations and Other Events in the Zoo

- Za účasti cca sedmdesáti dětí a jejich rodičů jsme hned v úvodu sezony pokřtili mládě lamy krotké. Kmotrou samičky Loly se stala místostarostka města Ing. arch. Milana Grauová.

The christening of baby llama Lola. April, 19.

- 16. května - Znakujeme v zoo. Zoo vytvořila podmínky pro akci OS Baby Sign. Týkala se mimoslovní komunikace batolat ve společnosti zvířat.

We collaborated with association Baby Sign. May, 16.

- Dreamnight 2009 - Již 3. ročníku této akce se letos v naší zoo zúčastnilo na sto mentálně a tělesně postižených dětí a jejich rodičů, v případě sociálních ústavů pak strýčků a tet. Na programu byl facepainting, návštěva kontaktních zvířat, diskotéka, vystoupení a autogramiáda Petra Bende a regionálního zpěváka Pepy Goji, jenž uspořádal i soutěž s odměnami, a závěrečný banket. Na památku děti dostaly button s fotkou z loňského ročníku akce.

The Dreamnight 2009 at the Zoo - special event for disabled children. The Zoo prepared various programmes for the children: facepainting, meeting with animals, disco, performance of singers Petr Bende and Pepa Goja, banquet, presents for children.

- 21. června se naše zoo připojila k akci EAZA s názvem Teddy bears picnic, na jejímž konci měl být zápis do Guinnessovy knihy rekordů v počtu do všech zoo přinesených plyšáků. Akci provázely rozhovory moderátorky Rádia Jih s účastníky, diskotéka, malování medvídků. Účast: 218 medvídkářů se 746 medvídky.

Teddy bear's picnic. Juni, 21. Attendance 218 person with 746 Teddy bears.

- sobota 30. srpna patřila naše zoo klientům ČSOB a jejich dětem, které se zde rozloučily s prázdninami. Na programu vedle malování, her a soutěží byly komentované prohlídky zoo, jichž se zúčastnily přítomné rodiny rozdělené do dvacetičlenných skupin.

Afternoon entertainment for bank clients and their children- August, 30

- Do kategorie zábavných akcí patří tradiční Noc duchů, jež se konala 29. října. O její stoupající oblibě svědčí účast více než tisíce dětí a dospělých. Na programu bylo plnění strašidelných úkolů, stezka odvahy, diskotéka, opékání špekáčků. Ke spolupráci bylo přizváno dětské oddělení Městské knihovny Hodonín.

Halloween in the zoo. October, 29. Attendance: 1064

- Na poslední adventní neděli připravila zoo Živý betlém. Tradiční postavy legendy v podání žáků literární dramatického oboru ZUŠ Hodonín využily při svých scénkách živá zvířata - lamy a ovce. Kvůli nepříznivému počasí však tentokrát přišlo pouze 176 návštěvníků.

Living Nativity. December, 20. Attendance 176

- Na první Svátek vánoční připravili chovatelé nadílku pro šimpanze. Vedle vánoční výzdoby dostali slavnostně zabalené dárky, v nichž si našli oblíbené pochoutky.
Christmas for Chimpanzees. Christmas presents with food and Christmas decoration. Living Nativity. December, 20. Attendance 176
- V rámci výchovy těch nejmenších ke vztahu k přírodě zoo opět vyhlásila Vánoční zdobení stromků v zoo. Letos pochoutkami pro zvířátka rostlé stromky vyzdobily děti z pěti MŠ a ZŠ.
Christmas in the Zoo. Children decorated trees in the Zoo. They brought food for animals.

Jiné programové a mediální akce:

Various events, competitions, specific sessions and meetings

- Během roku 2009 se uskutečnila čtyřikrát mediální kampaň - příjezd Ivce Lily z Belfastu, stěhování a výměna lvů se Zoo Olomouc, příjezd šimpanzic Judy a Tey ze Zoo Liberec, příjezd plameňáků růžových a osídlení nového pavilonu.
- v regionálních týdenících i celostátních denících bylo otištěno více než sto článků týkajících se chovu zvířat i kulturně výchovných akcí v zoo. Kromě toho o nich a o různých novinkách informovala regionální rádia - Jih a Dyje a TV Slovácko.
  - čtyři reportáže odvysílala ČT Brno
  - dva rozhovory natočil Český rozhlas Brno
  - pětiminutový rozhovor o příjezdu Ivce Lily z Belfastu odvysílala ČT 24.
  - rozhovor o zoo v rámci půlhodinového nedělního magazínu odvysílalo Rádio Jih
  - Koncem října začal Hodonínský deník Rovnost otiskovat seriál story o jednotlivých zvířatech v zoo

Večerní procházky s průvodcem:

The evening guided tours

- 19. - 31. 12. - Večerní prohlídky zoo ve vánočně vyzdobené zahradě. Pro skupinky, které o to požádaly, byl zajištěn průvodce. Možností prohlédnout si zahradu v netradičním čase využili 132 návštěvníci.
There was an opportunity to visit the zoo at night during Christmas Days. December, 19. - 31.

Výstavy a prezentace:

Exhibitions and presentations

- V rámci už třileté spolupráce zoo uspořádala výstavu prací studentů Purkyňova gymnázia na téma Evropské šelmy. Návštěvníci zhlédli padesát zajímavých prací.
The exhibition of student's artwork. Theme: European carnivores. May, October.
- Instalace naučných panelů ke kampani Zachraňme evropské šelmy.
Installation of educational panels for the EAZA campaign.
- Putovní výstava Hnutí duha Soužití s velkými šelmami
The exhibition Coexisting with large carnivores. 2009, Mai.

Vzdělávání a osvěta veřejnosti k ochraně přírody:

Conservation and Education

- Vědomostní a dovednostní soutěž školáků O zlatou srnčí trofej s využitím areálu zoo a ukázek - spolupráce zoo s Okresním mysliveckým sdružením.
Competition in knowledge of nature between young foresters. May, 16.

Besedy a přednášky:

Lectures

- V rámci kulturně-vzdělávacích akcí (1. 4., 15. 8. a 3. 10.) jsme uspořádali besedy se sokolníkem.
We organised 3 lecture about Falconry.

Akce mimo zoo:

Events outside the Zoo

- 18. 7. - představení lam a ovcí na hodonínské slavnosti Vodní království.
Presentation of llamas and sheeps during the celebration of the Water kingdom in Hodonín
- Účast zoo při pořádání živého betlému v Mutěnicích. Představení lam a ovcí.
Live Nativity in the village Mutěnice

Jiné významné aktivity:

Other significant activities

- 15. srpna slavnostní otevření expozice Sokolnictví s výukovým panelem. Účastníci zhlédli tři sokolnicky držené ptáky a ukázkou sokolnické práce. Patronkou expozice se stala místostarostka města Anna Matějková. Na rozvoj expozice přispěla částkou 5 000 Kč.
New exhibition of owls and birds of prey. August, 15.
- 29. října - slavnostní otevření nového pavilonu pro plameňáky růžové.
Opening of the Pavilion of Rosy Flaming

Komerční akce:

Commercial action

- Naše zoo se v rámci Dne Země připojila k propagaci dotačního programu Zelená úsporám. Protože splnila požadavky Ministerstva životního prostředí ČR a obdržela dotaci 20 tisíc korun.
The zoo collaborated in an ecology programme. April, 19.
- V rámci komerční spolupráce s hodonínskou pobočkou VZP ČR uspořádala zoo akci O zdraví a bezpečnosti mezi zvířaty. Děti i dospělí si zopakovali zásady bezpečného chování, první pomoci v ohrožení života, ale také znalosti z oblasti léčivých bylin. Dotace 15 000 Kč. Účast 717 návštěvníků.
Event with Health insurance company for children and adults. Attendance: 717
- 25. 7. - Rockový koncert agentury Skutecký - pronájem areálu pro kulturně-výchovné akce
Rock concert in the zoo. Lease of premises.

Podkrušnohorský zoopark Chomutov příspěvková organizace

Ředitelka: Bc. Iveta Rabasová
Director

Adresa: Podkrušnohorský zoopark Chomutov, p. o.
Address: Přemyslova 259
43001 - Chomutov, CZ
Tel.: +420 474 629 917
Fax: +420 474 624 412
E-mail: zoopark@zoopark.cz
Web: www.zoopark.cz

Rozloha v ha (celkem/expoziční část): 112/112
Area in ha (total/exhibits)

Počet zvířat (druhy/jedinci): 162/1011
Number of animals (species/specimen)

Počet Evropských chovných programů (EEP): 15/54
Number of EEPs (species/specimen)

Počet Evropských plemenných knih (ESB): 4/15
Number of ESBs (species/specimen)

Členství v odborných organizacích:

Membership in professional organizations

UCSZ - Unie českých a slovenských zoologických zahrad

Union of Czech and Slovak Zoological Gardens

WAZA - Světová asociace zoo a akvárií

World Association of Zoos and Aquariums

EAZA - Evropská asociace zoo a akvárií

European Associations of Zoos and Aquaria

EARAZA - Euroasijská regionální asociace zoologických zahrad a akvárií

Euro-Asian Regional Association of Zoos and Aquaria

ISIS -Mezinárodní informační systém druhů chovaných v zoo

International Species Information Systems

CHOVATELSKÉ NOVINKY

Husbandry news

- Zajímavé odchovy (*Notable births*): 0.0.2 blavor žlutý (*Pseudopus apodus*); 0.0.3 jeřáb panenský (*Anthropoides virgo*); 0.0.4 ibis skalní (*Geronticus eremita*); 3.2.0 jelen milu (*Elaphurus davidianus*); 0.0.2 orel stepní (*Aquila nipalensis*); 0.0.1 orel skalní (*Aquila chrysaetos*); 1.2.0 kočka divoká (*Felis silvestris*); 0.3.0 kozorožec alpský (*Capra ibex*); 0.0.4 kvakoš noční (*Nycticorax nycticorax*); 1.1 los evropský (*Alces alces*); 2.5.0 skotský náhorní skot (*Bos taurus*); 0.1.0 takin indický (*Budorcas taxicolor taxicolor*); 0.0.3 užovka stromová (*Elaphe longissima*); 1.0.0 charza žlutohrdlá (*Martes flavigula*); 0.1.0 tuleň kuželozubý (*Halichoerus grypus*); 1.0.0 manul (*Otocolobus manul*); 0.0.3 pelikán bílý (*Pelecanus onocrotalus*); 0.0.1 pelikán kadeřavý (*Pelecanus crispus*); 0.0.4 volavka rusohlavá (*Bubulcus ibis*); 0.1.0 takin indický (*Budorcas taxicolor taxicolor*); 1.0.0 jelen bucharský (*Cervus elaphus bactrianus*).

Prvoodchov v zooparku (*Rearing for the first time in zoopark*): 1.0 manul (*Otocolobus manul*); 0.0.1 volavka rusohlavá (*Bubulcus ibis*)

Nejllepším chovatelským výsledkem je narození a úspěšný odchov 1.0 charzy žlutohrdlé (*Martes flavigula*). Jde o první odchov této lasicovité šelmy v ČR.

Jedinečný přirozený odchov charzy žlutohrdlé se v České republice podařil poprvé.

First natural rearing of Yellow-throated Marten in the Czech Republic.

Foto: M. Brtnický

Unique is successful rearing of one male of Yellow-throated Marten (Martes flavigula). It is first rearing in the Czech Republic.

- Zajímavé příchody (*Notable arrivals*): 0.1 alexandr černohlavý (*Psittacula himalayana*); 2.2.0 berneška rudokrká (*Branta ruficollis*); 1.0 bulbul červenouchý (*Pycnonotus jocosus*); 1.1 jeřáb bílý (*Grus leucogeranus*); 1.1 jeřáb popelavý (*Grus grus*); 1.1 puštitík bělavý (*Strix uralensis*); 0.1 straka modrá (*Cyanopica cyana*); 2.1 sýček obecný (*Athene noctua*); 0.1 sob (*Rangifer tarandus*); 0.2 zubr evropský (*Bison bonasus*); 3.1 ještěrka perlová (*Timon lepidus*); 2.3 trnorep skalní (*Uromastix acanthinura*); 1.0 užovka amurská (*Elaphe schrencki*); 1.2 užovka leopardí (*Zamenis situla*); 0.0.1 užovka podplamatá (*Coronella austriaca*).

Návštěvnícký servis:

Servis for the public

- Pro návštěvníky jsme v uplynulém roce připravili řadu novinek. První z nich byla služba nazvaná Představujeme Vám naše zvířata. U vybraných druhů zvířat školený pracovník seznamoval zájemce se zajímavostmi ze života zvířat a jejich chovu v zooparku.
- Při projížděce Lokálkou Amálkou a Safari expremem bylo možné absolvovat „Výlet do historie“.

Povoz tažený koňmi vozil zájemce na skanzen Stará Ves.

- Areál zooparku vhodně doplnilo nové lanové centrum pro děti PROUD.
- Změnil se grafický design všech propagačních a reklamních materiálů, nový vzhled získal i zpravodaj Oáza. Zpravodaj byl vydáván jako čtvrtletník v nákladu 10 000 výtisků. Obsah zpravodaje informoval o dění v zooparku, o připravovaných akcích, projektech a celoevropských kampaních, zaměřených na ochranu zvířat a přírody.
A number of news were presented in 2009. First of all is service named „We introduce our animals to you“. Educated staff member acquaints visitors with informations about selected animal species, about their bionomics and keeping in zoopark. Next and very important news is change of design of all our advertising and publicity matters. Cable center was opened opposite the brown bear enclosure. Children can test their climbing skills in overcoming ropes, nets and wooden obstacles.

VÝCHOVNÁ A VZDĚLÁVACÍ ČINNOST

Education

Akce pro veřejnost:

Events for the public

- Velikonoční neděle 12. 4. - Oslava Velikonoc v prostoru krušnohorského statku skanzenu Stará Ves byla zaměřena na tradiční lidové zvyky.
Easter is a first religious event of the year in zoopark.
- Den Země 18. 4. - V rámci oslav mezinárodně uznávaného svátku probíhal po celém areálu zooparku kulturní program. Kromě hudebních a dramatických vystoupení proběhly i křtiny mláďat, představeny byly unikátní odchovy. Svou prezentaci si připravilo hnutí Greenpeace.

The Zoo prepared all-day program on Earth Day. Games and tale were prepared for children in the Child's Zoo. Interesting rearings were presented. Greenpeace prepared and shows their presentation.

- Víkend dětí 30. 5. a 31. 5. - Poslední květnový víkend patřil zoopark dětem. Kromě tanečních a dramatických vystoupení byly připraveny zábavné a vědomostní soutěže, velký úspěch mělo i malování na obličej nebo ukázky výcviku dravců.

A lot of games and musical program were prepared for children and their parents, e.g. face painting and falcons display.

- Noc snů 1. 6. - První červnový večer přijalo pozvání do zooparku více než 200 handicapovaných a znevýhodněných dětí., pro které byl připraven zážitkový večer s překvapením.

A Dream Night was an Event for handicapped and chronically ill children from the surroundings of Chomutov.

- Pohádkové safari 7. 8. - 8. 8., 14. 8. - 15. 8. - Atraktivní večerní prohlídka výběhů Eurosafari láká návštěvníky po celou sezónu. Dva letní víkendy mohou při projížděce vidět kromě zvířat Evropy, Asie a severní Afriky také pohádkové bytosti. Za čtyři večery svezla Lokálka Amálka, Safari expres a povoz tažený koňmi 1 795 lidí.

Visitors arrived into Eurosafari at evening and they have seen animals from Europe and Asia and fabulous beings as well.

Při každoroční oslavě Dne Země bylo slavnostně pokřtěno mládě pelikána bílého jménem Beny.

Chick of Great White Pelican was highly christened by name Beny during the Day of Earth celebration.

Foto: R. Stach

- Den adoptivních rodičů 11. 8. - Důležitým přínosem pro zoopark je podpora adoptivních rodičů. Každý z nich přispívá na chov svého oblíbeného zvířete a jako poděkování je pozván na příjemné setkání všech adoptivních rodičů.
For all people who adopted some of our animals was prepared a dinner party in the open-air farm.
- Drakiáda 9. 9. - Kromě pouštění draků střelily děti ze vzduchovky, soutěžily a na připraveném ohništi si opékaly špekáčky.
Children have a possibility to kite-fly in zoopark.
- Den zvířat 3. 10. - Mezinárodní den zvířat slaví zoopark každoročně. Svou činnost návštěvníkům přiblížila Liga na ochranu zvířat. Host Country Tria Hany Horecké zpěvačka Yvonne Přenosilová pokřtila sovu pálenou zajímavým jménem Primář.
There was a celebration day for every animal in the zoopark.
- Otevření betléma 29. 11. - Na statku domácích zvířat si mohli návštěvníci prohlédnout sochy Marie, Josefa a malého Ježíška s živými zvířaty. Zájemci si domů odnesli vlastnoručně vyrobený adventní věnec.
Visitors could see Bethlehem with statues of Maria, Joseph and little Jesus. The Bethlehem was completed by living animals.
- Mikulášská nadílka v zooparku 5. 12. - Mikuláš, čerti a andělé přijeli na statek po 16. hodině a hodným dětem nadělili čokoládové balíčky. Pozvání na akci přijaly děti z chomutovského Dětského domova.
Very popular is Nicholas box. Nicholas, devils and angels handed out chocolate packet to children.
- Adventní neděle - Druhou a třetí adventní neděli vyráběli pracovníci propagace a vzdělávání vánoční ozdoby ze slámy spolu s návštěvníky. K dokreslení atmosféry Vánočních svátků pomohl dětský pěvecký soubor Happy Smile.
Second and third Sunday in Advent the staff of advertising together with visitors have made Christmas decoration from straw.
- Živý betlém 20. 12. - Betlém na statku domácích zvířat ožil a před zraky návštěvníků se odehrával 2 000 let starý biblický příběh.
Lifelike Bethlehem where visitors could to see „real“ Joseph, Maria and Jesus.

Výukové programy, školní výlety, výjezdy:

Educational programmes, school excursions, trips

- Vzdělávací programy, které má Ekocentrum Podkrušnohorského zooparku v nabídce probíhaly již od začátku roku a jejich návštěvnost se s blížícím koncem roku zvyšovala. Celkem se v roce 2009 zúčastnilo 113 vzdělávacích programů 3059 žáků z mateřských, základních i středních škol.
- Nabídka výukových programů se rozšířila z původních deseti programů na osmnáct. Vznikly 2 zážitkové programy, při kterých se žáci dostanou do přímého kontaktu se zvířaty. Vytvořeny byly také nové pracovní listy, které si návštěvníci mohou zakoupit na pokladnách zooparku.
113 educational programmes for pupils of kindergartens, primary and secondary schools proceeded in 2009.

Křtiny oslavy a další akce:

Christenig Parties, Clebrations and Other Events in the Zoo

- Vzácná návštěva z Biskupství litoměřického v zooparku 13. 4.

Podkrušnohorský zoopark přijal poprvé ve své historii vzácnou návštěvu z Biskupství litoměřického. Mons. Mgr. Jan Baxant, litoměřický biskup, absolvoval během své návštěvy města Chomutova krátkou prohlídku areálu zooparku z kočáru taženého koňmi. Ve skanzenu Stará Ves byl tradičně přivítán chlebem a solí. Na závěr tohoto příjemného setkání požeňnal všem přítomným a celému areálu a zasvětil kapličku svatému Antonínu z Padovy. Kaplička se nachází na začátku lipové aleje ve Staré Vsi.
Bishop Mons. Mgr. Jan Baxant from Litoměřice has visited zoopark Chomutov for the first time. He has visited open air museum Stará Ves and than he blest to all people there and finally he has dedicated chapelle to saint Anthony from Padova.

Jiné programové a mediální akce:

Various events, competitions, specific sessions and meetings

- Soutěž o nejhezčího strašáka 25. 6. - Druhého ročníku výtvarné soutěže se zúčastnily děti z chomutovských základních škol. Všichni strašáci byli vystaveni ve skanzenu Stará Ves a na webových stránkách zooparku. Tři nejpovedenější získali ocenění.
- Dárek za vysvědčení 1. 7. - Malý dárek za vysvědčení s jedničkami a dvojkami v podobě volného vstupu připravil zoopark dětem na první prázdninový den.

Představení Popelka si pro více než 200 handicapovaných a znevýhodněných dětí připravil taneční soubor Světlana Dundrové.

Performance Popelka was prepared by dancing group of Světlana Dundrová for more than 200 handicapped children.

Foto: K. Procházka

- Zdobení stromků 24. a 25. 11. - K vytvoření vánoční atmosféry přispěly již druhým rokem děti z chomutovských mateřských a základních škol. Ozdůbky z přírodních materiálů zároveň posloužily jako krmítka pro ptáky a drobné živočichy.
Several events were made for children from Chomutov and neighbourhood.

Večerní projížďky s původcem:

The evening guided tours

- Pravidelné projížďky večerním Eurosafari s odborným výkladem průvodce probíhaly o víkendech v hlavní návštěvnické sezóně.

Výstavy a prezentace

Exhibitions and presentations

- Výstavní síň byla volně přístupná návštěvníkům v průběhu celého roku, výtěžek dobrovolného vstupného byl použit na chov zvířat v zooparku.
Únor - březen - Rysí hlídky - ve spolupráci s Hnutím Duha
Duben - Výstava dřevěných soch manželů Stejných
Květen - červen - Makrofotografie Pavla Krásenského
Červenec - Soužití s velkými šelmami - putovní výstava o vzácných šelmách
Srpen - Masožravé rostliny - prodejní výstava Miroslava Srby
Září - listopad - Snímky zvířat a přírody celého světa Rostislava Stacha
Prosinec - Výkresy a malby dětí na téma „Čert, Mikuláš, Anděl“
7 exhibitions for public visitors were realised in 2009.

Vzdělávání a osvěta veřejnosti k ochraně přírody:

Conservation and Education

- V roce 2009 pokračovala kampaň EAZA na záchranu evropských šelem. Ve dnech 3. 2. a 4. 2. proběhly ve spolupráci s Hnutím Duha přednášky na téma Rysí hlídky, kterých se zúčastnilo téměř 200 žáků. K příležitosti přednášek a kampaně EAZA proběhla i výstava týkající se rysích hlídek. O kampani Carnivore informovaly návštěvníky nové naučné panely. Byla vyhlášena soutěž na téma „Vzpomeňme si na naše šelmy“.

Slavnosti:

Festivals

- Dožínky 5. 9. - V letošním roce proběhly oslavy závěru sklizně ve skanzenu Stará Ves již potřetí.
An amateur artist dramatized a short story about traditional harvest home in Podkrušnohoří at the open air museum Stará Ves.

Besedy a přednášky:

Lectures

- Rok 2009 Ekocentrum zahájilo ve znamení kampaně EAZA „Carnivore“ na záchranu evropských šelem. Ve dnech 3. 2. a 4. 2. proběhly ve spolupráci s Hnutím Duha přednášky na téma Rysí hlídky, kterých se zúčastnilo 200 žáků. U příležitosti přednášek a kampaně EAZA proběhla i výstava týkající se rysích hlídek.
- Přednáška Pavla Krásenského v jirkovském Senior klubu o Podkrušnohorském zooparku.

Sezonní akce pro veřejnost:

Seasonal Events for Visitors

- V době letních prázdnin pořádal zoopark týdenní příměstské tábory pro děti ve věku 6–12 let. Tábor probíhal ve čtyřech týdnech a zúčastnilo se ho téměř 100 dětí z Chomutova a okolí. Vzhledem k velkému zájmu o účast na táborech, uspořádal zoopark tábor i v době podzimních prázdnin.

More than 100 children from Chomutov participated on suburban camp in our zoopark.

Akce mimo zoo:

Events outside the Zoo

- Jízda Tří králů 6. 1. - Tradiční akce, která zakončuje vánoční svátky. Tři králové popřáli mnoho štěstí do nového roku primátorce Statutárního města Chomutova Ivaně Řápkové a všem jeho obyvatelům. Potom se vydali napříč náměstím a žádali kolemjdoucí o příspěvky do Tříkrálové sbírky Charity České republiky.
- Masopustní zábava a průvod 7. 2. - K masopustnímu průvodu se přidali zájemci z řad návštěvníků. Hudebníci oblečení v masopustních maskách hráli na hudební nástroje. Historickou hasičskou stříkačku táhli koně a nechyběli ani hasiči v historických uniformách a dva traktory Slavie.
- Závod dračích lodí 1. 5. - Pracovníci Podkrušnohorského zooparku se zúčastnili 1. 5. 2009 prvního ročníku závodu Dračích lodí na Kamencovém jezeře. V boji O pohár primátorky města se umístili na dvanáctém místě.
- Hubertova jízda 24. 10. - U koníny zooparku bylo zahájeno slavnostní zakončení jezdecké sezóny. Pro návštěvníky, kteří si nechtěli nechat ujít podívanou na koně s honci a závěrečné halali, byl přistaven Safari expres. Ten je bezplatně dovezl na místo konání honu.

Jiné významné aktivity:

Other significant activities

- Seminář pro učitele - sedmnáct pedagogů z celého Ústeckého kraje strávilo v Podkrušnohorském zooparku celý den. Byla jim představena nabídka výukových programů, pomůcek a všechny ostatní aktivity, které Ekocentrum pořádá.

Účast na konferencích:

Participation at conferences

- Konference pracovníků vzdělávání a marketingu UCSZ v Liberci 4. - 6. 11. 2009
- Konference EAZA Kodaň (Dánsko) 16. - 20. 9. 2009
- Konference AERAZA Kyjev (Ukrajina) 21. - 24. 5. 2009

Komerční akce:

Commercial action

- Dětský den společnosti Actherm 6. 6. - Pro 150 dětí zaměstnanců společnosti Actherm byla připravena projížďka Lokálkou Amálkou, projížďky na ponících a opékání špekáčků..

Zoologická zahrada Jihlava

příspěvková organizace

Ředitel: Ing. Eliška Kubíková
Director

Adresa: Zoologická zahrada Jihlava
Address Březinovy sady 10
58601 - Jihlava, CZ
Tel.: +420 567 573 730
Web: www.zoojihlava.cz

Rozloha v ha (celkem/expoziční část): 12/7
Area in ha (total/exhibits)

Počet zvířat (druhy/jedinci): 159/742
Number of animals (species/specimen)

Počet Evropských chovných programů (EEP): 27/124
Number of EEPs (species/specimen)

Počet Evropských plemenných knih (ESB): 15/64
Number of ESBs (species/specimen)

Členství v odborných organizacích:

Membership in professional organizations

UCSZ - Unie českých a slovenských zoologických zahrad

Union of Czech and Slovak Zoological Gardens

WAZA - Světová asociace zoo a akvárií

World Association of Zoos and Aquariums

EAZA - Evropská asociace zoo a akvárií

European Associations of Zoos and Aquaria

IZE - Mezinárodní asociace zoopedagogů

International Association of Zoo Educators

EEP - Evropský chovný program ohrožených druhů

European Endangered Species Breeding Programmes

CHOVATELSKÉ NOVINKY

Husbandry news

- Zajímavé odchovy (*Notable births*): 1.1 levhart perský (*Panthera pardus saxicolor*); 4.0 levhart cejlonský (*Panthera pardus kotiya*); 1.0 irbis (*Panthera uncia*); 1.1 serval

(*Leptailurus serval*); 0.2 kočka divoká (*Felis silvestris silvestris*); 2.2 kočka arabská (*Felis silvestris gordonii*); 2.2 kočka bažinná (*Felis chaus*); 1.1 kočka krátkouchá (*Prionailurus bengalensis euptilurus*); 0.0.2 tamarin vousatý (*Saguinus imperator subgriseus*); 0.0.1 kosman běločelý (*Callithrix geoffroyi*); 0.0.2 kosman černovousý (*Callithrix penicillata*); 0.0.2 kosman zakrslý (*Callithrix pygmaea niveiventris*); 0.0.2 kosman stříbřitý (*Callithrix argentata argentata*); 0.0.2 tamarin pinčí (*Saguinus oedipus*); 0.0.2 tamarin žltoruký (*Saguinus midas midas*); 1.0 chvostan bělolící (*Pithecia pithecia*); 0.0.1 gibbon zlatolící (*Nomascus gabriellae*); 1.0.1 krysa obláčková (*Phloeomys pallidus*); 0.0.3 kapybara (*Hydrochaeris hydrochaeris*); 0.0.8 plameňák starosvětský (*Phoenicepterus roseus*); 1.1 ara vojenský (*Ara militaris mexicana*); 0.0.8 hroznýš psohlavý západní (*Sanzinia madagascarensis volontany*); 0.0.23 pralesnička batikovaná (*Dendrobates auratus*)

- Zajímavé příchody (*Notable arrivals*): 1.1 Medvěd malajský (*Helarctos malayanus*); 1.0 kosman stříbřitý (*Callithrix argentata argentata*); 0.2 kočkodan Campbellův (*Cercopithecus campbelli*); 1.0 karakal (*Caracal caracal*); 1.0 manul (*Otocolobus manul*); 1.0 hrošík liberijský (*Hexaprotodon liberiensis*); 1.0 babirusa (*Babyrousa babyrousa*); 0.0.2 pelikán bílý (*Pelcanus onocrotalus*); 2.0 berneška havajská (*Branta sandvicensis*); 1.1 berneška rudokrká (*Branta ruficollis*); 1.1 seriema rudozobá (*Cariama cristata*); 1.1 jeřáb panenský (*Anthropoides virgo*); 0.0.6 trnorep skalní (*Uromastix acantinus*)

Unikátní odchov – kosman stříbřitý (*Callithrix argentata*).

Unique rearing of black-tailed silvery marmoset.

Foto: Kateřina Kosová

NOVINKY EXPOZIČNÍ ČÁSTI

New or adapted exhibits

- Nová expozice pro jeřáby japonské a úprava přilehlého asijského parku
New Asian exhibition for Japanese cranes and contiguous Asian park
- Dokončení výstavby nové expozice „Malay Medan“ pro medvědy malajské
Completion of new exhibition „Malay Medan“ for Malay bears
- Úprava vnitřních expozic primátů v pavilonu Exotária
Processing of monkey's exposures
- Nová voliéra pro africké druhy ptáků „Timbavati“
New aviary „Timbavati“ for birds from Africa
- Rekonstrukce výběhu pro malé kočky
Reconstruction of exhibition for small cats
- Výstavba nového asijského altánu v expozici jeřábů
Building of new Asian arbour

Návštěvnický servis:

Servis for the public

- Rekonstrukce staré vstupní pokladny
Building of new entrance

Malay Medan - nová expozice pro medvědy malajské.

Malay Medan - new exhibition for Malay bears.

Foto: Kateřina Kosová

VÝCHOVNÁ A VZDĚLÁVACÍ ČINNOST

Education

Akce pro veřejnost:

Events for the public

- 4. 4. Den Ptactva
The Birdlife Day
- 25. 4. Den Země - slavnostní otevření nové expozice pro medvědy malajské, zahájení mezinárodní kampaně na záchranu evropských šelem „Carnivore“
The Earth Day - opening of new exhibition for Malay bears of a celebration, opening of EAZA Campaign „Carnivore“
- 30. 5.-1. 6. Den dětí ve znamení šelem
The Children's Day
- 27. - 28. 6. Slámování v zoo - začátek prázdnin ve znamení rukodělných prací z přírodních materiálů
Hand activities from straw and other natural materials

Studenti ze Zimbabwe při vystoupení v africké vesnici Matongo.

Performance of YIASA (Inkululeko Yabatsha School of Arts) from Zimbabwe.

Foto: Jaroslav Pospichal

- 14. 7. Vystoupení tanečně-hudební skupiny YIASA ze Zimbabwe v africké vesnici Matongo
Dancing and musical performance of YIASA (Inkululeko Yabatsha School of Arts) from Zimbabwe
- 30. 8. Prázdniny končí v zoo
Holiday finishing in the Zoo
- 4. 10. Den zvířat
Animal's Day
- 14. 11. Den sov a dravců
Day for owls and birds of prey
- 5. - 6. 12. Adventní dílny v zoo
The workshop in the Zoo in Advent

Výukové programy, školní výlety, výjezdy:

Educational programmes, school excursions, trips

- Výukové programy pro školky, školy a speciální skupiny
Educational programmes for schools and special groups
- Průvodcovská činnost
Guide activities

Křtiny oslavy a další akce:

Christening Parties, Celebrations and Other Events in the Zoo

- 11. 4. Křtiny orla skalního
Christening party of eagle
- 13. 9. Křtiny levharta sněžného
Christening party of young snow leopard
- 6. 12. Křtiny mláďat levhartů perských
Christening party of twins Ceylon leopard

Jiné programové a mediální akce:

Various events, competitions, specific sessions and meetings

- 4. - 5. 9. Malá africká konference - 4. ročník setkání cestovatelů, zoologů, fotografů a obdivovatelů Afriky.
The small African conference
- 1. - 31. 12. Uspořádání sbírky krmiv pro opuštěné kočky s názvem „Vánočky pro kočky“
Arrangement of collection of feed-stuffs for home for destitute cats

Večerní procházky s průvodcem:

The evening guided tours

- 1. 8. Letní noc v zoo - cesta kolem světa
The summer night in the Zoo
- 28. - 30. 12. Vánoční večerní prohlídky s průvodcem
Christmas evening tours through the Zoo

Výstavy a prezentace:

Exhibitions and presentations

- „Divoká Afrika“ - výstava o životě a působení Joy Adamsonové
„Wild Africa“ - exhibition about the life of Joy Adamson
- Výstava fotografií „Za stromy roku“
Photographic exhibition intent on trees
- Výstava „Madagaskar v ohrožení“
Exhibition „Madagaskar in threat“
- Prodejní výstava afrického výtvarného umění „Tingatinga“
Sale exhibition of Africas art „Tingatinga“
- „Soužití s velkými šelmami“ - výstava o českých šelmách
Exhibition about carnivores

Vzdělávání a osvěta veřejnosti k ochraně přírody:

Conservation and Education

- Účast v mezinárodní kampani na záchranu evropských šelem „Carnivore“
Participation in international EAZA campaign „Carnivore“
- 21. 8. Evropská noc s netopýry - metody ochrany i ukázky živých netopýrů ve spolupráci s Českou společností pro ochranu netopýrů
European Bat night

Besedy a přednášky:

Lectures

- Klubové večery v zoo - pravidelné besedy s cestovateli, fotografy a odborníky na přírodu
Regular evenings in Zoo clubroom with travellers or zoo experts
- Besedy v knihovnách a domovech důchodců
Educational meetings in public library and in old people's home

Sezonní akce pro veřejnost:

Seasonal Events for Visitors

- 18. - 29. 5. „ZOO ART“ - 1. ročník sochařského plenéru jihlavské grafické školy
Production of wood animal sculptures in the open air
- 1.5. - 31. 8. „Hadí středy v Matongu“ - pravidelné odborné vyprávění ze života plazů včetně praktických ukázek pro děti i dospělé
Regular talks about reptiles in African village
- 1. 5. - 30. 9. Ukázky výcviku dravců a sov - 2x denně, každý den kromě pondělí
The birds of prey presentation
- 1. 7. - 31. 8. Komentované krmení zvířat
Commentate feeding of animals

Akce mimo zoo:

Events outside the Zoo

- 6. 3. Reprezentační ples Zoo Jihlava
The Zoo ball for friends and sponsors
- 23. 5. Představení kampaně Carnivore na akci „Den Přírody“ v Počátkách
The presentation of zoo and EAZA campaign on action „A Day of the nature“
- 17. - 18. 6. Prezentace Zoo Jihlava na dětském festivalu „Pohádková zahrádka“
The presentation of zoo on children festival
- 29. 5. Soutěž mezi základními školami o nejvyšší žirafu na jihlavském náměstí
Childrens competition of the highest giraffe in the city
- 6. - 8. 11. Zoo volejbal - organizace volejbalového turnaje mezi pracovníky zoologických zahrad v hale SK Jihlava
Organization of volleyball competition for Zoo staff

Jiné významné aktivity:

Other significant activities

- Účast na repatriaci koček divokých
*Repatriation of captive born wild cat (*Felis silvestris*)*

Účast na konferencích:

Participation at conferences

- EZE konference - Kolín nad Rýnem, Německo
EZE Conference - Cologne
- EAZA konference - Kodaň, Dánsko
EAZA Conference - Copenhagen
- EEP konference - Kodaň, Dánsko
EEP Conference - Copenhagen
- WAZA konference - St. Luis, USA
WAZA Conference - St. Luis

Zoologická zahrada Liberec příspěvková organizace

Ředitel: MVDr. David Nejedlo
Director

Adresa: Zoologická zahrada Liberec, příspěvková organizace
organ. složky: Středisko ekologické výchovy DIVIZNA

Address Centrum pro zvířata v nouzi ARCHA
Masarykova 1347/31
46001 - Liberec, CZ

Tel.: +420 482 710 438 (sekretariát/office)
+420 482 710 616-7 (ústředna/switchboard)

Fax: +420 482 710 618

E-mail info@zooliberec.cz, marketing@zooliberec.cz

Web: www.zooliberec.cz, www.zooliberec.eu

Rozloha v ha (celkem/expoziční část): 13/5

Area in ha (total/exhibits)

Počet zvířat (druhy/jedinci): 164/1483

Number of animals (species/specimen)

Počet Evropských chovných programů (EEP): 26/84

Number of EEPs (species/specimen)

Počet Evropských plemenných knih (ESB): 12/72

Number of ESBs (species/specimen)

Členství v odborných organizacích:

Membership in professional organizations

UCSZ - Unie českých a slovenských zoologických zahrad

Union of Czech and Slovak Zoological Gardens

WAZA - Světová asociace zoo a akvárií

World Association of Zoos and Aquariums

EAZA - Evropská asociace zoo a akvárií

European Associations of Zoos and Aquaria

IZE - Mezinárodní asociace zoopedagogů

International Association of Zoo Educators

ISIS - Mezinárodní informační systém druhů chovaných v zoo

International Species Information System

EEP - Evropský chovný program ohrožených druhů
European Endangered Species Breeding Programmes
ESB - Evropská plemenná kniha
European Studbook
ISB - Světová plemenná kniha
International Studbook

CHOVATELSKÉ NOVINKY

Husbandry news

- Zajímavé odchovy (*Notable births*): 0.1 takin čínský (*Budorcas taxicolor bedfordi*); 0.1 orlosup bradatý (*Gypaetus barbatus*); 0.1 velbloud dvouhrbý - domácí (*Camelus bactrianus*); 1.2 orel východní (*Haliaeetus pelagicus*); 1.1 kůň domácí - pony shetlandský; 1.0 muntžak malý (*Muntiacus reevesi*); 1.2 orel bělohlavý (*Haliaeetus leucocephalus*); 0.2 kozorožec dagestánský (*Capra cylindricornis*); 1.0 buvolec běločelý (*Damaliscus pygargus phillipsi*); 0.0.2 plameňák růžový (*Phoenicopterus ruber roseus*); 1.1 vikuňa (*Vicugna vicugna*); 0.2 koza šrouborohá (*Capra falconeri heptneri*); 2.1 nahur modrý (*Pseudois nayaur*); 1.1 holub nikobarský (*Caloenas nicobarica*)
- Zajímavé příchody (*Notable arrivals*): 0.1 tamarín pinčí (*Saguinus oedipus*); 1.2 irbis (*Uncia uncia*); 0.1 gepard šihlý (*Acinonyx jubatus*); 1.1 antilopa koňská (*Hippotragus*)

Mládě nahura modrého, které Zoo Liberec chová jako jediná v Česku.

Young bharal, which has been bred at Liberec Zoo only.

Foto: Ivan Langr

equinus); 1.1 amazoňan zelenolící (*Amazona viridigenalis*); 1.4 zebra Chapmanova (*Equus quagga chapmanni*); 0.1 tygr - bílá forma (*Panthera tigris*); 1.2 raroh lagar (*Falco jugger*); 1.0 osel somálský (*Equus africanus somalicus*); 1.0 buvolec běločelý (*Damaliscus pygargus philipsii*); 0.1 čimango žlutohlavý (*Milvago chimachima*); 0.1 orel bělohlavý (*Haliaeetus leucocephalus*)

NOVINKY EXPOZIČNÍ ČÁSTI

New or adapted exhibits

- Nové enrichmentové prvky v expozici slonů indických (za příspěvní Nadace Preciosa) a v kosmopolitní expozici žiraf Rothschildových a zeber bezhrbých.

New enrichments in elephant and giraffe exhibitions.

- Edukační zákoutí v pavilónu žiraf Rothschildových a zeber bezhrbých, zaměřené na mezinárodní konzervačně edukační projekty Zoo Liberec (za příspěvní Ministerstva životního prostředí ČR).

An Education corner at giraffe and zebra pavilion in support international conservation projects of Liberec Zoo.

- Rozletová voliéra pro handicapované a odchycené dravce v Centru pro zvířata v nouzi ARCHA (za příspěvní Libereckého kraje).

Reintrodukce orlosupa bradatého ve španělské Andalusii.

Reintroduction of Bearded Vulture in Andalusia, Spain.

Foto: Jan Hanel

Leaving aviary for handicapped birds of prey The Centre for Animals in Need ARCHA.

Návštěvnícký servis:

Servis for the public

- Nový navigační a orientační systém s informačními cedulemi a značením významných expozic a pavilónů v areálu Zoo Liberec (financováno z Evropského fondu pro regionální rozvoj prostřednictvím ROP NUTS II Severovýchod).

New guidance system for visitors of Liberec Zoo.

Nový navigační a orientační systém v Zoo Liberec.

New guidance system for visitors of Liberec Zoo.

Foto: Jan Kubánek

VÝCHOVNÁ A VZDĚLÁVACÍ ČINNOST

Education

Akce pro veřejnost:

Events for the public

- Liberecké šelmí trhy: zábavná akce pro celé rodiny v rámci kampaně EAZA Rok evropské šelmy 2009 (23. května 2009).
„Carnivore markets“ in support of EAZA Carnivore Campaign 2009.
- Noc snů pro handicapované děti (5. června 2009) *Dream night for handicapped children.*
- 15 let chovu bílého tygra v Zoo Liberec (6. června 2009).
15th anniversary of breeding white tigers at Liberec Zoo.
- *Teddy Bear Day* v rámci kampaně EAZA Rok evropské šelmy 2009.
Teddy Bear Day in support of EAZA Carnivore Campaign 2009.
- Den sponzorů a partnerů Zoo Liberec, oslavy 90 let Zoo Liberec (9. září 2009): křtiny vikuní Ashariho a Valdivie, samice bílého tygra Suryi Báry, představení soubor středověké hudby Gothien.

The Sponsor's Day at Zoo Liberec and 90th anniversary of Liberec Zoo: christening of two young vicuna (a male named Ashari, a female named Valdivia, christening of

white tiger female named Surya Bára, performance of group Gothien (the Middle Ages music)

- Světový den zvířat (3. října 2009): zábavný den pro celé rodiny.
The World Animals Day
- Dny pro seniory (28. dubna 2009 a 15. října 2009): komentované prohlídky a snížené vstupné pro důchodce.
The Senior's Days: guided tours

Výukové programy, školní výlety, výjezdy:

Educational programmes, school excursions, trips

- Program EKOŠKOLA (SEV DIVIZNA)
- Program Škola pro udržitelný život (SEV DIVIZNA)
- Máme rádi zvířata? (Centrum ARCHA)
- Šelmoviny (Zoo Liberec)
- Zooexpedice (Zoo Liberec)
- Dobrodružství z poznání (Zoo Liberec)
- Všechno souvisí se vším (Zoo Liberec)
- Jací jsme (Zoo Liberec)

All season educational programmes for school groups, teachers and other groups at Liberec Zoo, The Ecological Educational Centre DIVIZNA and Centre ARCHA

Křtiny oslavy a další akce:

Christening Parties, Celebrations and Other Events in the Zoo

- Křtiny samice takina čínského Dorotka (17. února 2009) - kmotrami byly české reprezentantky v běžecím lyžování.

Christening of takin female named Dorotka. Czech ski runner women team became the godfathers.

- Křtiny samic sovy pálené Huba a Buba (20. června 2009) - kmotrem byl zpěvák Aleš Brichta.

Christening of barn owl females named Hubo a Bubo. Popular singer Aleš Brichta became the godfather.

- Křtiny samce káněte lesního Kempa (29. srpna 2009) - kmotrem byl zpěvák Marek Ztracený.

Christening of common buzzard male named Kemp. Popular singer Marek Ztracený became the godfather.

- Křtiny samce Ashariho a samice Valdivie vikuni (9. září 2009) - kmotrami byly herečky Jaroslava Obermaierová a Monika Zoubková a etoložka Hana Žertová.

Christening of two young vicuna (a male named Ashari, a female named Valdivia). Popular actresses Jaroslava Obermaierová and Monika Zoubková and etholog Hana Žertová became the godfathers.

- Křtiny samice tygra - bílé formy Suryi Báry (9. září 2009) - kmotrou byla olympijská vítězka v hodu oštěpem Bára Špotáková.

Christening of white tiger female named Surya Bára. Famous Czech athlete (olympic winner in javelin throw women) Bára Špotáková became the godfather.

Jiné programové a mediální akce:

Various events, competitions, specific sessions and meetings

- Fotka ze zoo 2009 (červen - září 2009): tradiční soutěž amatérských i profesionálních fotografů, kteří snímají zvířata ze Zoo Liberec a soutěží o nejlepší záběr.
Competition „Photo of Zoo Liberec 2009“: the best of animal's photo.

Večerní procházky s původcem:

The evening guided tours

- Noční adventury v Zoo Liberec (20. července a 17. srpna 2009): dobrodružná noc pro děti do 15 let.
Night adventures for children up to 15 years
- Večerní prohlídka pro veřejnost (10. července 2009)
- Večerní prohlídka pro veřejnost (28. srpna 2009)
- Mikulášská večerní prohlídka pro veřejnost (4. prosince 2009)
- Adventní večerní prohlídka pro veřejnost (10. prosince 2009)
- Adventní večerní prohlídka pro veřejnost (12. prosince 2009)
- Vánoční večerní prohlídka pro veřejnost (22. prosince 2009).
Special evening tours throughout Liberec Zoo (in July, August and December).

Vzdělávání a osvěta veřejnosti k ochraně přírody:

Conservation and Education

- Workshop Environmentální výchova - nové cesty 2009 (SEV DIVIZNA).
Workshop „Environmental education - new ways 2009“ (EEC DIVIZNA)
- Krajská konference ekologické výchovy Liberecká M.R.K.E.V. 2009 (SEV DIVIZNA)
- Den bez aut 2009 - cyklojízda městem (SEV DIVIZNA).
A cycle-trip crosstown (EEC DIVIZNA)

Slavnosti:

Festivals

- Modrý slon - soutěž a přehlídka umělecké a zájmové tvorby handicapovaných umělců (22. - 28. června 2009) ve spolupráci se sdružením Artefaktum.cz
The Blue Elephant Award: works of handicapped artists (in collaboration with Artefaktum.cz)
- Etnořez - dřevosochařské sympózium (10. - 14. srpna 2009) ve spolupráci se sdružením Artefaktum.cz
The Wood-sculpture (in collaboration with Artefaktum.cz)

Besedy a přednášky

Lectures

- Šelmy ČR a Libereckého kraje - Mgr. Jakub Čejka, AOPK ČR (19. března 2009).
Carnivores in the Czech Republic and in Liberec region in support of EAZA Carnivore Campaign 2009.

Akce mimo zoo:

Events outside the Zoo

- Zoomasopust (4. února 2009): už třetí masopustní průvod z centra Liberce do zoo. *Zoocarnival 2009.*
- Etnoples (7. března 2009): společný ples zoologické a botanické zahrady v duchu kampaně EAZA Rok evropské šelmy 2009. *Zooball in collaboration with Botanical garden Liberec in support of EAZA Carnivore Campaign 2009.*
- Veletrh dětské knihy (26. - 28. března 2009)
- Pomozme budoucnosti - charitativní akce ve prospěch Burkiny Faso (1. prosince 2009) ve spolupráci s Faunus o. s. *Charity for young people of Burkina Faso called „Let's the Future“ (in collaboration with Faunus o. s.)*

Jiné významné aktivity:

Other significant activities

- Výtvarná a literární soutěž k Mezinárodnímu dni zvířat 2009 (Centrum ARCHA)
- Regulace populace zdivočelých koček (Centrum ARCHA)
- Transfer obojživelníků v období jarní migrace (Centrum ARCHA)
- Večerní výprava za vydrami - terénní exkurze v rámci kampaně EAZA Rok evropské šelmy 2009 (11. února a 23. října 2009). *An evening excursion for eurasian otters in support of EAZA Carnivore Campaign 2009.*
- Reintrodukce samice orlosupa bradatého Fátimy (narozena 20. února 2009) v pohoří Cazorla, Španělsko (22. května 2009). *Reintroduction of a female Bearded Vulture named Fatima (born 09/02/20 at Liberec Zoo) to the wild nature in the Cazorla Mountains, Spain.*
- Vypuštění samců osla somálského Shaqa a Bovu v rezervaci DECAN v Džibutsku (duben 2009). *Release of males African Wild Ass named Shaq and Bovu in sanctuary DECAN, Djibouti.*

Komerční akce:

Commercial action

- Gepardí den pro DPML, a. s. (31. května 2009). *Children's Day (in collaboration with DPML, a. s.)*
- Dětský den pro Preciosu (2. června 2009). *Children's Day (in collaboration with Preciosa a. s.)*

Zoologická zahrada Ohrada příspěvková organizace

Ředitel: Ing. Vladimír Pokorný
Director

Adresa: Zoologická zahrada Ohrada
Address Hluboká nad Vltavou 417
37341 - Hluboká nad Vltavou, CZ

Tel.: +420 387 002 211
Fax: +420 387 965 445
E-mail: info@zoo-ohrada.cz
Web: www.zoo-ohrada.cz

Rozloha v ha (celkem/expoziční část): 6/3
Area in ha (total/exhibits)

Počet zvířat (druhy/jedinci): 259/2489
Number of animals (species/specimen)

Počet Evropských chovných programů (EEP): 4/13
Number of EEPs (species/specimen)

Počet Evropských plemenných knih (ESB): 4/17
Number of ESBs (species/specimen)

Členství v odborných organizacích:

Membership in professional organizations

UCSZ - Unie českých a slovenských zoologických zahrad

Union of Czech and Slovak Zoological Gardens

EAZA - Evropská asociace zoo a akvárií

European Associations of Zoos and Aquaria

IZE - Mezinárodní asociace zoopedagogů

International Association of Zoo Educators

EARAZA - Euroasijská regionální asociace zoologických zahrad a akvárií

Euro-Asian Regional Association of Zoos and Aquaria

EEP - Evropský chovný program ohrožených druhů

European Endangered Species Breeding Programmes

ESB - Evropská plemenná kniha

European Studbook

CHOVATELSKÉ NOVINKY

Husbandry news

- Zajímavé odchovy (*Notable births*): 0.0.2 kosman zakrslý (*Callithrix pygmaea*); 1.1 kočka divoká (*Felis silvestris*); 0.0.16 plameňák růžový (*Phoenicopterus ruber roseus*); 4.2 kolpík bílý (*Platalea leucorodia*); 0.0.11 kvakoš noční (*Nycticorax nycticorax*); 1.0 slípka modrá (*Porphyrio porphyrio poliocephalus*); 0.2 výřeček malý (*Otus scops*); 0.0.5 sova pálená (*Tyto alba*); 0.0.3 snovač zahradní (*Ploceus cullatus*); 0.0.1 stehlík obecný (*Carduelis carduelis*); 0.0.3 zvonek zelený (*Carduelis chloris*); 0.0.3 špaček obecný (*Sturnus vulgaris*); 0.2 kavče červenozubé (*Pyrrhonorax pyrrhonorax*); 0.0.6 užovka podplamatá (*Natrix tessellata*)
- Zajímavé příchody (*Notable arrivals*): 1.1 labuť malá (*Cygnus columbianus bewickii*); 0.0.15 tenkozobec opačný (*Recusvirostra avosetta*); 5.5 jespák bojovný (*Philomachus pugnax*); 1.2 vodouš rudonohý (*Tringa totanus*); 1.2 slípka modrá (*Porphyrio porphyrio poliocephalus*); 1.1 toko rudozobý (*Tokus erythrorhynchus*); 2.2 dudek chocholatý (*Upupa epops*); 3.3 tangara sametová (*Ramphocelus carbo*); 2.2 tangara modrá (*Traupis episcopus*); 1.1 tangara pralesní (*Traupis palmarum*); 1.1 sojkovec himalajský (*Garrulax albogularis*); 1.1 sojkovec Eliotův (*Garrulax ellioti*); 1.1 aligátor čínský (*Aligator sinensis*); 0.0.18 trnorep skalní (*Uromastix acanthinura*)

V roce 2009 obohatil naše expozice nový zajímavý druh – labuť malá *Cygnus columbianus bewickii*, v současné době jediní ptáci tohoto druhu v kolekci českých a slovenských zoologických zahrad (dvě z nich jsou určeny pro Zoo Brno).

*A new interesting species have enhanced our exhibitions in the year 2009 – Bewick Swan *Cygnus columbianus bewickii*, they are, at present, the only birds of this species in the collection of the Czech and Slovak Zoos (two of them are intended for Brno Zoo)*

Foto: Ivan Kubát

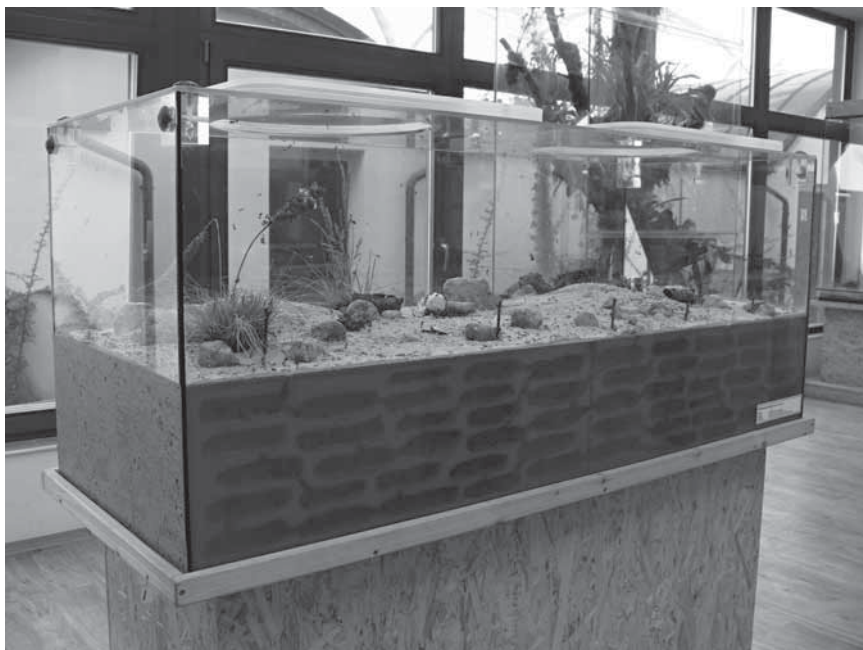
NOVINKY EXPOZIČNÍ ČÁSTI

New or adapted exhibits

V roce 2009 nebyly realizovány žádné významné expozice se zvířaty, na druhou stranu tento rok byl velmi významný přípravami a dokončením projektů pro výstavbu nových expozic v příštích dvou letech. Jejich realizací bude dokončena podstatná část areálu, v současnosti určená pro další rozvoj, a dojde k zásadním změnám vzhledu nejstarších částí původního areálu zoo. Přesto se v zoo objevilo několik drobných, ale zajímavých expozic:

- Po krátkém zimním uzavření provizorního terária ve vzdělávacím centru získali někteří hadi nová větší a lépe vybavená terária, novinkou se zde stalo terárium s trnorepy *Uromastyx acanthinura* a především velké formikárium s jihoevropskými mravenci znojedy *Messor barbarus*, kteří si získali u návštěvníků značnou pozornost.
- V prostoru, určeném do budoucna pro další výstavbu, byla vybudována dočasná expozice sokolnicky vedených evropských dravců, získaných převážně z trvale hendikepovaných jedinců.

Only several small exhibition in 2009 - changes in Terrarium, Spiny-tailed Lizard and Ants, Provisory exhibition of European birds of prey

„Mravenišť“ se znojedy *Messor barbarus* neminul bez povšimnutí snad žádný návštěvník. Atraci léta bylo komentované krmení.

*Perhaps no visitor had missed the „Ant-hill“ with Harvester Ant *Messor barbarus*. The attraction for the summer was their commented feeding times.*

Foto: Roman Kössl

Nový dřevěný most přes Munický rybník umožňuje netradiční pohledy do divočiny pobřežních partií rybníka, kde mohou návštěvníci pozorovat divoké volavky, kvakoše, kachny i orla mořského.

A new wooden bridge over the Municky pond makes it possible for nontraditional views of the wild coastal parts of the pond, where our visitors can observe wild herons, night herons, ducks and also the sea eagle.

Foto: Roman Kössl

Návštěvnícký servis:

Servis for the public

- V roce 2009 byl návštěvníkům zpřístupněn dřevěný most přes Munický rybník v zadní části zoo, ze kterého je výhled nejen na zámek Hluboká, ale především do divočiny pobřežních partií rybníka, kde mohou návštěvníci pozorovat divoké vodní ptáky, jako například volavky, kvakoše, různé kachny nebo vzácně i orla mořského. Most je součástí vyhlídkových návštěvníckých cest.

Wood bridge across Municky pond with view point. The wood bridge is a part of visitors' route.

VÝCHOVNÁ A VZDĚLÁVACÍ ČINNOST

Education

Akce pro veřejnost:

Events for the public

V tomto roce jsme uspořádali v areálu zoologické zahrady 12 akcí pro veřejnost. Většina z nich se konala během víkendů nebo využívala prázdninových dnů a často byla spojena s aktivitami podporujícími kampaň EAZA Carnivore - Living Together.

- 14. 2. Masopust v zoo

- *Carnival in the Zoo*
- 16. 2. - 22. 2. Jarní prázdniny v zoo
- *Spring holidays in the Zoo*
- 11. 4. Velikonoce v zoo
- *Easter in the Zoo*
- 1. 5. 70 let Zoo Ohrada - May Day „Jak to vidí šelmy“
- *Anniversary of the foundation of the Ohrada Zoo - May Day „Carnivore Campaign“*
- 18. 5. - 12. 6. 32. Dětské divadelní dny
- *Theatre festival in the Zoo*
- 30. 5. Den dětí v zoo
- *Children's Day in the Zoo*
- 21. 6. Plyšové setkání
- *The EAZA Teddy Bears' Picnic*
- 29. 8. Ahoj prázdniny
- *A farewell with Holiday*
- 19. 9. Zoo po tmě
- *Zoo in the dark*
- 3. 10. Den zvířat
- *The Animals' Day*
- 6. 12. Putování za Mikulášem
- *Walking behind the Nicholas*
- 24. 12. Vánoce v zoo
- *Christmas in the Zoo*

Výukové programy, školní výlety, výjezdy:

Educational programmes, school excursions, trips

- Pro školy všech stupňů nabízíme celkem 20 vzdělávacích programů. Za rok 2009 se našich programů zúčastnilo celkem 4971 žáků a studentů. Proběhlo 206 programů, které se z větší části (70 %) odehrávaly v učebnách Vzdělávacího centra a v areálu zoo. Zbýlých 30 % programů se konalo ve formě besed přímo ve školách a školkách.
We offer 20 educational programmes for all types schools. In total 206 educational programs was realized in 2009 year, for 4971 pupils and students.
- Divadelní představení s environmentální tematikou - dopolední představení pro mateřské školy a 1. stupně základních škol probíhají v rámci festivalu Dětské divadelní dny po dobu 4 týdnů na přelomu května a června. Pomocí pohádek se děti učí prvním ekologickým zásadám a pozitivnímu vztahu ke zvířatům.
Theatre shows with environmental thematic during Theatre festival in the Zoo.

Křtiny, oslavy a další akce:

Christenig Parties, Celebrations and Other Events in the Zoo

- **1. 5. 2009 zoologická zahrada oslavila kulaté 70. výročí otevření pro veřejnost.** Kromě oslav se návštěvníci mohli celý den zapojit do soutěží a her inspirovaných kampaní EAZA na ochranu evropských šelem Carnivore. Na zajímavém programu se podíleli i partneři jako např. NP Šumava nebo Český svaz včelařů. Odměnili jsme

výherce literární soutěže také inspirované evropskými šelmami. Ceny předal král Pohádkového království Zdeněk I. Troška. Po celou dobu všechny bavila hudební společnost Rybníkáři se svou Vodnickou školou. Kmotrem malého klokana rudokrkého Ronyho se stal herec Marian Roden. V doprovodném programu mohly děti pozorovat krásu dravců, povozit se na ponících nebo se dozvědět zajímavosti ze života zvířat a o potížích šelem, se kterými sdílíme společný kontinent. Pro ty, kteří se nemohli přijet, zajistil živé vysílání Český rozhlas České Budějovice.

1. 5. 2009 - our zoological garden celebrated 70. anniversary of the foundation. This day we have devoted mainly activities of EAZA Carnivore Campaign, but to entertainment and christening of wallaby too.

Jiné programové a mediální akce:

Various events, competitions, specific sessions and meetings

- Den adoptivních rodičů

Jako poděkování jsme pro štedré adoptivní rodiče a patrony našich zvířat 21.3.2009 poprvé uspořádali speciální odpoledne. Bylo plné her a povídaní o zvířatech, pozvaní hosté měli možnost nahlédnout do zázemí zoo, či zažít blízké setkání s hady nebo dravými ptáky. Moc všem adoptivním rodičům a patronům našich zvířat děkujeme a těšíme se na další spolupráci a milé setkávání.

Sponsor's day - thank-you meeting for adoptive parents of our animals

- Plyšové setkání

Celoevropská akce na podporu kampaně EAZA Carnivore se u nás uskutečnila jako v mnoha jiných zoo 21.6.2009 „Teddy Bears' picnic“, u nás pod názvem Plyšové setkání. Připojili jsme se tak k mezinárodnímu pokusu o překonání světového rekordu v nejvyšším počtu plyšových medvídků na jednom místě. I přes nepřízeň počasí přišlo v tento den navštívit naše živé medvědy Bena a Dicka 135 medvídků plyšových. Medvědí setkání doplnila fantastická výstava plyšáků paní Venclíkové ve vzdělávacím centru.

Teddy Bears' Picnic - an Attempt in set up internacional record for Eaza Carnivore Campaign.

Výstavy a prezentace:

Exhibitions and presentations

- Obrázky z cest - Uzbekistán

V únoru a březnu mohli návštěvníci vzdělávacího centra poznat krásy tajemného Uzbekistánu díky fotografiím, které pořídili naši pracovníci při cestě na konferenci EARAZA v roce 2007.

- Návrat vyder do Horních Frank

V souvislosti s kampaní EAZA Carnivore se u nás na část jara představila putovní výstava, informující o projektu Ökologische Bildungsstätte Oberfranken, jehož partnery jsou mimo jiné i AOPK a Nadační fond pro vydru v Třeboni.

- Výstava dětských obrázků z výtvarné soutěže

Nejlépejší obrázky od dětí ze soutěže ke kampani EAZA si mohli návštěvníci prohlédnout ve vzdělávacím centru v květnu.

- Kouzlo hmyzí říše
Ve vzdělávacím centru, kde bylo v tomto roce zpřístupněno velké formikárium, byla u příležitosti jeho uvedení do provozu instalována výstava barevných makrofotografií mravenců a dalšího hmyzu od ing. Veroniky Souralové, která společně s její knihou pro děti Jeden den v mraveništi doprovázela naše formikárium od června až do září.
- Galapágy objektivem Jana Andresky
Celý červenec byl věnován výstavě fotografií hlubockého rodáka vysokoškolského pedagoga Jana Andresky, který má k Zoo Ohrada velmi osobní vztah. Součástí výstavy byly dvě doprovodné autorovy přednášky.
- Soužití s velkými šelmami
Putovní výstava 30 panelů o problematice soužití s velkými šelmami v Evropě, převzatá a připravená Hnutím Duha ve spolupráci s několika zoologickými zahradami, byla nainstalovaná v areálu naší zoo v době 1. 8. - 31. 8.
- Evropské šelmy v ohrožení
Výstava nejlepších obrázků z mezinárodní výtvarné soutěže, pořádané společně Exotáriem v Tule, Zoo Norimberg a naší zoologickou zahradou u příležitosti kampaně Carnivore zakončovala rok 2009.
We prepare facultative exhibitions of photos, pictures or EAZA Campaign thema too for our visitors in the education center and in the zoo area (Photos from Uzbekistan and Galapagos Islands, pictures of Children from creative events, Macrophotography of Insects or specially prepared exhibition boards about problems of Carnivores in Europe)

Vzdělávání a osvěta veřejnosti k ochraně přírody:

Conservation and Education

- Zoo se zapojila do kampaně EAZA na ochranu evropských šelem sérií akcí pod společným názvem „Jak to vidí šelmy“ - k tomuto tématu bylo vyhlášeno několik výtvarných soutěží pro děti i dospělé, bylo realizováno několik výstav v areálu zoo s problematikou soužití velkých šelem v Evropě a možností podpory jejich šíření, pohybově naučné tematické hry na téma kampaně byly v programu téměř každé akce pro veřejnost, do jejich realizace se aktivně zapojily i děti našeho zookroužku.
- Ke vzdělávání veřejnosti k ochraně přírody se snažíme přispět i tématy vzdělávacích programů pro školy
- Veřejnost jsme znovu zapojili do mapování výskytu obojživelníků ČR formou fotosoutěže (viz dále).

Participation in EAZA Carnivore Campaign - Our activity first focused on our kinds of carnivores, their problems and a conservation in this year. Most of Events in the Zoo concerned this campaign.

Slavnosti:

Festivals

- Od 18.5. do 12.6. se zoologická zahrada v dopoledních hodinách pro děti z MŠ a ZŠ proměnila na pohádkovou zoo. 32. Dětské divadelní dny měly na svém programu pohádková představení 4 divadelních souborů. Navštívilo je celkem 2961 dětí.
The Theatre festival in the Zoo had in programme fairy-taleish show from 4 theatrical companies.

Besedy a přednášky:

Lectures

- Pracovníci oddělení vzdělávání vyjíždějí s vybranými kontaktními zvířaty na besedy do mateřských a základních škol za nejmenšími dětmi. V roce 2009 proběhlo celkem 66 besed za účasti 1517 dětí.
Staffs of the educational department goes with some contacts animals to schools after smallest kids . In total 66 educational meetings was realized in 2009 year, for 1517 pupils.

Sezonní akce pro veřejnost:

Seasonal Events for Visitors

- Komentovaná krmení zvířat
V letní sezóně provádíme denně veřejně přístupná komentovaná krmení medvědů hnědých, vyder říčních, pelikánů bílých a kočkodanů husarských. Příležitostně nabízíme setkání s hady, domácími zvířaty nebo sokolnický vedenými dravci a povídání o jejich životě.
We make a commented feeding of some animals daily in summer season.

Akce mimo zoo:

Events outside the Zoo

- Český rodinný festival (Lipno nad Vltavou)
- Dětský den v Baumaxu (České Budějovice)
- Princeznovský bál v zámeckém parku (Hluboká nad Vltavou)
- Malujeme největší ulici se společností Bonaventa (České Budějovice)
- Setkání na Rokytě (NP a CHKO Šumava)
Czech family open air festival Lipno, Children's day with Baumax, Princess ball in palace garden Hluboká, Painting the biggest street with Bonaventa, Meeting in Rokyta in National park Šumava.
- Účast na veletrzích:
Regiontour 2009 (Brno)
Madi (Praha)
Holiday World (Praha)
Jihočeský Kompas (České Budějovice)
Attendance at fairs.

Jiné významné aktivity:

Other significant activities

- Účast v záchranném programu Repatriace pušтика bělavého středoevropského (*Strix uralensis macroura*) na Šumavu - v programu úzce spolupracují další zúčastněné zoologické zahrady s CHKO Třeboňsko, NP a CHKO Šumava a VLS Horní Planá. Od začátku projektu v roce 1991 do roku 2009 bylo v rámci projektu odchováno celkem 119 jedinců (z toho v Zoo Ohrada 53 jedinců), vypuštěno do přírody bylo 103 jedinců.

Zoo Ohrada je koordinátorem chovu a aktivně se účastní vlastního vypouštění na lokalitách v pralesovitých porostech Šumavy.

Participation in the Ural owl reintroduction project in Šumava Mountains, Zoo is coordinator breeding. There was bred in total 119 individuals in this project from the start of the project in 1991 year by the year 2009 (53 individuals in the Ohrada Zoo), 103 individuals were released into the wild.

- Stanice pro handicapované živočichy a záchrané centrum CITES - zoologická zahrada provozuje stanici pro ošetření zraněných a nemocných zvířat z volné přírody jižních Čech. Centrum ochrany fauny je umístěno v Rozové u Temelína, ale příjem handicapovaných zvířat nadále zajišťuje i pracoviště v Zoo Ohrada. Od roku 1997 je zoo členem Národní sítě stanic pro handicapované živočichy koordinované ČSOP. Centrum funguje také záchrané centrum CITES pro zvířata palearktu a klimaticky podobných oblastí, jehož provozováním pověřilo zoo MŽP ČR.

Zoo exercises a station for handicapped animals and a rescue centre CITES.

- Mapování výskytu obojživelníků v ČR - pro úspěch, který v předchozím roce sklídila, jsme uspořádali 2. ročník fotosoutěže na téma naši obojživelníci v jejich přirozeném prostředí. Důležitým cílem bylo získání dat o lokalitě a čase fotografování jedinců jednotlivých druhů, která posloužila při mapování výskytu obojživelníků v České republice prostřednictvím Biolib.cz.

For a second time we prepared of a contest for a best photo of an amphibian in its natural environment. Especially it served for mapping of the occurrence of amphibians in Czech.

Účast na konferencích:

Participation at conferences

- Valná hromada UCSZ v Zoo Ohrada Hluboká nad Vltavou (pořadatel)
UCSZ meeting in Ohrada Zoo Hluboká nad Vltavou
- Výroční konference EAZA v Kodani, Dánsko
EAZA Annual Conference in Copenhagen, Denmark
- Seminář EARAZA chov ohrožených druhů zvířat v Moskvě, Rusko
Endangered species breeding EARAZA Workshop in Moscow, Russia
- 3. mezinárodní konference Otazníky kolem CITES, České Budějovice/Hluboká nad Vltavou (spolupořadatel)
3rd annual conference with international attendance Questions about CITES, České Budějovice/Hluboká nad Vltavou

Komerční akce:

Commercial action

- V souvislosti s provozováním nové restaurace v areálu zoo nabízíme možnost uspořádání rautů, předváděcích akcí, svatebních hostin a dalších oslav v jejich prostorách.
We can offer an organization of celebrations, wedding receptions, roadshows etc. at our new Zoo Restaurant.

Zoologická zahrada Olomouc

příspěvková organizace

Ředitel: Dr. Ing. Radomír Habáň
Director

Adresa: Zoologická zahrada Olomouc
Address Darwinova 29, 779 00 Olomouc - Svatý Kopeček , CZ
Tel.: +420 585 151 601
+420 585 151 608 (zool. dept.)
Fax: +420 585 385 260
E-mail: info@zoo-olomouc.cz
reditel@zoo-olomouc.cz
Web: www.zoo-olomouc.cz

Rozloha v ha (celkem/expoziční část): 43/23
Area in ha (total/exhibits)

Počet zvířat (druhy/jedinci): 354/1567
Number of animals (species/specimen)

Počet Evropských chovných programů (EEP): 30
Number of EEPs (species/specimen)

Počet Evropských plemenných knih (ESB): 26
Number of ESBs (species/specimen)

Členství v odborných organizacích:

Membership in professional organizations

WAZA - Světová asociace zoo a akvárií

World Association of Zoos and Aquariums

EAZA - Evropská asociace zoo a akvárií

European Associations of Zoos and Aquaria

IZE - Mezinárodní asociace zoopedagogů

International Association of Zoo Educators

EEP - Evropský chovný program ohrožených druhů

European Endangered Species Breeding Programmes

ESB - Evropská plemenná kniha

European Studbook

CHOVATELSKÉ NOVINKY

Husbandry news

- Zajímavé odchovy (*Notable births*): 0.1 mravenečník čtyřprstý (*Tamandua tetradactyla*); 2.0 lenochod dvouprstý (*Choloepus didactylus*); 5.3.1 kaloň zlatý (*Pteropus rodricensis*); 1.1 lemur běločelý (*Eulemur fulvus albifrons*); 1.0 vari černobílý (*Varecia variegata*); 2.3 kosman zakrslý (*Callithrix pygmaea pygmaea*); 2.3 tamarin vousatý (*Saguinus imperator subgriseus*); 1.0 malpa plačtivá (*Cebus olivaceus*); 6.2.6 kotul veverovitý (*Saimiri sciureus*); 0.0.6 vlk arktický (*Canis lupus arctos*); 0.0.2 vlk Hudsonův (*Canis lupus hudsonicus*); 3.0 fenek (*Vulpes zerda*); 0.1 gepard štíhlý (*Acinonyx jubatus*); 1.2 kočka rybářská (*Prionailurus viverrinus*); 4.0 surikata (*Suricata suricatta*); 0.2 zebra Chapmanova (*Equus quagga chapmani*); 0.1 žirafa Rothschildova (*Giraffa camelopardalis rothschildi*); 2.1 alpaka (*Vicugna pacos*); 2.2 jelen sibiřský (*Cervus elaphus sibiricus*); 0.2 sob (*Rangifer tarandus*); 3.2 kozorožec kavkazský (*Capra caucasica*); 2.3 kozorožec sibiřský (*Capra sibirica*); 1.1 pakůň běloocasý (*Connochaetes gnou*); 1.1 oryx jihoafrický (*Oryx gazella gazella*); 1.0 urzon kanadský (*Erethizon dorsatum*); 0.0.7 plameňák růžový (*Phoenixopterus ruber roseus*); 0.1 kondor královský (*Sarcoramphus papa*); 1.0.3 holub africký (*Treron calva*); 4.8 agapornis šedohlavý (*Agapornis cana*); 0.1 ara ararauna (*Ara ararauna*); 0.0.4 sova pálená (*Tyto alba*); 0.0.1 ledňák modrokřídlý (*Dacelo leachii*); 1.1 zoborožec kaferský

Samice mravenečníka čtyřprstého s mládětem.

Female Southern Tamandua with baby.

Foto: Milan Kořínek

- (*Bucorvus leadbeateri*); 2.0 zoborožec šedolící (*Ceratogymna brevis*); 4.5 arassari zlatolící (*Selenidera culik*); 0.0.5 krajta Macklotova (*Liasis mackloti*)
- Zajímavé příchody (*Notable arrivals*): 1.2 lenochod dvouprstý (*Choloepus didactylus*); 1.1 kosman stříbřitý (*Callithrix argentata*); 0.1 lviček zlatý (*Leontopithecus rosalia*); 0.1 tamarin vousatý (*Saguinus imperator subgriseus*); 1.0 mirikina (*Aotus azarai boliviensis*); 1.0 lev berberský (*Panthera leo leo*); 1.1 charza žlutohrdlá (*Martes flavigula*); 1.0 alpaka (*Vicugna pacos*); (0.2 sob (*Rangifer tarandus*); 1.0 kozorožec kavkazský (*Capra caucasica*); 1.0 pakůň běloocasý (*Connochaetes gnou*); 1.0 pižmoň (*Ovibos moschatus*); 1.1 urzon kanadský (*Erethizon dorsatum*); 5.0 plameňák růžový (*Phoenicopterus ruber roseus*); 1.1 husa kuří (*Cereopsis novaehollandiae*); 1.0 kondor havranovitý (*Coragyps atratus*); 1.0 káně Harrisova (*Parabuteo unicinctus*); 0.0.6 agapornis růžovohlavý (*Agapornis lilianae*); 1.1 ara arakanga (*Ara macao*); 1.1 ara vojenský (*Ara militaris*); 1.0 aratinga sluneční (*Aratinga solstitialis*); 2.0 papoušek různobarvý (*Eclectus roratus*); 1.1 turako páskovaný (*Crinifer zonurus*); 1.1 turako fialový (*Musophaga violacea*); 2.2 sýček obecný (*Athene noctua*); 1.0 zoborožec kaferský (*Bucorvus leadbeateri*); 1.0 tukan rudozobý (*Ramphastos tucanus*); 1.1 křivka obecná (*Loxia curvirostra*); 1.1 křivka velká (*Loxia pytyopsittacus*); 0.0.10 trnorep skalní (*Uromastix acanthinura*); 1.0 hroznýš psohlavý (*Sanzinia madagascariensis*); 0.0.5 pralesnička harlekýn (*Dendrobates leucomelas*)

NOVINKY EXPOZIČNÍ ČÁSTI

New or adapted exhibits

- Nový výběh pro medvědy baribaly a vlky arktické
Nejvýznamnější investiční akcí v roce 2009 byla výstavba nového výběhu pro medvědy baribaly a vlky arktické. Vznikla na prostoru velkém více než jeden hektar v bývalém výběhu jelenů. Výběh je tvořen společnou částí, ve které se šelmy mohou potkávat, a dále částí přístupnou pouze vlkům. V současné době nemá výběh podobného druhu v naší republice obdobu. Zoologická zahrada si od tohoto projektu slibuje výrazné zlepšení podmínek pro chov těchto šelem a také zvýšení návštěvnosti vzhledem k atraktivitě výběhu.

The most important investment of 2009 was the construction of a new enclosure for the American Black Bears and the North American Arctic Wolves. It covers an area of over one hectare, where the former enclosure of the deer was situated. The enclosure consists of a common part, where the beasts of prey can meet, and a part accessible to the wolves only. At present, an enclosure like this has no parallel in our country. The zoological garden hopes that this project will considerably improve the breeding conditions for these beasts of prey as well as increase the number of visitors with respect to the attractiveness of the enclosure.

VÝCHOVNÁ A VZDĚLÁVACÍ ČINNOST

Education

Akce pro veřejnost:

Events for the public

V průběhu roku bylo při různých příležitostech pořádáno mnoho osvětově-vzdělávacích akcí pro veřejnost.

A number of public educational events were held on various occasions throughout the year 2009.

- 4. 4. „Aprílové hrátky se zvířátky“ - akce pořádaná ve spolupráci s DDM Olomouc.
- 9. - 13. 4. Velikonoce v zoo - na Zelený čtvrtek a Velký pátek probíhaly soutěže s velikonoční tematikou (kvíz „Jak dobře znáte velikonoční tradice“, velikonoční dílny). Ostatní dny se program zaměřil na komentované krmení a setkání se zvířaty.
- 18. 4. Osłavy Dne Země - akce s názvem „Zábavné putování s rysem Bertíkem a jeho kamarády“ pořádaná ve spolupráci s DDM Olomouc. Stanovištní soutěž pro děti byla zaměřena na podporu kampaně EAZA (Evropská asociace zoologických zahrad a akvárií) „Nechme šelmy žít“.
- 14. 6. Dětský den - realizován na dětském hřišti formou soutěží a plněním zábavných úkolů.
- 20. 6. „Ahoj školo“ - soutěžní dopoledne, pořádané ve spolupráci s DDM Olomouc.
- 15. 8. „Hrátky s přírodou“ - akce pořádaná ve spolupráci s Českým svazem ochránců přírody.
- 29. - 30. 8. „Víkend plný rekordů a veselé loučení s prázdninami“ - akce věnována zejména dětem jako rozloučení s letními prázdninami. Zoologická zahrada Olomouc ve spolupráci s dalšími partnery vytvořila pět českých rekordů, které jsou registrovány v České databance rekordů a budou zmíněny v České knize rekordů II. Součástí programu byla narozeninová oslava jednoho roku hrošíka Huga za účasti světznámého houslisty Jaroslava Svěčeného. Soutěže a zábavné aktivity pro děti provázely celý víkend.
- 19. 9. Den s rodinnými pasy - akce pořádaná ve spolupráci s projektem „Rodinné pasy“ na podporu rodin s dětmi. Celodenní zábavný program zpestřil svým vystoupením známý umělec Václav Upír Krejčí.
- 27. 9. „Najdi zvíře, poznej souhvězdí“ - akce pořádaná ve spolupráci s Lidovou hvězdárnou Prostějov.
- 3. 10. „Po stopách medvěda baribala“ - akce pořádaná ve spolupráci se skautským střediskem Žlutý kvítek a podporující kampaň „Nechme šelmy žít“.
- 31. 10. Večerní lampionové prohlídky v zoo plné strašidel - celodenní zábavná akce pro rodiče s dětmi. Večerní lampionový průvod masek procházel areálem zoo, který byl osvětlen dýňovými strašáky, vyrobenými během dne.
- 5. 12. Mikulášská nadílka - zábavná akce pro děti.
- 12. 12. Vánoční dílny - výroba vánočních dekorací. I přes nepříznivé počasí se akce zúčastnilo asi 40 návštěvníků.
- 19. 12. „Vánoční strom pro zvířata“ - akce pořádaná ve spolupráci s DDM Olomouc. Ozdobami z přírodních materiálů byly zdobeny stromky v areálu zoo. Zdobit stromky pro zvířátka přišlo kolem 70 dětí se svými rodiči.

Výukové programy, školní výlety, výjezdy:

Educational programmes, school excursions, trips

- Zájem o vzdělávání v Zoo Olomouc každoročně narůstá a školy stále více využívají návštěvy zoo nejen jako cíl turistických výletů, ale i jako předmět samotného vzdělávání. Rozšiřující se nabídka vzdělávacích programů poskytuje atraktivní alternativu ke vzdělávání žáků všech typů škol. V současné době mohou pedagogové při plánování návštěvy Zoo Olomouc vybírat z následujících programů: „Škola v zoo“, „Světlem zoo“, „Zvířata, jak je neznáte“.

The interest in education at the Olomouc Zoo gets bigger and bigger every year. Schools do not only consider the Zoo as a trip destination but also as a place of education. When planning a visit to the Zoo, educators can choose from the following programmes: “School at the Zoo”, “The World of the Zoo”, “Animals As You Don’t Know Them”.

Křtiny, oslavy a další akce:

Christening Parties, Celebrations and Other Events in the Zoo

- 4. 5. Křtiny mláděte žirafy Rothschildovy, mládě dostalo jméno Haná.
- 15. 5. 100 000. návštěvník roku 2009.
- 16. 5. „Znakujeme v zoo“ - akce na podporu programu Baby Sings.
- 14. 7. 200 000. návštěvník roku 2009.
- 27. 8. 300 000. návštěvník roku 2009.

Výběh pro medvědy a vlky byl největší investiční akcí roku 2009.

The enclosure for bears and wolves was the biggest investment of 2009.

Foto: Milan Kořínek

- 8. 9. Křtiny geparda štíhlého, samice dostala jméno Jocoa.
- 17. 12. Oslava narozenin žirafy Veroniky, která se dožila 21 let.

Jiné programové a mediální akce:

Various events, competitions, specific sessions and meetings

- 1. 5. - 31. 8. Velká letní soutěž „Chyťte si svoji zebra“ o skútr Peugeot Vivacity s originálním designem.
- 4. 6. Představení nového loga Zoo Olomouc

Večerní procházky s průvodcem:

The evening guided tours

- 1. - 3. 5. a 8. -10. 5. Májové večerní prohlídky zoo s možností využití průvodcovských služeb.
- 3. - 5. 7. Sváteční večerní prohlídky zoo s možností využití průvodcovských služeb.
- 19. 12. - 3. 1. Večerní vánoční prohlídky - jubilejní 10. ročník večerních vánočních prohlídek přilákal opět velký počet návštěvníků. V roce 2009 využilo možnosti večerních vánočních prohlídek 4 173 osob.

Výstavy a prezentace:

Exhibitions and presentations

- Exota 2009

Výstava exotického ptactva Exota proběhla na Výstavišti Flora Olomouc ve dnech 9. - 11. 10. 2009. Zoologická zahrada Olomouc zde prezentovala svoji činnost a také poskytla k vystavení několik druhů ptáků, chovaných v zoo.

Vzdělávání a osvěta veřejnosti k ochraně přírody:

Conservation and Education

- Kampaně EAZA

Stejně jako v předchozích letech, i v loňském roce se Zoologická zahrada Olomouc zapojila do kampaně na pomoc ohroženým druhům živočichů, kterou každoročně vyhlašuje EAZA (Evropská asociace zoologických zahrad a akvárií). Tématem kampaně pro rok 2008/2009 se staly evropské šelmy. V duchu kampaně „European Carnivore Campaign“ („Nechme šelmy žít“) se neslo mnoho soutěží a akcí, pořádaných v průběhu roku. Do akcí se zapojovala jak široká veřejnost, tak školní kolektivy.

The EAZA Campaign

Like in previous years, the Olomouc Zoological Garden joined the campaign in aid of endangered species of animals, announced annually by the EAZA (European Association of Zoological Gardens and Aquariums). The topic of the campaign for 2008/2009 was European Beasts of Prey.

- Skupina ochránců přírody „Forest“ prezentovala svoji činnost prostřednictvím informačního stánku a mnoha naučných materiálů. V areálu zoologické zahrady mohli návštěvníci během dvou květnových víkendů získat informace o ochraně vzácných živočichů.

A group of conservationists called "Forest" presented their activity using an information stand and a lot of educational materials

- Příběžský přírodovědný tábor probíhá v areálu zoologické zahrady vždy poslední týden v srpnu. Akce je organizována pracovníky DDM Olomouc ve spolupráci se zaměstnanci Zoo Olomouc. Náplní tábora je poznávání života v zoo, pomoc při denních aktivitách, nahlédnutí do práce ošetřovatelů. Zájem o tuto akci každoročně narůstá.

A natural science camp took place on the grounds of the zoological garden last week in August. The event is organized by DDM Olomouc (Facility for Children and Youth) in cooperation with Olomouc Zoo employees. The programme of the camp includes exploring the life at the Zoo, assistance in daily activities, insight into the work of zookeepers. The interest in this event gets bigger year by year.

- Zooklub, přírodovědný kroužek, je také organizován ve spolupráci s pracovníky DDM Olomouc. Pravidelně jednou týdně se schází asi 30 členů v areálu zoo, kde je připraven program, týkající se především novinek ze života zoo.

Zooklub (Zoo Club), a natural science club, is also organized in cooperation with DDM Olomouc. Once a week about 30 club members meet at the zoo, where a programme about the news from zoo life is prepared.

Besedy a přednášky:

Lectures

- 28. 11. proběhla v Okresní knihovně města Olomouc beseda o Zoo Olomouc.

Sezonní akce pro veřejnost:

Seasonal Events for Visitors

- Komentované krmení

Komentované krmení probíhalo v období velkých letních prázdnin denně, v měsících květen, září pouze o víkendech. V roce 2009 se uskutečnilo komentované krmení těchto zvířat: medvěd malajský, nosál červený, velbloud dvouhrbý, žirafa Rothschildova, gepard štíhlý, surikata.

Feeding along with a commentary took place every day during the summer holiday, and at weekends in May and September.

- Dotyková zoo

Akce probíhala po celou dobu letních prázdnin. Návštěvníci si mohli prohlédnout jak živá kontaktní zvířata, tak i vystavené exponáty, jako např. zvířecí kůže, části zvířecí kostry, ptáčí vejce nebo pera a mnoho dalších.

Touch the Zoo

This event was held throughout the summer holiday. Visitors could see and come into contact with living animals, as well as the exhibits on display, such as animal skins, parts of animal skeletons, bird eggs or feathers, and much more.

Akce mimo zoo:

Events outside the Zoo

- Minizoo

Minizoo vznikla na nádvoří olomoucké radnice při příležitosti konání vánočních trhů ve dnech 7. - 22. 12. O zvířata ze zoo, která byla na tuto akci přivezena, se po celou dobu starali ošetřovatelé. Ti také odpovídali na dotazy kolemjdoucích, kteří se zajímali o život a akce v zoo.

Minizoo

A minizoo was set up in the courtyard of Olomouc City Hall during the Christmas market from 7th - 22nd December.

Jiné významné aktivity:

Other significant activities

- Den sponzorů a přátel zoo

17. ročníku setkání sponzorů a přátel zoo se zúčastnilo asi 200 osob. Sponzorské příspěvky za rok 2009 vzrostly ve srovnání s rokem 2008 o více než 600 000 Kč.

Sponsors and Friends Day

The 17th meeting of the sponsors and friends of Olomouc Zoo was held on September 26th.

Spolupráce s médii je vždy velmi dobrá.

Cooperation with the media has always been very good.

Foto: Milan Kořínek

Účast na konferencích:

Participation at conferences

- EAZA (Evropská asociace zoologických zahrad a akvárií)
Výroční konference EAZA, která probíhala ve dnech 16. - 20. září v Kodani, se za Zoo Olomouc zúčastnili ředitel Dr. Ing. Radomír Habáň, Ing. Jitka Vokurková a Mgr. Luděk Richter. Ing. Vokurková připravila prezentaci vztahující se k problematice kozorožců kavkazských. Chovatelům byla na konferenci předána plemenná kniha, monitorující chov kozorožců kavkazských, kterou publikovala Zoo Olomouc v roce 2009.
- WAZA (Světová asociace zoologických zahrad a akvárií)
Výročního zasedání WAZA, pořádaného v USA pod záštitou Zoologické zahrady Saint Louis, se ve dnech 4. - 8. října zúčastnili ředitel zoo Dr. Ing. Radomír Habáň a Mgr. Luděk Richter.
- Ve dnech 23. - 25. března se konalo pololetní zasedání TAGu pro divoké kozy a ovce ve vídeňské Zoo, kterého se za naši zoo zúčastnila Ing. Jitka Vokurková.
- Ředitel Zoo Olomouc Dr. Ing. Radomír Habáň se také zúčastnil pololetního meetingu EAZA Spring Council 2009 konaného v ZOO Dvůr Králové ve dnech 15. - 17. května.
The annual EAZA conference in Copenhagen was attended by the director Dr. Ing. Radomír Habáň, Ing. Jitka Vokurková and Mgr. Luděk Richter.
The annual WAZA meeting was attended by Zoo Olomouc director Dr. Ing. Radomír Habáň, and Mgr. Luděk Richter.

Komerční akce

Commercial action

- 31. 5. „S vysloužilci zdarma do zoo“ - akce proběhla ve spolupráci se společností Elektrowin. Staré elektrospotřebiče byly vyměňovány za volné vstupy do zoo.
- 5. 9. Setkání ústavů sociální péče Olomouckého kraje - akce pořádaná za podpory Olomouckého kraje. Pro účastníky byl připraven zábavný program, občerstvení a jarmark výrobků jednotlivých ústavů.
- 19. 9. První svatba v zoo - odehrála se přímo ve výběhu přimorožců jihoafrických. Novomanželé se zároveň stali adoptivními rodiči geparda štihlého.
“Free Ticket to the Zoo for Your Old Appliance” - this event was held in cooperation with the company Elektrowin. Old home appliances were exchanged for free tickets to the zoo.
Meeting of social care institutes of Olomouc region.
First wedding at the Olomouc Zoo.

Zoologická zahrada Ostrava

příspěvková organizace

Ředitel: Ing. Petr Čolas
Director

Adresa: Zoologická zahrada Ostrava
Address Michálkoviclá 197
71000 - Ostrava, CZ

Tel./fax: +420 596 243 182 - zoologické oddělení (*zool.*
dept.)

+420 596 243 316 - ředitel, sekretariát (*director, office*)

E-mail: info@zoo-ostrava.cz

Web: www.zoo-ostrava.cz

Rozloha v ha (celkem/expoziční část): 100/60
Area in ha (total/exhibits)

Počet zvířat (druhy/jedinci): 354/2919
Number of animals (species/specimen)

Počet Evropských chovných programů (EEP): 35/140
Number of EEPs (species/specimen)

Počet Evropských plemenných knih (ESB): 22/87
Number of ESBs (species/specimen)

Členství v odborných organizacích:

Membership in professional organizations

WAZA - Světová asociace zoo a akvárií

World Association of Zoos and Aquariums

EAZA - Evropská asociace zoo a akvárií

European Associations of Zoos and Aquaria

IZE - Mezinárodní asociace zoopedagogů

International Association of Zoo Educators

EEP - Evropský chovný program ohrožených druhů

European Endangered Species Breeding Programmes

ESB - Evropská plemenná kniha

European Studbook

AEEL - Asociace pro výzkum a ochranu lemuru

Association Européenne pour l'Etude et la Conservation des Lémuriens

UCBZ - Unie českých botanických zahrad

Union of Czech Botanical Gardens

ISIS - Mezinárodní informační systém druhů chovaných v zoo

International Species Information System

CHOVATELSKÉ NOVINKY

Husbandry news

- Zajímavé odchovy (*Notable births*): 3.0 klokan rudokrký (*Macropus rufogriseus*); 1.0.1 krysa obláčková (*Phloeomys pallidus*); 0.2 kaloň plavý (*Eidolon helvum*); 1.0 lemur Sclaterův (*Eulemur macaco flavifrons*); 0.1 lemur červenobřichý (*Eulemur rubriventer*); 0.1 lemur kata (*Lemur catta*); 0.0.1 kočkodan Dianin (*Cercopithecus diana diana*); 0.1 hulman tarajský (*Semnopithecus hector*); 0.1 šimpanz (*Pan troglodytes*); 2.0 tamarin pinčí (*Saguinus oedipus*); 0.1 karakal (*Caracal caracal*); 2.0 rys ostrovid (*Lynx lynx carpathicus*); 1.2 jelen milu (*Elaphurus davidianus*); 2.2 sika vietnamský (*Cervus nippon pseudaxis*); 1.1 kondor havranovitý (*Coragyps atratus*); 5.1 plameňák kubánský (*Phoenicopterus ruber*); 3.3 čírka srpoperá (*Anas falcata*); 2.4 kachna laysanská (*Anas laysanensis*); 2.0 husice modrokřídlá (*Cyanochen cyanoptera*); 0.1 berneška havajská (*Branta sandvicensis*); 1.0 sup hnědý (*Aegypius monachus*); 0.1 orlosup bradatý (*Gypaetus barbatus aureus*); 0.1 sup kapucín (*Necrosyrtes monachus*); 1.3 bažant Wallichův (*Catreus wallichii*); 2.2 seriema rudozobá (*Cariama cristata*); 6.2 agapornis šedohlavý (*Agapornis canus*); 1.1 ara arakanga (*Ara macao*); 0.1 amazóňan velký (*Amazona oratrix oratrix*); 0.2 amazóňan vínorudý (*Amazona vinacea*); 1.2 aratinga zlatohlavý (*Aratinga auricapillus aurifrons*); 2.1 žako velký (*Psittacus erithacus*)

Páření slonů.

Mating of elephants.

Foto: I. Firla

erithacus); 0.0.2 holub Bartletův (*Gallucolumba crinigera crinigera*); 5.3.2 holub krvavý (*Gallucolumba luzonica*); 0.2 zoborožec kaferský (*Bucorvus leadbeateri*); 0.0.2 kardinálovec zelený (*Gubernatrix cristata*); 1.3.1 kraska červenozobá (*Urocissa erythrorhyncha*); 0.0.50 gudea motýlková (*Ameca splendens*); 0.0.50 ilyodon whiteův (*Ilyodon whitei*); 0.0.50 štikovec madagaskarský (*Pachypanchax sakaramyi*); 0.0.80paratilápiemadagaskarská (*Paratilapia polleni*)

- Zajímavé příchody (*Notable arrivals*): 1.0 makak lví (*Macaca silenus*); 1.0 slon indický (*Elephas maximus*); 1.3 daman stromový (*Dendrohyrax arboreus*); 1.1 lemur Sclaterův (*Eulemur macaco flavifrons*); 0.1 panda červená (*Ailurus fulgens fulgens*); 1.1 vydra malá (*Amblonyx cinerea*); 4.2 tamarín pinčí (*Saguinus oedipus*); 2.2 pelikán kadeřavý (*Pelecanus crispus*); 2.2 ibis skalní (*Geronticus eremita*); 1.0 satyr Cabotův (*Tragopan caboti*); 1.1 koroptev fokienská (*Arborophila gingica*); 1.1 jeřáb sibiřský (*Grus leucogeranus*); 1.1 morčák šupinkový (*Mergus squamatus*); 1.1 polák Baerův (*Aythya baeri*); 1.1 ledňák modrokřídlý (*Dacelo leachii*); 0.3 kystráček modrolící (*Entomyzon cyanotis*); 3.3 snovatec madagaskarský (*Foudia madagascariensis*); 1.1 karančo jižní (*Polyborus plancus*); 1.1 lori horský (*Trichoglossus moluccanus*); 0.0.3 krátkokrkčka novoguinejská (*Elseya novaeguineae*); varan Macraeův (*Varanus macraei*); 0.0.21 jehlice sladkovodní (*Xenontodon cancila*); 0.0.10 parmička žraločí (*Balantiocheilus melanopterus*); 0.0.7 pekoltie assequibská (*Peckoltia sabaji*); 0.0.280 duhounek vidloocasý (*Pseudomugil furcatus*); 0.0.30 lezec obojživelný (*Periophthalmus barbarus*)

Samice šimpanze s mládětem.
Chimpanzee female with young.
Foto: P. Vlček

NOVINKY EXPOZIČNÍ ČÁSTI

New or adapted exhibits

- Nové expozice: Malá Amazonie
- Rekonstrukce: výběh jaguarund, rozsáhlé úpravy v pavilonu šelem a pavilonu afrických zvířat

New exhibits: Small Amazonia

Adapted exhibits: enclosure for jaguarundi, house for carnivores and house for African animals

Návštěvnícký servis:

Servis for the public

- V zoo proběhla rekonstrukce dětského hřiště a jeho doplnění o nové herní prvky. Dále bylo v areálu instalováno několik nových interaktivních prvků (modely zvířat v životní velikosti). V prostorách botanického parku vzniklo několik zastavení prezentující faunu a floru volně se vyskytující v areálu zoo (strakapoud, čáp, stáří stromů). Tyto prvky, které vznikly díky finanční podpoře Ministerstva životního prostředí ČR, mají za cíl zpřístupňovat poznání zábavnou a interaktivní formou a přimět děti i dospělé k větší vnímavosti svého okolí.

The children's playground in our zoo was reconstructed and new play items were added. Furthermore, several new interactive items - life-size animal models were installed in the zoo area. In the botanical park, few resting points presenting wild fauna and flora commonly seen in our zoo, grew up (supported by Ministry of the Environment of the Czech Republic).

VÝCHOVNÁ A VZDĚLÁVACÍ ČINNOST

Education

Akce pro veřejnost:

Events for the public

V r. 2009 jsme pro širokou veřejnost u příležitosti nejrůznějších významných dnů uspořádali celkem 31 osvětově-vzdělávacích akcí, s jejichž organizací nám pomáhala skupina dobrovolných spolupracovníků, členů Kruhu přátel zoo. Z nejzajímavějších akcí proběhly:

In 2009, we have arranged 31 public events for visitors on occasion of several important days.

- 29. 5. Den dětí - hrátky s šelmami - akce na podporu kampaně EAZA.

The Children's Day - activities on the EAZA campaign behalf

- 25. 7. Když si zvířata hrají - jak zabavit zvířata v zoo i domácí mazlíčky, speciální komentovaná krmení zaměřená na enrichment, kde zvířata pomáhají - ukázka práce s vodícími a záchranářskými psy.

When the animals are playing - about the programme enrichment

- 12. 8. Když lama shodí háro - aneb kadeřnická show v zoo.

Hairdressing show in the Zoo

Supi hnědí (mládě uprostřed).
Black vultures (offspring in the middle).
Foto: P. Vlček

- 5. 9. Den pro supy - mezinárodní osvětová akce zaměřená na problematiku ochrany těchto velkých dravců.
The Vulture's Day
- 31. 10. Halloween a lampiónový průvod v zoo - dlabání dýní a večerní procházka po zoo.
Halloween in the Zoo

Výukové programy, školní výlety, výjezdy:

Educational programmes, school excursions, trips

- Vědecký pracovník zoo přednášel v rámci předmětu „Behaviorální ekologie“ na Přírodovědecké fakultě Ostravské univerzity, celkem 13 přednášek. Cvičení k danému předmětu proběhlo pod našim odborným vedením přímo Zoo Ostrava.
- V roce 2009 se realizovalo celkem 220 výukových programů, kterých se zúčastnilo 6106 dětí, z toho se uskutečnilo 22 programů pro 720 dětí z mateřských škol a 198 programů pro 5386 žáků a studentů škol z celého Moravskoslezského kraje. V novém školním roce 2009/2010 jsme rozšířili programovou nabídku o pět nových výukových programů:
  - tři programy pro děti mateřských škol a 1. stupně základních škol: Zvířecí jídelníček, Zvířata naší přírody, Ze života zvířat v zoo

- dva programy pro žáky 2. stupně základních škola a středních škol: Orli v ČR, Ze světa rostlin - stromy a keře

Zoo researcher lectured the subject of Behavioural Ecology at University of Ostrava. The lectures include also one day of practical lessons in the zoo.

The educational activities (220 educational programmes) were attended by 6106 children during the year 2008. Our offer of educational programmes was supplemented by 5 new programs:

- Three programmes for kindergarten children: What animals eat, Animals in the nature of the Czech Republic, Animals in the zoo

- Two programmes for grammar school children: Eagles in the Czech Republic, Trees and bushes

Křtiny oslavy a další akce:

Christenig Parties, Clebrations and Other Events in the Zoo

- 22. 7. se uskutečnil 3. ročník Noci snů - speciálního večera pro handicapované děti. Při procházce nasvícenou zahradou na ně čekalo několik zastavení u dotykových stolků s přírodninami a setkání s živými zvířaty (osel, želva, had a žirafa). Akce se zúčastnilo asi 100 dětí.

Dreamnight at the Zoo Ostrava took place on July 22th. Zoo Ostrava has held this action for disabled people for the second year. This year the Dreamnight has been visited by about 100 people. Special touching tables were prepared at some points in the zoo area, where the guests could touch bones, teeth and fur from animals. Some live animals - donkey, tortoise, snake and giraffe could also be touched.

Jiné programové a mediální akce:

Various events, competitions, specific sessions and meetings

- Druhým rokem proběhla soutěž pro veřejnost ve sběru šípků, jeřabin a žaludů, které byly použity pro zpestření jídelníčku zvířat. Celkem lidé nasbírali přes tunu plodů.

The competition called "Rose hip autumn" in berries collection used as animal food (second year) - the visitors collected more than one tonne of berries

- Mediální kampaň v regionálních polských médiích - od června do srpna

The advertising of the zoo in polish media

- Den se sponzory - představení nových expozic sponzorům

The day for sponsors

Večerní procházky s původcem:

The evening guided tours

- Během letních prázdnin probíhaly v zoo každou sobotu po zavírací době večerní komentované prohlídky.

The Saturday evening guided tours during the summer holiday

Výstavy a prezentace:

Exhibitions and presentations

V areálu zoo vznikly nové plochy pro prezentaci výstav, a to v pavilonu afrických kopytníků. V průběhu roku zde byly k vidění následující výstavy:

- „Zvířata v Zoo Ostrava“
- „Kampaň EAZA na záchranu evropských šelem“
- „Návrat orla skalního do ČR“

Three exhibitions in the zoo - Animals in the Ostrava zoo, EAZA European Carnivore Campaign, Returning the Golden Eagle to the Czech Republic

Akce mimo zoo:

Events outside the Zoo

- výstava o Zoo Ostrava s fotografiemi zvířat - Krajský úřad Moravskoslezského kraje, Knihovna města Ostravy - pobočka Fifejdy, pobočka Výškovice, Dům kultury Města Ostravy, Krevní centrum Fakultní nemocnice v Ostravě
- „Pestrá krása papoušků“ - výstava ve spolupráci s Městským kulturním střediskem Javorník

Six exhibitions outside the Zoo

- Účast na 2 městských oslavách Dne Země v Ostravě
Celebration of Earth Day in the Ostrava City

Vzdělávání a osvěta veřejnosti k ochraně přírody:

Conservation and Education

- 03.09. 13. Evropská noc pro netopýry
13th European Bat Night
- aktivity ke kampani EAZA European Carnivore Campaign
Activities concerning the EAZA European Carnivore Campaign
  - instalace 20 informačních tabulí na téma „Ohrožení evropských šelem“ v prostorách pavilonu šelem a jeho okolí (podpořeno Ministerstvem životního prostředí ČR)
20 new information boards about European carnivore in the Ostrava Zoo (supported by Ministry of the Environment of the Czech Republic)
  - vydání publikace „Šelmovinky aneb pohádky a povídky o šelmách... trochu jinak“, ve které vystupují šelmy v pozitivním světle (podpořeno Ministerstvem životního prostředí ČR)
Publication issuing where are carnivores presented in positive way (supported by Ministry of the Environment of the Czech Republic)
  - vědomostní soutěže pro žáky 6. - 8. tříd, témata:
The competitions for schoolchildren

Slavnosti:

Festivals

- 30. 8. Koncert pro zoo
Concert for the Zoo

Besedy a přednášky:

Lectures

- pravidelné přednášky probíhaly v knihovnách, domovech důchodců, na dětských odděleních nemocnic a dalších zařízeních v Moravskoslezském kraj
Regular lectures in hospitals, public libraries and seniors' homes in Moravian-Silesian region
- přednáškový cyklus pro širokou veřejnost „Novinky ze světa zoologie“ každou 1. středu v měsíci ve výukovém centru zoo
Regular public lectures concerning zoological issues in one month period

Sezonní akce pro veřejnost:

Seasonal Events for Visitors

- Komentované krmení zvířat od března do října
The animals feeding and talks
- Zimní přikrmování ptáků volně žijící v zoo
The winter feeding of wild birds in the Zoo

Jiné významné aktivity:

Other significant activities

- Účast na repatriačních projektech - sup hnědý, orlosup bradatý, orel skalní, sova pálená, sýček obecný, kočka divoká, rys ostrovid
The participation on the reintroduction activities of Cinereous vulture, Bearded vulture, Golden eagle, Barn owl, Little owl, Wild cat and Eurasian lynx
- vydání 3. čísla Evropské plemenné knihy hrocha obojživelného (*Hippopotamus amphibious*) 2009
Issuing of the third Common hippopotamus (Hippopotamus amphibious) European studbook 2009
- uspořádání 3. ročníku konference „Podíl zoologických zahrad při environmentální výchově, vzdělávání a osvětě“ pro ředitele škol, ekologické koordinátory, učitele a další zájemce - 10. 12. (podpořeno MŽP)
Conference „A participation of Zoos on environmental education and schooling“ for directors, ecological coordinators, teachers and other interested people - 10th December (supported by Ministry of the Environment of the Czech Republic)

Účast na konferencích:

Participation at conferences

- Jan Pluháček - 30. Mezinárodní etologická konference: Rennes, Francie 19. - 24. 8. 2009
Název příspěvku: Délka kojení u zebry stepní: konflikt matky a potomka.
Jan Pluháček - 30th International Ethological Conference: Rennes, France 19. - 24. 8. 2009
Title of abstract: *Mother-offspring conflict in captive plains zebra: the suckling bout duration.*

- Petr Čolas, Jan Pluháček, Ivo Firla, Jana Pluháčková - 26. výroční konference Evropské asociace zoologických zahrad a akvárií: Kodaň, Dánsko -15.- 19. 9. 2009
Názvy příspěvků: Evropská plemenná kniha hrocha obojživelného (*Hippopotamus amphibius*) v roce 2009; Vliv vnějších faktorů na obohacování života šimpanzů (*Pan troglodytes*) držných v lidské péči.
Petr Čolas, Jan Pluháček, Ivo Firla, Jana Pluháčková - 26th EAZA Annual Conference: Copenhagen, Denmark -15. - 19. 9. 2009
Title of abstracts: Common hippopotamus Hippopotamus amphibius European studbook 2009; Effect of external stimuli on enrichment in captive chimpanzees (Pan troglodytes): a case study.
- Jan Pluháček - 36. Česká a slovenská etologická konference: Kostelec nad Černými lesy 12. - 15. 11. 2009
Název příspěvku: Délka kojení u zebry stepní: konflikt matky a potomka.
Jan Pluháček - 36th Czech and Slovak Ethological Conference: Kostelec nad Černými lesy, Czech Republic, 12. - 15. 11. 2009
Title of abstract: Mother-offspring conflict in captive plains zebra: the suckling bout duration.

Zoologická a botanická zahrada města Plzně příspěvková organizace

Ředitel: Ing. Jiří Trávníček
Director

Adresa: Zoologická a botanická zahrada města Plzně
Address Pod Vinicemi 9
30116 - Plzeň, CZ
Tel.: +420 378 038 325
Fax: +420 378 038 302
E-mail: zoo@plzen.eu
Web: www.zooplzen.cz

Rozloha v ha (celkem/expoziční část): 21/21
Area in ha (total/exhibits)

Počet zvířat (druhy/jedinci): 1381/ 6607
Number of animals (species/specimen)

Počet Evropských chovných programů (EEP): 34/ 177
Number of EEPs (species/specimen)

Počet Evropských plemenných knih (ESB): 43/209
Number of ESBs (species/specimen)

Členství v odborných organizacích:

Membership in professional organizations

UCSZ - Unie českých a slovenských zoologických zahrad

Union of Czech and Slovak Zoological Gardens

EAZA - TAG Taxonomická poradní skupina

Taxon Advisory Group

ISIS - Mezinárodní informační systém druhů chovaných v zoo

International Species Information System

IUCN - Mezinárodní unie na ochranu přírody

International Union for Conservation of the Nature

EEP - Evropský chovný program ohrožených druhů

European Endangered Species Breeding Programmes

ESB - Evropská plemenná kniha

European Studbook

BGCI - Mezinárodní sdružení botanických zahrad na záchranu rostlin

Botanic Gardens Conservation International

ZGAP

Zoologische Gesellschaft für Arten- und Populationsschutz e.V

AEECL

Association Européenne pour l'Étude et la Conservation des Lémuriens

CHOVATELSKÉ NOVINKY

Husbandry news

- Zajímavé odchovy (*Notable births*): 0.0.18 krokodýl čelnatý (*Osteolaemus tetraspis*) - nejvíce v historii; 0.0.1 želva egyptská (*Testudo kleinmanni*); 0.0.13 želva ostruhatá (*Geochelone sulcata*); 0.0.4 krajta zelená (*Morelia viridis*); 0.0.5 varan modrý (*Varanus macraei*); 0.0.9 tylika (*Tiliqua scincoides chimaera*); 0.0.12 leguán (*Petrosaurus thalassinus*); 0.0.3 ploskorep (*Uroplatus henkeli*); 0.0.2 pštros dvouprstý (*Struthio camelus*) - poprvé v Plzni; 1.2 volavka stříbřitá (*Egretta garzetta*) - poprvé v Plzni; 1.1 stepokur hnědobřichý (*Pterocles exustus erlangeri*) - poprvé v UCSZ; 1.0 holub růžový (*Nesoenas meyeri*); 0.0.2 holub zlatoprský (*Gallicolumba rufigula*); 0.0.2 holub africký (*Treron calva*); 1.0 holub papouščí (*Treron vernans*); 1.2 ledňáček zelenohlavý (*Halcyon chloris*); 0.0.3 bulbul černohlavý (*Pycnonotus atriceps*); 0.0.9 tkalčík bělohlavý (*Dinemellia dinemelli*) - poprvé v UCSZ; 0.0.2 vida žlutoramenná (*Euplectes macrourus macrourus*); 0.0.10 bodlín bezocasý (*Tenrec ecaudatus*); 0.0.2 tamarin vousatý (*Saguinus imperator subgrisescens*); 1.0 gueréza angolská (*Colobus angolensis palliatus*); 0.1 liška šedohnědá (*Vulpes velox velox*) - poprvé v UCSZ; 0.1 hlodoun menší (*Cannomys badius*); 0.0.6 křeček skákavý (*Hypogeomys antimena*); 2.0 ovce aljašská (*Ovis dallii*)
- Zajímavé příchody (*Notable arrivals*): 0.2 želva skalní (*Malacochersus tornieri*); 1.4 želva podlouhlá (*Indotestudo elongata*); 1.0 želva Forstenova (*Indotestudo forsteni*); 3.4 anolis (*Diplolaemus bibronii*); 1.1.1 užovka (*Thamnodynastes chaquensis*); 0.0.8 užovka (*Philodryas baroni*); 0.0.2 paheterodon kroužkovaný (*Lystrophis semicinctus*); 1.1 volavka obrovská (*Ardea goliath*); 1.1 bažant Lewisův (*Lophura nycthemera lewisi*); 1.1 bažant Crawfordův (*Lophura leucomelanos crawfordi*); 2.0 holub bělolící (*Columba vitiensis griseogularis*); 0.0.1 krutihlav obecný (*Jynx torquilla*); 3.1 lemur límcový (*Eulemur collaris*) - poprvé v UCSZ; 1.0 lemur červenobřichý (*Eulemur rubriventer*) - poprvé v Plzni; 1.0 lemur rákosový (*Hapalemur alaotrensis*); 2.1 liška chama (*Vulpes chama*); 1.0 ženetka savanová (*Genetta thierryi*) - poprvé v UCSZ; 1.1 galídie proužkovaná (*Galidia elegans*) - poprvé v UCSZ; 1.1 oviječ skvrnitý - (*Paradoxurus hermaphrodites philippinensis*); 0.1 rys kanadský (*Lynx canadensis*); 0.0.6 křeček Grandidierův (*Eliurus grandidieri*); 1.1 prase savanové (*Phacochoerus a. africanus*) - poprvé v Plzni; 0.3 kamzik bělák (*Oreamnos americanus*); 1.2 koza domácí - girgentánská

NOVINKY EXPOZIČNÍ ČÁSTI

New or adapted exhibits

- Asijská zahrada
Jedinou nově otvíranou expozicí v roce 2009 je další úprava bývalého arboreta botanické zahrady. Nově dokončená etapa výstavby Asijské zahrady v plzeňské zoologické

Galidie proužkovaná je chována v UCSZ poprvé.
The Ring-tailed Mongoose (Galidia elegans) is kept in UCSZ for the first time.
Foto: Jaroslav Vogeltanz

a botanické zahradě je pokračováním zahrady Šówa-en, vybudované japonskými odborníky podle přísných architektonických pravidel japonské zahradní kultury. Nové výsadby východoasijských rostlin ve volném parkovém stylu jsou doplněny voliérami a výběhem pro ptáky téže oblasti. Návštěvníci si zde mohou prohlédnout přes 800 taxonů rostlin a okolo 70 druhů ptáků. Ptačí expozice jsou doplněny vitrínami s 6 druhy malých savců.

The Asian Garden

The only newly opened exhibition in 2009 is a further modification of the former arboretum of the Botanical Garden. The newly opened finished phase of the building of the Asian Garden in Zoo Plzeň is the continuation of the Šówa-en garden, built by Japanese experts according to strict architectural rules of the Japanese garden culture.

New planting from the east of Asia in a free park style is enriched by aviaries and run for birds. Visitors can admire over 800 taxons of plants and around 70 species of birds. Bird exhibitions are supplemented by terraria with 6 species of small mammals

V přípravě:

Under construction

- Africké a asijské expozice

Plzeňská zoo pokračovala díky dotaci 135 mil. Kč z Regionálního operačního programu regionu soudržnosti NUTS II Jihozápad - oblast podpory Rozvoj infrastruktury cestovního ruchu v budování expozic africké savany, afrického pralesa a asijské stepi. V průběhu roku 2009 byl realizující firmou předán do rukou zoo pavilón gepardů, hrošíků libeijských, vlh a pelikánů a dále nové sociální zařízení, expozice prasat savanových a stáje velbloudů. Pokračovalo budování pavilonů a výběhů nosorožců indických a žiraf a dalších expozic. Dokončení a zpřístupnění návštěvníkům je plánováno na konec června 2010.

African and Asian exhibits

The Plzeň Zoo continued, thanks to a donation of 135 mil. CZK from the Regional Operational Program of Solidarity NUTS II Jihozápad - area of support the Development of the Infrastructure of the Travel Movement, in building of exhibits of the African savannah, African rainforest and Asian steppe. During the year, we had finished a pavilion for cheetahs, pigmy hippopotamus, bee eaters and pelicans. Further a sanitary facility, an exhibit of warthogs and camel stables. We continued to have built pavilions and runs for Indian rhinoceros, giraffes and other exhibits. Finishing and opening is planned to the end of June 2010.

- Život v podzemí

Pokračuje rekonstrukce bývalých německých válečných krytů ze 40. let 20. století na expozici Život v podzemí - Příroda Křivoklátska a Šumavy. Na rok 2010 je zamýšleno zpřístupnění expozic živočichů, žijících bez světla.

The life in the underground

We go on in a reconstruction of the former German war shelters from the forties of the 20th century - the exhibition „The Life in the Underground - the Nature of Křivoklát and Šumava Areas“. Exhibition of animals living without light is hoped to be opened during 2010.

VÝCHOVNÁ A VZDĚLÁVACÍ ČINNOST

Education

Akce pro veřejnost:

- 7. ročník cyklu akcí Český rok na vsi na statku Lüftnerka od masopustu přes velikonoce, festival řemesel po advent. Proběhl také 7. ročník rekreačního běhu psů a páníčků alejí Kilometrovkou po šesti. Společná aktivita zoo a sdružení Iris. Mezi klíčové akce patří jarní Slavnosti květů a podzimní festival řemesel.

Events for the public

The 7th year of the Czech Rural Year events at the Luftnerka farm from the spring carnival, Easter, and craft festival to the Advent time as well as the 7th year of the Recreational Six-footed Doggie and Master run through the Kilometrovka alley took place. It is a common activity of the zoo and IRIS association. Key activities are spring „Celebration of Blooms“ and festival of crafts in the autumn.

Výukové programy, školní výlety, výjezdy:

Educational programmes, school excursions, trips

- Environmentální centrum v zoo 3. rok provozuje Sdružení přátel Zoologické a botanické zahrady města Plzně IRIS a organizační a lektorskou činnost nyní zajišťují pod vedením zoo dva stálí pracovníci Sdružení IRIS společně s externími spolupracovníky převážně z řad studentů FPE ZČU v Plzni. V domluvených případech vedou odborné exkurze pracovníci propagačního či zoologického odd. zoo. Při centru jsou vedeny zájmové kroužky, prázdninové tábory a úspěšnou akcí jsou tzv. Tematické dny pro školy v Zoo Plzeň. Roste počet odborných seminářů a besed konaných na centru.

The environmental centre in zoo has been run third year by Sdružení přátel Zoologické a botanické zahrady města Plzně IRIS. Organisational and lector activities are organized by two stable employees of IRIS association along with external co-workers - mostly students of FPE ZČU in Plzeň all under the supervision of Zoo Plzeň. In some cases, excursions are led by members of educational or zoological department of the zoo. The centre also organizes hobby bees, holiday camps and very succesful are so called „Themed days“ for schools. The number of meetings and seminars executed in the centre has been growing.

Krajské kolo ekologické olympiády středních škol v duchu kampaně EAZA Living together.

A regional round of ecological middle schools „olympic“ games themed in the spirit of the EAZA „Living together“ campaign.

Foto: Jaroslav Vogeltanz

Křtiny oslavy a další akce:

Christening Parties, Celebrations and Other Events in the Zoo

- V průběhu roku byli slavnostně pokřtěni zástupci veřejného života, sponzorů či umělecké sféry například vlci hřivnatí, nosálové červení, lemuři černí, krajty zelené, krokodýli čelnatí, nilgau pestrý, hafling či tučňáci.

Municipality representatives, sponsors or artists christened during 2009 for example maned wolfs, coatis, green pythons, dwarf crocodiles, nilgai, a hafling or penguins.

- Šedesátka Václava Chaloupka

S blahopřáním k šedesátinám neúnavného popularizátora přírody a dlouholetého pracovníka plzeňské zoo Václava Chaloupka, se přidali i současní pracovníci zoologické zahrady. Hlavním dárkem se stala stylově čestná adopce nejstaršího ptáka v zahradě, kondora krocánovitého. Tento druh zde byl chován v letech 1965-1990, bylo zde dokonce odchováno mládě. Letos na jaře přibyl do plzeňské zoo z Prahy poslední veterán z 12 kondorů, kteří do naší republiky dorazili v polovině 60. let.

The sixtieth anniversary of Václav Chaloupek

Václav Chaloupek - former worker and present co-worker of our zoo, untiring fan of nature celebrated his life jubilee. The main present was a honourable adoption of the oldest bird of the zoo - the Turkey Vulture. This species was kept here during 1965 - 1990, we even had one hatchling. In the spring 2009, Zoo Plzeň obtained from Zoo Prague the last „veteran“ from 12 vultures, which arrived to the Czech Republic in the middle of the sixties.

Jiné programové a mediální akce:

Various events, competitions, specific sessions and meetings

- V průběhu roku byl slavnostně přivítán 200 000., 400 000., 450 000. a poslední návštěvník roku 2009. Zoo zaznamenala nový rekord v roční návštěvnosti - 457 879 osob.

The 200 000th, 400 000th, 450 000th and the last visitors of 2009 were festively welcomed throughout the year. We have a new record in the number of visitors - 457 879.

Večerní procházky s původcem:

Evening guided tours

- Večerní prohlídky pro veřejnost jsou vyhlašovány u příležitosti víkendových akcí v zoo, zároveň je průběžně uspokojována poptávka organizovaných skupin.

The public evening guided tours are announced on the occasions of the weekend Zoo events and at the same time the organized groups demand is continuously satisfied.

Výstavy a prezentace:

Exhibitions and presentations

- Socha mravence v bojové pozici a nadživotní velikosti je novou ozdobou arboreta. Autorem je Harald Bäumlér z Ambergu. Plastika je vysoká i se žulovým podstavcem asi 2,20 metru a dohromady váží na 4,5 tuny. Původně byla umístěna v Regensburgu.

Kromě autora se slavnostního odhalení zúčastnil i náměstek primátora města Plzně Ing. Petr Náhlík, který donaci sochy zprostředkoval.

- V tropickém pavilonu našly opět místo fotografické a výtvarné výstavy. Prázdninovou kampaňovou výstavu o velkých šelmách v Beskydech od září vystřídala výstava prací žáků Základní umělecké školy Sokolovská - Lochotín a Soukromé základní umělecké školy Trnka - Lobzy.

A sculpture of an attacking ant in above-lifesize is a new decoration of the arboretum. Its author is Harald Bäumlner from Amberg. It is about 2,2 m tall and its total weight is 4,5 t. It was initially placed in Regensburg.

Our tropical pavilion hosted a few photographic and creative exhibitions. A holiday campaign exhibition on big cats in the Beskydy mountains followed by an exhibition of creative work from pupils of the Elementary Art School Sokolovská - Lochotín and Private Elementary Art School Trnka - Lobzy.

Vzdělávání a osvěta veřejnosti k ochraně přírody:

Conservation and Education

- Zoo se aktivně účastnila kampaně EAZA Living together. Pro realizaci byl zvolen název Chceme společně žít? Kromě akce MAY DAY proběhla v průběhu roku řada aktivit směrem ke školám a veřejnosti. Malgašský informační stánek z let 2007 a 2008 se proměnil ve Vlčí doupe.

Zoo took an active part in a campaign EAZA Living together. We chose a name „Do we want to live together?“. Apart from MAY DAY activity, we had a few activities toward schools and the public. The Malagassy informative kiosk from 2007 and 2008 changed into „Wolf's den“.

Besedy a přednášky:

Lectures

- Proběhl 18. ročník přednášek pozvaných lektorů pro veřejnost „Posezení s...“ v celoročním rozložení (1x měsíčně). Pracovníci zoo průběžně na pozvání navštěvují všechny typy škol, případně besedují s dětmi a veřejností v knihovnách, muzeích atp.
- We had 18th year of public lectures called: „Gathering with...“. Lectures took place once a month. Workers of the zoo are continuously invited to all types of schools or they debate with children and the public in libraries, museums and so on.*

Sezonní akce pro veřejnost:

Seasonal Events for Visitors

- 4. ročník sokolnických ukázek na amfiteátru, pravidelná komentovaná krmení vyder, šimpanzů a tučňáků (10. rok). Turistický vláček z centra města k zoo. Nejstarší český DinoPark absolvoval 7.sezónu.

The 4th year of the falconer show at the amphitheater, commented otters, chimpanzees, and penguins feeding (10th year). Tourist train from the city centre. The oldest Czech DinoPark went through its 7th season.

Akce mimo zoo:

Events outside the Zoo

- Zoo je iniciátorem celokrajské letní turistické soutěže o zajímavé ceny Prázdninová štafeta, která měla již svůj celkově 7. ročník. Určena je dětem a mladým lidem do 18. let. Je možné zvolit si ze 46 doporučených zastávek - turistických cílů - libovolný výběr 12 a jejich návštěvu doložit v účastnickém listu.

Zoo Plzen initializes a summer touristic competetion „Prazdninova stafeta“ (Holiday's Relay). The competition is for children and youngs under 18. Competitors have to visit during the holiday 12 from 46 chosen touristic destinations and document those visits by stamp in their competetion sheet or by a photo. All competitors get prizes.

Jiné významné aktivity:

Other significant activities

- Vedení ESB pro maki myší a tlustoocasé.
Keeping the ESB (European Studbook) for the Grey Mouse Lemur and Fat-tailed Dwarf Lemur.
- Pravidelná spolupráce na Krajském kole ekologické olympiády středních škol při CSOŠ ve Spáleném Poříčí doznala po několikaleté přestávce opět nadstavby - první soutěžní den proběhl přímo v zoo. Nesl se ve znamení kampaně EAZA a byl přímo zaměřen na problematiku soužití s ohroženými evropskými šelmami.
A regular cooperation in the Regional Round of an Ecological Olympic Games of middle schools by CSOŠ in Spálené Poříčí experienced a revival after a few years' stop - the first competition day took place in the zoo. It was focused on problems of common life with endangered European beasts.
- Dvě knihy za dva dny !
O činnosti plzeňské zoo na poli záchrany přírody a jejím environmentálním působení byly v roce 2009 vydány dvě nové knihy. Jednak Ohnisko biodiverzity v srdci Evropy, které navázalo na předchozí knihu Madagaskar a přináší odborný pohled na různorodý svět živočichů a rostlin a jednak populárně naučná kniha Dodo byl jen první, vycházející z časopisu Iris a přinášející „nesitelně naučnou“ procházku dnešní zoo.
Two books in two days!
In 2009, two new books on Plzeň zoo activities regarding preserving the nature and its environmental incidence were issued: „Biodiversity Hotspot in the Heart of Europe“, which linked to the former book „Madagascar“. It brings an expert view on rich world of animals and plants. „Dodo was only the first“, coming from the IRIS magazine and bringing „reasonably educating“ walk around the present zoo.
- Česká řeka je Stavbou plzeňského kraje za rok 2008
Po Pavilonu afrických kopytníků z roku 2007 obdržela počátkem roku 2009 toto prestižní ocenění v kategorii stavby pro volný čas i nová expozice Česká řeka, otevřená návštěvníkům v září 2008.
The Czech River exhibit became the Building of the Plzeň Region for 2008. This exhibit was opened in 2008 and at the beginning of 2009, it obtained this prestigious prize. The previously awarded one (in the area of free time buildings) was our pavilion of African ungulates in 2007.

- Informační leták

Leták vydaný po delší odmlce přináší nejaktuálnější mapu ZooaBG a náhledy do všech klíčových aktivit zahrady - ochrana přírody, adopce, návštěvnický servis. Je podřízen biogeografickému členění areálu a připravuje návštěvníky na tematické okruhy vnímání expozic.

Informative brochure

The brochure was issued after a longer pause. It shows most actual map of the ZooandBG and offers a quick view to all key activities - preservation of the nature, adoptions and visitors servis. It follows up the biogeographical division of the zoo and prepares visitors to take notice of the themed exhibition areas.

- Rekonstrukce orientačního systému

Nová generace šipek a rozcestníků vznikla v souvztažnosti s biogeografickým členěním zoo a současným grafickým pojetím komunikace zoo s návštěvníky. Informuje jak o rozložení živočichů a rostlin v areálu, tak o návštěvnických okruzích a šesti biogeografických oblastech.

A reconstruction of the orientation system

We had made a new generation of guidepost arrows. It arose in correlation with the biogeographical division of the zoo and through graphical conception through which it communicates with visitors. It informs about distribution of animals and plants in the zoo as well as about visitors areas and six biogeographical areas.

Nový pavilon hrošíků liberijských, gepardů, pelikánů a vlh.

A new pavilion for pigmy hippopotamus, cheetahs and pelicans.

Foto: Jaroslav Vogeltanz

Účast na konferencích:

Participation at conferences

- Čtyřdenní mezinárodní konference EAZA - TAG pro malé savce a malé šelmy proběhla v polovině dubna v Plzni. Hosté jednali na EVVO centru Lüftnerka.

A four-day international conference EAZA TAG for small mammals and carnivores took place in the middle of April in Plzeň. More than fifty guests met in EVVO center in the Lüftnerka farm.

Komerční akce:

Commercial actions

- Akce typu dětský den se konaly v roce 2009 dvě, obě v rozsahu uspokojujícím široké spektrum zájemců. Jarní již tradičně organizoval nejvýznamnější partner zoo - Plzeňská teplárenská spolu s Integrovaným záchranným systémem, zářiovou připravila stavební firma POHL.

In 2009, we had two actions similar to a children's day. Both were in such a range to satisfy wide spectrum of visitors. The spring activity was as usually organized by the most important partner of the zoo - Plzeňská teplárenská along with the Integrated rescue system. The September activity was prepared by the POHL building company.

Zoologická zahrada hl. m. Prahy

příspěvková organizace

Ředitel: PhDr. Petr Fejk (do 31. 10. 2009)
Director

Adresa: Zoologická zahrada hl. m. Prahy
Address U Trojského zámku 120/3
17100 - Praha 7, CZ

Tel.: +420 296 112 111 (ústředna)
+420 296 112 104 (zool. náměstek: Mgr. Miroslava Prachařová)
+420 296 112 108 (sekretariát ředitele: Mgr. Ilona Marková)
+420 296 112 257, 737 208 981 (tiskový mluvčí: Ing. Vít Kahle)

Fax: +420 233 540 287

E-mail: zoopraha@zoopraha.cz, pr@zoopraha.cz

Web: www.zoopraha.cz

Rozloha v ha (celkem/expoziční část): 60/52

Area in ha (total/exhibits)

Počet zvířat (druhy/jedinci): 661/4579

Number of animals (species/specimen)

Počet Evropských chovných programů (EEP) (druhy/jedinci): 51/341

Number of EEPs (species/specimen)

Počet Evropských plemenných knih (ESB) (druhy/jedinci): 49/359

Number of ESBs (species/specimen)

Členství v odborných organizacích:

Membership in professional organisations

UCSZ - Unie českých a slovenských zoologických zahrad (do 31. 10. 2009)

Union of Czech and Slovak Zoological Gardens

WAZA - Světová asociace zoo a akvárií

World Association of Zoos and Aquariums

EAZA - Evropská asociace zoo a akvárií

European Associations of Zoos and Aquaria

EAZA TAG - Taxonomická poradní skupina

Taxon Advisory Group

IZE - Mezinárodní asociace zoopedagogů

International Association of Zoo Educators

CBSG - Skupina specialistů pro záchranné chovy

Conservation Breeding Specialist Group

ISIS - Mezinárodní informační systém druhů chovaných v zoo
International Species Information System
EEKMA - Evropská asociace chovatelů slonů
European Elephant Keepers and Managers Association
EARAZA - Eurasijská regionální asociace zoologických zahrad a akvárií
Euro-Asian Regional Association of Zoos and Aquaria
WWT
Wildfowl Wetland Trust
DOG - Německá ornitologická společnost
Deutsche Ornithologische Gesellschaft
IUCN - Mezinárodní unie na ochranu přírody
International Union for Conservation of the Nature
EEP - Evropský chovný program ohrožených druhů
European Endangered Species Breeding Programmes
ITG - Mezinárodní skupina na záchranu koně Převalského
International Takhi Group

Plemenné knihy:

Studbooks

ESB - Evropská plemenná kniha

European Studbook

hroznýšovec kubánský (*Epicrates angulifer*), orlicie bornejská (*Orlitia borneensis*), želva černavá (*Heosemys grandis*) - RNDr. Ivan Reháč, CSc.; sup mrchožravý (*Neophron percnopterus*) - RNDr. Karel Pithart; ocelot stromový (*Leopardus tigrinus*) - RNDr. Pavel Brandl, Ph.D.

ISB - Mezinárodní plemenná kniha

International Studbook

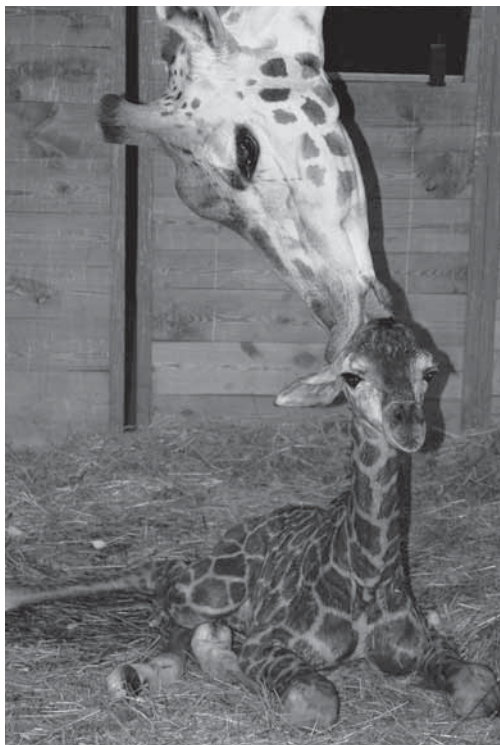
kůň Převalského (*Equus przewalskii*) - RNDr. Evžen Kůs

CHOVATELSKÉ NOVINKY

Husbandry news

- Zajímavé odchovy (*Notable births*): V roce 2009 bylo celkem odchováno 959 mlád'at, z toho 290 savců, 350 ptáků a 319 plazů. Z prvoodchovů vybíráme: první přirozený odchov v evropských zoo - ketupa malajská (*Bubo ketupu*); prvodchovy v ČR - bukáček malý (*Ixobrychus minutus*); sojkovec rezavokřídlý (*Garrulax rufifrons*); gundi saharský (*Ctenodactylus gundi*); pásovec kulovitý (*Tolypeutes matacus*); poprvé v Zoo Praha - kachna bronzovokřídlá (*Anas specularis*); špaček rudooký (*Aplonis payanensis*); holub bažantí (*Otidiphaps nobilis nobilis*); binturong (*Arctictis binturong*); lemur běločelý (*Eulemur albifrons*); karakal (*Caracal caracal*); želva bahenní (*Emys orbicularis*); dlouhokrčka drsná (*Macrochelodina rugosa*); ještěrka tangerská (*Timon pater tangitanus*). Z dalších zajímavých odchovů jmenujme: žirafa Rothschildova (*Giraffa camelopardalis rothschildi*); bongo (*Tragelaphus eurycerus isaaci*); jelen lyrorohý (*Cervus eldii thamin*); muntžak malý (*Muntjacus reevesi*); voduška abok (*Kobus megaceros*); takin (*Budorcas taxicolor taxicolor*); bizon (*Bison bison*); antilopa vraná

(*Hippotragus niger*); jelen milu (*Elaphurus davidinaus*); klokan rudokrký tasmanský (*Macropus rufogriseus rufogriseus*); voduška červená (*Kobus leche kafiensis*); velbloud dvouhrbý (*Camelus bactrianus*); sob polární (*Rangifer tarandus*); levhart obláčkový (*Neofelis nebulosa*); gepard (*Acinonyx jubatus*); jaguarundi (*Herpailurus yagouaroundi*); fenek (*Vulpes zerda*); pes ušatý (*Otocyon megalotis*); vydra malá (*Amblonyx cinerea*); mangusta trpasličí (*Helogale parvula*); lemur černý (*Eulemur macaco macaco*); makí trpasličí (*Microcebus murinus*); komba ušatá (*Galago senegalensis*); tamarin žltoruký (*Saguinus midas*); kotul veverovitý (*Saimiri sciureus*); chápan středoamerický (*Ateles geoffroyi vellerosus*); talapoin severní (*Myiopithecus ogouensis*); kusu liščí (*Trichosurus vulpecula*); krysa obláčková (*Phloeomys pallidus*); hutie stromová

Zirafa rothschildova.
Rothschild giraffe.
Foto: Roman Vodička

(*Capromys pilorides*); kozorožec kavkazský (*Capra caucasica*); kasuár přílbový (*Casuarus casuarus*); kolpík růžový (*Ajaja ajaja*); husovec stračí (*Anseranas semipalmata*); orel východní (*Haliaeetus pelagicus*); argus okatý (*Argusianus argus*); mandelík hajní (*Coracias garrulus*); krkavec bělokrký (*Corvus albicollis*); varan komodský (*Varanus komodoensis*); varan smaragdový (*Varanus prasinus*); želva skalní (*Malacochersus tornieri*); želva černavá (*Heosemys grandis*); hrozňšovec kubánský (*Epicrates angulifer*); želva anámská (*Mauremys annamensis*); čukvala zavalitá (*Sauromalus obesus obesus*).

- Zajímavé příchody (*Notable arrivals*): Do zoo přišlo v roce 2009 celkem 311 zvířat, odešli 553 jedinci. Z nových druhů chovaných v Zoo Praha poprvé jmenujme: holub podkovní (*Ducula carola carola*); sojkovec stříbrouhý (*Trochalopteron melanostigma*); ovíječ skvrnitý filipínský (*Paradoxurus hermaphroditus philippinensis*); promyka červená (*Galerella sanguinea*); běrcoun skvrnitý (*Rhynchocyon cirnei macrurus*); hlodoun krtkovitý (*Tachyoryctes daemon*); ovce aljašská (*Ovis dalli dalli*); ovce tlustorohá (*Ovis canadensis nelsoni*); užovka růžkatá (*Philodryas baroni*).

- Z dalších příchodů vybíráme: slon indický (*Elephas maximus*); tygr ussurijský (*Panthera tigris altaica*); medvěd lední (*Ursus maritimus*); adax (*Addax nasomaculatus*); anoa nížinný (*Bubalus depressicornis*); štětkoun kameruský (*Potamochoerus porcus pictus*); dvojzoborožec indický (*Buceros bicornis*); bradavičník jávský (*Acrochordus javanicus*); želva bahenní (*Emys orbicularis*); mabuja perleťová (*Trachylepis margaritifera*); agama osadní (*Agama agama*); vejcožrout rezavý (*Dasypeltis medici*); želva obrovská (*Dipsochelys dussumieri*); želva Kleinmannova (*Testudo kleinmanni*).
- Projekty ochrany in-situ (*In-situ projects*): Podpora projektů ochrany in-situ alokací částí prostředků ze vstupného na vybrané záchranné projekty (projekt „koruna ze vstupného“) probíhala v roce 2009 již podruhé v historii zahrady. Konkrétně se jednalo o následujících pět projektů:
  - „Záchrana gaviála indického před vyhubením“ k podpoře záchranných operací Gharial Conservation Alliance, zaměřených zejména na odvrácení aktuální krize v rezervaci Chambal. Poskytnutá částka 300 000,- Kč.
  - „Záchrana goril v národním parku Kahuzi Biega“ - dar národnímu parku na projekt realizovaný v rámci „Roku gorily“ k zabezpečení monitoringu místní existenčně ohrožené populace goril. Poskytnutá částka 150 000,- Kč.
  - „Program repatriace koně Převalského v Národním parku Gobi v Mongolsku“ - zajištění technické pomoci potřebné pro stálý dohled nad volně žijícími stády, základní monitorovací a vědeckou činnost a pomoc při budování infrastruktury managementu parku. Poskytnutá částka 300 000,- Kč.

Jaguarundi mládě s matkou.
Jaguarundi mother with baby.
 Foto: Pavel Brandl

- „Záchrana výra filipínského“ k podpoře vytvoření životaschopné záložní populace výra filipínského v lidské péči. Finanční prostředky byly použity na výstavbu nových voliér v záchrané stanici na Filipínách. Poskytnutá částka 50 000,- Kč.
  - „Ochrana poslední volně žijící populace adaxe v Nigeru“ - technické zajištění protipytláckých jednotek pro neustálý monitoring zájmové oblasti a zamezení ilegálního zabíjení zvířat. Poskytnutá částka 30 000,- Kč.
- Five in-situ projects were supported due to allocation of part of the incomes from the admission fee: Saving of gharials from extinction; Saving of gorilla in the National park Kahuzi Biega; Program of reintroduction of the Przewalski's horse in the Gobi National Part in Mongolia; Saving of the Phillippine owl; Conservation of the last wild population od addaxes in Niger.*

NOVINKY EXPOZIČNÍ ČÁSTI

New or adapted exhibits

- Expozice lachtanů
Nejvýznamnější expozicí, která byla pro veřejnost otevřena v roce 2009, se stala expozice lachtanů. Vytváří scenérii skalnatého mořského pobřeží s členitou skalní kulisou a rozlehlou vodní plochou. Sugestivního dojmu je dosaženo především použitím 300 m³ přírodního kamene (čediče se sloupcovitou odlučností a čedičové koule). Návštěvníci mají možnost pozorovat zvířata pod vodní hladinou, nabízí se jim i panoramatický pohled z vyvýšené terasy. Přírodní amfiteátr slouží jako hlediště, využívané zejména v době pravidelného komentovaného cvičení. V zázemí se kromě prostor pro zvířata nachází rozsáhlá úprava vody, která obsahuje systém čerpadel, jímek, filtrů a odpadů. Celková plocha expozice činí 1 145 m², plocha expozičního sladkovodního bazénu 370 m², plocha čtyř vnitřních solených bazénů 50 m² a maximální hloubka expozičního bazénu dosahuje 250 cm.
Horní terasa expozice lachtanů je doplněna menší expozicí pro promyky červené, štíhlé šelmičky žijící v subsaharské Africe. Vytvářejí názorné pojítko mezi vodními a suchozemskými šelmami.
The exhibit of South-African fur seals became the most significant building activity in 2009. The scene od rocky sea shore together with spacious water pool create remarkably suggestive impression.
- Papouščí stezka
Nová soustava voliér pro malé papoušky a jiné exotické ptáky vznikla podél dlouho uzavřené komunikace spojující výběh medvědů ledních a horní stanici lanovky. Nacházejí se zde čtyři dvojvoliéry a jedna průchozí voliéra. Díky chovaným druhům (nektarožravé a plodožravé druhy, jako jsou loriové, loríčkové, kystráček a další) imituje procházka Papouščí stezkou cestu australsijskou oblastí a je ukázkou podobných potravních adaptací nepříbuzných druhů ptáků.
The new „Parrot trail“ has been finished in the upper part of the zoo. It offers walk through Australasian region and meeting with small parrots.
- Rozhledna Obora
V nejvyšším bodě zoo vyrostla dřevěná rozhledna, která je replikou rozhledny z hory Smrk v Jizerských horách. Celková výška dřevěné části činí 18,5 m a na vrchol vede

schodiště o 85 stupních. Kromě nástupní plošiny má rozhledna další 4 vyhlídkové plošiny, nabízející neobvyklý pohled na Prahu i část území zoo. Vstup na rozhlednu je pro návštěvníky zoo zdarma.

The wooden view-tower named Obora has been built in the top area of the zoo.

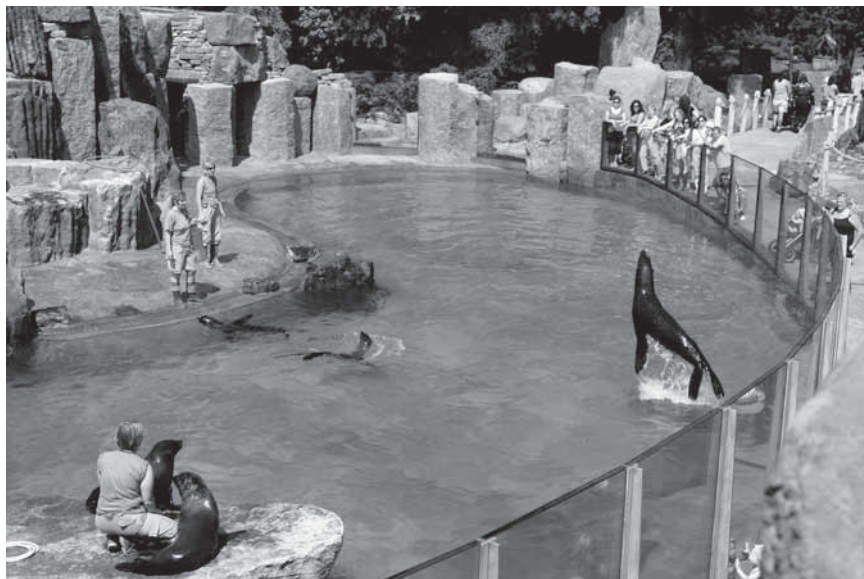
Z dalších stavebních novinek vybíráme:

- Kavárnička Černohouska
Rekonstrukcí pozůstatku původní viničné usedlosti ze 17. století vznikla kavárna s přílehlou terasou, odkud se naskýtá panoramatický pohled na Vltavu, Letnou a další části Prahy.
- Expozice bradavičníků
Akvatérium v noční části pavilonu Indonéska džungle osídlili neobvyklí vodní hadi - bradavičníci jávští.
- *Chovné zázemí pro ptáky - v prostoru bývalého skleníku ve spodní části zahrady vyrostla první část chovatelského zázemí pro ptáky a byla zahájena druhá etapa výstavby.*

Návštěvnícký servis:

Servis for the public

- První pololetí nabito důležitými událostmi, které přímo ovlivnily návštěvnost. Byly otevřeny čtyři nové objekty, což byla z hlediska návštěvníka zásadní lákadla: expozice lachtanů s návštěvníckou tribunou, papouščí stezka a průchozí voliéra, rozhledna Obora a kavárna Černohouska s návštěvníckou terasou a dětským hřištěm.

Nová expozice lachtanů.

A new exposition for South African Fur Seals.

Foto: Eliška Jílková

- K výrazným inovacím v oblasti PR a komunikace s veřejností patří mimo jiné projekt Happy Mondays, zapojení Zoo Praha do sociální komunikační sítě Facebook nebo komunikace o projektech *in-situ* na záchranu ohrožených druhů včetně projektu „koruna ze vstupného“.
- Návštěvnost pražské zoo opět rostla - celkem zoo navštívilo 1 296 579 osob. Rekordním dnem byla sobota 4. dubna - přišlo 20 048 osob.

VÝCHOVNÁ A VZDĚLÁVACÍ ČINNOST

Education

Akce pro veřejnost:

Events for the public

- Komentovaná krmení a setkání se zvířaty probíhají v sezoně na 18 místech, a to v červnu až srpnu denně, v dubnu, květnu a září o víkendech. Mimo sezonu probíhá komentované krmení na 12 místech v zoo, a to pouze o víkendu. Novinkou byla v minulém roce ukázka krmení mláďat varanů komodských, komentované krmení papoušků lori a cvičení lachtanů v nové expozici.

Annotated feeding and meeting of animals were prepared at 18 places in the Zoo.

Výukové programy:

Educational programmes

- Celkem jsme v roce 2009 nabízel 16 témat výukových programů ve třech kategoriích. Proběhly 183 výukové programy pro 4 190 dětí. Zdarma zasiláme v elektronické podobě 15 témat pracovních listů. Naše nabídka školám byla v roce 2009 rozšířena o výukové programy pro druhý stupeň ZŠ a SŠ (Evropské šelmy, doplňující kampaň EAZA „Nechme šelmy žít“, a program Tělní pokryvy). Nabídku pro MŠ a první stupeň ZŠ rozšířil program Podivuhodná cesta ježka Aladina.

In 2009 we offered for schools 16 themes of educational programmes.

Průvodcovské služby:

Guided tours

- Zoo Praha nabízí průvodcovské služby skupinám zájemců z řad škol i dalších skupin návštěvníků. Pro školy se konala 551 exkurze (13 095 žáků), pro veřejnost 220 prohlídek (3 780 osob).

We prepared 551 guided tours for schools (13 095 pupils) and 220 excursions for public visitors (3 780 participants).

Křtiny, oslavy a další akce:

Christening parties, celebrations and other events in the Zoo

- Evropský den (21. 3. 2009)

European day in the zoo

U příležitosti zahájení kampaně EAZA „Nechme šelmy žít“ různé evropské státy prezentovaly svou přírodu, kulturu a historii.

- Zahájení sezony (4. 4. 2009)
Opening of the new season
Zahájení 78. sezony se neslo v africkém stylu. K významným hostům patřili lyžařka Šárka Záhrobská, herec Jan Potměšil a Jan Bubeník - zástupce společnosti Mercedes-Benz Česká republika s.r.o. V tento den jsme slavnostně otevřeli kavárničku Černo housku a pokřtili tři žirafy z letošního žirafího babyboomu.
- Otevření expozice lachtanů (23. 5. 2009)
Opening of the exhibit for the fur seals
Novou expozici lachtanů jihoafrických jsme otevřeli za účasti primátora hl. m. Prahy MUDr. Pavla Béma a herce Marka Ebena. Po celý den si návštěvníci mohli v areálu zoo užít africkou atmosféru při bubenickém workshopu, zatančit si africké tance v rámci zahájení tanečního festivalu Tanec Praha nebo si vyzkoušet některé lachtaní dovednosti v nejrůznějších lachtaních hrátkách.
- Sloní den (6. 6. 2009)
The elephant day
Slonice Gulab oslavila 50. narozeniny společně s 33. narozeninami slonice Shanti. Při této příležitosti jsme uspořádali indický den s vyprávěním chovatelů o tom, co obnáší péče o oslavenkyně. Vytvořili jsme také obří origami slona, které bylo zapsáno do České knihy rekordů jako největší české origami.
- Otevření rozhledny Obora (13. 6. 2009)
Opening of the vie- tower Obora
Při otevření rozhledny v dobovém stylu nám asistovaly celebrity trefných jmen - hudebník Michal Hrůza a režisér Jiří Strach.
- Jubilejní slavnost (28. 9. 2009)
Celebration of the 78th anniversary of the opening of the Prague Zoo
Oslavy 78. výročí otevření zoo jsme pojali v čínském stylu. Při programu zazpívala čínská pěvkyně Feng-yün Song. Pro návštěvníky byly připraveny ukázky tai-chi, ochutnávky čínských čajů, přednášky a výtvarné dílny ve spolupráci s Náprstkovým muzeem i taneční vystoupení dětí z čínské školy. Zájemci si také mohli zahrát čínskou hru go.
- Setkání sponzorů (5. 12. 2009)
Meeting of sponsors
Na Mikuláše jsme do zoo pozvali všechny naše sponzory na tradiční předvánoční setkání. Kromě nich do zoo dorazilo větší množství „Ježíšků“ z celého světa, kteří návštěvníkům předvedli, kdo kde nosí dárky. V tento den jsme vyhlásili i vítěze internetové fotosoutěže a předali jsme první výroční ceny „Richardy“ našim sponzorům.
- Moja slaví 5. narozeniny (13. 12. 2009)
Gorilla female Moja celebrates her 5th birthday
K půlkulatému výročí přišly Moje pográtulovat herečky Nela Boudová a Jana Bernášková. Hudební doprovod zajistil Jiří Bílý, který zde zároveň pokřtil své nové CD. Zároveň jsme se tento den symbolicky rozloučili se starým logem Zoo Praha. Oslavu doplnilo vyprávění o gorilách.

- Křtiny mláďat

Christening days

V roce 2009 proběhly křtiny krysy obláčkové, tří žiraf, kasuára přílbového, pásovce kulovitého a nosála červeného. Při Vlčím dni v rámci kampaně EAZA dostala jména celá naše vlčí smečka.

Sezonní akce pro veřejnost:

Seasonal programmes for visitors

Činnost oddělení tréninku zvířat byla doplněna ukázkami aktivizace zvířat z vlastních chovů oddělení. Významnou součástí práce bylo i školení pro chovatele a absolvování praxe na renomovaných pracovištích USA, odkud byly zkušenosti a kontakty využity pro praxi v Zoo Praha.

- Aktivizace a představení lachtanů

Účastníci jsme se dvou různých aktivit vycházejících z momentálních potřeb pracoviště chovu lachtanů. Kromě účasti na hlavním představení to byla aktivizace zvířat mimo hlavní představení (komentovaná ukázka základních metod tréninku lachtanů prováděná z návštěvnické vyhlídky a interaktivně s diváky, umožňující pozorovat zvířata i přes sklo v hlubší části bazénu).

The department of animal training prepared new short programmes for visitors as well as training od keepers.

Jiné programové a mediální akce:

Various events, competitions, specific sessions and meetings

- Tři králové v zoo (6. 1.); Den krysy (17. 1.); Den kakadu (24. 1.); Setkání dětských sponzorů - mateřské školy (10. 2.), střední školy (11. 2.), základní školy (17. - 19. 2.); Oddělení tréninku zvířat se představuje (14. 2.); Laponský den (21. 2.); Zoosazka (9. 2. - 8. 3.); Den zdravotně handicapovaných (14. 3.); Den s pražskou pobočkou České astronomické společnosti (28. 3.); Volejte Hrochovi (1. 4.); Velikonoční dílny (12. 4.); Velikonoční pondělí (13. 4.); Den Země (19. 4.); May Day - prezentace školních projektů ke kampani EAZA (1. 5., 8. 5.); Vlčí den (3. 5.); Tatu slaví 2. narozeniny (30. 5.); Zoopiškvorcky (10. 6.); Teddy Bear Picnic (21. 6.); Zvířecí rej (26. 6.); Večerní procházka za vlky (5. - 7. 7.); Den Severní Ameriky (18. 7.); Den otců (2. 8.); Den Jižní Ameriky (22. 8.); Parníkem do zoo (13. 9.); Jarmark pro šikovné ručičky (26. 9.); Ples zvířat (4. 10.); Setkání dětských sponzorů (19. -22. 10.); Hroch Slávek slaví 25. narozeniny (31. 10.); Den vyhynulých zvířat (1. 11.); Den spáčů (20. 11.); Adventní dílny (22. a 29. 11.); Pohodové Vánoce (19. a 20. 12.).

Večerní procházky s původcem:

The evening guided tours

- Večerní procházky se konaly v lednu, červnu, srpnu, září a prosinci. Uskutečnily se 152 exkurze pro 2 660 návštěvníků.

Výstavy a prezentace:

Exhibitions and presentations

- Ve vzdělávacím centru bylo uspořádáno celkem 7 výstav fotografií a výtvarných děl (Vyšší odborná škola textilních řemesel a střední umělecká škola textilních řemesel; P. Klier - Cesta za kosatkami; P. Slavík, V. Šilha - Evropské šelmy; Výstava obrázků českých a senegalských dětí ke kampani EAZA; Jiří Rezníček - Divoký oceán; Vítězné práce soutěže Vysvětluj svět; Zora Sládková - Život na plátně).
- V Regionálním muzeu v Chrudimi jsme uspořádali výstavu „Poslední divoký kůň“ k 50. výročí konání sympozia na záchranu koně Převalského.
- V Pražském domě v Bruselu byla od 28. 4. instalována výstava PRAGUE ZOO IN PRAGUE HOUSE o současné tváři pražské zoo.

Vzdělávání a osvěta veřejnosti k ochraně přírody:

Conservation and Education

- Kampaně EAZA - Nechme šelmy žít

V průběhu celé sezony se návštěvníci mohli seznámit s evropskými šelmami a jejich problémy a ohrožením u informačního šelmího stánku. Vyhlásili jsme soutěž školních projektů na podporu evropských šelem. Školní projekty dětí v zoo prezentovaly 1. a 8. května, při tzv. MayDay. Dále jsme pokračovali v mezinárodním projektu českých a senegalských škol. Na podporu kampaně jsme uspořádali v červenci speciální noční procházky „za vlčím vytím“. Mezinárodní akcí na podporu kampaně byl Piknik plyšových medvědů - Teddy Bear Picnic, který proběhl 21. června.

Through the whole season we prepared various activities in the EAZA campaign.

Besedy a přednášky:

Lectures

- V rámci cyklu cestovatelských setkání v zoo jsme v lednu až březnu uspořádali 12 přednášek. V listopadu proběhl cyklus 4 přednášek „Na návštěvě v zákulisí“, kdy zaměstnanci zoo představovali své povolání. U příležitosti tematických dnů jsme uspořádali i přednášku o afrických národních parcích (4. 4.), o slonech (6. 6.) a o zvířatech v čínské mytologii (28. 9.).

Akce mimo zoo:

Events outside the Zoo

- Také v roce 2009 jsme se již tradičně zúčastnili Dne bezpečnosti Prahy 7 a Dětského dne ve Všeobecné fakultní nemocnici v Praze.

Jiné významné aktivity:

Other significant activities

- Práce se specifickými skupinami návštěvníků

Tato oblast činnosti zoo nabyla v roce 2009 na intenzitě a promítala se do nejrůznějších programových a vzdělávacích aktivit. Patří k nim: 9 exkurzí po zoo; 13. hmatová výstava na téma „Na vrcholky hor“; 2 přednášky na téma „Práce se zrakově postiženými“ určené

pro externí pracovníky zoo; instalace 65 ks hmatových a zvukových prvků v rámci informačního systému zoo; vydání brožury a CD „Příroda ve tmě“; výuka biologie pro speciální školy pro děti s vadami zraku; vypracování metodiky práce se specifickými skupinami návštěvníků, se zaměřením na seniory.

- Noc snů

Již tradičně jsme uspořádali Noc snů. Letos proběhla 12. června. Večerní program je určen pro dlouhodobě nemocné a postižené děti a jejich rodiny.

Activities for specific groups of visitors, especially handicapped ones and seniors, were realized in various topics including guided tours, haptic exhibition and 65 haptic and acoustic information moduls.

Účast na konferencích:

Participation at conferences

- Ředitel Zoo Praha PhDr. Petr Fejk reprezentoval zahradu na konferenci WAZA, která se konala v St. Louis, USA. Pracovníci zoo se zúčastnili výroční konference EAZA v Kodani, kde se podíleli na činnosti TAGů a dalších komisí v oblasti chovatelské, výchovně vzdělávací i marketingové. Kurátor chovu ptáků zastupoval zoo na mezinárodní konferenci AVES 2009 v Austrálii, kde přednesl dva příspěvky o chovu papoušků v pražské zoo.

Komerční akce:

Commercial action

- Hlavními komerčními aktivitami byly pronájmy a související marketingové akce. Jako novinku v oblasti výchovně vzdělávacích činností jsme zařadili nabídku narozeninových oslav. Jedná se o balíček zahrnující prohlídku s průvodcem, setkání se zvířetem a drobný dárek pro skupinu 10 dětí a 2 dospělých. V roce 2009 proběhlo v zoo 18 narozeninových oslav.

Marketing:

Marketing

- V roce 2009 zoo spolupracovala s 8 hlavními a 5 mediálními partnery a s řadou dalších partnerů v nejrůznějších oblastech.
- Pro širokou veřejnost jsme realizovali především tyto komunikační projekty:
  - Žirafí babyboom - přímý přenos z Afrického domu
Ve spolupráci s www.tn.cz a společností T-Systems jsme nabídli možnost sledovat on-line na stránkách Zoo Praha porod žirafího mláděte.
  - Happy Mondays Každé pondělí jsme umožnili vybrané skupině návštěvníků vstup do Zoo Praha zdarma. V dubnu např. handicapovaným, v květnu seniorům nad 60 let, v červnu sponzorům a adoptivním rodičům pražské zoo.
  - Nechme šelmy žít - Informační a sbírková kampaň, organizovaná od 21. 3. ve spolupráci s EAZA a v rámci aktivit na podporu předsednictví ČR v Radě EU.
  - Kulaté narozeniny - oslavy kulatých a půlkulatých narozenin významných zvířecích osobností pražské zoo.
  - Zoobus zdarma o víkendech a svátcích - pokračování vstřícné nabídky
The Prague Zoo cooperated with 8 main and 5 medial partners. For public we realised 5 main communicational projects.

Zoologická zahrada Ústí nad Labem příspěvková organizace

Ředitel: Mgr. Tomáš Kraus (do 31. 5. 2009)
Director MVDr. Václav Poživil (od 1. 8. 2009)

Adresa: Zoologická zahrada Ústí nad Labem,
příspěvková organizace

Address Drážďanská 23
40007 - Ústí nad Labem, CZ

Tel.: +420 475 503 354
+420 475 501 766

Fax: +420 475 503 421

E-mail: zoo@zoousti.cz

Web: www.zoousti.cz, www.choboti.cz

Rozloha v ha (celkem/expoziční část): 26/25

Area in ha (total/exhibits)

Počet zvířat (druhy/jedinci): 207/997

Number of animals (species/specimen)

Počet Evropských chovných programů (EEP): 32/119

Number of EEPs (species/specimen)

Počet Evropských plemenných knih (ESB): 14/49

Number of ESBs (species/specimen)

Členství v odborných organizacích:

Membership in professional organizations

UCSZ - Unie českých a slovenských zoologických zahrad

Union of Czech and Slovak Zoological Gardens

WAZA - Světová asociace zoo a akvárií

World Association of Zoos and Aquariums

EAZA - Evropská asociace zoo a akvárií

European Associations of Zoos and Aquaria

IZE - Mezinárodní asociace zoopedagogů

International Association of Zoo Educators

CBSG - Skupina specialistů pro záchranné chovy

Conservation Breeding Specialist Group

ISIS - Mezinárodní informační systém druhů chovaných v zoo

International Species Information System

CHOVATELSKÉ NOVINKY

Husbandry news

- Zajímavé odchovy (*Notable births*): 1.4 antilopa jelení (*Antelope cervicapra*); 0.1 irbis (*Uncia uncia*); 1.1 jelen bělohubý (*Cervus albirostris*); 2.1 kočka rybářská (*Prionailurus viverrinus*); 0.1 kočkodan Brazzův (*Cercopithecus neglectus*); 1.1.1 kosman zakrslý (*Callithrix pygmaea niveiventris*); 1.0 lemur kata (*Lemur catta*); 2.0 levhart mandžuský (*Panthera pardus orientalis*); 2.1 mandril (*Mandrillus sphinx*); 2.1 nilgau (*Boselaphus tragocamelus*); 3.1.1 sika vietnamský (*Cervus nippon pseudaxis*); 0.0.2 tamarín pinčí (*Saguinus oedipus*); 0.1.1 tamarín žltoruký (*Saguinus midas midas*); 3.0 lemur vari (*Varecia variegata*); 1.0 lemur vari (*Varecia rubra*); 2.1 vydra malá (*Amblyonyx cinerea*); 0.0.3 amazoňan pomoučený (*Amazona farinosa*); 0.0.2 amazoňan žltolící (*Amazona autumnalis*); 0.0.1 ara ararauna (*Ara ararauna*); 0.0.2 ara vojenský (*Ara militaris*); 0.0.2 sovice sněžní (*Nyctea scandiaca*); 0.0.1 zoborožec vrásčitý (*Aceros corrugatus*); 0.0.2 želva uhlířská (*Chelonoidis carbonaria*); 0.0.2 pralesnička batiková (*Dendrobates auratus*)

Nové výběhy pro velké kočky.

New enclosures for big cats.

Foto: Věra Vrabcová

- Zajímavé příchody (*Notable arrivals*): 1.1 lviček zlatý (*Leontopithecus rosalia*); 2.2 aratinga sluneční (*Aratinga solstitialis*); 1.0 holub zelenokřídlý (*Chalcophaps indica*); 1.1 sýček obecný (*Athene noctua*); 3.9 trnrep skalní (*Uromastix acanthinura*); 0.0.10 parosníčka srdíčková (*Dyscophus guineti*); 0.0.10 drsnokožka thajská (*Theloderma stellatum*); 5.0 drsnokožka kornatá (*Theloderma corticale*)

NOVINKY EXPOZIČNÍ ČÁSTI

New or adapted exhibits

- Rekonstrukce výběhů pro levharty a tygry
Rebuilding of a new outdoor enclosures for Leopards and Tigers
- Rekonstrukce výběhu a úprava vnitřní ubikace pro orangutany
Reconstruction of a new outdoor enclosure and arrangement of an indoor cage for Orangutans

Návštěvnický servis:

Servis for the public

- Nové interaktivní prvky a naučné panely pro děti v okolí venkovních výběhů pavilonu šelem
New interactive elements and educational boards for children in the neighbourhood of outdoor enclosures belonging to beast of pray pavilion

VÝCHOVNÁ A VZDĚLÁVACÍ ČINNOST

Education

Akce pro veřejnost:

Events for the public

V roce 2009 se uskutečnilo celkem 21 akcí pro děti a dospělé, z toho zcela vlastních bylo 16, pět jich bylo připraveno ve spolupráci s jinými partnery. Mezi nejuspěšnější patří následující akce:

- 22. března - Den tuleňů v zoo - Program k Mezinárodnímu dni tuleňů byl zároveň i oslavou kulatých narozenin ústeckého páru. Vystoupení dětského sboru, tulení dílna a tulení kvíz ve formě křížovky, výstava plakátů zaměřených na ochranu tuleňů a dalších kožešinových zvířat.
- 4. dubna - Slavnostní zahájení sezóny 2009 - Program - slavnostní odhalení pamětní desky Dr. h. c. Heinricha Lumpeho u příležitosti 150. výročí narození, slavnostní otevření venkovních výběhů pro levharty a tygry. Vyhlášení výherců ankety Zvíře roku 2008, divadelní představení, hudební vystoupení, stánkový prodej, soutěže pro děti.
- 1. května - Ptačí den v zoo - Akce pořádaná u příležitosti Mezinárodního dne ptačího zpěvu, 150. výročí narození „otce evropského ptactva“ Dr. h. c. Heinricha Lumpeho a ústeckého Roku ptáka. Ranní pozorování volně žijícího ptactva v areálu zoo s odborným průvodcem, poslech a určování ptačího zpěvu, ukázky odchytu a kroužkování ptáků.
- 24. května - Den Afriky v zoo - Komponovaný program k Mezinárodnímu dni Afriky. Křtiny mláďete mandrila rýholicího, vystoupení bubinkářů a ukázky egyptských tanců, malování afrických masek na obličej, prodej originálních tanzánských šperků

a výtvarného umění. Společně putování „Po stopách afrických zvířat“ - komentovaná zastavení u expozic afrických zvířat, zároveň probíhal kvíz „Africká nej...“.

- 6. července - Den orangutanů v zoo - Program připravený u příležitosti 40. narozenin orangutana Ferdy a 20. výročí chovu orangutanů v ústecké zoo. Slavnostní otevření nové expozice pro Ferdu a předání dietních dortů všem orangutanům, tvůrčí dílna, malování na obličej, kvíz o orangutanech.
- 18. července - Den šelem v zoo - Program věnovaný probíhající celoevropské kampani „Living together“. Křtiny mláďat levhartů mandžuských, divadelní představení, taneční vystoupení, tvořivá dílna, malování na obličej, soutěže pro děti.
- 3. října - Den zvířat a jejich adoptivních rodičů - Tradiční poděkování sponzorům - společná procházka areálem zoo se zaměřením na novinky a mláďata aktuální sezóny. Křtiny mláďat nilgau (jména vybrali účastníci akce), program na závěr (vystoupení skupiny historického šermu a hudební produkce).

Together 21 events for public were arranged during the year 2009 (16 events were realized by ourselves, other 5 took place in cooperation with other partners). Most of them were realized during the summer season (April - October). The most interesting events were:

Seals' day, Spring opening ceremony, Birds' day, The day of Africa, Orangutans' day, Big cats' day, Animals and their adoptive parents' day.

Výukové programy, školní výlety, výjezdy:

Educational programmes, school excursions, trips

- V roce 2009 proběhla aktualizace a zkvalitnění většiny vzdělávacích programů, které zoo nabízí. Celkový počet se rozšířil na 16 různých výukových aktivit, některé jsou připraveny ve více variantách podle věku účastníků. K samostatné nabídce patří komentovaná prohlídka zoo s využitím zoovláčku, s několika zastávkami v pavilonech a ukázkou různých přírodnin. Od 1. října 2009 byly programy zpoplatněny, a to částkou 20 Kč na jednoho žáka. Školám byla nabídnuta cenově výhodná hromadná permanentní vstupenka do zoo. Při výuce je plně využívána zooškola Heinricha Lumpeho, která vyhovuje jak z hlediska technického zabezpečení, tak z hlediska vybavení přírodninami a dermoplastickými materiály. V roce 2009 bylo provedeno celkem 71 aktivit, z toho 43 výukových programů a 28 komentovaných prohlídek. Zúčastnilo se jich celkem 2.136 dětí a studentů.

In 2009, the most of the education programmes were updated; multiple options are now available following the age of the participants. The Zoo currently offers 16 conservation education programmes and a guided tour of the Zoo including a ride in the Zoo train, display of natural history specimens, and stay at each of the animal houses. As of 1 October 2009, the programmes are charged (CZK 20 per pupil).

71 activities in total were realized in 2009 and 2,136 children and students in total attended these activities.

Křtiny oslavy a další akce:

Christenig Parties, Celebrations and Other Events in the Zoo

- Křtiny odchovaných mláďat se konají jako součást programu při akcích pro veřejnost, v roce 2009 proběhly celkem pětkrát, a to u druhů mandril rýholící, levhart mandžuský, sika vietnamský, irbis, nilgau pestrý.

- Štědrý den v zoo - Přimo na Štědrý den mohli návštěvníci sledovat nadílku, kterou chovatelé postupně připravili pro orangutany, medvědy a slony. Součástí byly slavnostně zabalené dárky s ukrytými pochoutkami a ozdobené vánoční stromečky.

The ceremonial christenings of new born babies were joined with some events for the public and were realized for five times (Mandrill, Amur leopard, Sika deer, Snow leopard, Nilgau).

We prepared the Christmas day at the Zoo as an event for visitors. Keepers decorated Christmas trees for Orangutans, Sun bears and Elephants, and also the Christmas presents with food, tidbits and toys didn't miss.

Jiné programové a mediální akce:

Various events, competitions, specific sessions and meetings

- V roce 2009 bylo připraveno několik kvízů (šest), soutěží (pěti) či anket (jedna v sedmi variantách). Kvízy, kterých se návštěvníci zúčastňují na základě vlastního rozhodnutí, mohou být součástí jiného programu (tři) či probíhat samostatně (tři). Soutěže probíhaly buď v areálu zoo pro všechny návštěvníky (dvě) či pro určitou cílovou skupinu - MŠ, ZŠ a SŠ (tři). Anketa o zoo probíhala od dubna do října v pavilonu šelem a byla určena všem návštěvníkům.

Six quizzes, five competitions and one questionnaire were prepared as an enrichment of events for public.

Výstavy a prezentace:

Exhibitions and presentations

- V roce 2009 se v areálu zoo uskutečnilo celkem osm výstav. Tradiční akcí je výstava kaktusů a sukulentů s možností nákupů výpěstků. Ostatní výstavy byly věnovány buď kampani Living together, ochraně tuleňů či fotografům, kteří projevíli zájem vystavit své práce v zoo.
- Mimo areál zoo probíhá prezentace na všech veletrzích, kterých se zúčastňuje město Ústí nad Labem, dále se zoo prezentovala v Městské knihovně Litoměřice dlouhodobou výstavou fotografií.
- Největší akcí, kde se zoo prezentovala, byl 19. mezinárodní festival rekordů a kuriozit v Pelhřimově. Zoo zde získala první místo v kategorii Reklamní rekord 2008 (nejvíce mincí jedné nominální hodnoty nashromážděných na reklamní účely), součástí byla videoprezentace rekordu a doprovodných aktivit v zoo.

8 exhibitions in total were arranged at the area of the Zoo. The cactuses' exhibition was traditionally realised by Czech cactus - grower association. Other exhibitions were dedicated to the Living Together campaign, seal conservation issues and photographs from the Zoo.

Zoo attended different exhibitions and trade fairs and all presentation of the city Ústí nad Labem.

The most important event to promote the Zoo was International Festival of Records and Curiosities Vol 19 in Pelhrimov. The Zoo won the first place here in the class called Promotional Record 2008 (the highest number of coins of a single nominal value collected for promotional purposes); the presentation included a video presentation of the show including the record itself and accompanying activities around the Zoo.

Vzdělávání a osvěta veřejnosti k ochraně přírody:

Conservation and Education

- V roce 2009 probíhala EAZA kampaň Living together aneb Žijeme tu společně, do které se zapojily školy i návštěvníci zoo. Pro děti z MŠ byla vyhlášena keramická soutěž „Vytvořte medvídko pro zoo“. Děti ZŠ se mohly realizovat u příležitosti Mezinárodního dne Země (divadelní představení, projektový den...). Pro žáky 2. stupně ZŠ byla připravena speciální vědomostní soutěž, která se skládala ze tří kol, finále proběhlo na konci května přímo v zoo. Pro studenty SŠ byla vyhlášena soutěž ve tvorbě PPT prezentace na téma kampaně.
- Návštěvníci zoo mají u expozice rosomáků k dispozici informační panely, během vybraných akcí se mohli zúčastnit tematických soutěží, mohli si zakoupit keramické medvídky a přispět tak na konkrétní projekt.
- Od roku 2007 zoo podporuje výzkumný a ochranný projekt Pesisir Balikpapan na indonéské části ostrova Borneo. V červnu 2009 proběhl na podporu projektu benefiční večer spojený s pestrým programem a dražbou velkoformátových fotografií čtyř autorů, kteří tuto oblast navštívili. Výtěžek byl věnován na pokrytí výdajů vědeckého pracovníka. Jeho aktuální zprávy z terénu jsou pravidelně zveřejňovány na webových stránkách zoo.

Ptačí den v zoo.

Birds' day in the Zoo.

Foto Věra Vrabcová

Most of events were aimed at the international campaign of the EAZA Zoos "Living together". Many activities were produced for schools, such as ceramic making competition, theatre performance, project day, three knowledge contests, a competition in PPT presentations, as well as zoo visitors, like information panels, thematic competitions on events for the public, ceramic teddy bear sales, etc.

Since 2007, the Zoo has been supporting a research & conservation project titled Pesisir Balikpapan that is underway on the Indonesian part of the Kalimantan Island. In June 2009, a benefit evening was held accompanied with an auction of large-format photographs and with other parts of programme. Updates from the scientist from the field were regularly posted on the Zoo website.

Besedy a přednášky:

Lectures

- V roce 2009 se mimo zoo uskutečnilo sedm besed a přednášek pro nejrůznější věkové kategorie (děti, dospělí, důchodci). Byly zaměřené na chov zvířat v zoo či historii ústecké zoo. Všechny besedy byly spojené s ukázkou kontaktních zvířat.

7 lectures for public were prepared outside the area of the Zoo and they were connected with keeping animals or with the history of the Zoo. Each zoo talk integrated the demonstration of contact animals.

Sezonní akce pro veřejnost:

Seasonal Events for Visitors

- Předváděcí akce se zvířaty se konají převážně během letní sezóny. Využívají úzkého kontaktu se zvířaty nebo jejich přirozených vlastností a jsou doplněny komentářem, buď přímo od chovatelů či pomocí reprodukováného textu. Mezi velice populární patří cvičení lachtana Moritze, dále procházka dvou indických slonů Kaly a Delhi po areálu zoo, jejich cvičení ve výběhu, medový strom pro malajské medvědy, enrichment a krmení orangutanů bornejských, krmení tuleňů, krmení piraň či malými dětmi tolik oblíbená jízda na ponících.

Special performances with animals have a longterm tradition in our zoo and a lot of visitors are interested in them especially during the summer season. Special performances make use of a close contact with animals or their natural skills. Some of them are accompanied with special comments said directly by keepers or by playback. The most popular are Sea lion Moritz show, Elephant walk throughout the Zoo and Elephant training in the outdoor enclosure, Honey tree for Sun bears, Enrichment and feeding of orangutans, Harbour seal feeding, Piranha feeding or favorite Pony riding for children.

Jiné významné aktivity:

Other significant activities

- Noc snů

Již počtvrté se zoo zapojila do celoevropské akce Noc snů. Pro dlouhodobě nemocné a handicapované děti i jejich doprovod byl připraven pestrý program (kontaktní zvířata, povídání s ošetřovateli, komponovaný zábavný pořad, malování na obličej, jízda vláčkem, ukáзка přírodnin, večerní cvičení lachtana Moritze).

Dreamnight at the Zoo

This event for ill and disabled children was organized already for the fourth time. An interesting programme including gifts was prepared for the children and their parents and siblings (the visit of the elephant 's pavilion, contacts animals, talking with keepers, theatre performance, face - painting, ride by the zoo train, several competitions, the performance of our see lion Moritz with the evening lights).

- Historie Zoo

Historie zoo byla připomenuta odhalením pamětní desky Heinricha Lumpeho, zakladatele areálu, v roce 2009 uplynulo 150 let od jeho narození. Bylo dokončeno DVD Po stopách ptačího eldoráda, které je také věnováno historii zoo.

History of the Zoo

At the beginning of the season, a commemorative plaque of Heinrich Lumpe, the founder of what is now the Zoo grounds, was unveiled, as in 2009 150 years from birth passed. A DVD titled In the Footsteps of the Bird Paradise dedicated to the history of the zoo was finished.

- Cena „Ď“

V Národním divadle v Praze se konalo předání Ceny „Ď“ věnované mecenášům a dárcům, v kategorii zoologických zahrad se oceněnou stala sedmiletá Nina Rambová, nejmladší z adoptivních rodičů ústecké zoo.

„D“ Award

Seven-year-old Nina Rambova, the youngest of the Zoo adoptive parents, won the prestigious „D“ Award for sponsors and donors, in the category of Zoos. The ceremony took place in the historical building of National Theatre in Prague.

- Zoologický klub

Pracuje pod záštitou tří zoologických zahrad, k činnosti patří pozorování živočichů ve volné přírodě, výsledky jsou publikovány ve sborníku odborných prací Fauna Bohemiae Septentrionalis, který je vydáván jednou ročně. Členové klubu se scházejí 4x ročně na Valné hromadě, která je vždy spojena se zajímavou přednáškou.

Zoological club

Observation of animals in a nature belongs to activity of members of the Zoological club, their results are published in collection of abstracts Fauna Bohemiae Septentrionalis, which is published once a year. The members meet in the general meetings four times a year. These meetings are connected with an interesting lecture.

Komerční akce:

Commercial action

- V roce 2009 se v zoo prezentovaly různé firmy (RWE, Elektrowin, Hill's...), zejména při pořadech pro veřejnost.

In 2009, various companies presented themselves at the Zoo, especially as part of programmes for the public.

Účast na konferencích:

Participation at conferences

- účast na výroční konferenci EAZA v Kodani
Participation in the International EAZA meeting in Copenhagen
- účast na konferenci EZE v Kolíně nad Rýnem
Participation in the EZA meeting in Cologne
- účast na valné hromadě UCSZ
Participation in the UCSZ meeting
- účast na setkání komise pracovníků vzdělávání a marketingu při UCSZ
Participation in the meeting of education and promotional workers
- účast na setkání komise pro výstavbu při UCSZ v Zoo Liberec
Participation in the meeting of the technical committee in the Zoo Liberec
- účast na setkání odborných komisí při UCSZ (primáti, kočkovité šelmy, sloni, ploutvonožci, antilopy, žirafy, koňovití a jelenovití)
Participation in the meeting of some committees UCSZ (Primates, Cats, Elephants, Seals, Antelopes, Giraffes, Equids, Deers)
- pokračování spolupráce s IZW Berlín v projektu „Inseminace slonů“
Continuing cooperation with IZW Berlin in the project of arteficial insemination of Asian elephants.

Benefiční akce na podporu projektu Pesisir Balikpapan.

Benefit evening for the project Pesisir Balikpapan.

Foto: Věra Vrabcová

ZOO PARK Vyškov

příspěvková organizace

Ředitel: Josef Kachlík
Direktor

Adresa: ZOO PARK Vyškov
Address Cukrovarská 424/9

68201 - Vyškov, CZ

Tel.: 00420 517 346 356, 00420 608 771 016

Fax: 00420 517 346 356

E-mail: zoopark@zoo.vyskov.cz

Web: www.zoo-vyskov.cz

Rozloha v ha (celkem/expoziční část): 7/6

Area in ha (total/exhibits)

Počet zvířat (druhy/jedinci): 144/464

Number of animals (species/specimen)

Počet Evropských plemenných knih (ESB): 3/9

Number of ESBs (species/specimen)

Členství v odborných organizacích:

Membership in professional organizations

EARAZA - Euroasijská regionální asociace zoologických zahrad a akvárií

Euro-Asian Regional Association of Zoos and Aquaria

CHOVATELSKÉ NOVINKY

Husbandry news

- Zajímavé odchovy (*Notable births*): 0.1 *3. 4. 2009 skot skotský náhorní; 0.1 *14. 4. 2009 watussi; 1.0 *5. 6. 2009 watussi; 0.1 *28. 4. 2009 kůň fjordský; 1.0 *28. 5. 2009 kůň fjordský; 1.0 *1. 5. 2009 skot uherský stepní; 0.1 *15. 5. 2009 pony shetlandský; 0.1 *23. 5. 2009 osel domácí; 1.0 - *20. 6. 2009 jak domácí; 1.0 - *20. 7. 2009 jak domácí; 1.0 *3. 7. 2009 lama krotká; 1.0 *6. 10. 2009 lama krotká; 1.0 *7. 7. 2009 buvol domácí; 0.1 *5. 12. 2009 buvol domácí; 0.1 *17. 7. 2009 zebu zakrslý
- Zajímavé příchody (*Notable arrivals*): 1.2 Kočka sibiřská /nákup/; 1.1 Papoušek zpěvavý /nákup/

NOVINKY EXPOZIČNÍ ČÁSTI

New or adapted exhibits

- Expozice pro kočky sibiřské (další v „Křtiny, oslavy a další akce“)
- Velkou rekonstrukcí prošla nejoblíbenější kontaktní část zoo „Dvoreček naší babičky“.

Stavba byla v době svého vzniku (rok 1996) průkopníkem ve vztahu k návštěvníkům. Dávala možnost kontaktu se zvířaty, která jsou k tomu vhodná, a to jak dětem, tak i dospělým. V dnešní době vidíme její obdoby v mnoha našich velkých zoologických zahradách, neboť se potvrdilo, že jak přímý kontakt, tak ukázka dobového soužití se zvířaty, jsou potřebné a populární nabídky návštěvníkům zoo. Po deseti letech užívání byly nutné mnohé opravy, neboť prostředí s živými zvířaty je velmi agresivní (čpavek v ovzduší, výkaly...), zvířata ničí omítky a konstrukce (využívání částí stavby jako drbadel...). Nutná byla oprava dveří v přední i zadní linii stavby, oprava omítek a zdíva, oprava oplocení vstupního prostoru na „Babiččin dvoreček“ i oplocení venkovních výběhů na dvorečku, výměna holubníku a rozvodů elektroinstalace. Dnes je již vše nové, připravené na další léta užívání ke spokojenosti všech návštěvníků.

VÝCHOVNÁ A VZDĚLÁVACÍ ČINNOST

Education

Akce pro veřejnost:

Events for the public

- 24. 1. - Zvířátkový karneval - dětský karneval v ZOO Parku Vyškov v maskách zvířátek
- 2. 3. - 12. 3. - „Tiché tlapky“ - výstava výtvarných a literárních prací žáků ZŠ a ZUŠ zaměřených k celoevropské kampani zoologických zahrad „Carnivore“.
- 4. 4. - Den ptactva - zábavné odpoledne věnované ptačí říši, tento den měli nositelé ptačích příjmení vstup zdarma. Seznámení se s ptákem roku - skorcem vodním, stavění ptačích budek, zkoušeli jsme jak vypadá svět z ptačí perspektivy, děti si v soutěži zazpívali s vyškovským písničkářem Pepou Čápem a v soutěžních hrách nahlédli do říše ptáčků.
- 25. 4. - Den Země - odpoledne věnované naší modré planetě s ekologicky zaměřenými aktivitami, křtinami narozených mláďat a vystoupením divadélka Malá scéna ze Zlína s kusem Modrý drahokamen anobřz fialová Gizela a Mrkvajzníci. Následovalo opékání špekáčků.
- 23. 5. - Den „Tichých tlapek“ - tichými tlapkami jsou obdařeny všechny šelmy a my jsme děti učili poznávat ty naše evropské v různých aktivitách věnovaných celoevropské kampani za jejich záchranu. Během celého odpoledne soutěžily děti ve znalostech ze života evropských šelem na naučné stezce. Divadelníci z Řádu červených nosů předvedli hru Tři prasátka a vlk.
- 5. 9. - Tajuplný les - Cesta do pravěku - projížďka DinoExpresem večerním Vyškovem za unikátními zážitky, které děti i jejich rodiče čekaly ve ztemělém DinoParku. Došlo k setkání s tvory žijícími v dávné době druhohor a čtvrtohor, včetně nahlédnutí do kuchyně i poznání prvních projevů pračlověka. Program byl doporučen pro rodiče

s dětmi staršími 5 let. O noční prohlídku s programem byl obrovský zájem a tak jsme se rozhodli jej ještě jednou opakovat v říjnu, ale v daném termínu bylo tak nepříznivé počasí, že se program nedal uskutečnit a museli jsme ho odvolat.

- 3. 10. - Den zvířat - ukončení letní sezóny - poprvé ve spolupráci se žáky ze ZŠ Vyškov - Nádražní 5, jsme uspořádali soutěživé odpoledne, které zahájilo divadélko dvou herců „Komediáti na káře“ svým vystoupením Cirkus. Všichni návštěvníci se zvířecími příjmeními měli vstup zdarma.
- 24. 10. - Strašidelná zoo - Co s padesáti získanými dýněmi? Velká úroda nám vnukla myšlenku, vyzdobit zoopark vydlabanými a vyřezanými dýněmi, aby jejich krásu a šikovnost autorů mohli posoudit i naši návštěvníci. Z větší míry se výroby různých potvor, strašidel a jiných „ksichtů“ ujali žáci ze ZŠ Nádražní 5. Připravili dokonce jakousi stezku odvahy, kterou si toho večera prošly všechny děti, které na akci přišly. Strašidelnou krásu si návštěvníci mohli prohlédnout do konce října.
- 5. 12. - Kulíškárny - Za Kulíškem do zooparku přišlo nečekané množství dětí se svými rodiči, kde se na ně vyrojilo hejno čertíků, čertic a andílků. Společně se žáky ZŠ Nádražní 5 jsme pro děti připravili zapeklitou úkolovku - Cestu do pekla. Andílek jim ukázal kudy jít a předal pergameny, se kterými absolvovaly po pekelné cestě čertovské úkoly. Děti poznávaly čertovské zvyky, učily se strašit, ochutnávaly kysané zelí, zametaly pekelnými pomety, házely zlatou podkovou, hrály s čertem v kostky a luciferské karty. Po splnění úkolů se v pekle zpovídaly Kulíškoví a Luciferovi ze svých drobných hříchů a za pravdivá přiznání dostaly čarovný hřebík ukovaný na místě přímo v kovářské výhni.

Kočky sibiřské.
Siberian cats.
Foto: Petr Bláha

Za to že se polepší, mohly ochutnat pravou pekelnou připálenou „herceptu“. Během putování děti potkávaly andělíčka a čerta s nazdobenými koňmi a měly možnost se na nich svést po ztemnělé zoo. Brněnský divadelní soubor Koráb se představil s vánočně laděným příběhem „Betlém“. Náš přednáškový sál praskal ve švech, ale atmosféra byla intimní a dětské diváky vnímaví. Mikuláš přišel hned po skončení divadélka se svými pomocníky. Zazpívali jsme mu a zatančili, popovídali si s dětmi a předal jim drobné dárečky.

- 19. 12. - Živý hanácký betlém - od 16.00 hodin vystoupily národopisné soubory Klebetníček a Trnka v tradičním pořadu zvyků, koled a říkanek v době adventní a vánoční, až do Tří králů. Mezi zvířátky na „Dvorečku naší babičky“.

Výukové programy, školní výlety, výjezdy:

Educational programmes, school excursions, trips

- Vzdělávací programy pro MŠ a ZŠ
Celkem nabízíme 15 typů vzdělávacích programů
- Pro základní školy

Programy jsou vedeny hravou formou, využíváme skupinovou spolupráci dětí a tvořivost. Pomocí prvků interaktivní výuky si děti osvojují nové poznatky a upevňují znalosti stávající.

I. stupeň: Zvířátka a loupežníci (1 třída - domácí zvířata)

Hrátky se zvířátky (1 třída - domácí zvířata)

Den ptactva - výroba ptačích budek.

Day of the birds - production birdboxes.

Foto: Petr Bláha

Jak krtek uzdravil myšku (1 třída)

Zvířátka na statku

Ptačí příběhy

Lesní zvířátka

II. stupeň: Jak zvířata zdomácněla (domestikace I)

Domestikace II.

Ptačí příběhy

Pokusy na zvířatech (diskusní program)

Statek (strategická hra)

Fotografická konference

- Pro mateřské školy:

Výchovný program probíhá formou interaktivní výuky založené na metodách výchovné dramatiky a učení prožitkem. Dítě získává znalosti aktivním hraním. Program je vždy motivován pohádkovým příběhem. Děti putují příběhem, hrají si a povídají o zvířátkách.

Programy: Zvířátka a loupežníci (téma: domácí zvířátka)

Jak koťátko zapomělo mňoukat (téma: domácí zvířátka)

Hrátky se zvířátky (pro předškoláky)

Trampoty Ošklivého káčátka (téma: ptáčky)

Lesní pohádka - lišák Emil (téma: lesní zvěř)

Jak krtek uzdravil myšku (téma: rostliny, fauna a flóra celého světa)

V době od 1. 1. do 31. 12. 2009 navštívilo výukové programy 1357 dětí z mateřských a základních škol

- V rámci spolupráce se Základní školou Vyškov-Nádražní 5 probíhají pravidelná odpolední setkání - tzv. „Zookroužky“. Náplní kroužků je chovatelská činnost a poznávání chovaných zvířat, aktivity zaměřené na ekologii a vytváření vztahu k přírodě.

Křtiny oslavy a další akce:

Christenig Parties, Celebrations and Other Events in the Zoo

- 18. 9. - Otevírání expozice sibiřských koček s doprovodným programem. Návštěvníci z donesených fotografií svých koček a kocourů vytvořili pro nové obyvatele expozice kamarádské tablo. V nové expozici s umělými skálami, kterými klokotá potůček do malého jezírka jste ještě v roce 2008 mohli vidět dvojici rysů ostrovidů. V nové expozici můžete pozorovat způsob života koček ve venkovním výběhu, ale dá se proskleným oknem nahlédnout i do pokoje, ve kterém mají kočky sibiřské svoje domácí prostředí.

Výstavy a prezentace:

Exhibitions and presentations

- 15. 1. - 18. 1. - Regiontour - účast na 18. veletrhu turistických možností v regionech, tentokrát ve společné expozici s regionem Vyškovsko.

- 2. 3. - 12. 3. - Tiché tlapky - výstava vybraných a ohodnocených prací z výtvarné a literární soutěže pro žáky ZŠ a ZUŠ v rámci celoevropské kampaně pro evropské šelmy Carnivore.

Vzdělávání a osvěta veřejnosti k ochraně přírody:

Conservation and Education

- 20. 11. - 2008 - výtvarnou a literární soutěž „Tiché tlapy“ jsme uspořádali pro základní školy a základní umělecké školy okresu Vyškov v rámci kampaně pro evropské šelmy „Carnivore“. Vernisáž výstavy proběhla 2. 3. 2009 v prostorách Turistického informačního centra ve Vyškově.
- „Ekotvárka“ - druhým rokem probíhají pravidelné výtvarné aktivity, s ekologickým a obecně vzdělávacím podtextem, které jsme nazvali. Každé první úterý v měsíci přicházejí rodiče s dětmi na výtvarnou dílničku zaměřenou na výrobky z přírodních (ekologických) materiálů. Náplní „Ekotvárek“ je nejen rukodělná práce s přírodními materiály, ale hrání si a povídání o původu užitých materiálů, o zvířátkách, zákonitostech přírody, ale i českých tradicích a zvyklostech.
  1. leden Malování na kameny (ubrousková technika)
  2. únor Sněhuláci z papírových koulí
  3. březen Slepice ze sena, zdobení velikonočních vajec
  4. duben Panáči Řeřicháčci (z hliněných květináčků, sázení řeřichy)
  5. květen Twist art (květiny), přáníčka ke Dni matek z ručně vyrobeného papíru
  6. červen Sluníčko z hlíny, ptáčky s korálky
  7. září Indiánské léto (výroba čelenek z peří, malování na obličej)
  8. říjen Hlemýžďi (hlína a nasbírané ulity), dráčky s kaštanůvými
  9. listopad Batika na trička - užití listů
  10. prosinec Andílci (papír, bavlna)

Besedy a přednášky:

Lectures

Seriál poutavých vyprávění cestovatelů a průvodců CK Livingstone, jejich zážitky, postřehy a obrazová dokumentace.

- 15. 1. Za tajemstvím exotiky 1. - *Jihovýchodní Asie* - Marek Telička
- 22. 1. Za tajemstvím exotiky 2. - *Aljaška* - Darja Milošová
- 29. 1. Za tajemstvím exotiky 3. - *Nepál* - Klára Fröhlichová
- 13. 2. Za tajemstvím exotiky 4. - *Pyramidy a kultura Mexika* - Ilona Götzová
- 20. 2. Za tajemstvím exotiky 5. - *Pohádková Patagonie* - Lukáš Bártek
- 26. 2. Za tajemstvím exotiky 6. - *Friendship Highway v Tibetu* - Zdeněk Hrubý
- 30. 4. Za tajemstvím exotiky 7. - *Uganda, Rwanda - království horských goril*, Darja Milošová
- 14. 5. Za tajemstvím exotiky 8. - *Peru - Bolívie*, Lukáš Bártek
- 28. 5. Za tajemstvím exotiky 9. - *Srí Lanka*, Hana Kleiblová
- 10. 12. Exotika s CK Livingstone - *Třetí Everest* - vyjimečná přednáška s foto i video dokumentací organizátora a účastníka expedice Everest 2007 Rudolfa Švaříčka, našeho předního cestovatele a světoběžníka. Původně měl přijet i primátor hl. města Prahy Pavel Bém, ale nakonec musel svou účast odvolat.

Sezonní akce pro veřejnost:

Seasonal Events for Visitors

- 20. 12. - Živý hanácký betlém - pravidelná každoroční akce v podání národopisných souborů Klebetníček a Trnka. Tradiční pořad zvyků, koledí i říkanek v době adventní a vánoční, až do Tří králů. Chvilka v předvánočním shonu, určená k nasátí vánoční atmosféry mezi zvířátky na "Dvorečku naší babičky".

Akce mimo zoo:

Events outside the Zoo

- 27. 2. - XI. Společenský ples ZOO Parku Vyškov v Sokolském domě ve Vyškově

Účast na konferencích:

Participation at conferences

- 7. - 8.4. - komise pro chov kopytníků
- 13. - 15.5. - pořádání mezinárodního setkání polských, slovenských a českých zoo.
- 20. - 22.5. - komise výstavby, Zoo Ostrava
- 22. - 24.5. - konference EARAZA, Kijev - Ukrajina
- 21. - 23.10. - komise výstavby, Zoo Olomouc
- 4. - 5.11. - komise pro evidenci zvířat

Komerční akce:

Commercial action

- V roce 2009 proběhlo v ZOO PARKU Vyškov 5 svatebních obřadů
- 8. 8.; 15. 8.; 22. 8.; 29. 8.; - prezentace nových produktů České spořitelny

Na dvorečku naší babičky.

On the farmyard of our grandmother.

Foto: Petr Bláha

ZOO a zámek Zlín - Lešná příspěvková organizace

Ředitel: Mgr. Ivo Klika
Director

Adresa: ZOO a zámek Zlín - Lešná, příspěvková organizace
Address Lukovská 112
76314 - Zlín 12, CZ
Tel.: +420 577 914 180,
Fax: +420 577 914 053
E-mail: office@zoozlin.eu
Web: www.zoozlin.eu

Rozloha v ha (celkem/expoziční část): 52/48
Area in ha (total/exhibits)

Počet zvířat (druhy/jedinci): 211/1159
Number of animals (species/specimen)

Počet Evropských chovných programů (EEP): 19/126
Number of EEPs (species/specimen)

Počet Evropských plemenných knih (ESB): 26/99
Number of ESBs (species/specimen)

Členství v odborných organizacích:

Membership in professional organizations

WAZA - Světová asociace zoo a akvárií

World Association of Zoos and Aquariums

EAZA - Evropská asociace zoo a akvárií

European Associations of Zoos and Aquaria

UCSZ - Unie českých a slovenských zoologických zahrad

Union of Czech and Slovak Zoological Gardens

Unie BZ ČR - Unie botanických zahrad České republiky

Union of Czech Botanical Gardens

IZE - Mezinárodní asociace zoopedagogů

International Association of Zoo Educators

ISIS - Mezinárodní informační systém druhů chovaných v zoo

International Species Information System

CHOVATELSKÉ NOVINKY

Husbandry news

- Zajímavé odchovy (*Notable births*): 0.1.2 kosman zakrslý (*Callithrix pygmaea pygmaea*); 6.5 kotul veverovitý (*Saimiri sciureus*); 1.0 lachtan hřivnatý (*Otaria byronia*); 2.1 tygr ussurijský (*Panthera tigris altaica*); 0.1 žirafa Rothschildova (*Giraffa camelopardalis rothschildi*); 0.3 kapybara (*Hydrochaeris hydrochaeris*); 7.5 nandu Darwinův (*Pterocnemia pennata pennata*); 1.1.1 tučňák Humboldtův (*Spheniscus humboldti*); 2.0.9 pelikán bílý (*Pelecanus onocrotalus*); 0.4.4 ibis rudý (*Eudocimus ruber*); 0.0.1 ibis šedokřídý (*Threskiornis melanopis*); 1.0 ibis žlutokrký (*Threskiornis spinicollis*); 2.2 kolpík růžový (*Ajaia ajaja*); 3.0 nesyt africký (*Mycteria ibis*); 0.0.6 plameňák růžový (*Phoenicopterus ruber roseus*); 1.1.4 husa kuří (*Cereopsis novaehollandiae*); 0.0.4 husička vdovka (*Dendrocygna viduata*); 4.2 labuť černokrká (*Cygnus melanocoryphus*); 2.1 polák malý (*Aythya nyroca*); 1.0 sup bělohlavý (*Gyps fulvus*); 0.2 sup Rüppellův (*Gyps ruppellii*); 1.1 jeřáb panenský (*Anthropoides virgo*); 1.1 ara arakanga (*Ara macao*); 0.0.1 ara ararauna (*Ara ararauna*); 0.1 ara malý (*Ara severa*); 2.1 ara vojenský (*Ara militaris mexicana*); 0.0.3 ara zelenokřídý (*Ara chloroptera*); 0.0.1 papoušek konžský (*Poicephalus gulielmi gulielmi*); 1.4 papoušek šedohlavý západní (*Poicephalus fuscicollis fuscicollis*); 3.0 turako fialový (*Musophaga violacea*); 1.1.3 turako chocholatý (*Tauraco persa persa*); 0.1 toko rudozobý (*Tockus*

Historicky první odchov mláděte supa bělohlavého v ZOO Zlin.

First breeding of Eurasian Griffon in Zlin Zoo.

Foto: František Hladil

erythrorhynchus); 0.0.2 toko šedý (*Tockus nasutus nasutus*); 0.1 toko žlutozobý (*Tockus flavirostris*); 1.1 zoborožec hvizdavý (*Ceratogymna fistulator fistulator*); 0.1 zoborožec křiklavý (*Ceratogymna bucinator*); 0.0.5 želva bahenní (*Emys orbicularis*); 0.0.15 želva kouzelná (*Rhinoclemmys pulcherrima incisa*); 0.0.25 želva uhlířská (*Chelonoidis carbonaria*)

- Zajímavé příchody (*Notable arrivals*): 0.2 lenochod dvouprstý (*Choloepus didactylus*); 0.1 lachtan hřivnatý (*Otaria byronia*); 6.2 mangusta žíhaná (*Mungos mungo*); 1.0 buvolec běločelý (*Damaliscus pygargus phillipsi*); 1.0 velbloud dvouhrbý - domácí (*Camelus bactrianus*); 1.1 kuandu obecný (*Coendou prehensilis*); 5.7 pelikán skvrnozobý (*Pelecanus philippensis*); 1.1 ibis šedokřídlý (*Theristicus melanopis*); 1.0 nesyt africký (*Mycteria ibis*); 2.2 nesyt bílý (*Mycteria cinerea*); 5.5 nesyt indomalajský (*Mycteria leucocephala*); 1.1 plameňák růžový (*Phoenicopterus ruber roseus*); 6.0 čírka kropenatá (*Anas versicolor puna*); 1.2 pižmovka ostruhatá (*Plectropterus gambensis*); 1.0 kondor andský (*Vultur gryphus*); 1.0 sup bělohlavý (*Gyps fulvus*); 2.2 sup himálajský (*Gyps himalayensis*); 0.0.2 sup hnědý (*Aegyptius monachus*); 2.0 sup Rüppellův (*Gyps ruppellii*); 0.1 jeřáb mandžuský (*Grus japonensis*); 1.1 ostnák jihoamerický (*Jacana jacana*); 1.1 ara zelenokřídlý (*Ara chloroptera*); 1.0 zoborožec kaferský (*Bucorvus leadbeateri*); 0.1 zoborožec šedolící (*Ceratogymna brevis*); 1.2 arassari zlatolící (*Selenidera culik*); 1.3 tukan bělolící (*Ramphastos vitellinus*); 1.0 tukan obrovský (*Ramphastos toco*); 5.5 vlhovec červenohřbetý (*Cacicus haemorrhous*); 1.3 vlhovec zelený (*Psarocolius viridis*); 4.3 vlhovec žlutohřbetý (*Cacicus cela*); 0.3 želva pralesní (*Chelonoidis denticulata*); 0.0.1 varan novoguinejský (*Varanus salvadorii*); 0.1 trnucha Leopoldova (*Potamotrygon leopoldi*)
- Projekty ochrany in-situ (*In-situ projects*): Uplynulý rok se stal významným milníkem v rámci praktických projektů in-situ. Do aklimatizačního střediska Wildlife Rehabilitation and Breeding Center, Stara Zagora, Bulharsko, jsme darovali historicky první odchované mládě supa bělohlavého (*Gyps fulvus*), jehož odchov proběhl plně přirozeným způsobem pod rodiči. Novým domovem supa se tak v rámci reintrodukčního programu The Balkan Vulture Action Plan stane pohoří Stara Planina.
Program of reintroduction of Eurasian Griffon in the Stara Planina mountains in Bulgaria.

NOVINKY EXPOZIČNÍ ČÁSTI

New or adapted exhibits

- Průchozí voliéra supů a mangust

Walk through Vultures and Mongoose aviary

Expozici tvoří rozlehlá průchozí voliéra pro supy Rüppelovy a supy himálajské, její součástí je samostatný výběh pro mangusty žíhané. Návštěvníci vstupují do voliéry přes stylový dřevěný přístřešek, ve kterém je umístěna zajímavá vzdělávací expozice. Druhý přístup do voliéry od expozice plameňáků růžových umožňuje visutá lávka nad potokem.

New quarters for Vultures and Mongooses including the walk-through aviary and the mongoose's run.

Ve výstavbě:

Under construction

- *Etiopie I*
Ethiopia I

Zlínská zoo obdržela dotaci ve výši 24,082 mil. Kč z EU z operačního programu ROP NUTS II Střední Morava na projekt Dobudování africké oblasti zoo I - Etiopie I. etapa. Realizace projektu byla zahájena v květnu 2009. V rámci výstavby vznikne rozsáhlé expozice etiopské fauny, kde hlavním objektem bude výběh paviánů dželada. Součástí Etiopie bude i největší ptačí voliéra s ocelovou sítí v českých zoo. Otevření Etiopie zoo připravuje na prázdninové měsíce roku 2010.

By 2010 in the hillside above the elephants' pavilion, a set of unique exhibits will be created within the Ethiopia project. The grassy hillside will be housing rare primates, the Gelada Baboons, and a group of Hyraxes. The back of the exhibit will be occupied by a planned aviary for African birds.

Návštěvnický servis:

Servis for the public

- Rozšíření dětského koutku v australské oblasti
Stávající dětský koutek doplnila řada nových herních atrakcí a nové lanové centrum.
Extension of children playground in Australian region

Nová průchozí voliéra supů a mangust.

New Walk through Vultures and Mongoose Aviary.

Foto: Bohumil Starý

- Rozšíření restauračních služeb
V australské oblasti poblíž dětského koutku vznikla pátá restaurace v areálu zoo - Café Bar Kookaburra. Poblíž restuarce jsme umístili i stylový grillbar.
New restaurant - Café Bar Kookaburra - was built near the children playground in Australian region.
- Nové parkové lampy
V závěru roku zoo zajistila výměnu starých lamp za nové parkové lampy viktoriánského stylu. *New park lamps*
- Nové okružní asfaltové cesty
Vznikly mimo hlavní návštěvní trasu a slouží pro zásobovací a technická vozidla zoo a externích firem. Návštěvníci tak budou při prohlídce daleko méně rušeni.
New circular roads for technical and supply cars
- Zvuková kulisa v areálu zoo
Na čtyřech místech v areálu zoo (u pavilonu afrických kopytníků, pavilonu slonů, expozice jeřábů manžduských a expozice zoborožců temných) jsme umístili moderní audiosystémy s nahrávkami hlasů zvířat dané oblasti.
New sound equipment with the voices of animals
- Ozvučení komentovaného krmení
U pavilonu afrických kopytníků jsme nainstalovali nové technické zařízení pro ozvučení stanoviště.
New sound equipment of commented animal feeding - The pavilion of African wildlife
- Platební karty
V roce 2009 jsme zavedli možnost úhrady vstupného do zoo a zámku Lešná platebními kartami.
Payment by the credit cards
- Plazmová televize u tygrů
Ve spolupráci se sítí prodejen ELECTRONICS jsme poprvé v historii zoo realizovali přímý přenos z chovatelského zázemí. Na plazmové televizi, umístěné v přístřešku u expozice tygrů ussurijských, návštěvníci sledovali tři mláďata tygrů od jejich prvního týdne života.
Thanks to the plasma TV provided by the ELECTRONICS company, we were able to offer the first live broadcasting from tiger backstage.

VÝCHOVNÁ A VZDĚLÁVACÍ ČINNOST

Education

Akce pro veřejnost:

Events for the public

- V areálu zoo proběhlo 17 zábavných programů. K těm nejúspěšnějším patřily Pohádkový zvěřinec (program na rozloučení s prázdninami) a podzimní večerní prohlídky zoo.
The Zoo was hosting 17 events and shows for visitors. The most popular were Fairy Animal Kingdom and the Autumn evening guided tours.

Výukové programy, školní výlety, výjezdy:

Educational programmes, school excursions, trips

- Základním a středním školám nabízíme celkem 22 venkovních a 4 vnitřní vzdělávací programy. Nabídku vzdělávacích aktivit v roce 2009 doplnilo 11 typů pracovních listů pro pedagogy. Tyto listy plně nahrazují vzdělávací exkurzi vedenou pracovníky oddělení výchovy a propagace a usnadňují pedagogům práci s žáky v areálu zoo. Vzdělávací programy absolvovalo v roce 2009 3 186 dětí z 69 škol z celé České republiky.

3,186 pupils from 69 schools from throughout the Czech Republic went on educational field trips and took part in educational programs in 2009.

Křtiny, oslavy a další akce:

Christening Parties, Celebrations and Other Events in the Zoo

- 25. 6. - oslava 45. narozenin gorily Judity
Celebration of the 45th birthday of gorilla Judita
- 20. 9. - setkání sponzorů zlínské zoo
Meeting of sponsors of the Zlin Zoo

Jiné programové a mediální akce:

Various events, competitions, specific sessions and meetings

- 17. 5. - Za vysloužilý spotřebič dětská vstupenka do zoo zdarma
- 27. 11. - přivítání půlmilióntého návštěvníka zoo
Welcoming the 500 000th visitor of zoo

Večerní procházky s původcem:

The evening guided tours

- Během 3 podzimních pátečních večerů k nám zavítalo téměř 3 600 návštěvníků.
An opportunity to visit the Zoo after closing hours was taken advantage of by some 3 600 visitors during three autumn evenings.

Výstavy a prezentace:

Exhibitions and presentations

- 200. výročí narození Charlese Darwina
200th anniversary of Charles Darwin
3 výtvarné panely v areálu zoo
- Veletrh Regiontour Brno 2009
prezentace zoo v rámci výstavní expozice Východní Moravy
Central-European Travel Trade Fair, Brno

Vzdělávání a osvěta veřejnosti k ochraně přírody:

Conservation and Education

- Vzdělávací expozice Rostliny éry dinosaurů
New educational exhibit Plants of Dinosaur era

Patří mezi nejrozsáhlejších vzdělávací projekty zlínské zoo. Populární formou prostřednictvím 10 vzdělávacích panelů přibližuje vývoj rostlin od nejstarších kapradin až po krytosemenné rostliny, 2 panely jsou věnovány geologickým éram Země a vývoji zemských kontinentů. Součástí je také archeologické naleziště, kde děti mohou „objevovat“ pozůstatky dinosaurů.

- Vzdělávací expozice Gorily

New educational exhibit Gorillas

Nové velkoformátové tapety ve vnitřní části expozice goril nížinných představily gorily z hlediska biologie, života a rozšíření ve volné přírodě, a také problematiku jejich ohrožení a současné ochrany.

- Vzdělávací expozice supů

New Vulture educational exhibit

Poskytuje informace o supech a jejich důležité úloze v přírodním ekosystému, představeny jsou i chovatelské aktivity zlínské zoo. Expozici ztraktivnily ukázky různých přírodnin (vejce supy, pera, lebka a noha) a interaktivní vzdělávací knihy pro děti. Připravujeme zde také instalaci velkoplošné obrazovky s projekcí připraveného dokumentu o zapojení zlínské zoo do reintrodukce supů do volné přírody.

- EAZA kampaň na záchranu evropských šelem

EAZA Campaign European Carnivores.

V rámci kampaně jsme uspořádali 5 akcí. K těm neúspěšnějším patřily „Medvědí piknik“ s prezentací projektů základních škol Zlínského kraje a fotografická soutěž pro veřejnost “Šelmi úlovky”.

Sezonní akce pro veřejnost:

Seasonal Events for Visitors

- Prázdninová informační služba

Summer holiday information service

Tuto službu zajišťujeme ve spolupráci se studenty středních a vysokých škol již 8 let. Studenti poskytovali informace o zvířatech a expozicích, upozorňovali na novinky nebo pomáhali s orientací v zoo. Navíc obsluhovali také informační stánky se zajímavými přírodninami (peří, kůže, lebky apod.)

For this service, we've used the help of the students from secondary schools and universities since 2001.

- Sokolnická vystoupení

The birds of prey presentation

Během šesti prázdninových víkendů jsme ve spolupráci s ČSOP Hošťáková připravili sokolnická vystoupení spojená s možností fotografování s dravci.

Jiné významné aktivity:

Other significant activities

- dosažení rekordní roční návštěvnosti - 507 330 návštěvníků. ZOO Zlín opět obhájila 1. místo v rámci návštěvnosti moravských turistických cílů a 7. místo v rámci turistických cílů ČR.

New historic record of number of visitors per year - 507 330 persons. The Zoo placed the 1st position in the highest yearly attendance in Moravia and 7th most remarkable tourist destination in the Czech Republic.

- nový směrový systém v zoo
New direction signs in Zoo
- dokončení série panelů o slavných českých a slovenských cestovatelích, kteří se podíleli na biologickém a zeměpisném výzkumu v dalekých krajích
Finishing of series of educational boards introducing famous Czech and Slovak explorers
- vydání prezentačního DVD „Seznamte se: ZOO Zlín“
Issue of promotional DVD „Meet: Zlin Zoo“
- druhé vydání Botanického průvodce areálem zoo doplněné o podrobný plánec výsadeb a stanovišť jednotlivých druhů rostlin
Second edition of Botanical guide book
- vydání 6. ročníku Zoonovin a 2. ročníku Zoonovin ve slovenském jazyce
Edition of 6th year of Zlin Zoo journal and 2nd year of Zlin Zoo journal (Slovak language)
- Google Street View - spol. Google pořídila snímky z areálu zoo pro přípravu virtuální prohlídky
Google Street View - presentation

Samice tygra ussurijského Tanja se třemi mláďaty.
Siberian Tiger Female Tanja with three Youngs.
Foto: Bohumil Starý

- Zoologické hry bez hranic - organizace XII. ročníku soutěží mezi zaměstnanci zoologických zahrad
Zoological Olympic Games - organization of competition for Zoo staff of Czech and Slovak Republic

Účast na konferencích:

Participation at conferences

- WAZA výroční konference, St. Louis, Missouri, USA
WAZA Annual Conference, St. Louis, Missouri, USA
- EAZA výroční konference, Kodaň, Dánsko
EAZA Annual Conference, Copenhagen, Denmark
- UCSZ, Valná hromada, Zoo Ohrada
UCSZ Annual Conference, Zoo Ohrada

Komerční akce:

Commercial action

- V zámku Lešná proběhlo 87 svatebních obřadů.
87 weddings were celebrated in the Chateau Lešná.

Ekonomické údaje zoo v roce 2009

The economic information on Zoos in 2009

Unie českých a slovenských zoologických zahrad

Ekonomické údaje o výkonech zoo v roce 2009 - Kč/€
The economic data about Zoos efficiency in 2009 - CZK/€

Tabulka 1 ZOO	Návštěvníci a vstupné (1)		Stav zvířat													
	Počet osob (1.1)	z toho dětí (1.2)	Vstupné (1.3)		Celkem (2.1)		Savci (2.2)		Ptáci (2.3)		Plazi, oboj. (2.4)		Ryby (2.5)		Ostatní (2.6)	
			dospělí letní/zimní	děti letní/zimní	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B
Bojnice	346 257	99 850	2,5	1,3	2 066	382	350	80	536	136	522	64	594	85	64	17
Bratislava	274 718	104 156	4,30/ 3,30	2,65/ 2,00	1 045	161	698	88	209	45	48	20	90	8	0	0
Košice	161 707	69 599	2/ 2	1,20; 0,50/ 1,20; 0,50	1 132	132	403	71	134	36	45	16	125	7	425	2
Spíš. N. Ves	91 636	55 365	1,5	1	250	72	107	38	139	31	4	3	0	0	0	0
Celkem	874 318	328 970			4 493	747	1 558	277	1 018	248	619	103	809	100	489	19
Brno	250 184	121 825	80	40	1 669	301	322	71	219	53	245	48	687	84	196	45
Děčín	82 137	34 832	80/60	40/30	368	147	138	52	128	49	34	17	46	20	22	9
Dvůr Králové	552 167	206 740	150/95	95/65	2 194	308	904	74	573	107	206	47	352	52	159+x	28
Hodonín	151 112	67 156	60	40	471	164	141	42	161	54	47	16	106	45	16	7
Chomutov	239 483	106 415	75/65	45/40	1 011	162	402	74	436	67	133	19	40	2	0	0
Jihlava	267 283	109 197	80/70	40/35	742	159	310	70	213	46	157	30	24	5	38	8
Liberec	377 162	131 166	100/70	50/40	1 483	164	264	55	262	65	45	14	662	17	250	13
Ohrada	221 591	111 207	80/60	50/40	2 489	259	137	36	760	144	268	36	53	18	1 271	25
Olomouc	376 005	189 754	90	50	1 567	354	635	85	381	87	87	24	232	84	232	74
Ostrava	358 892	170 396	80	50	2 919	354	324	70	526	128	198	36	1 694	72	177	48
Pízeň	457 879	220 691	90/60	60/40	6 607	1 381	1 514	241	1 845	505	1 797	307	693	91	758	237
Praha	1 296 579	342 711	150	100	4 579	661	1 200	169	1 428	270	903	130	1 010	61	38+x	31
Ústí n. L.	167 864	84 568	100	50	998	208	302	70	154	40	232	56	306	38	4	4
Vyškov	199 470	91 684	130/50	90/30	464	144	177	64	213	77	4	1	70	2	0	0
Zlín	507 330	187 683	100	80	1 158	210	231	45	734	133	119	19	69	11	5	2
Celkem	5 505 138	2 176 025			28 719	4 976	7 001	1 218	8 033	1 825	4 475	800	6 044	602	2 969	531

Celkem ÚČSZ	6 379 456	2 504 995	0	0	33 212	5 723	8 559	1 495	9 051	2 073	5 094	903	6 853	702	3 458	550
--------------------	------------------	------------------	----------	----------	---------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	------------	--------------	------------	--------------	------------

1. Visitors and entrance fee: 1.1 Total number of persons, 1.2 Number of children, 1.3 Entrance fee
2. Number of Animals (A= specimen, B=species): 2.1 Total, 2.2. Mammals, 2.3 Birds, 2.4 Reptiles and Amphibians, 2.5 Fish, 2.6 Others

ZOO	Příjmy		Veřejné dotace					3	4	5
	1		2							
	Celkem (1.1)	Z toho vlastní (1.2)	MŽP (2.1)	Zřizovatel (2.2)	Ostatní (2.3)					
				kraj granty	EU	státní rozpočet	Dary a sponzoring	Soběstačnost v % (vlastní příjmy+sponzorské dary)	Soběstačnost v % (bez sponzorských darů)	
Bojnice	1 715 761	744 113	0	969 889	0	1 759	0	6 221	44,05	43,69
Bratislava	1 833 259	660 086	0	1 173 173	0	0	0	25 676	37,77	36,35
Košice	1 155 155	539 390	0	615 765	0	0	0	38 256	47,27	43,92
Spiš. N. Ves	223 337	105 822	0	117 515	0	0	0	4 052	48,30	47,38
Celkem €	4 927 512	2 049 411	0	2 876 342		1 759	0	74205		

Brno	72 774	26 323	1 648	41 324	0	0	3 479	1 060	37,66	36,20
Děčín	19 439	5 612	1 527	12 300	0	0	0	264	31,35	29,94
Dvůr Králové	157 367	103 523	8 844	45 000	0	0	0	520	64,58	64,26
Hodonín	19 057	8 805	749	9 503	0	0	0	132	46,90	46,20
Chomutov	37 012	16 424	2 054	17 225	234	0	1 075	551	45,88	44,40
Jihlava	32 873	18 957	2 031	11 885	0	0	0	892	65,93	62,97
Liberec	75 197	35 954	2 448	32 759	315	3 339	382	1 403	49,79	47,92
Ohrada	32 397	12 889	1 120	17 480	374	0	534	260	40,75	39,95
Olomouc	52 565	26 514	2 731	23 320	0	0	0	938	52,22	50,44
Ostrava *	73 620	34 607	3 216	34 416	0	0	1 380	3 143	41,35	37,03
Plzeň	107 342	44 495	3 535	57 722	0	1 461	129	1 604	43,35	41,85
Praha	328 842	215 029	8 048	105 713	0	26	26	14 171	77,73	72,92
Ústí n. L.	44 652	16 161	2 186	25 106	0	0	1 199	759	37,92	36,22
Vyškov	18 151	8 693	350	9 020	0	0	88	0	48,18	48,18
Zlín	76 613	51 363	3 198	22 052	0	0	0	1 321	70,68	68,90
Celkem tis. Kč	1 147 901	625 349	43 685	464 825	923	4 826	8 292	27018		

* poznámka k sl.8 - ostatní výnosy
 položka obsahuje nekruté účetní odpisy ve výši 7.626tis.Kč z důvodu nekrutí ze strany zřizovatele

poznámka ke sl. 13 + 14

vzhledem k tomu, že výpočet soběstačnosti je ovlivněn účetní operací - nekrutými účetními odpisy na straně vlastních výnosů, přikládám komentář k jednotlivým % číslem soběstačnosti

1) soběstačnost je počítána z vlastních výnosů tj. 34.607tis.Kč, které obsahují výnosy z nekrutých odpisů ve výši 7.626tis.Kč, které nejsou skutečnými vlastními výnosy Zoo Ostrava a z nákladů tj. 72.853tis.Kč. Pak soběstačnost vychází sl.13 = 51,82% a sl.14 = 47,5%

2) soběstačnost je počítána z vlastních výnosů snížených o nekruté odpisy tj. o 7.626tis.Kč, pak je soběstačnost sl. 13 částka 41,35 % a sl. 14 částka 37,03%

pro srovnání soběstačnosti s léty předchozími se přikládáme k variantě č. 2) tj. sl. 13 = 41,35% a sl. 14 = 37,03%

- Incomings in thousands CZK/SK: 1.1. Total, 1.2 Own incomes
- Public budget grants: 2.1 Ministry of environment CR, 2.2 Subsidies of the founder, 2.3 Others
- Grants and sponsorship
- Self-sufficiency in % (Own incomes + grants and sponsorship)
- Self-sufficiency in % (Own incomes without grants and sponsorship)

ZOO	1	2	3	4	5	6	7	8
	Celkem (1.1)	Mzdové prostředky (1.2)	Krmiva Steliva (1.3)	Opravy a údržba (1.4)	Energie (1.5)	Vodné stočné (1.6)	Odpisy (1.7)	Odpisy odvedeny zřizovateli (1.8)
Bojnice	1 703 232	588 753	168 444	55 757	199 635	39 344	121 235	0
Bratislava	1 815 821	525 021	111 926	98 443	208 379	20 892	283 931	0
Košice	1 140 861	327 691	94 994	23 538	101 689	0	250 341	0
Spiš. N. Ves	195 642	67 053	9 097	20 666	11 941	820	11 970	0
Celkem	4 855 556	1 508 518	384 461	198 404	521 644	61 056	667 477	

Brno	72 707	23 930	3 082	1 595	4 395	1 036	8 422	0
Děčín	18 742	10 136	3 060	952	1 624	1 433	191	0
Dvůr Králové	161 097	39 314	10 411	13 152	13 574	2 990	13 999	0
Hodonín	19 057	6 920	1 513	1 040	1 680	170	536	0
Chomutov	36 995	11 675	3 233	3 152	1 788	360	1 229	0
Jihlava	30 107	9 391	2 532	568	2 576	340	3 434	1 673
Liberec	75 026	21 202	5 966	4 340	4 015	1 317	8 241	7 525
Ohrada	32 266	8 448	5 902	1 316	2 365	256	7 969	0
Olomouc	52 565	15 716	5 474	577	2 993	24	5 491	285
Ostrava	72 853	21 868	4 307	5 013	8 051	829	8 366	0
Plzeň	106 331	29 179	10 927	9 072	8 600	975	7 588	0
Praha	294 881	67 863	18 411	29 356	21 213	6 406	39 144	0
Ústí n. L.	44 615	14 737	3 759	1 816	2 969	1 745	2 800	0
Vyškov	18 043	5 342	577	2 814	766	198	963	0
Zlín	74 543	21 447	5 410	5 527	5 614	338	9 570	2 000
Celkem	1 018 379	273 102	78 422	77 742	76 204	15 948	109 330	11 483

1. *Non-investment outcomes in thousands CZK/SK: 1.1. Total, 1.2 Salaries, 1.3 Food and bedding, 1.4 Repairs, 1.5 Energy, 1.6 Water and sewerage, 1.7 Amortization*

ZOO	Unie českých a slovenských zoologických zahrad Ekonomické údaje o výkonech zoo v roce 2009 - české zoo v tis. Kč / slovenské zoo v celých € <i>The economic data about Zoos efficiently in 2009 - in the thousand CZK / in the EUR (whole number)</i>			
	Celkem Investice v tis. Kč/€ - pořízení (1)		Pracovníci	
	Stavby (1.1)	Stroje (1.2)	Celkem přepočtených pracovníků (2)	Průměrná mzda (3)
Bojnice	89 802	0	79	625
Bratislava	2 104 191	13 619	73,11	598
Košice	172 173	0	47,00	565
Spiš. N. Ves	33 199	24 938	9,00	621
Celkem	2 399 365	38 557	208,11	

Brno	36 833	5 856	106,44	18 735
Děčín	0	0	32,00	18 867
Dvůr Králové **	93 445	1 661	155,18	21 112
Hodonín	1 500	955	33,00	17 475
Chomutov	6 682	41	58,44	16 648
Jihlava	23 639	400	42,18	18 554
Liberec	659	48	87,00	19 350
Ohrada	6 672	2 602	33,56	19 345
Olomouc	12 383	170	66,00	19 843
Ostrava *	88 707	2 311	86,12	19 941
Plzeň	122 548	666	124,98	19 456
Praha	67 711	4 984	208,47	27 206
Ústí n. L.	6 869	133	76,26	16 507
Vyškov	1 423	75	22,25	20 007
Zlín***	19 979	1 420	82,00	21 796
Celkem	489 050	21 322	1213,88	

* Pozn: sloupce - Pracovníci neobsahují zaměstnance z úřadu práce (tzv. VPP) a zaměstnance na dohody

** Pořízené investice v celkové výši 95 106 tis. Kč - z toho 24 163 tis. Kč, jedná se o zůstatkovou cenu vyřazeného majetku, který se stal součástí pořizovací ceny nové investiční akce, dále 4 468 tis. Kč je vložený majetek zakladatelem, Královéhradeckým krajem.

***Příspěvek zřizovatele St.města Zlín činí 1 300 tis. Kč. Příspěvek z ROP Střední Morava činí 5 799 tis. Kč

1. Investment outcomes – total in thousands CZK/SK: 1.1 Buildings, 1.2 Machines
2. Total staff number
3. Average salary

Zástupci UCSZ v odborných organizacích a skupinách

Representatives of the UCSZ in professional organizations and groups

Člen WAZA

WAZA member

Brno, Bojnice, Děčín, Chomutov, Dvůr Králové, Jihlava, Liberec, Olomouc, Ostrava, Praha, Ústí nad Labem, Zlín

World Association of
Zoos and Aquariums
WAZA | United for
Conservation

Člen CBSG

CBSG member

RNDr. Ivan Reháček, CSc., Praha

Komise IUCN pro záchranu druhů

IUCN Species Survival Commission

RNDr. Ivan Reháček, CSc., Praha

Skupina odborníků pro leguány - *Iguana Specialist Group*

Skupina odborníků pro krokodýly - *Crocodile Specialist Group*

RNDr. Pavel Moucha, Dvůr Králové

Skupina odborníků pro krokodýly - *Crocodile Specialist Group*

RNDr. Jan Pluháček PhD.

Skupina odborníků pro jelenovité - *Deer Specialist Group*

Člen EAZA

EAZA member

Bratislava, Bojnice, Brno, Děčín, Dvůr Králové, Chomutov, Jihlava, Liberec, Ohrada, Olomouc, Ostrava, Plzeň, Praha, Ústí nad Labem, Zlín

Rada EAZA

EAZA Council

Ing. Vladislav Jiroušek, UCSZ
RNDr. Dana Holečková, Dvůr Králové nad Labem
Ing. Miroslava Šavelová, Bratislava

Komise EAZA pro výzkum

EAZA Research Committee

RNDr. Ivan Reháček, CSc., Praha

Komise EAZA pro marketing

EAZA Committee on PR & Marketing

Vít Kahle, Praha

Předseda EAZA TAG - Taxon Advisory Groups

EAZA TAG Chairman

RNDr. Ivan Reháček, CSc., Praha - obojživelníci/plazi (*Amphibian and Reptile*)

Člen EAZA TAG

EAZA TAG member

Mgr. Martin Krug, Bratislava - ovce a kozy (*Sheep and Goat*)

Mgr. Milada Petrá, Děčín - kočkovité šelmy (*Felid*)

RNDr. Pavel Moucha, Dvůr Králové - antilopy a žirafy (*Antelope and Giraffe*)

Bc. Jiří Hrubý, Dvůr Králové - nosorožci (*Rhinoceros*)

Mgr. Erich Kočner, Dvůr Králové - psovití (*Canid*)

Ing. Kamil Čihák, Dvůr Králové - plameňáci a čápi (*Ciconiiformes/
Phenicopteriformes*)

Ing. Vladislav Jiroušek, UCSZ - obojživelníci/plazi (*Amphibian and Reptile*)

Ing. Tomáš Peš, Plzeň - malí savci (*Small Mammal*)

RNDr. Pavel Brandl, PhD., Praha - malí savci (*Small Mammal*), kočkovité šelmy (*Felid*)

RNDr. Karel Pithart, Praha - sovy (*Owl*)

RNDr. Evžen Kůs, Praha - koňovití (*Equid*)

RNDr. Jan Pluháček PhD., Ostrava - hroši a tapíři (*Hippos and Tapirs*)

Koordinátor EEP - European Endangered Species Breeding Programmes

EEP Coordinator

RNDr. Milada Petrů, Děčín - kočka rybářská (*Prionailurus viverrinus*)

RNDr. Ivan Rehák, CSc., Praha - hroznýšovec kubánský (*Epicratus angulifer*)

Vedoucí Evropské plemenné knihy ESB - European Studbook

ESB Keeper

Mgr. Martin Krug, Bratislava - kozorožec nábijský (*Capra nubiana*)

RNDr. Pavel Moucha, Dvůr Králové - kudu malý (*Tragelaphus imberbis*)

Bc. Jiří Hrubý, Dvůr Králové - kudu velký (*Tragelaphus strepsiceros*)

Ing. Jitka Vokurková, Olomouc - kozorožec kavkazský (*Capra caucasica*)

RNDr. Jan Pluháček, PhD., Ostrava - hroch obojživelný (*Hippopotamus amphibius*)

Ing. Tomáš Peš, Plzeň, - maki trpasličí (*Microcebus murinus*), maki tlustoosý (*Cheirogaleus medius*)

RNDr. Ivan Rehák, CSc., Praha - hroznýšovec kubánský (*Epicrates angulifer*), želva bornejská (*Orlitia borneensis*), želva černavá (*Heosemys grandis*)

RNDr. Karel Pithart, Praha - sup mrchožravý (*Neophron percnopterus*)

RNDr. Pavel Brandl, PhD., Praha - oncilla (*Leopardus tigrinus*)

Člen komise EEP

EEP Species Committee member

Mgr. Martin Krug, Bratislava - kulan turkménský (*Equus hemionus kulan*)

Kateřina Majerová, Děčín - outloň malý (*Nycticebus pygmaeus*)

RNDr. Dana Holečková, Dvůr Králové - gepard (*Acinonyx jubatus*), tygr usurijský (*Panthera tigris altaica*) a slon africký (*Loxodonta africana*)

Luděk Čulík, Dvůr Králové - zebra Hartmannové (*Equus zebra hartmannae*), zebra Grévyho (*Equus grevyi*), adax (*Addax nasomaculatus*), žirafa síťovaná (*Giraffa camelopardalis reticulata*), žirafa Rothschildova (*Giraffa camelopardalis rothschildi*) a osel somálský (*Equus africanus somalicus*)

RNDr. Pavel Moucha, Dvůr Králové - přimorožec šavlorohý (*Oryx dammah*), přimorožec arabský (*Oryx leucoryx*) a okapi (*Okapia johnstoni*)

Ing. Zdenka Jeřábková, Dvůr Králové - gibbon černý (*Hylobatus leucogenys*) a orangutan (*Pongo pygmaeus*)

Bc. Jiří Hrubý, Dvůr Králové - bongo (*Tragelaphus euryceros isaacii*) a nosorožec dvourohý (*Diceros bicornis*)

Ing. Vladislav Jiroušek, UCSZ - gibbon černý (*Hylobatus leucogenys*) a levhart cejlonský (*Panthera pardus kotiya*)

RNDr. Aleš Toman, Jihlava - norek evropský (*Mustela lutreola*)

RNDr. Aleš Toman, Jihlava - outloň zakrslý (*Nycticebus pygmeus*)

Bc. Jan Vašák, Jihlava - levhart cejlonský (*Panthera pardus kotiya*)

Luboš Melichar, Liberec - osel somálský (*Equus africanus somaliensis*) a levhart čínský (*Panthera pardus japonensis*)
Jan Hanel, Liberec - tučňák Humboldtův (*Spheniscus humboldti*)
Ing. Jitka Vokurková, Olomouc - kosman běločelý (*Callithrix geoffroyi*), lemur vari (*Varecia variegata*), hrošík liberijský (*Hexaprotodon liberiensis*)
Ing. Petr Čolas, Ostrava - lemur vari (*Varecia variegata*), lemur černý (*Eulemur macaco macaco*), makak lví (*Macaca silenus*),
Mgr. Jiří Novák, Ostrava - kočka rybářská (*Prionailurus viverrinus*), levhart cejlonský (*Panthera pardus kotiya*), hrdlička sokorská (*Zenaida graysoni*)
Ing. Ivo Firla, Ostrava - sika vietnamský (*Cervus nippon pseudaxis*)
Mgr. Jana Pluháčková, Ostrava - kondor velký (Vultur gryphus), manul (*Otocolobus manul*)
Ing. Tomáš Peš, Plzeň - pudu jižní (*Pudu*), holub růžový (*Columba mayeri*), holub krvavý (*Gallilolumba luzonica*), hrdlička sokolská (*Zenaida graysoni*)
RNDr. Pavel Brandl, Ph.D., Praha - tygři (*Panthera tigris altaica* et *P. t. sumatrae*), levhart mandžuský (*Panthera pardus orientalis*), levhart obláčkový (*Neofelis nebulosa*), medvěd lední (*Ursus maritimus*), lev indický (*Panthera leo persica*), kočka rybářská (*Prionailurus viverrinus*), pes pralesní (*Speothos venaticus*)
RNDr. Karel Pithart, Praha - majna Rothschildova (*Leucopsar rothschildi*), orlosup bradatý (*Gypaetus barbatus*), sup hnědý (*Aegypius monachus*), pelikán kadeřavý (*Pelecanus crispus*), ibis skalní (*Geronticus eremita*)
RNDr. Evžen Kůs, Praha - kůň Převalského (*Equus przewalskii*)
Mgr. Jaroslav Šimek, Ph.D., Praha: žirafa (*Giraffa camelopardalis*), přimorožec šavlorohý (*Oryx dammah*), adax (*Addax nasomaculatus*), anoa nížinný (*Bubalus depressicornis*) a nově zebra Grévyho (*Equus grevyi*)

Člen IZE

IZE member

Bratislava, Brno, Děčín, Dvůr Králové, Jihlava, Liberec, Ohrada, Olomouc, Ostrava, Praha, Ústí nad Labem, Zlín

Člen EARAZA

EARAZA member

Brno, Chomutov, Ohrada, Praha, Vyškov

Zprávy o činnosti odborných komisí UCSZ

Reports of the UCSZ Specialist Committees

Komise pro ryby

The fish Committee

Naše komise měla své 7.jednání a poprvé se sešla společně s komisí pro ploutvonožce. Společná jednání byla dohodnuta jednak proto, že se v určitém směru zabývají podobnou problematikou - úprava a čištění vody a také s přihlédnutím na ekonomiku cestování.

Komise se sešly 1. - 2. 10. 2009 v Zoo Praha. První část (odpoledne) byla věnována ploutvonožcům. Vystoupil zde mj. také zástupce firmy, který zde prezentoval relativně nový dezinfekční výrobek podobný Savu, ale s výrazně menšími pachovými a dráždivými účinky. Výrobek se používá na dezinfekci veřejných bazénů, což je právě zcela jiná cesta, než kterou se ubírá resp. měla ubírat filtrace nádrží se živočichy, která je založena především na mechanické a biologické filtraci.

Následující den, kromě prohlídky nového chovného zařízení pro lachtany v Zoo Praha, již byl prostor pro rybí komisi. Zúčastnění informovali o novinkách, které se udály v jejich zoo a v navazujících diskuzích se probíraly problémy, se kterými jsme se setkali. Jako již obvykle, převážná část příspěvků byla věnována mořským živočichům. Se zajímavými prezentacemi vystoupili kolegové P.Drtíl a R.Šlajs, kteří se zúčastnili workshopu v Akváriu v Janově, týkající se chovu a metod rozmnožování tvrdých korálů. Tradičním hostem na našem setkání byl také pan J.Berka, který jednak v diskuzích týkajících se filtrací přispěl návrhy možných řešení a také prezentací o zajímavých druzích ryb, které nejsou běžné v současných chovech.

Ing. Ivo Firla
koordinátor
Zoo Ostrava

Summary:

The fish committee meeting took place on 1st-2nd October in Praha Zoo. For the first time the meeting was held together with the pinnipeds committee. The connecting theme was water filtration. We saw new eared seal exposition in Praha Zoo. The representatives from individual zoos informed us on news from their facilities. Then, interesting presentations from workshop in Janova aquarium about keeping and breeding of corals (Drtíl, Šlajs) and also presentations about interesting fish species, which are not commonly kept (Berka), followed

Komise pro plazy a obojživelníky

The Amphibians and Reptiles Committee

Na komisi, která se sešla k jednání 21. – 22. 1. 2009, bylo přítomno 32 osob z 10 různých zoologických zahrad a hostů (Krokodýlí zoo Protivín a Společnost pro zachování a obnovu biodiverzity o.p.s.). Tentokrát jsme se věnovali dvěma hlavními tématům: obojživelníkům a „nadstavbě“ tradičního způsobu chovatelství. S problematikou, ale i jemnými *finesami* nás seznámil v obšírné, více než dvě hodiny trvající přednášce, v jakémsi rychlokursu chovu obojživelníků Jiří Doxanský ze Zoo Plzeň. Chovatelství všeobecně postoupilo do dalšího „levelu“ v důrazu na rozmnožování plazů v druhé a dalších generacích v dostatečně široké základně tak, aby alespoň u některých druhů byli zoo ve spolupráci s dalšími chovatelskými subjekty, soukromé chovatele nevyjímaje, natolik soběstačné, že by stačilo jen občas přimísit do stávajících chovů pár jedinců na osvěžení krve. Obzvláště obtížné a naprosto nemožné jen pro jeden subjekt je to u druhů vyznávající „hmyzí“ způsob života (např. chameleoni), kde sice v poměrně krátké době se nám podaří vytvořit několikagenerační populaci, ale vzhledem k nutnosti každoročního ponechání mladých zvířat do dalšího chovu musíme disponovat velkým zázemím. U dlouhověkových zvířat (např. želv, krokodýlů) se jeví jako největší překážka právě jejich věk, a tím jakoby „nutná okoukanost“ konkrétního druhu. Přednáška Petra Velenského – Perspektivy chovu plazů v zoologických zahradách – se zabývala právě těmito problémy a byla demonstrována na příkladech druhů *Cyclura nubila*, *Physignathus cocincinus*, *Chamaeleo calyptrotus*, *Elaphe guttata*, *Varanu prasinus*... Do přímého rozporu s touto snahou se pak dostáváme kvůli škodlivé snaze neustále přicházet s „něčím novým“ na úkor tradičních zavedených druhů. Nemělo by být tedy cílem zoo nahrazovat staré druhy „atraktivnějšími“, nýbrž se pokusit o jejich vzájemnou koexistenci. Dalším tématem se stalo „upgradování“ chovatelství v tom, že se snažíme o neustálé vylepšování welfare živočichů chovaných v lidské péči, ale rovněž o jejich „enrichment“ v podobě tréninku plazů, který má sloužit nejen pro „šou“ jako prezentaci plazů určenou pro širokou veřejnost, ale rovněž by měl ulehčit svým praktickým využitím samotný chov zvířat (podávání léků, vitamínů, manipulace při veterinárních zákrocích, při běžné kontrole zdravotního stavu, při měření a vážení živočichů, při odchytu apod.). Podle čínského přísloví: „Řekněte mi to, já to zapomenu. Ukažte mi to, já si to možná zapamatuju. Zapojte mě, já tomu porozumím.“ pak probíhala přednáška Nataši Velenské s názvem Prezentace plazů pro veřejnost a trénink plazů nejen pro „šou“, ale především pro praktické využití (s poznatky kurzu vedeného Stevem Martinem z USA) a následující ukázky tréninku přímo v expozicích a zázemí plazů v pražské zoo. Důležitost individuálního přístupu k jednotlivým zvířatům s důrazem na znalost jejich povahy, „životních“ příběhů, zvláštních rysů a libůstek potvrdili také chovatelé z různých zoologických zahrad ve svých přednáškách: A. Vlček ze Zoo Liberec – Chov a odchov krokodýlů čelnatých, T. Jirásek, Zoo Plzeň – chov a odchov stromových varanů, P. Padalíková, Zoo Ústí n. Labem – Chov želv rodu *Cyclemys*, M. Smrček, ZOO Dvůr Králové n. Labem – zpestření jídelníčku dracén krokodýlovitých, P. Shromáždil, ZOO Zlín – chov a odchov *Rhinoclemmys pulcherrima incissa*, Jan Konáš, Zoo Plzeň – chov a odchov *Testudo kleinmanni*.

Během roku jsou členové Komise v telefonickém i emailovém kontaktu, probírají spolu nejen chovatelské záležitosti, ale i problémy provozně technického charakteru. Určitě

kladně lze hodnotit rozbíhající se stáže, kterých se zúčastnili tři chovatelé (2 z pražské zoo na týdenní stáži v Zoo Plzni a 1 ze Zoo Ostrava v kombinované ministáži v Zoo Praha a Plzni) – odborné výměnné stáže jsou v současnosti jedinou možností, jak získat další odbornou kvalifikaci a tu původní si prohloubit. K tomuto účelu slouží nejen již zmiňované stáže v tuzemských i zahraničních zoo, ale též i účast na konferencích, seminářích a přednáškových blocích konaných v rámci zoozahrad, oficiálních státních institucích, občanských společností a sdruženích (např. herpetologická a teraristická setkání pořádaná Klubem chovatelů želv, Teraristickou společností Praha, Českou asociací pro chov krokodýlů, Klubem karlovarských teraristů, výroční konference DGHT, rakouských želvařů, MŽP – určování paternity u plazů na základě analýzy DNA v červnu 2009apod.), o kterých se členové Komise vzájemně pravidelně informují. Vzhledem k širokému poli témat (naše „společná“ odbornost se vztahuje na všechny druhy plazů a obojživelníků bez výjimek, zatímco v soukromé chovatelské sféře, zejména v sousedním Německu pracují specializované skupiny pro krokodýly, varany, anolisy, žáby, želvy (zde dochází ještě k vyšší specializaci na jednotlivé skupiny) atd. a přihlédnutím k velmi dobrým vztahům a členství mnoha našich chovatelů v různých zájmových skupinách, navrhuji každý rok věnovat podstatnou část setkání konkrétní plazí a obojživelníčtí skupině. Rozesílány jsou pravidelně nové články a odborné stati (např. genetické studie, škodlivost čipování apod.).

Nataša Velenská
koordinátorka
Zoo Praha

Summary:

Report on the activities of the Committee for Reptiles and Amphibians 2009

*The meeting of the committee took place on 21st- 22nd Jan 2009 and there were 32 people from 10 member zoological gardens and other institutions (Crocodile Zoo Protivín and Society for Preservation and Reconstruction of Biodiversity). This time we discussed two main topics: amphibians and “superstructures” of the traditional way of breeding. Jiří Doxanský from Pilsen Zoo presented not only the problems but also the fine tricks of breeding amphibians in his detailed lecture that took more than two hours. Breeding in general moved to a higher level as the focus is on reproducing reptiles in second and other generations at a wide enough base. The goal for the zoological gardens in cooperation with other breeding subjects (including the private breeders) is to be self sufficient at least at some species so that it would be enough to refresh the breeds only occasionally by a few individuals and in this way bring fresh blood to the breed. At the species that live their lives in the “insect” way (e.g. chameleons) the task becomes very difficult and impossible for just one subject. At these species we manage to create a many-generation population in quite a short time but as we have to keep the young for further breeding we have to have a spacious rear spaces at our disposal. At the animals that live long (e.g. turtles, tortoises and crocodiles) the biggest obstacle seems to be their age and the fact that the particular species become too well-known. The lecture by Petr Velenský called “Perspectives of breeding reptiles in zoological gardens” focused on these problems and these species *Cyclura nubila*, *Physignathus cocincinus*, *Chamaeleo calypttratus*, *Elaphe**

guttata, *Varanus prasinus* illustrated the issues. The detrimental efforts to keep coming with the hottest news clash with the breeding efforts with the traditional and well-established species. So it should not be the task of the zoo to substitute old species by more “attractive” ones but these two should co-exist.

The other topic was the upgrading of breeding, consisting not only of the incessant care for the welfare of the animals bred in human care but also of the activation of the animals. The training of reptiles should help to present the reptiles to the wide public and can be also used in the practice of breeding the animals (applying medication and vitamins, manipulation during the veterinary examinations and common checks of their health state, measuring and weighing the animals, catching them etc.) The lecture by Nataša Velenská called Presentation of reptiles to the public and training reptiles not only for “show” but mainly for practical purposes (based on the outcome of the workshop prepared by Steve Martin from USA) was prepared according to the Chinese proverb: Tell me about it and I will forget it. Show it to me and I may remember it. Involve me and I will understand it. The following practical demonstrations took place right in the expositions and in the rear spaces of reptiles in Prague Zoo.

The importance of individual approach to each animal with the focus on the knowledge of their character, life stories, special features and whims was supported by the breeders in the following presentations: A. Vlček from Liberec Zoo – Breeding and rearing of dwarf crocodiles, T. Jirásek, Pilsen Zoo – Breeding and rearing of tree monitors, P. Padalíková, Ústí n. Labem Zoo – Breeding of turtles of *Cyclemys* family, M. Smrček, Dvůr Králové n. Labem Zoo – Varying the menu of Caiman lizards, P. Shromáždil, Lešná Zoo – Breeding and rearing of *Rhinoclemmys pulcherrima incissa*, Jan Konáš, Pilsen Zoo – Breeding and rearing of *Testudo kleinmanni*.

The members of the committee keep in touch during the year by phone or email and discuss the breeding issues as well as the technical and operational problems. We should not forget to mention the starting exchange programmes as three keepers participated in them (2 from Prague zoo went for a week to Pilsen and 1 from Ostrava Zoo went for a mini fellowship to Prague Zoo and Pilsen Zoo). The research fellowships are at present the only way to improve the qualification or get new experience. The above mentioned fellowships serve this purpose as well as participating at conferences, seminars and lectures organised by zoological gardens, official state administration, citizen activities and societies (e.g. herpetological and terraristic meetings held by the Club of breeders of turtles and tortoises, Prague Terraristic Society, Czech Association for breeding crocodiles, Terraristic Club in Karlovy Vary, annual conferences of Deutschen Gesellschaft für Herpetologie und Terrarienkunde, Austrian Society for turtles and tortoises, Ministry of the Environment – defining the paternity at reptiles based on the DNA analysis in June 2009 etc.) which are regularly discussed by the members of the committee. As the range of topics is extremely wide here (the common specialisation focuses on all species of reptiles and amphibians with no exceptions, while the private breeders, mainly in the neighbouring Germany work in specialised groups) and as we have very good relationships and many of our breeders are members of various groups I suggest that every year a considerable part of the meeting should focus on particular group of reptiles or amphibians.

We also regularly send new articles and expert studies to our members (e.g. genetic studies, harmful effects of using chips etc.).

Komise pro papoušky

The Parrots Committee

První ustavující setkání této komise se uskutečnilo v prostorách přednáškového sálu ve dnech 26. 3. – 27. 3. 2009 v Zoo Ostrava.

Jednou z náplní programu byla informace zástupců zoologických zahrad o vlastních chovech a odchovech papoušků. Součástí zasedání bylo několik odborných přednášek :

Chov loriů, zkušenosti s umělým a přirozeným odchovem - (Milena Vaňková)

Projekt na záchranu kakadua filipínského *Cacatua haematuropygia*/ na ostrově Rasa - (Antonín Vaidl)

Prvoodchov amazoňanů pomoučených */Amazona rafinosa/* v Zoo Ústí n. Labem - (Tomáš Anděl)

Odchov ary arakangy */Ara macao/* v Zoo Ostrava - (Yveta Svobodová)

Historie chovu ary arakangy */Ara macao/* v Zoo Ostrava - (Yveta Svobodová)

Chov a odchov Papoušků šedohlavých */Agapornis cana/* v Zoo Olomouc - (Petra Vysloužilová)

Program byl zakončen exkurzí po ostravské zoo se zaměřením na papouškovité a jejich chovné zařízení. Prezentace ze setkání, aktuální stavy zvířat, další příspěvky a seznam účastníků setkání a členů komise papoušků budou publikovány v samostatném sborníku.

Yveta Svobodová
koordinátorka
Zoo Ostrava

Summary:

The Parrots Committee

The first setting meeting of the Parrot Committee was held in the lecture hall of Ostrava Zoo on 26th – 27th March 2009. One of the items of the programme was the information of the zoo representatives about their own parrots' keeping and breeding.

The meeting included several other lectures :

Handraising and Breeding of Lorries - (Milena Vaňková)

Project for Saving Red – Vented Cockatoo on the Island Rasa - (Antonín Vaidl)

First Breeding of Mealy Amazon in Usti nad Labem - (Tomáš Anděl)

Breeding of Scarlet Macaw in Ostrava Zoo - (Yveta Svobodová)

History of Scarlet Macaw in Ostrava Zoo - (Yveta Svobodová)

Breeding of Grey – Headed Lovebirds - (Petra Vysloužilová)

The following day the programme was finished by a tour of the Ostrava Zoo focused on parrots and their exposition. All the presentation, up to date parrot numbers, list of participants and their contacts with be published in Parrot yearbook.

Komise pro poloopice

The Prosimians Committee

Zasedání se konalo ve dnech 14. -17. 4. 2009 v Zoo Bratislava společně s dalšími primátími komisemi a komisemi pro malé a velké kočky. Součástí zasedání byla konzultace chovu poloopice v rámci UCSZ a několik dalších odborných prezentací.

Jitka Vokurková: Přehled chovaných poloopice v UCSZ

Standa Lhota: Aye aye na Madagaskaru – projekt

Jana Kanichová : Lori štíhlý na Srí Lance - videoprezentace

Během zasedání obdržely všechny zoologické zahrady, které se zabývají chovem poloopice 10. číslo sborníku v tištěné i elektronické podobě na CD. Ve sborníku je přehled všech chovaných poloopice v UCSZ včetně historických dat a mnoho odborných článků, které zpracovali či přeložili členové této komise. Během roku se chovatelské problémy řeší telefonicky či za pomoci e-mailu. Na podzim se tři členové komise pro poloopice zúčastnili odborného kurzu na chov a ochranu drápkatých opic a lemůřů ve vzdělávacím centru Jersey Zoo. Poznatky z tohoto kurzu budou prezentovány na dalším zasedání, které je naplánováno na jaro 2010 v Zoo Liberec.

Ing. Jitka Vokurková
koordinátorka
Zoo Olomouc

Samec lemura běločelého v Zoo Ostrava.

Male of White-fronted Lemur in Ostrava Zoo.

Foto: Jitka Vokurková

Summary:

The meeting of the Prosimians Committee was held on 14 – 17 of April 2009 in Bratislava Zoo together with the callitrichids committee, apes and gibbons committee, small and big cats committee. The part of the programme was the consulting of keeping the animals in the framework of the Union of the Czech and Slovak Zoos and also several special lectures:

List of the lectures:

Vokurkova Jitka: Total survey of Prosimians in UCSZ, news from Prosimians TAG

Lhota Standa: Project Aye aye in Madagascar

Kanichova Jana: Loris tardigradus in Sri Lanka

The all representatives of the lemur keeping zoos received the bulletin and CD with the list of lemurs in Czech and Slovak Zoos and translation special articles.

Komise pro starosvětské primáty

The Old World Primates Committee

Zasedání komise bylo organizováno Zoo Bratislava ve dnech 14. - 17. 4. 2009. I tentokrát se uskutečnilo společně s jednáním odborných komisí UCSZ pro poloopice, novosvětské primáty, gibony a lidopopy a malé a velké kočky. Součástí zasedání byly konzultace chovu starosvětských primátů v rámci UCSZ a řada odborných přednášek a vystoupení :

- P. Čolas – OWM primáti v r. 2008 v UCSZ
- P. Lupták – Tana River Primate National Reserve Pátranie po dvoch najväčších primatologických vzácnostiach Kene
- K. Tančiboková – zdravotní problémy hulmanů *Semnopithecus /entellus/ hector* v Zoo Ostrava v r. 2007-2009
- J. Vašák – OWM v Jihlavě, možné výhledy v blízké i vzdálené budoucnosti
- M. Krug: História chovu starosvetkých primátov v Zoo Bratislava
- S. Lhota: Zpráva o projektu Pesisir Balikpapan, 2007 – 2008
- P. Čolas: (nejen) OWM v Ostravě, ale i možné náhledy do blízké i vzdálené budoucnosti

Večer obohatilo zajímavé povídání P.Luptáka o cestě za (nejen) primáty v okolí řeky Tana, Keňa.

Během zasedání obdržely všechny zoologické zahrady, které starosvětské primáty v rámci UCSZ chovají, velmi obsáhlý Sborník z předchozího jednání skupiny v Plzni. Je zde zpracovaný podrobný přehled chovaných druhů, aktuální kontakty, překlady odborných článků i řada vlastních textů.

Z obsahu sborníku, kromě výše odpřednášených příspěvků, vybírám:

- Příchod kočkodana zeleného (*Chlorocebus sabaues*) do Zoo Liberec, Petra Bolechová
- Stav paviánů pláštíkových (*Papio hamadryas*) v Zoo Liberec, Petra Bolechová
- Zkušenosti s chovem kočkodana Brazzova (*Cercopithecus neglectus*) v Zoo Ústí nad Labem, Petra Padalíková s využitím poznámek chovatelky Šárky Bělkové
- Chov mandrilů rýholicích (*Mandrillus sphinx*) v pavilonu orangutanů v Zoo Ústí nad Labem, Patrik Matějů

Kočkodan Brazzův

Cercopithecus neglectus, Entebbe, Uganda

Foto: Petr Čolas

- Starosvětští primáti v ZOO Dvůr Králové v roce 2008, Zdenka Jeřábková
- Les Tanoé - jako důležité místo v ochraně kriticky ohrožených druhů primátů Západní Afriky, kolektiv autorů, překlad Jana Kanichová
- Nejohroženější primáti světa a jejich ochranný status = TOP 65, záznam z přednášky Stanislava Lhoty, Jana Kanichová

Komise spolupracuje a konzultuje nejrůznější chovatelskou problematiku se svými členy během roku telefonicky a elektronickou poštou.

Ing. Petr Čolas
koordinátor
Zoo Ostrava

Summary:

The meeting of commission was organized by and took place in area of Bratislava Zoo on 14th -17th April 2009. As in previous years, the meeting was held together with meetings

of other primate and also felid commissions, which proved to be effective. The meeting included consultation concerning Old World Monkeys breeding problems and several other lectures:

- P. Čolas – OWM primates in year 2008 in UCSZ
- P. Lupták – Tana River Primate National Reserve: Searching after the two biggest primatological treasures in Kenya
- K. Tančiboková – health problems in Hanuman langurs *Semnopithecus entellus* /hector in Ostrava Zoo in years 2007-2009
- J. Vašák – OWM in Jihlava Zoo, possible future perspectives
- M. Krug: History of breeding Old World Monkeys in Bratislava Zoo
- S. Lhota: Report on Pesisir Balikpapan project, 2007 – 2008
- P. Čolas: (not only) OWM in Ostrava Zoo, but also possible views into close and far future

Evening programme was enriched by a very interesting talk from Peter Lupták about his journey to river Tana, Kenya

During the meeting, all zoological gardens, that keep Old World Monkeys under the terms of UCSZ, obtained a very extensive yearbook from the last year's meeting. The yearbook includes a detailed list of species kept at zoos, up-to-date contacts, translations of scientific articles and plenty of original texts.

From the content of the yearbook, I would like to highlight:

- Arrival of Green monkey (*Chlorocebus sabaeus*) to Liberec Zoo, Petra Bolechová
- Situation of Hamadryas baboon (*Papio hamadryas*) in Liberec Zoo, Petra Bolechová
- Experience with De Brazza's monkey breeding (*Cercopithecus neglectus*) in Ústí nad Labem Zoo, Petra Padalíková and Šárka Bělková
- Breeding of mandrills (*Mandrillus sphinx*) in orangutan house in Ústí nad Labem Zoo, Patrik Matějů
- Old World Monkeys in Dvůr Králové Zoo in year 2008, Zdenka Jeřábková
- Tanoé forest – important place for conservation of critically endangered primates in West Africa, composite authors, translation Jana Kanichová
- The most endangered primates in the world and their conservation status = TOP 65, record from the lecture of Stanislav Lhota, author Jana Kanichová

The commission cooperates and consults miscellaneous breeding problems with its members via email and phone throughout whole year.

Komise pro kosmanovité *The Callitrichids Committee*

Zasadnutie komisie prebehlo spolu s ostatnými odbornými komisiami v dňoch 13. až 16. 4. 2009 v priestoroch hotela Zátoka pri Seneckých jazerách, ktoré v tomto roku usporiadala Zoo Bratislava. Koordinátorka na úvod predstavila novovzniknutý zborník Midas – vysvetlila voľbu jeho názvu, predstavila jeho štruktúru, upozornila na príspevky a články a podĎakovala sa všetkým, ktorí prispeli k jeho vzniku. Zároveň podotkla, že nebude brániť prípadným záujmom o ostatných novosvetkých primátoch (vzhľadom k tomu,

Zasadnutie komisie UCSZ pre pazúrikaté primáty (*Callithrichidae*).

The UCSZ Callithrichid meeting

Foto: Peter Lupták

že neexistuje pre ne samostatná komisia), ak budú chcieť prispievať do tohto zborníka článkami či prekladmi. Potom zástupcovia prítomných zoo referovali o udalostiach a zmenách v chove kosmáčovitých primátov. Zástupcovia Zoo Jihlava (J. Vašák), Plzeň (A. Fafliková), Zlín (E. Šlosarčíková) a Bojnice (koordinátorka) si pre svojich kolegov pripravili aj krátke obrazové prezentácie, ktorými nielen predstavili svojich chovancov, ale aj názorne predstavili chovné zariadenia. Alena Fafliková na základe svojich skúseností odporúčala, aby sme sa nebáli dávať tamarínom do expozícií živé rastliny (treba starostlivo vybrať vhodné druhy). Je to obohatenie nielen pre primáty, ale zároveň sa expozícia stáva atraktívnejšou aj pre návštevníkov. Eva Šlosarčíková okrem predstavenia chovu kosmáčovitých primátov v tropickej hale Yucatan predstavila aj priestorové rozmiestnenie teritórií jednotlivých druhov primátov (*Callithrix pygmaea pygmaea*, *Saguinus nigricollis* a *Pithecia pithecia*), vzťahy medzi primátmi, vzťahy primátov s ošetrovateľmi či návštevníkmi. Táto dôkladne pripravená prednáška bola dôstojnou bodkou za chovateľskou časťou komisie. Následne koordinátorka v krátkosti upozornila na taxonomické problémy v ročenke UCSZ, najmä na zbytočné uvádzanie niektorých druhov do poddruhovej úrovne alebo naopak na neuvádzanie iných druhov do poddruhovej úrovne. Napokon apelovala na prítomných zástupcov zoo, aby na tieto taxonomické nuansy upozornili svojich kolegov, ktorí sú zodpovední za napĺňanie databázy ročenky. Napríklad donedávna uznávané poddruhy druhu *Saguinus oedipus* (*S. o. oedipus*, *S. o. geoffroyi*) sa dnes chápu ako dva

samostatné druhy a preto uvádzanie poddruhu *S. oedipus oedipus* (ako sa v ročenke stále vyskytuje) nemá opodstatnenie. Podobne je na tom i druh *Saguinus midas*.

Mgr. Zuzana Mihálovová
koordinátorka
Zoo Bojnice

Summary:

The annual meeting of the UCSZ Commission for Callithrichidae was organized as a part of annual meeting of other UCSZ expert committees in Senec near Bratislava from 13th till 16th April 2009. The new coordinator presented newly established bulletin of this commission called Midas. Four separate presentations of zoo-representatives from Jihlava, Plzeň, Zlín and Bojnice Zoos showed particular callithrichid collections and breeding experience. Some new taxonomical changes has been announced.

Komise pro gibony a lidoopy *Committee for Gibbons and Great Apes*

Komise probíhala na společném zasedání s komisemi pro starosvětské primáty, poloopice, novosvětské primáty, velké a malé kočky ve dnech 14. - 17. 4. 09 na Slovensku, v Senci. Jednání zajišťovala Zoo Bratislava.

Program jednání:

- Shrnutí chovů gibbonů a lidoopů v našich zoologických zahradách, řešení některých problémů chovu v jednotlivých zoo.
- Příspěvky z jednotlivých zoo:
  - Zoo Bojnice - spojení orangutaní samice se samcem, páření, příprava na porod
  - Zoo Ostrava - uspořádání chovné skupiny šimpanzů (nový samec) sociální chování
  - Zoo Ústí nad Labem - transport orangutaního samce ze Zoo Ústí nad Labem (odchov) do holandské zoo, zapojení do orangutaní skupiny
  - Zoo Dvůr Králové - Přehled chovu goril v zoo, ukázky dovezených gorilích mláďat v minulosti v 70 sáťých letech do Zoo Wroclaw (tehdy nebylo v Zoo Dvůr Králové místo).
  - Nová zvířata v zoo, nová samice gorily + nová samice orangutana bornejského, atd.
  - Zoo Plzeň - seznámení s chovem šimpanzů v Zoo Plzeň - sociální chování ap.
  - Zoo Liberec - Přednesení části projektu (DNA šimpanzů) - zbývá dorešit seznámení s výsledky.

Během celého roku bylo konzultování několik problémů chovu jednotlivých taxonů (giboni, lidoopi).

Součástí těchto jednání byla výstižná a zajímavá přednáška St. Lhoty (Zoo Ústí) z Indonésie, Bornea.

A také návštěva Zoo Bratislava spolu s prohlídkou nově budovaného pavilonu pro lidoopy.

Zdenka Jeřábková
koordinátorka do 28. 5. 2009
ZOO Dvůr Králové a.s.

Komise pro gibony a lidoopy

Gibbon and Great Ape Committee

Během roku 2009 došlo v rámci této komise ke dvěma změnám. První změnou bylo jmenování nového koordinátora a druhou pak bylo sloučení této komise s paralelní skupinou ošetřovatelů lidoopů českých a slovenských zoologických zahrad, která samostatně úspěšně fungovala již 5 let. V rámci těchto změn tak ve dnech 3.- 4. 11. 2009 v Zoo Hodonín proběhlo poslední 5. setkání skupiny ošetřovatelů lidoopů českých a slovenských zoo, avšak již pod hlavičkou UCSZ. V následujících letech by jednání Komise pro gibony a lidoopy měla probíhat v jarních termínech současně s komisemi pro ostatní primáty a za účasti ošetřovatelů, kteří se aktivně účastnili setkávání této skupiny.

Hodonínského jednání se zúčastnilo celkem 19 zástupců z českých a slovenských zoologických zahrad. Hlavním tématem tohoto setkání se stal enrichment (obohacování života) a jeho praktické využití v jednotlivých členských zoo. Svě zkušenosti s enrichmentem tak představili Zoo Hodonín (Petra Bílková, Míša Nejezchlebová, Lukáš Baránek), Zoo Liberec (Soňa Rohlová, Jiřina Kyzlíková, Karel Kestler), Zoo Plzeň (Alena Fafíková), Zoo Praha (Denisa Ryšková, Šárka Hanzalková), Zoo Lešná (Marcela Čechová), Zoo Bratislava (Mária Bederková) a Zoo Ostrava (Dagmar Marková, Karin Tančiboková). Zoo Liberec navíc prezentovala svůj tým dobrovolníků, který jim v přípravě enrichmentu pomáhá včetně systému jejich práce s těmito dobrovolníky

Následovaly další odborné příspěvky. V prvním z nich prezentovala Zoo Hodonín průběh transportu dvou šimpanzích samic ze Zoo Liberec do jejich zoo. Po té koordinátorka této komise prezentovala průběh a obsah jednání na 26. mezinárodní konferenci Evropské asociace zoologických zahrad a akvárií (EAZA). V rámci těchto příspěvků byli všichni zúčastnění seznámeni i s Odbornými radami chovu lidoopů (Husbandry guidelines) a s dostupnými plemennými knihami.

Všechny zmíněné materiály i prezentace jednotlivých zahrad z tohoto setkání byly vypáleny na CD a rozeslány všem zúčastněným institucím. Došlo též k přípravě sborníku této komise, kde by mj. měli být uvedeny kontakty na členy této komise a stavy zvířat v jednotlivých zahradách. Sborník by měl být kompletován tak, aby byl poprvé k dispozici všem členům komise na dalším setkání na jaře 2010 v Liberci.

Mgr. Jana Pluháčková
koordinátorka od 28. 5. 2009
Zoo Ostrava

Summary:

During 2009 two important changes took place within Gibbon and Great Ape committee. The first one was the change of a coordinator, the second one was the joining of this committee with the Great Ape keepers group existing for 5 years already. With respect to these changes, Great Ape keepers group held their last meeting under the auspices of UCSZ on 3rd – 4th November 2009 in Hodonin Zoo.

In total, 19 representatives from Czech and Slovak Zoos took part in this meeting. The main topic was enrichment and its application in different zoos. Seven zoos (Hodonin, Liberec,

Plzen, Praha, Lesna, Bratislava, Ostrava) presented their ongoing enrichment programs and their practical experience. Moreover, Liberec Zoo presented their team of volunteers helping with enrichment preparations.

In addition, the coordinator announced the news from the 26th EAZA conference in Copenhagen including the introduction of studbooks and husbandry guidelines available.

All power-point presentations from the meeting were sent in the form of CD to all participating zoos. New Gibbon and Great Ape Yearbook is in preparation and will be available at the next committee meeting in spring 2010.

Komise pro malé kočkovité šelmy

Small Cats Committee

Setkání odborné komise při UCSZ pro malé kočky proběhlo dne 15. dubna 2009, tentokrát v Zoo Bratislava. Tradičního setkání se zúčastnili zástupci téměř všech českých a slovenských zoo. Na tomto setkání však dostali větší prostor vedle kolegů ze zoologických zahrad také odborníci v oboru zoologie mimo naše zoo či studenti zoologie.

Aleš Toman ze Zoo Jihlava rozhodl o repatriaci koček divokých (*Felis silvestris silvestris*), narozených v našich zoo, do NP Velká Fatra. Jeho prezentace pod názvem „Repatriace kočky divoké na středním Slovensku“ velmi zaujala a navíc přesvědčila, či alespoň

Karpatští ryši z repatričního projektu „Návrat rysov“

The Carpathian lynxes from the repatriation project „Comeback of the lynxes“

Foto: Tomáš Hulík

nalomila i kritiky celé akce. Plány na vypouštění dalším rokem zahrnují také telemetrii, a tedy tolik žádoucí sledování vypuštěných zvířat.

Další hodnocení repatriace, tentokrát repatriace dvou rysů karpatských (*Lynx lynx carpathicus*) narozených v Zoo Ostrava, představil fotograf divoké přírody, kameraman a terénní zoolog Tomáš Hulík z Bratislavy. Jeho prezentace obohacená o filmové záběry měla název shodný s internetovými stránkami propagující celou akci - „Návrat rysů“ (více na <http://www.navratrysov.sk/>).

Výzkumnou stránku našeho setkání vyplnil student Jihočeské univerzity Petr Pavliska, který prezentoval svou zajímavou diplomovou práci pod názvem „Zbarvení srsti kočkovitých šelem“.

V další prezentaci ukázal Jirka Novák ze Zoo Ostrava, jak se liší kočky rybářské v našich chovech. Prezentace nesla název „Variabilita skvrnění koček rybářských v našich chovech - je populace z Cejlonu odlišně zbarvená od jiných populací?“

Hezkou tečkou byla prezentace Martina Kruga ze Zoo Bratislava pod výstižným názvem „Návštěva v „parku mačiek“ des félins v Novembri 2008““. Myslím, že právě zážitky z cest a jejich prezentace jsou jedním z chybějících a přitom inspirativních a poučných prvků naší komise.

Mgr. Jiří Novák
koordinátor
Zoo Ostrava

Summary:

The meeting of the Small Cat committee within the Union of Czech and Slovak Zoos took place on 15th April 2009 in Bratislava Zoo. The annual meeting was attended by the members of the committee and the representatives of almost all Czech and Slovak Zoos. However, apart from colleagues from zoos, more space was dedicated to zoology specialists and students of zoology.

*Aleš Toman from Jihlava Zoo evaluated results of the repatriation project of our zoo-born Wild cats (*Felis silvestris silvestris*) to National Park Velká Fatra.. Another evaluation of repatriation project, in this case repatriation of two Carpathian lynxes (*Lynx lynx carpathicus*) born in Ostrava Zoo, was presented by a photographer of wild nature, cinematographer and field zoologist Tomáš Hulík from Bratislava.*

The scientific aspect of our meeting was fulfilled by a student of University of South Bohemia Petr Pavliska, who presented his interesting master thesis „Colouration of fur in felids“.

In another lecture, Jirka Novák from Ostrava Zoo discussed the differences among the Fishing cats fur colouration in our zoos.

Last, but not least was the presentation of Martin Krug (Bratislava Zoo) called „Visit in Parc des Felines in November 2008.“

Komisia pre veľké mačkovité šelmy

The Big Cat Committee

Zasadnutie odbornej komisie UCSZ pre veľké mačkovité šelmy prebehlo v dňoch 14. až 17. 4. 2009 v priestoroch hotela Zátoka v Senci pri Bratislave. Koordinátor najprv poďakoval všetkým prispievateľom a potom podrobne oboznámil účastníkov s novým číslom vestníka Baghira č. 5. Základný report dodali tento rok všetky zoo, čo je veľmi dobrá známka všetkým záhradám. V nasledovnom trojhodinovom programe zástupcovia jednotlivých zoo referovali o hlavných udalostiach a zmenách v chove veľkých mačkovitých šeliem vo svojich inštitúciách. Súbežne s reportmi prebiehali diskusie. V druhej časti zasadnutia vystúpili so samostatnými prezentáciami: P. Padalíková, Zoo Ústí: Levhart mandžuský v Ústí (problém „génu“ krátkeho chvosta objasnený), R. Pastyrniak a L. Juříková: Odchov levharta cejlónskeho (plus enrichment) a A. Freivolt, Zoo Bratislava: Enrichment veľkých mačkovitých šeliem.

V roku 2008 nebolo v UCSZ toľko odchovov, ako v predchádzajúcom roku, veď nemôže byť každý deň nedeľa. K najvýznamnejším úspechom dozaista možno zaradiť odchov dvoch mládat leopardov cejlónskych v Zoo Ostrava po 17-tich rokoch, rovnako dôležitým bol odchov samca leoparda amurského v Zoo Olomouc a jeho následné zaslanie do amerického chovu. Cenné prírastky zaznamenali v Zoo Plzeň (2 irbisy) a Zoo Praha (1 leopard obláčkový, 4 gepardy). V EEP gepardov sa v únii zaznamenalo množstvo aktivít, v nich prevažovali transfery (Olomouc 6, Dvur 3, Praha 1). Veľa kritických hlasov odznelo na adresu európskych koordinátorov EEP pre tigre sumatranské a tigre sibírske. V oboch prípadoch nefungovala komunikácia, koordinátori odkladali rozhodnutia alebo nekomunikovali vôbec. Tieto skúsenosti potvrdili Hodonín, Jihlava, Dvůr, Praha či Brno. To je vec na zamyslenie, hlavne ak to bude pokračovať ďalej. V chove tigrov malajských u nás sa počet chovateľov rozšíril na dvoch. Naviac Zoo Praha doviezla nepríbuzného samca z Bornea. Veľmi cennou skutočnosťou je zámer Hodonína na zostavenie nepríbuzného páru berberských levov. V súčasnej dobe ožíva téma tejto subspecies, po EAze koluje výzva na spoluprácu v odoberaní vzoriek. Dúfam, že všetci naši chovatelia pristúpia k tejto úlohe zodpovedne. Dnes, na rozdiel od minulých rokov, je reálna možnosť bezpečného identifikovania tohto poddruhu. V prvom slede by sa mala overiť čistokrvnosť u deklarovaných chovateľov berberských levov. Je isté, že v krvi mnohých levov „záhradných“ kolujú berberské gény. Otázka je, či tím Wildlinku (organizácia, ktorá na tom pracuje) bude úspešný v prvom kroku a či bude podporený predovšetkým zo strany zoologických záhrad. Ak necháme vymrieť túto generáciu levov, prípadne aj jedince hybridné s možnými berberskými génmi, tak to môže byť naozaj posledný umieráčik leva zo severnej Afriky. V chove levov indických Praha vymenila neperspektívnu samicu za nádejnú. Dúfajme, že ich pár, resp. pár v Ostrave vyprodukujú nejaký odchov čo najskôr. Sú veľmi prepotrebné, v rámci Európy sú ich odchovy slabé. Tradične prebehlo niekoľko výmen a transferov v rámci UCSZ a EAZA, príkladnou je napríklad spolupráca Jihlavy a Ústí v irbisoch či Ostravy a Zlína v prípade tigrov sibírskych. Staviteľský ruch prebiehal iba v Ústí nad Labem. Mnoho inštitúcií dopárovalo svoje zvieratá, ostáva dúfať, že výsledky sa čo najskôr dostavia.

Summary:

The Big Cat Committee meeting was hosted by Bratislava Zoo from 14th till 17th April 2009. The representatives of almost all Czech and Slovak zoos informed about recent changes in their big cat collections, prepared changes and future plans. The coordinator presented newest bulletin of the committee – Baghira No.5. During the conference detailed reports of every zoo were presented and following separate presentations presented: Amur leopards in Usti Zoo (P.Padalíková), Sri Lanka Leopard breeding in Ostrava Zoo (R. Pastyrniak, L. Juříková), Enrichment of the big cas in Bratislava Zoo (A. Freivolt).

Komise pro ploutvonožce

The Pinnipedian Committee

Letos poprvé jsme se po vzájemné korespondenci rozhodli spojit komisi ploutvonožců s komisí ryb. Setkání bylo naplánováno na podzim a uskutečnilo se v Zoo Praha ve dnech 1. - 2. října. První den zasedala komise ploutvonožců, druhý den od rána komise ryb. Dohromady se sjelo 13 účastníků ze 7 zoologických zahrad. Už během prvních hodin se ukázalo, že obě komise mají mnoho společného a určitě si vzájemně vypomohou například v otázkách filtrací bazénů a způsobu jejich čištění. Letošní téma - enrichment ploutvonožců - bylo však zvoleno už s předstihem, aby se jednotliví účastníci mohli předem důkladně připravit.

Každá zoo, která chová ploutvonožce, se už dlouhou dobou věnuje i jejich enrichmentu. Nepřetržitý vývoj metod nás přitom motivuje ke zkoušení nových cviků, takže pracovní čas strávený u ploutvonožců se prodlužuje. Chov už tak není omezen jen na povinnost zvířata jednou za den nakrmit; naopak, krmení probíhá několikrát denně s důrazem na individualitu zvířat a jejich možnosti. Zařazují se i nové prvky a materiály, které mají ploutvonožce pobavit v době, kdy se jim chovatel nemůže věnovat. Záleží pouze na fantazii každého z nás a odvaze zkoušet věci nové.

Největší novinkou roku 2009 byla dostavba a zprovoznění bazénu pro lachtany jihoafrické v Zoo Praha. Expozice je zdařile vyprojektována s důrazem na pohybovou aktivitu lachtanů a velice dobře je vyřešeno i zázemí, které umožňuje oddělování jednotlivých lachtanů, využití porodního boxu i vnitřních bazénů. Ty jsou navrženy na sláný provoz, zatímco venkovní bazén je sladkovodní.

Novým chovatelem ploutvonožců (konkrétně tuleně obecného) se zřejmě v budoucnu stane i Zoo Ostrava, která představila náhled do chystané expozice. Projekt je ve fázi přípravy a dávají se dohromady informace pro projektovou dokumentaci. Expozice by měla být vybudována na místě, kde bylo dlouhou dobu chováno několik druhů medvěďů.

Z chovatelského hlediska jsme zaznamenali podprůměrný rok. O zdařilý odchov se postaral Zoopark Chomutov - tuleň kuželozubý (4. 3. 2009 - 0,1, Lentilka) a ZOO Zlín - lachtan hřivnatý (4. 6. 2009 - 1,0, Hubert). Do ZOO Zlín se po osmi letech vrátila samice

Betty, která se zde narodila 5. 7. 1999 a byla prodána v r. 2001 do Zoo Hamburg. Zde byl ale chov lachtanů hřivnatých ukončen. Bohužel se nám nevyhnuly ani ztráty. V Zoo Praha uhynula ve věku 18 - 19 let samička Miška, v ZOO Zlín při odchovu samečka Huberta uhynula samička Alfa (16 let), a Hubert tak musel být vzat k umělému odchovu. Další ztrátu zaznamenal Zoopark Chomutov, kde uhynula samice tuleně kuželozubého Taške (17 let), která jako jediná rodila mláďata, v Zoo Liberec uhynul při operaci samec lachtana hřivnatého - Nico (7 let).

Sečteno a podtrženo: odchovali jsme ploutvonožce v poměru 1.1, ale přišli jsme o zvířata 1.3 ve třech chovaných druzích (0.1 se vrátila zpět). Část ploutvonožců v zoo je navíc na hranici plodnosti a jednotlivá zvířata nám velice rychle stárnou. Měli bychom se tedy připravit na obnovu částí skupin u lachtanů hřivnatých a lachtanů jihoafrických, pokud je hodláme i nadále chovat a rozmnožovat.

Aleš Vlček
koordinátor
Zoo Liberec

Komise pro antilopy *The Antelopes Committee*

V českých a slovenských zoologických zahradách se chová celkem asi 30 druhů antilop. Komise pro chov antilop má prakticky stejné složení členů jako komise pro chov žiraf a lichokopytníků a proto se i v roce 2009 sešly tyto komise společně. Společné jednání se tentokrát uskutečnilo ve dnech 7. a 8. dubna a uspořádala je Zoologická zahrada Olomouc. Jednání proběhlo v hotelu Academia v Hrubé Vodě, kde byli účastníci také ubytováni. Zúčastnilo se celkem 26 pracovníků 11 českých a slovenských zoologických zahrad (Bojnice, Bratislava, Dvůr Králové, Chomutov, Zlín, Liberec, Olomouc, Ostrava, Praha, Ústí nad Labem, Vyškov). Předmětem jednání bylo seznámit se se současnou situací v chovu všech druhů antilop chovaných v jednotlivých zařízeních. Slovo dostali zástupci všech zúčastněných zoologických zahrad a každý z nich informoval ostatní o novinkách a o zkušenostech, které v průběhu roku v jednotlivých zoo nasbíral. Zabývali jsme se okrajově i chovem velbloudů a lam.

U většiny druhů antilop se podařilo vyřešit chovatelské a veterinární problémy a chov v zoologických zahradách se daří. Situace v chovech antilop v českých a slovenských zoologických zahradách však přesto není úplně pozitivní. Problémy, se kterými se potýkáme, jsou v různých druhů různé. Vše nasvědčuje tomu, že mnohé zoologické zahrady pomalu od chovu kopytníků ustupují, omezují jejich početní stavy a v některých případech je chovají jen jako expoziční zvířata odděleného pohlaví. Hrozí tak, že zvířata zestárnou nebo ztuhnou, stáda nebudou schopná reprodukce. Podobná situace je i v rámci Evropy. Další problém je, že velkou část druhů chová vždy jen jedna z českých a slovenských zoo, takže pokud by došlo k nějakému problému, můžeme o takový druh přijít. U řady druhů je velkým problémem zajistit do chovu nepřibuzného jedince a posílení genofondu z přírody je prakticky téměř nemožné. Některé druhy, které byly dříve v zoologických zahradách velmi běžné, přestaly být pro chovatelské instituce atraktivní a proto byly z kolekce zvířat

vyřazeny. Hrozí tedy, že by některé druhy mohly z našich zoologických zahrad vymizet, čemuž by bylo dobré zabránit. V každém případě je třeba udržet stávající skupiny všech druhů schopné chovu, snažit se zajistit odbyt pro přebytečné jedince i mimo členy EAZA a snažit se najít nové prostory pro založení dalších skupin.

RNDr. Libuše Veselá
koordinátorka
Zoo Olomouc

Komise pro žirafy

The Giraffes Committee

Komise pro chov žiraf se konala ve dnech 7.– 8. 4. 2009 v Hrubé Vodě u Olomouce. Setkání bylo opět společné i pro komise pro chov antilop a koňovitých. Celkem se sešli zástupci z 10 Zoo (Bojnice, Brno, Dvůr Králové, Zlín, Liberec, Olomouc, Ostrava, Praha, Ústí nad Labem, Vyškov). Jako hosté byli přítomni Ing. Kotrba Ph.D. z Výzkumného ústavu živočišné výroby v Praze - Uhřetěvesi a Mgr. Robovský z Přírodovědecké fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích.

Úvodní prezentace byla věnována celkovému přehledu o stavu žiraf v Unii Českých a Slovenských Zoo v roce 2009. Další prezentace pojednávala o alternativním odběru krve pomocí zákefnice (*Dipetalogaster maxima*), které se již v praxi provádí u vybraných druhů zvířat zejména v některých německých, holandských a anglických zahradách. Tato metoda byla dle vyjádření Ing. Kotrby vyzkoušena i na antilopách losích chovaných VŠZ v Praze – Lánech. Do budoucna by se dala využít při odběru krve u žiraf a okapi, u kterých je vždy imobilizace velmi riskantní. Prezentace Mgr. Robovského „Žirafa – komplex druhů či poddruhů“ načrtla účastníkům problém v rozlišení druhu a poddruhu a to nejen u žiraf. Poté všichni obdrželi nově vydanou regionální Plemennou knihu žiraf a to jak ve formě tištěné, tak elektronické. V bohaté diskusi každý zástupce informoval o problémech či úspěších chovu žiraf v jednotlivých zahradách. Příští setkání je plánováno na březen 2010, opět kombinované s komisemi pro chov antilop a koňovitých.

K 31. 12. 2009 bylo v 9 zoo chováno 88 (25.63) žiraf ve dvou poddruzích. Žiraf Rothschildových bylo chováno 66 (19.47) a žiraf síťovaných 22 (6.16).

V uplynulém roce jsme zaznamenali 14 (8.6) porodů, z čehož 11 (6.5) u žiraf Rothschildových a 3 (2.1) u žiraf síťovaných.

V rámci evropského chovného programu se uskutečnilo i několik přesunů. U žiraf Rothschildových byla do chovu v Praze získána nová samice Faraa z Kinderzoo Knies v Raperswil (Švýcarsko), výměnou za samici Mahulenu. Dvě samice (Sotiba a Jonka) putovaly ze Zoo v Ústí nad Labem do Peaugres, samec Paul byl přemístěn ze Zoo Olomouc do samčí skupiny v Zoo Bratislava, samice Hana ze Zoo Praha do Zoo Lodž. Z Prahy putovaly ještě dva samci (Luděk a Václav) do Zoo Gdaňsk. Liberecká Zoo přemístila samce Kimiho do Rigy a ZOO Dvůr Králové samce Viléma do Aywaille.

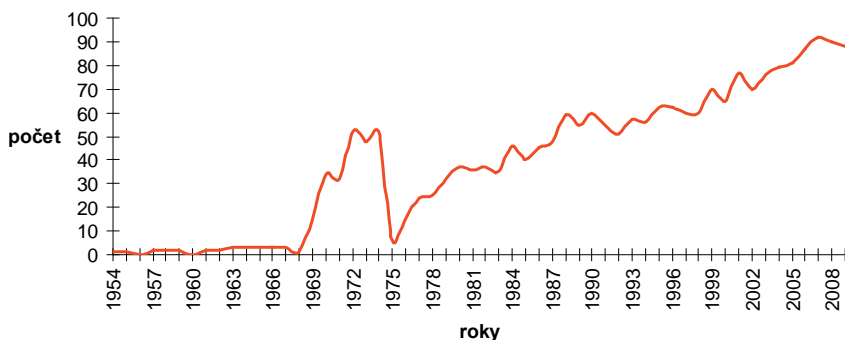
U žiraf síťovaných došlo jen k přesunu samce Bania ze ZOO Dvůr Králové do Zoo v Rotterdamu a dvou samic (Isha a Lili) do Zoo Colchester.

Úhynů bylo v minulém roce zaznamenáno 9 (6.3). U žiraf Rothschildových uhynul v Zoo v Praze nejstarší samec v celé Unii (Šimon) v uctihodném věku 23 let. V Zoo v Liberci ve věku 24 let jedna ze zakladatelek tamního chovu, samice Sulika. Olomocká zoo přišla o 13 letou samici Kazi, která uhynula na selhání ledvin a v pražské zoo uhynula 9 letá Kasunga, která zkolabovala při imobilizaci. U žiraf síťovaných došlo k velice citelné ztrátě v Zoo Brno kde uhynul chovný samec Jamie na problémy s močovými kameny a první mládě letošního roku, na svalovou distrofií. V Zoo v Bratislavě uhynul pětiletý samec Iraklio na trauma krční páteře jež si způsobil pádem ve stáji.

Změny stavu žiraf Rothschildových (Giraffa camelopardalis rothschildi) v průběhu roku 2009						
ZOO	Stav k 1.1.2009	Příchody	Porody	Úhyny	Odchody	Stav k 31.12.2009
Bratislava	1.0	1.0	-	-	-	2.0
Dvůr Králové	4.12	-	2.0	-	1.0	5.12
Lešná-Zlín	1.3	-	0.1	-	-	1.4
Liberec	2.6	-	-	0.1	1.0	1.5
Olomouc	3.10	-	2.1	2.1	1.0	2.10
Ostrava	2.3	-	-	-	-	2.3
Praha	5.9	0.1	2.3	1.1	2.2	4.10
Ústí nad Labem	2.5	-	-	-	0.2	2.3
	20.48 (68)	2 (1.1)	11 (6.5)	6 (3.3)	9 (5.4)	19.47 (66)

Změny stavu žiraf síťovaných (Giraffa camelopardalis reticulata) v průběhu roku 2009						
ZOO	Stav k 1.1.2009	Příchody	Porody	Úhyny	Odchody	Stav k 31.12.2009
Brno	1.2	-	1.0	2.0	-	0.2
Bratislava	2.0	-	-	1.0	-	1.0
Dvůr Králové	4.13	-	1.1	-	-	5.14
	7.15 (22)	0	3 (2.1)	3 (3.0)	0	6.16 (22)

Historický vývoj stavů žiraf v České a Slovenské republice

Nakonec nesmíme zapomenout na mládě okapi (Ewanga) ve Dvoře Králové, které oslavilo své první narozeniny a ve věku necelých 13 měsíců bylo odstaveno od matky Etany. Průběh celého odchovu probíhal velice klidně a mládě neuvěřitelně přibývalo na váze. Na konci roku mělo již 225 kg. První okapi která do ZOO ve Dvoře Králové přišla, samec Deto, se konečně dočkal zapojení do chovu. V polovině roku byl převezen do Zoo ve Frankfurtu, kde na něj již čekaly dvě samice.

Bc. Luděk Čulík
koordinátor
ZOO Dvůr Králové

Komise pro koňovité *The Equids Committee*

Zápis z jednání komise UCSZ pro koňovité
konané ve dnech 7.- 8. 4. 2009 v Hrubé Vodě

Komise se sešla v standardním složení v rámci společného jednání komisí pro chov antilop a žiraf, stejně jako v minulých letech.

Hlavní náplní jednání byl přehled změn ve stavech chovaných druhů koňovitých v uplynulém roce. K dispozici byla souhrnná data, která nahlásili zoologové z jednotlivých zahrad pro Ročenku českých a slovenských zoo.

Stejně jako v případě antilop bylo konstatováno, že nepříznivý trend cílného snižování stavů u některých druhů na minimální biologickou úroveň stále pokračuje. Část chovů vzácných a ohrožených druhů se dostala do kritického stavu také v důsledku klesající či nulové reprodukce a rychlého stárnutí chovných skupin, které není možno doplnit jedinci z jiných zahrad nebo z přírody. Jednání bylo doplněno několika tematickými přednáškami.

Předseda komise konstatoval, že přes veškerou snahu nenacházejí informace a doporučení z odborných komisí náležitou odezvu u vedení jednotlivých zahrad. Pokusí se proto vyvolat na toto téma jednání na Valné hromadě UCSZ v Hluboké n. Vltavou.

Z konkrétních úkolů si komise vytkla za cíl pokusit se získat do našich chovů dva jedince zebry bezhřívé, kteří se nacházejí v Polsku.

RNDr. Evžen Kůs
koordinátor
Zoo Praha

Summary:

Report on the meeting of the UCSZ committee for the Equidae

Held 7th – 8th April 2009 in Hrubá Voda

The committee meeting took place in a standard way within the framework of common meetings with the committees for breeding antelopes and giraffes, just as in the last years.

The main focus of the meeting was on the overview of changes in the amounts of the bred species of Equidae in the last year. We had the completed data that the zoologists from particular gardens yielded for the Annual report of the Czech and Slovak Zoos at our disposal.

Just as it is with the antelopes we had to declare that the unfavourable trend of decreasing the amounts at some species to the biologically minimal level is still continuing. Part of the breedings of precious or endangered species got to the critical state also due to the decreasing or even zero level of reproduction and fast aging of the breeding groups that cannot be added by individuals coming from other gardens or directly from the wild. The meeting was enriched by several theme lectures.

The head of the committee noted that despite all efforts the managements of particular gardens do not respond appropriately to the information and recommendations from the committees. Therefore he will try to introduce this topic at the full meeting of UCSZ in Hluboká nad Vltavou.

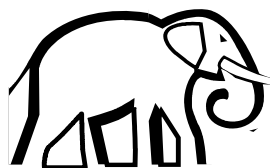
Out of the particular tasks that the committee planned to fulfil I will mention the fact that we would like to obtain the two individuals of maneless zebra from Poland.

Komise pro slony

The Elephant Committee

V roce 2009 se konalo řádné zasedání Komise pro slony v Zoo Ostrava ve dnech 22. - 25. 5. Bylo to již 18. jednání v pořadí. Jednání se zúčastnilo celkem 16 osob z 8 zoo a tentokrát mělo mezinárodní účast (13 řádných členů, 1 host ze Zoo Wroclav a 2 hosté ze Zoo Lipsko).

Jednání má již tradiční složení programu, takže bylo zahájeno výměnou informací o novinkách z jednotlivých chovů, z větší části doplněné fotodokumentací. Následovaly příspěvky a diskuse k dohodnutému hlavnímu tématu

Komise pro slony UCSZ

jednání – Zahraniční cesty za slony (P. Kiebel: Za trpasličím slonem na Borneo, A. Doležal: Tierpark Mnichov, J. Brokeš: Zoo Colchester a Howletts, P. Kökert: Zoo Amersfort). I. Dabrowski z polské Wroclavi předvedl prezentaci zařízení pro slony v Zoo Wroclav a nového pavilonu v Zoo Poznaň. P. Kokish a M. Tempelhoff ze Zoo Lipsko, kteří v této době právě pobývali v Zoo Ostrava po transportu samce Calvina z Lipska do Ostravy, informovali o jeho lipském pobytu a předvedli prezentaci pavilonu slonů v Zoo Lipsko. Program byl doplněn o informace z transportů slonů mezi Ostravou, Lipskem a dánským Givskudem.

Program je následující den vždy zakončen exkurzí po hostitelské zoo se zaměřením na slony a jejich zařízení, s výměnou zkušeností a diskusí ke konkrétním otázkám a problémům jejich provozu. Kolegové z Lipska předvedli práci se sloním samcem Calvinem.

Komise pro slony opět vydala Sborník, který z příspěvků členů komise zpracovává koordinátor a vydává na své náklady Zoo Praha.

Zbyněk Šiša
koordinátor
Zoo Praha

Summary:

Report of the committee for elephants at UCSZ for the year of 2009

In 2009 the regular meeting of the committee for elephants took place in Ostrava Zoo on 22nd – 25th May. It was the 18th meeting in a row. Altogether 16 people from 8 zoos took part in the meeting and this time it was an international meeting (13 regular members, 1 guest from Wrocław Zoo and 2 guests from Leipzig Zoo).

The meeting has got a traditional agenda so we started by exchanging information on the news from particular breeds that was mostly added by photo documentations. Then there were the presentations on the set main topic of the meeting – Travelling abroad to elephants (P. Kiebel: To Borneo to see the dwarf elephants, A. Doležal: Tierpark in Munich, J. Brokeš: Colchester Zoo and Howletts Zoo, P. Kökert: Amersfort Zoo). I. Dabrowski from Wrocław in Poland prepared a presentation on the facility for elephants in Wrocław Zoo and the new pavilion for elephants in Posen Zoo. P. Kokish and M. Tempelhoff from Leipzig Zoo, who were at that time staying in the zoo in Ostrava after the transport of the male Calvin from Leipzig to Ostrava, informed us on his stay in Leipzig and prepared a presentation on the pavilion of elephants in Leipzig Zoo. The programme was added by information on transporting elephants between Ostrava, Leipzig and Givskud in Denmark.

On the following day the programme always ends by an excursion of the host zoo, focusing on the elephants and their facilities, exchange of experience and discussion on particular questions and problems of the operation. Our colleagues from Leipzig presented their work with the male Calvin.

The committee for elephants again published an anthology of the presentations prepared by the members of the committee, compiled by the coordinator and published by Prague zoo at its expense.

Komise pro jeleny

The Deer Committee

V roce 2009 byl dokončen sborník z druhého setkání v Ústí nad Labem a dále se uskutečnilo třetí setkání komise pro jeleny. To proběhlo 9. - 10. února 2009 v Olomouci. Na třetí setkání se sjel rekordní počet účastníků: celkem 27 ze 13 různých institucí včetně 9 členských zahrad (Bratislava, Brno, Děčín, Dvůr Králové, Hodonín, Chomutov, Olomouc, Ostrava, Ústí nad Labem, Výzkumný ústav živočišné výroby v Praze, Mendlova zemědělská a lesnická univerzita Brno a soukromá firma zabývající se výživou hospodářských zvířat). Dvě zahrady svou neúčast omluvily (Plzeň, Praha). Na úvod setkání zazněly obecné přednášky týkající se novinek z poslední výroční konference EAZA a novinek z taxonomie jelenovitých publikovaných ve vědecké literatuře v roce 2008. Dále následoval detailní přehled jednotlivých chovů jelenů, kabarů a kančilů v českých a slovenských zoologických zahradách včetně historického přehledu jelenovitých chovaných v Zoo Ostrava. Bylo konstatováno, že nevznikl ani nezanikl žádný chov, avšak nenajde-li se nový chovatel, tak v nejbližší době zřejmě zanikne v rámci českých a slovenských zoologických zahrad chov ohroženého daňka mezopotámského (*Dama mesopotamica*).

Následovala první tématická sekce věnovaná sobům (*Rangifer tarandus*). V této sekci detailně představily své chovy Zoo Olomouc a Zoo Brno. Dále proběhla prezentace soukromé firmy zabývající se výživou a následovaly podrobné zprávy týkající se literárního rozboru výživy sobů a zkušeností významných chovatelů z Evropy a Severní Ameriky, jež přítomným sdělili členové komise z Výzkumného ústavu živočišné výroby v Praze.

Druhý den byl věnován druhé tématické sekci a to výživě jelenovitých obecně. Zástupci jednotlivých zahrad seznámili ostatní účastníky s krmnými dávkami svých svěřenců. Po následné živé diskusi jsem přednesl poslední příspěvek věnovaný aktualizaci jednotlivých druhů na červeném seznamu IUCN včetně přehledů, jak si stojí jednotlivé ohrožené druhy v českých a slovenských zoologických zahradách. Situace je neuspokojivá a existuje řada druhů s vysokým stupněm ohrožení, které jsou v našem regionu chovány pouze jedním chovatelem, jejich celoevropská situace není dobrá a členské zahrady hledají další zoo pro vytvoření záložního stáda. Jedná se o následující druhy: jelen lyrorohý (*Panolia eldi*), sambar skvrnitý (*Rusa alfredi*), sambar ostrovní (*Rusa timorensis*), jelen bělohubý (*Cervus albirostris*), daněk mezopotámský (*Dama mesopotamica*) a kabar pižmový (*Moschus moschiferus*)

Mimo to chovají evropské zoo 4 další druhy, které jsou vedeny jako ohrožené dle IUCN nicméně chybí v českých a slovenských zoo úplně, přestože některé byly v minulosti na našem území chovány. Jsou to tyto druhy: jelínek baveánský (*Hyelaphus kuhlii*), jelínek vepří (*Axis porcinus*), sambar indický (*Rusa unicorn*) a srněk (*Hydropotes inermis*).

Zmíněn byl i přehled ohrožených druhů jelenovitých v zoologických zahradách EU dosud nechovaných a alarmující situace 5 z 6 známých druhů kabarů. Setkání završila hostitelská Zoo Olomouc výživou účastníků, která plně splňovala nároky na vyváženou krmnou dávku. Na úplný závěr následovala exkurse po Zoo Olomouc s detailní prohlídkou chovatelských zařízení pro jelenovité.

Třetí setkání komise pro jeleny lze hodnotit jako dosud jednoznačně nejúspěšnější. Sobi téma by mělo být dokončeno v následujícím roce. Rád bych poděkoval Zoo Olomouc a jmenovitě pak zejména Ing. Jitce Vokurkové za vynikající přípravu i organizaci výše zmíněného setkání. Do komise pro jelenovitě byla v roce 2009 nově přijata Zoo Hodonín. Na druhou stranu Zoo Ohrada z komise vystoupila.

RNDr. Jan Pluháček, Ph.D.
koordinátor
Zoo Ostrava

Summary:

The third meeting of the deer committee within the Union of the Czech and Slovak Zoological Gardens was held at Olomouc Zoo on the 9th - 10th February. In total 27 participants representing 13 institutions took part in this meeting. The participants lectured 11 presentations.

*The meeting had two important topics. The first one was the problems of keeping and breeding reindeer (*Rangifer tarandus*) in Czech zoos. Several lectures focused on diet of reindeer. Committee members from Institute of Animal Science summarized the experience of keeping reindeer in farms within European Union and North America. In addition, Olomouc Zoo and Brno Zoo summarized their results in keeping of the species.*

The second topic was the diet of deer in zoos in general. All institutions present at the meeting introduced their diet. Besides these topics other presentations showed news from EAZA deer TAG and the history of holding deer in Ostrava Zoo.

At the end of the meeting, I have summarized the number of deer species kept in Czech and Slovak zoos with special focus on their status in the Red List of IUCN. The situation needs to be improved because 6 endangered species is kept in one zoo within our region only. Another 4 endangered species kept in European zoos are missing in Czech and Slovak zoos at all. Thus, I presented a list of species recommended for keeping in the future.

The meeting was finished by the tour around the zoo. My thanks are due to staff of Olomouc Zoo, namely Jitka Vokurková for perfect organization of the meeting. Next meeting will take place in February 2010 at Děčín Zoo.

Komise veterinární

The Veterinary Committee

Komise veterinárních lékařů zoologických zahrad proběhla v roce 2009 v Zoo Plzeň v termínu od 3. do 4. října. Setkání proběhlo ve spolupráci se Zoo Plzeň a CAZWV (Česká asociace veterinárních lékařů volně žijících zvířat a zvířat zoologických zahrad). Organizace setkání se úspěšně zhostili MVDr. Jan Pokorný a MVDr. Zdeněk Rampich. V sobotu jsme absolvovali přednášky, které byly zaměřeny na gastroenterologii. Poslechli jsme si mimo jiné následující prezentace: chronické GIT problémy u tygrů v Zoo Plzeň, chronické průjmy u velbloudů, syndrom NGD u papoušků – aktuální situace, ulcerózní kolitida u kočkodana Brazzova – využití kolonoskopického vyšetření, chirurgické zákroky v GIT plazů, hyperadrenokorticismus u hyeny skvrnitě a stresem podmíněné zdravotní

komplikace u orangutana sumaterského. Mimo zvolené téma jsme diskutovali o European College of Zoological Medicine a taktéž nás zaujala prezentace o využití chondroprotektiv u zoozvířat. V neděli se někteří zúčastnili anestézie samce šimpanze (kontrola zvětšeného varlete), jiní se spokojili s prohlídkou Zoo Plzeň. V odpoledních hodinách se pak všichni rozjeli ke svým domovům. V roce 2010 plánujeme setkání na půdě VFU Brno, téma není zatím upřesněno, ale předpokládám, že se bude jednat o zajímavé případy z praxe.

MVDr. Roman Vodička, Ph.D.
předseda
Zoo Praha

Summary:

Report on the activities of the committee of veterinary doctors

In 2009 the meeting of the committee of the veterinary doctors of zoological gardens took place in the zoo in Pilsen from 3rd to 4th Oct. The meeting was prepared in cooperation with Pilsen Zoo and the Czech Association of Veterinary Doctors of animals living in the wild and animals living in zoological gardens. The meeting itself was successfully organised by MVDr. Jan Pokorný and MVDr. Zdeněk Rampich. On Saturday we had lectures focused on gastroenterology. Apart from other presentations we saw the following presentations: chronic problems with gastrointestinal tract of tigers in Pilsen Zoo, chronic diarrhoea of camels, NGD syndrome at parrots – present situation, ulcerative colitis at a De Brazza's monkey – using a colonoscopic examination, surgeries in gastrointestinal tracts of reptiles, hyperadrenocorticism at brown hyena and health problems of orangutan caused by stress. Apart from the selected topics we also discussed the European College of Zoological Medicine and we were also very interested in the presentation on using chondroprotectives at animals. On Sunday some participants took part in the anaesthesia of a chimpanzee male (checking of an enlarged testicle), others had a tour of Pilsen Zoo. In the afternoon everybody set off on the journeys home. In 2010 we are planning the meeting at Veterinary and Pharmaceutical University in Brno, the topic has not been set yet but I expect it to be on some interesting cases from our experience.

Komise pro evidenci zvířat

The Animal Records Committee

Kostelec n. Černými lesy, ve dnech 4. - 5. 11. 2009

Setkání se zúčastnili zástupci zoologických zahrad z Prahy, Ostravy, Chomutova, Vyškova, Brna, Liberce, Ohrady, Košic, Bojnic, Bratislavy, Olomouce, Zlína a Dvora Králové n. L. V souvislosti s vystoupením Zoo Praha z UCSZ sdělil předseda komise, že po dohodě s vedením zahrady a prezidentem Unie bude komise pokračovat v práci stejně jako dopsud.

Úvodním bodem jednání bylo hodnocení průběhu sběru dat ročenky za rok 2008. Nevyskytl se žádné závažnější problémy, naprostá většina zahrad dodala údaje včas. Přípravu ročenky za rok 2009 zajišťuje v plném rozsahu Zoo Praha a její externí spolupracovník

Mgr. P. Zeman. Participující zahrady dostanou potřebné formuláře na počátku prosince, uzávěrka zůstává 31. 1. 2010.

Na základě pozvání se semináře účastnila Silvie Ucová z AOPK Praha, která seznámila přítomné s novelou CITES a její praktickou aplikací na práci zoologických zahrad Zoo Praha informovala o zadání studie pro kategorizaci nákladů na chov vybraných druhů zvířat v rámci přípravy na nový systém žádostí o dotace MŽP ČR. V této souvislosti proběhla obšírná diskuse a výměna názorů týkající se stanovení dílčích parametrů nákladovosti. V diskusním bloku zazněly aktuální chovatelské informace ze zasedání specializovaných komisí na výročním zasedání EAZA v Kodani.

Krátce byl zmíněn stav příprav na spuštění nového mezinárodního systému evidence ZIMS a diskutována výše příspěvků členských zoo. Vzhledem k tomu, že přes přítomnost zástupců ISIS na zasedání v Kodani nebyly k dispozici žádné konkrétní informace ohledně výše poplatků za ZIMS, zahrady vyčkají oficiálního sdělení.

Dopolední jednání dne 5. 11. bylo věnováno prezentaci nově zavedeného elektronického provozního deníku Zoo Praha. Zájemcům se dostalo základních informací, probíraly se i první zkušenosti s jeho provozem včetně ukázky jeho fungování .

RNDr. Evžen Kůs
předseda
Zoo Praha

Summary:

Report on the meeting of the committee for records of Czech and Slovak zoological gardens

Kostelec n. Černými lesy, held 4th - 5th Nov 2009

The representatives from the following zoological gardens took part in the meeting: Prague, Ostrava, Chomutov, Výškov, Brno, Liberec, Ohrada, Košice, Bojnice, Bratislava, Olomouc, Zlín and Dvůr Králové n. L.

As Prague zoo parted with the UCSZ, the head of the committee announced that the committee will work in the same way as so far, following the agreement between the management of the garden and the president of the Union.

The opening part was focused on the overview of the compilation of the data for the 2008 annual report. There were no serious problems as most of the gardens yielded the data in time. The preparation of the annual report is guaranteed by Prague zoo and its external colleague Mgr. P. Zeman. The participating gardens get the necessary forms at the beginning of December and the deadline for their submission remains to be 1st Jan 2010.

Due to an invitation, Silvie Ucová from the Agency for Nature Conservation and Landscape Protection took part in the seminar and introduced the amendments to CITES and the practical impacts on zoological gardens to the participants. Prague Zoo informed about the commissioning of a study on categorisation of expenses on breeding selected species of animals within the framework of preparing for the new system of applying for grants from the Ministry of the Environment of the CR. In connection with this problem a serious discussion took place regarding the definitions of partial parameters of the expenses.

During the panel discussion the latest information on breeding from the specialised committees at the annual meeting of EAZA in Copenhagen were presented.

Briefly mentioned was also the situation in preparing for the new international system of records called Zoological Information Management System and we discussed the amount of membership fees of the participating gardens. Despite the fact that the representatives of International Species Information System were present at the meeting in Copenhagen, no information was presented there regarding the membership fees of ZIMS and so the gardens are expecting an official announcement.

The morning part on 5th Nov was focused on the presentation of the newly established electronic operation diary of Prague Zoo. Those who were interested obtained basic information, we discussed the first experience with using it and there was also a short presentation of how it works.

Komise pro ekonomiku

The Economy Committee

Komise pro ekonomiku UCSZ pracovala v roce 2009 ve složení:

Brno - Ing. Miroslava Piškulová

Děčín - Dagmar Kedlesová

Dvůr Králové nad Labem - Hana Dvořáková

Hodonín - Věra Vejplachová

Chomutov - Zdeňka Slámová

Jihlava - Hana Krejčová

Lešná - Marta Julinová

Liberec - Jana Brodská

Ohrada - Ing. Milan Daněk

Olomouc - Ing. Jan Hüttner

Ostrava - Ing. Pavlína Konečná

Plzeň - Jiřina Záborská

Praha - Ing. Petr Ptáček

Ústí nad Labem - Jana Černá

Vyškov - Ing. Irena Hanečková

Jednání proběhla dvakrát (27. 5. - 29. 5. 2009 Zoo Ohrada, 22. 10. - 23. 10. 2009 Zoo Liberec)

Probíraná témata:

1. Finanční dary
2. Dotace z EU
3. Účetnictví 2010
4. Nákladová analýza
5. Diskuse

Téma: Finanční dary

Zákonem 447/2008 Sb., kterým se mění zákon 250/2000 Sb. přinesl mimo jiné také změnu v oblasti nabývání majetku příspěvkových organizací. Hlavním problémem, který jsem řešili bylo „Jak získat před přijetím jakékoliv částky předchozí písemný souhlas zřizovatele?“

Dospěli jsme k závěru, že každý zřizovatel postupuje trochu jinak. Do konce roku 2009 však tento předchozí souhlas někteří zřizovatelé doplnili do zřizovacích listin a jsou např. čtvrtletně informováni o výši přijatých darů.

Téma: Dotace z EU

Cílem byla výměna zkušeností týkající se poskytování dotací z EU, zejména dokladování a účtování. Hlavní podmínkou řádného vyúčtování dotací, a to nejen z EU, je provádět vždy oddělené účtování od účetnictví zoo.

Téma: Účetnictví 2010

Velmi diskutovaným tématem byla chystaná změna v účetnictví od roku 2010. Budoučas včas vydány všechny potřebné účetní předpisy?

Téma: Nákladová analýza

Zoologické zahrady byly osloveny MŽP s vypracováním nákladových analýz chovu zvířat v zahradách. Při podzimním jednání v Liberci byl požádán MVDr. Nejedlo o podrobnější informace. Z jeho příspěvku vyplynulo, že MŽP bude při rozdělování dotací tyto analýzy využívat.

Diskuse:

Stále opakovaným bodem v diskusi byl zákon o DPH a postupy jednotlivých zoo.

Postup doposud není jednotný.

Dalším diskutovaným tématem byly změny ve výplatách nemocenských dávek v roce 2009, slevy na sociálním pojištění, způsoby výpočtu náhrad dočasné pracovní neschopnosti a jejich účtování. Problémy s pracovní dobou - nerovnoměrně a rovnoměrně rozvrženou, potřebné podklady, plány směn atd.

Ing. Miroslava Piškulová
předsedkyně
Zoo Brno

Komise výstavby

The Construction and Maintenance Committee

Komise výstavby zasedala v roce 2009 již tradičně dvakrát.

Na jarním zasedání, které se konalo ve dnech 20. – 22. 5. v Zoo Ostrava, se sešlo 23 techniků z 12 českých a slovenských zoologických zahrad.

Termín a místo konání byly vybrány záměrně – ostravská zoologická zahrada je pověstná svou nápaditou a druhově bohatou výsadbou, která podtrhuje původní přírodní porost. V období května je zcela jistě snad naší nejkrásnější zoologickou zahradou.

Program zasedání byl zvolen i s ohledem na toto prostředí – souběžně probíhaly 3 programy: ryze technický, zahradnický a bezpečnosti práce.

Přednášky pro techniky se týkaly měření a regulace, termiky, dále firma Tikkurila prezentovala výrobky na ochranu dřeva, napouštědla, laky, vosky, barvy a jejich použití a to v souladu s přírodou. Tato problematika si jistě zaslouží hlubší zájem a znalosti, bez jejichž uplatnění v praxi může docházet k neblahým následkům a materiálovým i finančním ztrátám.

Firma Haiteco předvedla čisticí a zametací stroje.

Zájemci o zahradnictví strávili den prohlídkou zahrady s průvodcem a s odborným výkladem.

Souběžně probíhala přednáška o pracovních rizicích zaměstnanců zoologických zahrad.

Dále všichni účastníci zasedání v rámci utužení vztahů a rozšíření obzorů společně sfárali do dolu Anselm v Hornickém museu v Petřkovicích a navštívili expozici báňského záchranářství.

Podzimní zasedání se konalo 21. – 23. 10. v Zoo Olomouc. Zasedání se zúčastnilo 25 techniků ze 13 českých a slovenských zoologických zahrad.

Na programu byly přednášky firem Varia, Antoš a problematika spaloven biomasy s využitím pro vytápění.

Materiály firmy Varia – vrstvené izolanty (původně vyvinuté pro elektrotechnický průmysl) se používají v některých zoologických zahradách na výrobu paland a šubrů zejména do expozic velkých šelem, lidoopů a psovitých šelem. Například ZOO Dvůr Králové má s tímto materiálem dlouholeté zkušenosti a oceňuje zvláště vysokou pevnost, chemickou odolnost a tvarovou stálost při použití jak v interiéru, tak ve venkovním prostředí.

Prezentace firmy Antoš – dětská hřiště (navazovala víceméně na přednášku z roku 2006, zasedání v Bratislavě) přinesla nový zajímavý pohled na důležitost a funkci dětských hřišť.

Dětská hřiště musí být bezpečná pro dané věkové kategorie (určuje norma ČSN EN 1176), ale zároveň musí přinášet určitou míru pocitu nebezpečnosti – dítě se učí předvídat nebezpečí, cvičí obratnost a motorickou koordinaci. Norma stanovuje požadavky, které ochrání dítě před nebezpečím, jež nemusí být schopno předvídat, když používá zařízení k zamýšlenému účelu nebo způsobem, který lze logicky očekávat. Účelem normy není vymezit hodnotu hry. To znamená, že hrací prvky jsou konstruovány tak, že např. dítě sice může spadnout, ale tato skutečnost je na první pohled zřejmá. Při pádu se však nesmí nikde a ničím zachytit a v prostoru pádu nesmějí být žádné překážky. Povrch, na který dítě dopadne, musí odpovídat výšce volného pádu. Prvky na hřišti učí děti předvídat nebezpečí bez rizika vážného zranění.

Na programu zasedání byla dále návštěva pevnosti Radikov, vzdálené pouhou půlhodinu procházkovým tempem lesem, která se však ukázala pro některé účastníky jako akce velice fyzicky náročná.

Na závěr bych chtěla poděkovat ředitelům a technikům zoologických zahrad Ostravy a Olomouce za jejich starostlivost, obětavost a čas při zajištění a organizaci přípravy a průběhu zasedání.

Ing. Hana Václavková
předsedkyně
Zoo Brno

Komise vzdělávání a marketingu

The Education and Marketing Committee

Setkání vzdělávacích a marketingových pracovníků členských zoologických zahrad UCSZ proběhlo 4. – 6. 11. v Zoo Liberec, která vytvořila velmi příjemnou atmosféru pro výměnu informací a zkušeností. Součástí setkání byla nejen prohlídka Zoo Liberec, zejména nového informačního a vzdělávacího systému s množstvím zajímavých a graficky vyvedených prvků, ale také návštěva Centra pro zvířata v nouzi Archa a Střediska ekologické výchovy Divizna, které obě patří do struktury hostitelské zoologické zahrady. V jednotlivých příspěvcích byly vyhodnoceny aktivity našich zoologických zahrad v kampani EAZA Carnivore – Living Together, jejíž prezentace se ujal její koordinátor za UCSZ Tomáš Rus ze Zoo Děčín. Kampaň pod stejným názvem pokračuje i v roce 2010, s doplněním nových druhů. Samostatné vystoupení ke kampani o zkušenostech se soutěží pro školy měla Zoo Ústí nad Labem. Zoo Ostrava představila své zapojení do programu reintrodukce orla skalního v ČR a orlosupa bradatého a supa hnědého ve Francii, zejména zapojení těchto aktivit do výukových programů a propagace ochranných aktivit zoo, podobně jako Zoo Brno své aktivity v projektu Kura Kura. Všichni ocenili popis a představení nově pojatých komentovaných krmení či enrichmentu v Zoo Bratislava a zejména jejich nové didaktické pomůcky. Zástupci Zoo Hodonín informovali o dosavadních zkušenostech s provozem nově otevřeného výukového centra. Úspěšný příměstský tábor, nový zájmový kroužek, uskutečněné setkání s pedagogy, nový grafický design a vzrůstající návštěvnost byly inspiracemi od Zooparku Chomutov. Prezentací Kde získat peníze a co lze získat zdarma dala návod mnoha ostatním účastníkům Zoo Praha. Zoo Plzeň představila projekt Stavíme „novou zoo“ financovaný z grantu EU. Velký úspěch sklídila se svou prezentací ZOO Dvůr Králové n.L. vtípně vypovídající o nové webové stránce zoo, e-marketingu a zoogole. Jejich web získal řadu odborných ocenění a pozitivních kritik. Součástí prezentace byla také informace o stavbě safarikempu zoo.

V průběhu jednání proběhla volba předsedy komise vzdělávání a marketingu UCSZ. Pro nové období byl navržen opět RNDr. Roman Kössl jako jediný kandidát. Při hlasování obdržel hlasy všech přítomných, vyjma zástupců Zoo Praha, kteří se jako nečlenové UCSZ zdrželi se hlasování.

V průběhu jednání zasedala také komise vzdělávání a marketingu. Její členové nabídli Radě Unie osobní účast při přípravě nových nebo aktualizací vzhledu stávajících internetových stránek UCSZ, aktualizaci využití šablony pro zpracování podkladů pro výroční zprávu Unie, jejíž návrh připravili, podíl na přípravě společných marketingových aktivit a střednědobých marketingových plánů, včetně spolupráce na přípravě grafického manuálu, a dohodli se na vzájemné podpoře odborného růstu vzdělávacích pracovníků členských zoo, například formou krátkodobých stáží, o jejichž podporu požádali také Radu a Valnou hromadu Unie.

Členové komise i další vzdělávací a marketingoví pracovníci českých a slovenských zoologických zahrad spolu v průběhu roku velmi intenzivně spolupracují. Nejčastěji komunikují pomocí elektronické pošty, kdy řeší mnoho společných problémů, radí se o postupu řešení či konzultují společně akce. Proto všichni přivítali zřízení internetové

diskusní skupiny AVPZOO, kterou prostřednictvím služby googlegroups zřídil a spravuje Filip Košťál ze ZOO Dvůr Králové nad Labem.

RNDr. Roman Kössl
předseda
Zoo Ohrada Hluboká nad Vltavou

Komise pro transporty zvířat *The Committee for Animals Transport*

Transportní komise se poprvé od jmenování T. Kapice předsedou sešla v Kostelci nad Černými lesy 4. 11. 2009, dohromady s komisí dokumentační. Přítomni byli zástupci naprosté většiny CZ a SK zahrad.

Byli potvrzeni nebo nově vybráni tito členové komise: Zdeněk Bárta (Dvůr Králové), Luboš Melichar (Liberec), Jana Pluháčková (Ostrava), Jiří Vítek (Brno), Martin Krug (Bratislava).

Práce komise a kolegů z dalších zahrad během roku spočívala především v praktické oblasti – organizování a provádění sdružených transportů zvířat a následné rozpočítání vynaložených nákladů. Díky této koordinaci se všem zahradám které se zúčastnily podařilo ušetřit nemalé finanční prostředky. Míra zapojení jednotlivých zahrad záležela a záleží na jejich aktivitě a přístupu ke spolupráci. V každé zahradě je za tímto účelem určen jeden člověk jako kontaktní osoba. Dále probíhala a průběžně probíhá výměna informací týkajících se transportů (cites, veterinární, silniční předpisy apod.). Předseda informoval o jednání EAZA TWG (Transport Working Group) v Kodani. V současné době probíhá příprava nového způsobu komunikace a koordinace transportů prostřednictvím zvláštní webové stránky.

Tomáš Kapic
předseda
Zoo Praha

Summary:

Transport Working Group for Czech and Slovak zoos

The only meeting of the CZ and SK TWG took place on 4 November 2009. Because of joint together with the Animal Registration Working Group there were presented staff members from almost all CZ and SK zoos.

This committee of the TWG has been (re)elected: Zdeněk Bárta (Dvůr Králové), Luboš Melichar (Liberec), Jana Pluháčková (Ostrava), Jiří Vítek (Brno), Martin Krug (Bratislava).

The main goal of the TWG work is coordination of animal transports both within and especially outside the country. The individual transports are joined and after the involved zoos share the costs. Thanks to this organization there were several dozens transports in 2009 agreed in this way and all the participating zoos saved important amounts. Moreover there is always a current exchange of information and experiences between zoos concerning animal transports – CITES, veterinary, road and air transport laws etc.

In each zoo there is one contact person charged for the animal transport cooperation. Recently there is prepared a new way of communication by a special website.

Složení odborných komisí UCSZ

Membership of the UCSZ Specialist Committees

Složení jednotlivých odborných komisí UCSZ
Membership of the UCSZ Specialist Committees

komise	koordinátor	člen	člen	člen	člen	člen	člen	člen	člen
bezohradní	Miroslav Pochův	Luděk Sulda	Tomáš Dobrovský	Roman Krágl					
invertebrates	Ing. Ivo Firla	Dvoř. Králové	Pavel Kalus	RNDr. Pavel Moucha	Jaroslav Hyánek	Jan Gajdoš	Josef Drtil	Ondřej Hrnka	Mgr. Jiří Novák
fish	Ostrava	Zlensk. Kynla	Dvoř. Králové	Dvoř. Králové	Dvoř. Králové	Hodouin	Hodouin	Olomouc	Ostrava
obojživelníci, plazí	Narada Velenská	Milan Beránek, RNDr. Peter Luplák	Michal Balcar	Tomáš Rús	Miroslav Brtnický	Kateřina Lochová	Ivan Kubít	Milan Kofínek, Petr Helerandl	Petr Kalužba, Mgr. Jiří Novák, Tomáš Jiráček
amphibians, reptiles, snakes	Praha	Bojiště	Bojiště	Děšín	Chomutov	Jihlava	Liberec	Ohradla	Ostrava
ptáci	RNDr. Karel Příhazd	Mgr. Erich Kešner	Mgr. Erich Kešner	Mgr. Erich Kešner	Mgr. Erich Kešner	Mgr. Jiří Novák	Mgr. Jiří Novák	Luboš Havinka	František Zlín
birds	Praha	Dvoř. Králové	Chomutov	Liberec	Olomouc	Ostrava	Pízeň	Ustí n. L.	Zlín
papoušci	Yveta Svobodová	Roman Kehlík	Jiří Vitek	Antonín Vařík	Ing. Hanel	Vysoká Ves	Jaroslav Hyánek	Jaroslav Hyánek	Tomáš Anděl
parrots	Ostrava	Děšín	Praha	Praha	Liberec	Olomouc	Olomouc	Hodouin	Ustí n. L.
malé kočky	Mgr. Jiří Novák	RNDr. Peter Luplák	Mgr. Marín Kng	Roman Kehlík	Mgr. Erich Kešner	Jaroslav Hyánek	Ing. Jan Vašík	Michal Trizna	Pavel Govečková
small cats	Ostrava	Bojiště	Bratislava	Děšín	Dvoř. Králové	Hodouin	Ohradla	Olomouc	Ostrava
velké kočky	RNDr. Peter Luplák	Jiří Dobáš	Mgr. Anton Heizer	Mgr. Erich Kešner	Ing. Jan Vašík	Petra Božechová	Mgr. Jiří Novák	Mgr. Jiří Novák	Mgr. Jiří Novák
big cats	Bojiště	Bratislava	Brno	Dvoř. Králové	Jihlava	Liberec	Olomouc	Ostrava	Pízeň
jetři	RNDr. Jan Pňhlašek, Ph.D.	František Heizer	Jiří Vitek	Lubomír Gala	Zlensk. Smeč	Jaroslav Hyánek	RNDr. Luboš Veselá	RNDr. Luboš Veselá	Michal Trizna
deer	Ostrava	Bratislava	Brno	Ing. Václav Bartoš, DrSc.	Prof. Ing. Luděk Přibek	Ing. Václav Bartoš, DrSc.	Ing. Václav Bartoš, DrSc.	Ing. Václav Bartoš, DrSc.	Ing. Václav Bartoš, DrSc.
antilopy	RNDr. Luboš Veselá	RNDr. Peter Luplák	Mgr. Marín Kng	Be. Luděk Čulík	Be. Jiří Hrný	Be. Radek Hliva	Miroslav Brtnický	Be. Lubomír Hliva	Be. Lubomír Hliva
antelope	Olomouc	Bojiště	Bratislava	Mgr. Jiří Dobáš	Mgr. Jiří Dobáš	Dvoř. Králové	Dvoř. Králové	Dvoř. Králové	Dvoř. Králové
zvěř	Be. Luděk Čulík	Mgr. Anton Freivol	Mgr. Marín Kng	Be. Luděk Čulík	Be. Luděk Čulík	Be. Luděk Čulík	Be. Luděk Čulík	Be. Luděk Čulík	Be. Luděk Čulík
grafitis	Dvoř. Králové	Bratislava	Brno	Be. Luděk Čulík	Be. Luděk Čulík	Be. Luděk Čulík	Be. Luděk Čulík	Be. Luděk Čulík	Be. Luděk Čulík
kozoviti	RNDr. Evžen Kús	Mgr. Marín Kng	Mgr. Marín Kng	Mgr. Marín Kng	Mgr. Marín Kng	Mgr. Marín Kng	Mgr. Marín Kng	Mgr. Marín Kng	Mgr. Marín Kng
snauks	Praha	Bratislava	Dvoř. Králové	Dvoř. Králové	Dvoř. Králové	Dvoř. Králové	Dvoř. Králové	Dvoř. Králové	Dvoř. Králové
nosorožci	RNDr. Dana Holkové, I.SF/2009	Mgr. Marín Kng	Mgr. Marín Kng	Mgr. Marín Kng	Mgr. Marín Kng	Mgr. Marín Kng	Mgr. Marín Kng	Mgr. Marín Kng	Mgr. Marín Kng
čluní	Dvoř. Králové	Bratislava	Brno	Mgr. Marín Kng	Mgr. Marín Kng	Mgr. Marín Kng	Mgr. Marín Kng	Mgr. Marín Kng	Mgr. Marín Kng
čluní	Zápatík Šta	Bratislava	Dvoř. Králové	Mgr. Marín Kng	Mgr. Marín Kng	Mgr. Marín Kng	Mgr. Marín Kng	Mgr. Marín Kng	Mgr. Marín Kng
elephants	Praha	Bojiště	Bojiště	Dvoř. Králové	Dvoř. Králové	Dvoř. Králové	Dvoř. Králové	Dvoř. Králové	Dvoř. Králové
potopice	Ing. Jitka Vokurková	Mgr. Zuzana Mihalová	Mgr. Marín Kng	Mgr. Jiří Dobáš	Ing. Zdeněk Jiráčková	Ing. Zdeněk Jiráčková	Ing. Zdeněk Jiráčková	Ing. Zdeněk Jiráčková	Ing. Zdeněk Jiráčková
prosmarovi	Olomouc	Bojiště	Bratislava	Brno	Dvoř. Králové	Jihlava	Ostrava	Pízeň	Praha
kosmanoviti	Mgr. Zuzana Mihalová	Mgr. Marín Kng	Mgr. Marín Kng	Mgr. Marín Kng	Mgr. Marín Kng	Mgr. Marín Kng	Mgr. Marín Kng	Mgr. Marín Kng	Mgr. Marín Kng
callirrhid	Bojiště	Bratislava	Dvoř. Králové	Hodouin	Olomouc	Ostrava	Ostrava	Ostrava	Ostrava

gibnutí, idiopní	Mgr. Jana Plihaláková 1-5/2009	Mgr. Zuzana Měhlavová	Mgr. Martin Kung	Bc. Petra Bilková	Ing. Petra Bořichová	Ing. Jitka Vokurková	Dagmar Marková	Ing. Robert Korkoš	PhDrk Matějů	Ing. Petra Padalíková	
gibnutí, great apes	Dvůr Králové	Bojičice	Bratislava	Hodonín	Liberec	Olomouc	Ostrava	SNV	Ústí n. L.	Ústí n. L.	
starověstí	RNDr. Petr Lupták	RNDr. Petr Čolák	Roman Reliak	Mgr. Ivan Kubit	Ing. Jitka Vokurková	Ing. Jitka Vokurková	RNDr. Pavel Brandl				
old world primates	Ostrava	Bojičice	Bratislava	Děčín	Olomouc	Olomouc	Ostrava	Praha			
ploutvonožci	Mgr. Věrek Jaroslav	Miroslav Brmický	Pavel Hájek	Hvězda Karafiátová	Mgr. Jiří Novák	Hvězda Karafiátová	MVDr. Roman Votřela, Ph.D.	Vil. Střešický			
primipedian	Brno	Chomutov	Jihlava	Košice	Ostrava	Praha	Praha	Ústí n. L.			
vzácna plomena	MVDr. Dana Hyáková	Bc. Jiří Trníný	Bc. Luděk Čulík	Iveta Rabasová	Miroslav Brmický	Olena Kotková	Svatopluk Jetab				
domácích zvířat	1-5/2009	5-12/2009									
domestic animal	Chomutov	Dvůr Králové	Dvůr Králové	Chomutov	Chomutov	Jihlava	Pízeň				
pro ochranné fauny	Mgr. Ivan Kubit	Zuzana Měhlavová	Mgr. Anton Fretvojt	Ing. Kamil Chlásk	RNDr. Aleš Tománek	RNDr. Aleš Tománek	Ing. Jindra Škvárnková	Milan Kofínek	Ivana Filipová	Svatopluk Jetab	Ing. Petra Padalíková
CR a SR	1-5/2009	5-12/2009 bez koordinátora	Bojičice	Bratislava	Dvůr Králové	Jihlava	Liberec	Olomouc	Ostrava	Pízeň	SNV
nativní fauna	Mgr. Zuzana Měhlavová	Mgr. Anton Fretvojt	Mgr. Jiří Dobáš	Mgr. Tomáš Rus	Ing. Kamil Chlásk	Irena Mislavová	Jaroslav Hyánek	Pavel Křibenský	Ing. Jindra Škvárnková	Jitka Králíková	Ing. Petra Padalíková
conservation	Bojičice	Bratislava	Brno	Děčín	Dvůr Králové	Dvůr Králové	Hodonín	Chomutov	Liberec	Liberec	Olomouc
evidencení zvířata	Praha	Bratislava	Brno	Děčín	Dvůr Králové	Dvůr Králové	Hodonín	Chomutov	Liberec	Liberec	Ostrava
animal records	Ing. Vladislav Benš	Ing. Vladislav Benš									Ústí n. L.
imrtváctví	Veškov	Veškov									
Dr. Ing. Radomír Habala	Ing. Ladislav Arály	Ing. Lída Mitterpachová	Roman Reliak	Ing. Jvo Šlamová	Ing. Jiří Debl	Ing. Zdenka Vávřavská	Miroslav Brmický	RNDr. Aleš Tománek	Antonín Mírzek	Jitka Králíková	Ing. Štýva Procházková
nourition	Olomouc	Bratislava	Brno	Děčín	Dvůr Králové	Hodonín	Chomutov	Jihlava	Praha	Olomouc	Olomouc
Mgr. Dr. Dana Hyáková	Ing. Libše Hladíková										
veterinární	MVDr. Michal Bešák	MVDr. Milan Kopsček	MVDr. S. Mazánek	MVDr. Jiří Váhalda	MVDr. Lukáš Povoláček	MVDr. Karel Mühlbauer	MVDr. Michal Honěský	MVDr. Vlad Jurek	MVDr. Lenka Chrástímová	MVDr. P. Gajdošík	MVDr. Jan Pokorný
veterinary	Praha	Bratislava	Brno	Dvůr Králové	Dvůr Králové	Hodonín	Jihlava	Liberec	Olomouc	Ostrava	Pízeň
vzdělávání a marketing	RNDr. Roman Kosed	Mgr. Štýva Procházková	Bc. Jana Hadová	Ing. Dagmar Floriánová	Ing. Tomáš Břejvíř	Jana Myslivečková	Bc. Radka Kubízková	Bc. Radka Kubízková	Mgr. Ivan Langr	Mgr. Luděk Richter	Mgr. Šárka Barabášová
education	Ostrava	Bojičice	Bratislava	Brno	Děčín	Dvůr Králové	Hodonín	Chomutov	Jihlava	Liberec	Ostrava
Mgr. Martin Kung	Ing. Věra Vilmová	Ing. Věra Vilmová									
ekonomiky	Ing. Miroslava Pškolová	Hana Dvořáková	Věra Věplachová	Ing. Zdeňka Šlamová	Hana Křečková	Jana Brodská	Ing. Milan Daneš	Ing. Jan Hüner	MVDr. E. Krejcar	MVDr. Lenka Chrástímová	MVDr. Jan Pokorný
economists	Brno	Kaňkova	Hodonín	Chomutov	Jihlava	Liberec	Ostrava	Olomouc	Olomouc	Praha	Pízeň
výstavby	Ing. Hana Vaclavková	Mauriz Kornel	Jan Hrdlička	Miroslav Janota	Vasil Týpáček	Ing. Petr Jirfka	Pavel Křibenský	Ing. Jan Hüner	MVDr. E. Krejcar	MVDr. Lenka Chrástímová	MVDr. Jan Pokorný
construction and maintenance	Brno	Hoplo	Bojičice	Brno	Děčín	Dvůr Králové	Chomutov	Olomouc	Ostrava	Praha	Pízeň
Mgr. Martin Kung	Ing. Rudolf Mikulský	Ing. Bohumil Souček	Jiří Kocík	Jiří Hanzlík	Ing. Dagmar Nešetřilová	Ing. Petr Jirfka	Pavel Křibenský	Ing. Jan Hüner	MVDr. E. Krejcar	MVDr. Lenka Chrástímová	MVDr. Jan Pokorný
transporty zvířat	Tomáš Kapic	Mgr. Martin Kung	Jiří Vítek	Zdeček Běta	Mgr. Jan Václav	Mgr. Jan Václav	Mgr. Jan Václav	Mgr. Jan Václav	Mgr. Jan Václav	Mgr. Jan Václav	Mgr. Jan Václav
transport	Praha	Bratislava	Brno	Dvůr Králové	Liberec	Liberec	Liberec	Liberec	Liberec	Liberec	Liberec

Konference a setkání

Conferences and Meetings

Výpis usnesení z 19. Valné hromady Unie českých a slovenských zoologických zahrad v Ohradě 28. 5. 2009

USNESENÍ 01/19/2009/VH

VH schvaluje: program jednání VH v Ohradě dne 28. 5. 2009

Jednohlasně

USNESENÍ 02/19/2009/VH

VH jmenuje: na návrh Rady UCSZ pana Ing. Vladimíra Šranka čestným členem UCSZ

Jednohlasně

USNESENÍ 03/19/2009/VH

VH bere na vědomí: zprávu o činnosti za uplynulé období

Jednohlasně

USNESENÍ 04/19/2009/VH

VH bere na vědomí: kontrolu a splnění Usnesení z Valné hromady v Ústí nad Labem 2008

Jednohlasně

USNESENÍ 05/19/2009/VH

VH bere na vědomí: revizní zprávu

Jednohlasně

USNESENÍ 06/19/2009/VH

VH bere na vědomí: zprávu a stavu financí a zdůvodnění záporného hospodářského výsledku

Jednohlasně

USNESENÍ 07/19/2009/VH

VH ukládá: řediteli kanceláře do příští VH spustit nové stránky unie. Pro letošní rok všichni ředitelé pošlou na adresu administrátora a v kopii řediteli kanceláře aktualizace stránek

Jednohlasně

USNESENÍ 08/19/2009/VH

VH souhlasí: s realizací leporela dle návrhu rady a členské zoo UCSZ si leporela objednájí
Ano 19, Z 1

USNESENÍ 09/19/2009/VH

VH souhlasí: s realizací pohlednic dle návrhu rady a členské zoo UCSZ si pohlednice objednájí
Jednohlasně

USNESENÍ 10/19/2009/VH

VH souhlasí: náklady na stravu a ubytování čestných členů na VH bude hradit hostitelská zahrada prostřednictvím zvýšení registračních poplatků.
Jednohlasně

USNESENÍ 11/19/2009/VH

VH snižuje: limit počtu stran z 10 na 7 na jednotlivou zahradu.
z 10 na 8 – ANO 3
z 10 na 7 – ANO 12
z 10 na 5 – ANO 8

USNESENÍ 12/19/2009/VH

VH souhlasí: aby stávající soutěž o ceny odchov roku byla plně v kompetenci UCSZ
Ano: 19, 1 Z

USNESENÍ 13/19/2009/VH

VH stanovuje: financování soutěže dle klíče placení členských příspěvků **a ukládá** P. Fejkovi připravit návrh rozpočtu a návrh nových kategorií pro soutěž do konce června 2009
Ano: 19, 1Z

USNESENÍ 14/19/2009/VH

VH bere na vědomí: zprávu z jarního zasedání Rady EAZA
Jednohlasně

USNESENÍ 15/19/2009/VH

VH ruší: Komisi pro nosorožce
Jednohlasně

USNESENÍ 16/19/2009/VH

VH odvolává: koordinátora Komise pro ochranu fauny ČR a SR Mgr. Ivana Kubáta
Jednohlasně

USNESENÍ 17/19/2009/VH

VH jmenuje: koordinátorku Komise pro vzácná plemena domácích zvířat MVDr. Danu Hylákovou – Zoop Vyškov
Jednohlasně

USNESENÍ 18/19/2009/VH

VH odvolává: koordinátora Komise pro gibony a lidoopy Ing. Zdeňku Jeřábkovou
a jmenuje koordinátorku této komise Mgr. Janu Kálnovou – Zoo Ostrava
Jednohlasně

USNESENÍ 19/19/2009/VH

VH bere na vědomí: informace o projektu „Kura Kura“ – želvy v ohrožení
Jednohlasně

USNESENÍ 20/19/2009/VH

VH schvaluje: individuální členství Dr. Ing. Radomíra Habáně
Ano: 19, Z1

USNESENÍ 21/19/2009/VH

VH souhlasí: aby servis rozšířené Rady UCSZ pro kolegy v Komisi pro zoo pokračoval
Ano: 19

USNESENÍ 22/19/2009/VH

VH zvolila: členy volební komise ve složení – I. Rabasová, E. Kočner, T. Kraus
Ano: 17, Z3

USNESENÍ 23/19/2009/VH

VH zvolila: Předsedkyni volební komise I. Rabasovou
Ano: 19, Z1

USNESENÍ 24/19/2009/VH

VH zvolila: Radu UCSZ ve složení:
M. Šavelová - 18
D. Nejedlo – 19
P. Čolas – 18
V. Jiroušek – 18
R. Habáň - 12

USNESENÍ 25/19/2009/VH

VH zvolila: prezidenta UCSZ:
V. Jiroušek – 19

USNESENÍ 26/19/2009/VH

VH zvolila: viceprezidenta UCSZ:

D. Nejedlo – 17

USNESENÍ 27/19/2009/VH

VH zvolila: Revizní komisi UCSZ ve složení:

K. Majerová 19

E. Kubíková 19

V. Pokorný 19

ANO

USNESENÍ 28/19/2009/VH

VH navrhuje: zástupce do Rady EAZA

D. Holečková – 17

V. Jiroušek – 19

M. Šavelová - 19

USNESENÍ 29/19/2009/VH

VH zvolila: přisedící rady pro hodnocení projektů ve složení Kubíková, Holečková:

Ano: 18

Z: 1

Foto zasedání Valné hromady UCSZ v Zoo Ohrada.

Annual General Meeting in Ohrada Zoo foto archiv UCSZ.

USNESENÍ 30/19/2009/VH

VH doporučuje: kandidáta na člena Komise pro zoo Ing. Elišku Kubíkovou:

Ano: 19

Z: 1

USNESENÍ 31/19/2009/VH

VH ukládá: Zasílat návrh rozpočtu v termínu stanoveném stanovami UCSZ všem členům

VH

Jednohlasně

USNESENÍ 32/19/2009/VH

VH ukládá radě unie předložit ve spolupráci s revizní komisí tři návrhy rozpočtu

Jednohlasně

USNESENÍ 33/19/2009/VH

VH neschvaluje rozpočet na rok 2009

Jednohlasně

USNESENÍ 34/19/2009/VH

VH schvaluje: návrh P. Fejka vyrobit vstupenky UCSZ a zisk z prodeje by byl příjmem

UCSZ

Jednohlasně

USNESENÍ 35/19/2009/VH

VH schvaluje: návrh na vytvoření Vstupenky pro čestné členy UCSZ na jméno čestného

člena

Jednohlasně

USNESENÍ 36/19/2009/VH

VH schvaluje: usnesení VH v Ohradě 2009

Ano: 18

Ne: 2

Různé

Various

Středoevropská asociace přátel (CEAF) ZOO v roce 2009

The CEAF in 2009

Dr. Dušan Kozel, dusan.kozel@ceaf.cz; www.ceaf.cz

V roce 2009 uplynulo již 10 let od ustanovující Valné hromady zakládajících členů Středoevropské asociace přátel ZOO (CEAF ZOO), která se konala v Zoo Ústí nad Labem.

CEAF ZOO sdružuje mladé lidi se zájmem o dění v zoologických zahradách, sběratele materiálů o zoo, milovníky přírody a mladých zoologů.

Hlavní činnost v roce 2009 byla zaměřena do 2 oblastí a to:

- 1) příprava a realizace Letní univerzity juniorů (LUJ)
- 2) oslavy 10. výročí vzniku CEAF ZOO

Krmení lemurů
Lemurs feeding

Dne 2. května 2009 se v ZOO Dvůr Králové na Labem, v dějišti LUI, uskutečnil celoasociační den CEAF ZOO. V tento den proběhlo i zasedání Rady CEAF ZOO, které mělo na programu vyhodnocení činnosti za rok 2008, přípravu LUI a akcí v rámci desátého výročí vzniku organizace. U budovy ředitelství jsme instalovali informační stánek a pro návštěvníky zahrady byl připraven kvíz o ceny a od přítomných členů se návštěvníci mohli dovědět o činnosti CEAF ZOO včetně připravované LUI.

Hlavní činností CEAF ZOO jsou LUI. Po 7 letech jsme se ve dnech 12. 7. - 22. 7. 2009 opět vrátili do zoo, ve které se uskutečnili první LUI naší organizace a to do ZOO Dvůr Králové nad Labem. Ubytování nebylo v Mostku, jak na to vzpomíná rada pamětníků, ale v LDT Velehádek, 8 km od zoo. První den přijely děti ze všech koutů naší republiky a první i ze zahraničí - se Slovenska. LUI slavnostně zahájil prezident CEAF a hlavní vedoucí Dušan KOZEL, který seznámil účastníky s podrobným programem v následujících dnech. Cestovatelka „Emilka Holubová“ v rámci celotáborové hry odeslala družstva na cestu za africkými zvířaty. V průběhu LUI děti absolvovaly celkem 6 celodenních návštěv v zoo, včetně noční prohlídky a safari. Při první celodenní návštěvě mezi účastníky zavítal i Ing. Miroslav Špráchal, zástupce ředitelky. Po jeho přivítání p. Ilona Kratochvílová seznámila účastníky juniorské univerzity s připraveným programem. Následovalo seznámení se zahradou, návštěva Darwinovy stanice, kde se účastníci LUI dostali poprvé do kontaktu se zvířaty a následně pomohli s krmením chovaných zvířat na stanici. V následujících dnech se o zvířata staraly sami děti pod vedením zkušených vedoucích. Účastníci LUI pomáhali zahradníkům a ošetřovatelům u šelem a surikat a starali se o dětskou zoo. Na účastníky čekalo jedno překvapení za druhým, dostali se do kontaktu se slony, které mohli i nakrmit drobnými pamlsky, za což jim sloni poděkovali hrou na foukací harmoniku. Největším zážitkem pro zkušenější účastníky však bylo setkání tvář v tvář s nosorožcem tuponosým. Poslední den pobytu v zoo byl zahájen návštěvou zázemí pavilonu vodní svět. Po shlédnutí pavilonu následovalo slavnostní předání adopčních listů. Poprvé v historii byla průběhu LUI adoptována dvě zvířata najednou a to adax nubijský a daman skalní. Adopční listy předal Zdeněk Čermák. Po předání adopčních listin nastal čas na instalování připravených výrobků z krabic pro zpestření krmení. Začalo se u levhartů a šimpanzů a po obědě skončili u lemurů. Po celou dobu byla přítomna i zooložka Ing. Zdenka Jeřábková. Po instalování děti sledovaly chování jednotlivých zvířat.

Poděkování za spolupráci při zajištění LUI 2009 patří:

- pracovníkům Zoologické zahrady ve Dvoře Králové, zejména p. Iloně Kratochvílové
- pracovníkům LDT Velehádek
- všem rodičům, kteří přispěli na odměny pro účastníky LUI 2009
- pracovníkům Restaurace u Lemura v zoo, kde jsme měli zabezpečené obědy při celodenním pobytu v zoo
- p. Vladimíru Hákoví, za zabezpečení autobusové dopravy
- všem vedoucím a instruktorům, kteří se podíleli na zdárném průběhu LUI 2009

V rámci oslav 10. výročí vzniku CEAF ZOO se dne 26. 9. 2009 v Zoo Ústí nad Labem uskutečnil sraz všech bývalých a současných členů a účastníků jednotlivých LUI. Prezident CEAF ZOO stručně zhodnotil první desetiletí v činnosti organizace. Letních univerzit juniorů se zúčastnilo celkem přes 500 dětí. Opakovaně byla LUI při těchto zoo: Ústí nad

Labem, Plzeň, Dvůr Králové na Labem a Zlín, a jednou v Zoo Liberec a Ostrava. Za celou dobu činnosti bylo provedeno celkem 16 adopcí v těchto zoo: Ústí nad Labem - 5, Plzeň - 3, Dvůr Králové - 2, Jihlava, Olomouc, Ostrava, Zlín, Praha a Košice. Celková částka věnovaná na adopce dosáhla 39.000,-Kč. V závěru oficiální části byla schválena LUJ pro rok 2010 a to začátkem srpna při Zoo Plzeň.

Po slavnostní části byla provedena 16 adopce a to samičky muntzaka malého, kterou přítomní pojmenovali „Máša“. V druhé části setkání účastníci oslav absolvovali za doprovodu Věrky Vrabcové a Romana Nešetřila společnou prohlídku celé zoo.

V roce 10. výročí vzniku CEAF pokračoval i v organizování jednodenních výletů do vybraných zahrad. Nadále probíhala i pravidelná úprava internetových stránek www.ceaf.cz. Ke shlédnutí je zde fotogalerie a podrobný popis z uplynulých LUJ, celosociálních dnů, informace o připravovaných akcích, novinky z dění v zahradách a reportáže členů z návštěv jednotlivých zoo.

Kontakty:

Prezident CEAF ZOO:

Dr. Dušan KOZEL - Kroměříž; e.mail: dusan.kozel@ceaf.cz

Viceprezidenti:

Mgr. Martin VOBRUBA – Plzeň; e.mail: vobruba@zoo.plzen-city.cz

Ing. Věra VRABCOVÁ – Ústí nad Labem; e.mail: propagace@zoousti.cz

Rada:

Radek KŇAVA – Pardubice; e.mail: info@ceaf.cz

Eva KRÁSOVÁ – Praha; e.mail: ceaf-zoo@klikni.cz

Ondřej SÁGNER – Jihlava; e.mail: orix@email.cz

Summary:

In 2009, it has been 10 years since the founding general meeting of members of the Central European Association of Friends of ZOO Friends (CEAF ZOO) held in the zoo of Ústí nad Labem.

CEAF ZOO associates young people interested in events happening in zoological gardens, collectors of zoo materials, fans of the nature and young zoologists.

The main activities in 2009 focused on 2 areas:

1) preparation and organization of the Juniors' Summer University (Letní univerzita juniorů – LUJ)

2) celebration of the 10th anniversary of CEAF ZOO

An association-wide day of CEAF ZOO has been held On 2 May 2009, in the Zoo of Dvůr Králové nad Labem, the venue of LUJ. The same day also saw a meeting of the CEAF ZOO Council, with agenda concerning evaluation of activities in the year 2008, preparations of the Summer University and events to be held at the occasion of the organization's tenth anniversary. We have installed an info kiosk at the management building and prepared

a quiz for prizes for visitors to the garden. Our members were available to inform visitors about activities of CEAF ZOO, including the prepared Summer University.

The Summer Universities are the main activity of CEAF ZOO. After 7 years, between 12 and 22 July 2009 we returned to the Zoo of Dvůr Králové nad Labem, the venue of the first Summer University of our organization. Accommodation was not provided in Mostek, as many remembered it from the first time, but in LDT Velehrádek, 8km from the zoo. On the first day we have welcomed children from all over the Czech Republic and from abroad as well – from Slovakia. The Summer University has been kicked off at a ceremony hosted by the President of CEAF and head coach Dušan KOZEL, who informed the participants about the detailed programme for the upcoming days. In a game for all, our traveller “Emily Holub” was sending teams out for a journey after the animals of Africa. During the Summer University the children have spent 6 full days in the zoo, including one night tour and a safari tour. On the first day in the zoo, the participants enjoyed presence of the deputy director Ing. Miroslav Špráchal. After welcoming him, Ms. Ilona Kratochvilová informed the participants about the prepared programme. Information about the garden, visit to the Darwin station, where LUJ members got in first touch with the animals, followed and later the children helped feeding the animals kept at the station. During the next days, the children took care of the animals on their own, supervised by experienced coaches. Participants of the Summer University helped gardeners and zoo men with the carnivores and meerkats and took care of the children zoo. The children experienced one surprise after another, got in contact with elephants, to which they had the chance to give small treats, for which the elephants played them some harmonica music. However, perhaps the biggest attraction for the more experienced participants was meeting a rhinoceros face to face. The last day of the zoo stay started with a visit to the background facilities of the water world pavilion. After seeing the pavilion, a ceremony for awarding adoption certificates has been held. For the first time in history of the Summer Universities, two animals have been adopted at once an addax and a rock hyrax. The adoption certificates have been handed over by Zdeněk Čermák. After handing over the adoption certificates, we continued with installing prepared paperboard products for more attractive feeding. We started with leopards and chimpanzees and ended at lemurs by lunch. The action was also attended by zoologist Ing. Zdenka Jeřábková. After completing the installations, the children observed behaviour of the animals.

Our thanks for cooperation in organizing the Juniors’ Summer University 2009 go to:

- the staff of the zoo garden in Dvůr Králové, particularly Ms. Ilona Kratochvilová
- the staff of LDT Velehrádek
- all parents who donated for the prizes for LUJ 2009 participants
- the staff of the restaurant “u Lemura” at the zoo, providing us with lunches on all-day stays in the zoo
- Mr. Vladimír Hák for providing bus transport
- all coaches and instructors participating in the successful course of the Juniors’ Summer University 2009

As part of celebrating the 10th anniversary of CEAF ZOO, the zoo of Ústí nad Labem hosted a reunion of all former and current members and participants of the past Summer Universities on 26 September 2009. The President of CEAF ZOO briefly evaluated the first

decade of the organization's activities. More than 500 children in total took part in the Juniors' Summer Universities. The Universities have been held repeatedly in the following zoos: Ústí nad Labem, Plzeň, Dvůr Králové nad Labem and Zlín, once in Zoo Liberec and once in Ostrava. During the ten years of activities of the organization, a total of 16 adoptions took place in these zoos: Ústí nad Labem - 5, Plzeň - 3, Dvůr Králové - 2, Jihlava, Olomouc, Ostrava, Zlín, Prague and Košice. The total amount donated for adoptions amounted to CZK 39,000. At the end of the official part of the ceremony, the Summer University 2010 has been approved and scheduled at the beginning of August at the zoo of Plzeň.

The ceremonial part was followed by the 16th adoption, the adoption of a female muntjac that the attending named „Máša“. In the second part of the meeting, all the people went for a tour through the zoo, accompanied by Věrka Vrabcová and Roman Nešetřil.

In the year of its 10th anniversary, CEAF also continued in organizing one-day trips to selected gardens. The association's internet site www.ceaf.cz has been updated on a regular basis. It also offers a gallery of photos and a detailed description of the past Summer Universities, all-association days, information about future events, news from the life of zoo gardens and comments of the association's members on their visits to zoo gardens.

Vypuštění samců osla somálského v Džibutsku

Release of males African Wild Ass in Djibouti

Koncem března 2009 byla završena několikaletá snaha beauvalské zoo a francouzského veterináře Bertranda Lafrance o návrat oslů somálských (*Equus africanus somaliensis*) do Džibutsku, tedy země, kam tento druh svým výskytem historicky patří, ale byl zde ve čtyřicátých letech minulého století vyhuben. Lafrance v Džibutsku žije a vlastní cca 30 ha pozemků, kde na zhruba polovině provozuje chovné centrum DECAN pro gepardy (*Acinonyx jubatus*) a želvy a zároveň útulek pro zraněná či jinak handicapovaná zvířata místní fauny. Druhou část poskytl pro účely realizace ambiciozního projektu návratu druhů, které v Džibutsku v minulosti podlely civilizačním tlakům, a sám se v něm aktivně angažoval. Po zdoluhavých jednáních a vyřizování nutné administrativy se projekt v první dubnové dny roku 2009 mohl konečně uskutečnit. EEP komisi vybraní osli z evropských chovů, kteří museli být na žádost autorit z IUCN bez výjimky vykastrováni, byli svezeni na pařížské letiště a přímým letem odcestovali do rezervace DECAN.

Projektu se zúčastnila i Zoo Liberec. Do Džibutsku poslala dva osly (Shaq a Bovu), ostatní přibylí ze Zoo Chemnitz, Gdaňsk a Beauval a s nimi bylo transportováno několik dalších zástupců zebek Grévyho a přimorožců bejsa. Na místě určeném pro jejich následující život

Vypuštění samců osla somálského v Džibutsku.
Release of males African Wild Ass in Djibouti.
Foto: Eric Bairrao Ruivo

vybudovali zaměstnanci DECANu jednoduché přístřešky a separační ohrady, celá plocha byla potom oplocena promyšleným a vyzkoušeným systémem několika typů zábran tak, aby se žádný z jedinců nedostal ven nebo nebyl ohrožován z prostoru vně rezervace. Kvůli dokonalému navození původních podmínek byly před přiletem a introdukcí zvířat z evropských zoo dokonce odstraněny všechny nepůvodní invazivní druhy rostlin. Po prvním dnu stráveném v oddělených boxech byli osli vypuštěni do ohrad a následně do prostoru džibutského buše v rezervaci (spolu s nimi samozřejmě i přimorožci a zebry). V současnosti jsou všichni v pořádku aklimatizováni, využívají celou plochu rezervace, jsou pouze přikrmováni a napájeni na několika pečlivě vybraných místech.

Celý projekt měl původně ambice stát se reintrodukčním. První odhad počtu zvířat, jimiž měla být rezervace naplněna, byl výrazně vyšší s předpokladem, že po aklimatizaci a dokonalém zmonitorování dostupnosti místních potravních zdrojů budou vypuštěna do okolní přírody. Vedení Equid TAGU při IUCN však vyjádřilo přání vrátit Džibutsku osly repatriací (přirozeným rozšířením) ze sousední Etiopie a geneticky nemíchat původní populaci se zvířaty ze zajetí. Lze ale říci, že je celý projekt prvním krokem k návratu původních ztracených druhů do Džibutsku, a to krokem místní politickou reprezentací, veřejností i médií více než pozitivně vnímaným a nadšeně přijatým.

Bc. Luboš Melichar
vedoucí zoologického oddělení Zoo Liberec

Summary:

The end of March 2009 saw the successful completion of Beauval Zoo ,s and the vet Bertrand Lafrance's prolonged attempt to return African Wild Ass (Equus africanus somaliensis) to Djibouti, the country which this species historically belongs to, and from which it was eradicated from, back in the 1940s.

Lafrance lives in Djibouti and owns about 30 hectares of land there. Approximately half of this land is taken up by a breeding centre ,DECAN' for cheetahs (Acinonyx jubatus) and tortoises and by a shelter for injured or otherwise disabled animals of the local fauna. Lafrance has used the other half of the land to realise an ambitious project to return those species which in the past suffered from and succumbed to pressures from an encroaching human population in Djibouti, back into their natural habitat. He has also actively committed himself to these activities.

After prolonged discussions and dealing with all the necessary administrative work, the project could finally be carried out in the first days of April 2009. The asses from European rearing selected by the EEP committee, and which were all castrated as requested by the authorities of IUCN, were transported to Paris airport and travelled directly to the DECAN sanctuary.

Liberec Zoo also participated in this project by sending two asses (Shaq and Bovu) to Djibouti , the others came from Chemnitz, Gdansk and Beauval. Transported together with these asses, were also several examples of Grevy's Zebra and Beisa Oryx. DECAN staff built simple shelters and division fences at the places where these animals are supposed to live out their future lives. The whole area was then fenced off with an elaborate and well proven system of several bars to prevent any of the animals from escaping and also

from being endangered from outside predators. In order to perfectly re-create original conditions, all unoriginal invasive types of plants had been removed before the arrival and introduction of the animals from European Zoos. After the first day, which the donkeys spent in separated boxes, they were released into the enclosures and later into the area of Djibouti bush in the sanctuary (together with the oryx and zebras).

Currently, all animals have acclimatized well, they use the whole area of the sanctuary, and are only partly fed and watered at several carefully chosen places.

Originally, the project's ambition was the re-introduction of the species back to the wild in its natural habitat. The first estimated number of animals, which should have been sent to the reservation, was considerably higher with the assumption that, after their acclimatization and proper monitoring of the availability of the local food resources, they would be released into the surrounding natural habitat. However, the board of Equid TAGU under IUCN expressed their wish to get the donkeys back to Djibouti by repatriation (natural expending) from the neighbouring Ethiopia and not to genetically mix the original population with animals from captivity. We can still say, though, that the whole project is the first step in returning to the wild, an indigenous species, that had been lost to Djibouti. This step has been more than positively perceived and enthusiastically accepted by local politicians, the public and the media.

Reintrodukce orlosupa bradatého 2009

Re-introduction of Bearded Vulture 2009

Liberecký pár orlosupů bradatých (*Gypaetus barbatus*) byl až do roku 2006 nadstandardně spolehlivý a v odchovu mláďat velmi produktivní (každý rok se dařilo úspěšně odchovat 2 mláďata, což je u tohoto druhu ojedinělé). V sezóně 2006 - 2007 (orlosupi snáší vajíčka koncem prosince a mládě se líhne po necelých 2 měsících inkubace až v následujícím roce) ale začaly první problémy a první z mláďat uhynulo při líhnutí. Následující sezónu ptáci snesli dokonce 2 neoplozené snůšky a poprvé od roku 2001 v Zoo Liberec neodchovali žádné mládě.

Sezóna 2008 – 2009 však začala slibně, protože ptáci snesli 2 oplozená vejce (14. 12. a 28. 12. 2008). Vše probíhalo bez problému až do líhnutí prvního mláděte. Vzhledem k tomu, že orlosup bradatý patří mezi druhy, u nichž se objevuje tzv. kainismus (starší mládě zabije mladší a 2. vejce je pouze pojistkou, kdyby první bylo neoplozené či odumřelo, jinak je z hnízda odstraněno) bylo nutné první vejce líhnout uměle v líhni. Bohužel bylo mládě špatně vyvinuté a uhynulo. Rozhodli jsme se proto už dále nezasahovat páru orlosupů do hnízdění a nechat vše tzv. na přírodě. A netrpělivě jsme čekali, co se bude dít.

20. 2. 2009 se k naší radosti úspěšně vylíhlo mládě a rodiče se o něj od začátku perfektně starali. Mezitím, co mládě nerušeně rostlo a užívalo si jejich péče, koordinátor evropského chovu orlosupa bradatého rozhodl, že bude vypuštěno ve španělské Andalusii. Ihned začaly přípravy celé akce. Nejprve bylo třeba zjistit pohlaví mláděte, což je spolehlivě možné pouze metodou DNA (z odebrané krve). Vzhledem k tomu, že orlosup bradatý je kriticky ohroženým druhem evropské přírody, bylo také nutné začít mládě mikročipem a vystavit mnoho nutných dokumentů.

Letenky z Vídně do Malagy pro mladou samičku a dva její průvodce ze Zoo Liberec (zoolog Ing. Jan Hanel a chovatel Jan Rejlek) byly rezervovány na ráno 18. 5. Na cestu z Liberce jsme proto se vydali již o den dříve, a protože vlastní vypuštění se uskutečnilo až 22. 5., byla to pro orlosupa tvrdá zkouška. Během cesty byla rovněž provedena různá vyšetření, která měla potvrdit zdraví potenciálně vypuštěného jedince.

Několik dní po vlastním vypuštění do volné přírody Fátimu (tak bylo liberecké mládě pokřtěno během slavnostního vypouštění) pokousala liška nebo toulavý pes. Vyhubení orlosupa bradatého (dravec ve 20. století zmizel prakticky z celé Evropy, zůstala pouze pyrenejská populace) je paradoxně způsobováno otrávenými návnadami, jež používají místní pastevci na trávení toulavých psů a lišek, kteří jim zabíjejí jehňata. Použití otrávených návnad je zakázáno, ale jak ukazuje mimo jiné i případ liberecké samičky, celý problém není úplně vyřešen. Fátima byla dopravena na specializovanou veterinární kliniku, kde vyšetření našťásti ukázalo, že zranění není příliš vážné, a po necelých dvou týdnech byla znovu úspěšně vypuštěna.

Všichni reintrodukovaní orlosupí jsou přesně monitorováni pomocí satelitní vysílačky. Sledování Fátimy ukázalo, že se bez problémů adaptovala na nové prostředí a prozatím vše zvládá velmi dobře. Hlavní cíl vypouštění je vytvořit novou životaschopnou populaci orlosupů bradatých v evropské přírodě. Orlosup bradatý pohlavně dospívá až po deseti letech, to znamená, že (nejen) Fátimu čeká ještě dlouhá cesta ke svému vlastnímu mláděti, jež vyroste v prostředí, kde žili i její předci.

Ing. Jan Hanel
zoolog Zoo Liberec

Summary:

The Liberec pair of Bearded Vulture had been up to 2006 extremely reliable and very productive in breeding new chicks (2 chicks were reared every year, which is very rare with this species). However, the 2006 – 2007 season brought with it the first real problems and the first of the chicks died during incubation (vultures lay eggs towards the end of December and chicks are hatched after nearly 2 months of incubation in the following year). In the following season, the birds laid only 2 unfertilized eggs and for the first time since 2001 did not breed any chicks.

The start of the 2008 – 2009 breeding season looked promising as the birds laid 2 fertilized eggs (on 14 Dec and 28 Dec 2008). All process ran smoothly until the hatching of the first chick. Regarding the fact that Bearded Vulture belongs among the species which are known for so-called 'cainism' (i.e. the older chick kills the younger one and the second egg works as a safety net in case the first egg is not fertilized or dies, otherwise it is removed from the nest), it was necessary to incubate the first egg artificially in an incubator. Unfortunately, the chick was badly developed and died. Therefore we decided not to interfere with the vulture pair during their hatching and we let nature take its course. Needless to say, we were impatiently waiting for what was to come.

To our endless joy, the chick successfully hatched on 20 February 2009 and the parents looked after it flawlessly from the very beginning. While the little vulture was growing up and was enjoying its parents' care, the co-ordinator of the European rearing of Bearded

Vulture decided to release this chick into Spanish Andalusia. The preparation for the whole action commenced immediately. The first step was to find out the sex of the baby, where only a DNA test (test of a blood sample) can give a reliable result. With regard to the fact that Bearded Vulture is a critically endangered species of European nature, it was also essential to mark the chick with a microchip and prepare and issue a lot of necessary documents.

Flight tickets from Vienna to Malaga were booked for 18 May in the morning for the young female vulture and her two guides from Liberec Zoo – a zoologist, Ing. Jan Hanel and a zookeeper, Jan Rejlek. We set off one day earlier and because the release itself took place on 22 May, the whole event was a tough task for the young bird. During the journey, several examinations were taken to confirm the good health of the potential release specimen.

A few days after the release into the wild, Fatima, which is the name given to this Liberec chick during the ceremonial release, was bitten by a fox or a wild dog. The eradication of Bearded Vulture (this bird of prey all but disappeared from the whole of Europe in the 20th century, with only the Pyrenean population surviving) has, paradoxically, been caused by poisoned baits, which are used by local shepherds to poison wild dogs and foxes, which kill their lambs. Although their usage is banned, it is not only the case of the Liberec vulture female which goes to prove that the whole problem has not yet been successfully resolved. Fatima was transported to a specialized veterinary clinic, where examinations showed that the injury was not serious and she was re-released back into the wild about two weeks later.

All re-introduced vultures are closely monitored with a satellite transmitter. The follow up of Fatima shows that she has become accustomed to her new habitat without any problems and is coping with everything very well. The main aim of the releases is to create a new viable population of Bearded Vulture in European wildlife. Bearded Vulture becomes sexually mature at ten years of age and that means that (not only) Fatima is embarking on a long journey to having her own chicks, which will grow up in the environment where her ancestors lived.

Repatriace supa hnědého a orlosupa bradatého *Repatriation of Cinereous vulture and Bearded vulture*

V roce 2009 se v Zoo Ostrava podařilo odchovat mláďata hned dvou druhů velkých dravců. V obou případech to bylo poprvé v rámci naší zoo a v obou případech (jak u supa hnědého, tak i u orlosupa bradatého) jsme se zapojili do repatričních projektů. Obě mláďata tak pomohla znovu osídlit své původní prostředí ve francouzských horách.

Pro člověka nepředstavují tyto ptáci žádnou potravní či jinou konkurenci. Nejsou lovci a neohrožují ani domácí zvířata. Naopak odstraňováním (pojídáním) těl uhynulých obratlovců vykazují přírodě a vlastně i člověku neocenitelnou službu. O to méně je dnes pochopitelné, proč byli člověkem pronásledováni a postupně na většině míst v Evropě vyhubeni.

Orlosup bradatý (*Gypaetus barbatus*) obývá ostrůvkovitě horské a vysokohorské oblasti Afriky, střední Asie, jižní Evropy a znovu také Alpy. V minulosti byl tento impozantní

dravec právě zde, v Alpách, člověkem vyhuben. Poslední zástřel je datován z roku 1913. V roce 1978 byl zahájen mezinárodní projekt „Návrat orlosupa bradatého do Alp“, do kterého jsou zapojeny nejen evropské zoologické zahrady, včetně ostravské, ale také správy národních parků v Alpách, Světový fond na ochranu přírody (WWF) a také speciální chovné stanice. První orlosupi byli do volnosti vypuštěni na území Rakouska v roce 1986, tedy po 8 letech příprav. K prvnímu úspěšnému vyvedení mláďat v přírodě však došlo až po 11 letech, což svědčí o tom, jak dlouhá a náročná je náprava předchozích činů člověka! Dnes v oblasti Alp volně žije asi 120 - 130 ptáků. Na území Rakouska, Švýcarska, Francie a Itálie dnes orlosupi již pravidelně hnízdí a doposud zde bylo úspěšně vyvedeno na 40 mláďat.

Sup hnědý (*Aegypius monachus*) obývá horská pásma až do výšky 4000 m n. m. v Asii, v Evropě přežil jen v horách Pyrenejského poloostrova. Vzácně zalétá ale i do střední Evropy. Tak jako u řady jiných dravců, došlo také u supa hnědého k výraznému poklesu populace ve volné přírodě a nyní je tento druh v Červeném seznamu (IUCN Red List of Threatened Species) klasifikován jako blízko ohrožení (Near Threatened). Rovněž pro supy hnědé existuje úspěšně běžící repatriační projekt návratu tohoto majestátního dravce do vybraných lokalit v Evropě, konkrétně ve Francii a na ostrově Mallorca, do kterého se svým letošním odchovem zapojila i ostravská zoo. Na ostrově Mallorca byla populace v roce 1980 tvořena posledními 20 ptáky, ale díky jejímu posílení jedinci odchovanými v lidské péči vzrostla na současných 70 ptáků. Ve Francii, kde byl sup hnědý vyhuben, byl zahájen repatriační program v roce 1992. V roce 1997 došlo k prvnímu hnízdění vypuštěných ptáků.

V případě obou mláďat koordinátor Evropského záchovného programu (EEP) orlosupa bradatého Hans Frey (Vienna Breeding Unit) i koordinátorka EEP supa hnědého Marleen Huyghe (Wild Animal Park Planckendael) nakonec po konzultacích se zoology Zoo Ostrava doporučili jejich vypuštění do přírody francouzských hor. Samička orlosupa pojmenovaná Condamine byla vypuštěna v Národním parku Mercantour, sameček supa jménem Franc byl vypuštěn v oblasti Verdonského kaňonu.

Mláďata byla převezena do Francie v transportním boxu v osobním automobilu (orlosup - odjezd 3. června 2009, sup - odjezd 9. září 2009). Ostravského orlosupa na místě čekala celá delegace v čele s francouzskou ministryní životního prostředí a monackým knížetem Albertem, pod jehož patronací (Nadace knížete Alberta II.) celá akce probíhala. Osobně mládě pokřtil jménem Condamine. Jméno supa Franc (znamená francouzsky svobodný, volný) bylo vybráno na základě ankety, kterou Zoo Ostrava vyhlásila u příležitosti plánovaného vypuštění ostravského supa z rozletové voliery.

Mládě orlosupa bylo převezeno do NP Mercantour a bylo vyneseno na těžko přístupnou skalní římsu (ochrana před predátory) v nadmořské výšce 1800 metrů na zádech ve speciální bedně s popruhy (poslední několikasetmetrový strmý úsek měl tu čest mládě vynášet ředitel Zoo Ostrava). Na skalní římsě bylo ostravské mládě posazeno společně s dalším přibližně stejně starým mládětem odchovaným v záchraném centru v Horním Savojsku do ovčí vlnou vystlaného hnízda. Většinou se do hnízda vkládají mláďata dvě, byť orlosupi odchovávají pouze jedno mládě (obvyklý je kainismus). Důvodem je to, že mláďata se necítí bez rodičů tak opuštěna, navzájem se motivují a i po vylétnutí z hnízda se po určitou dobu zdržují pospolu. Mláďata zde jsou krmena, monitorována a sledována,

ale jinak ponechána svému osudu. Asi po čtrnácti dnech si mládřata toto místo zafixují jako své hnízdo a okolí si vštípí jako svůj nový domov. Po vylétnutí z hnízda se ještě několik měsíců poblíž přikrmují člověkem, pak už jsou ale schopna najít si dostatek potravy sama. Condamine vylétla poprvé 25. června, ve věku 116 dnů a let trval 10 vteřin. Vylétla 21 dní po dovozu do NP a seznamování se s okolím. K opuštění hnízda musela být motivována ukončením krmení na hnízdě – po 6-ti dnech hladovky slétla za potravou mimo hnízdo. Tato metoda vypouštění tedy spočívá v odebrání obvykle dvou různých mládřat z hnízd rodičů ještě před vylétnutím a jejich společným umístění na improvizované hnízdo v domovině dravce.

Mládě supa hnědého bylo převezeno do oblasti Verdonského kaňonu a bylo vypuštěno do přípravné vypouštěcí rozletové voliéry společně s dalším mládětem odchovaným v Zoo Bochum. Podobně jakou u orlosupů i v tomto případě byli supi krmeni, sledováni, seznamovali se s okolím a během rozlétávání tak u nich došlo ke vštípení nového domova. V oblasti Verdonského kaňonu žije slibná populace supů bělohlavých a také nově vytvořená populace supů hnědých, kterou ostravské mládě posílilo. Všichni supi však zde žijí jen s podporou ochránců přírody, kteří supy trvale krmí. Tím je na druhou stranu umožněna od počátku nově vypouštěným supům socializace – už před vypuštěním z voliéry mohou mladí jedinci sledovat početné volně žijící supy, krmené v blízkosti voliéry. Platí totiž, že zatímco orlosupi jsou v hnízdním období teritoriální, supi hnědí žijí polokoloniálně (a supi

Mládě supa hnědého bylo vypuštěno v oblasti Verdonského kaňonu.“
„The male of *Cinereous vulture* was released in the Verdon canyon.“
Foto: archiv zoo Ostrava

bělohaví koloniálně). Oba supi hnědí byli z voliéry vypuštěni 18. října 2009, tedy po více než měsíci seznamování se a rozlétávání po dovozu do kaňonu. Tato metoda vypouštění tedy spočívá v odebrání obvykle více různých mláďat od rodičů až po jejich vylétnutí, jejich společném umístění v rozletové voliěře a po aklimatizaci ve vypuštění ptáků z voliéry.

Po vylétnutí se samozřejmě ptáci dál sledují. Za tímto účelem se dobře označí kroužkem a mikročipem pro rozpoznání zblízka a odbarvením vybraných letek nebo ocasních peroxidem, což je při letu ptáků zespodu dobře viditelné. Ideální je také aplikace vysílačky. Ta umožní zachytit signál na vzdálenost mnoha kilometrů. Moderní vysílačky jsou lehounké a miniaturní, takže ptáky nijak neomezí.

Tento chovatelský, ale také organizační úspěch naší zoo je ve svém důsledku pro všechny zoologické zahrady mimořádnou událostí. Je to jasný signál veřejnosti, podobně jako v případě jiných repatriačních projektů, jako je kůň převalského, zubr evropský a mnoho dalších. Jde o názornou ukázkou toho, že pokud napravíme své chyby z minulosti, může se příroda lokálně zotavit a může být i nadále přírodním i kulturním dědictvím pro příští generace.

Mgr. Jiří Novák
Zoo Ostrava
novak@zoo-ostrava.cz

Summary:

Two offspring of big birds of prey were reared in Ostrava Zoo in 2009 - Cinereous vulture and Bearded vulture. For both of the birds we received recommendation from the EEP coordinators to release the birds into the wild, both into French Alps. The female of Bearded vulture called Condamine was released in the National Park Mercantour in June. The male of Cinereous vulture called Franc was released in the Verdon canyon in October.

Tato publikace byla vydána v Jihlavě nákladem 2000 ks výtisku v květnu 2010
This publication was published in Jihlava in 2000 copies in May 2010

Texty neprošly jazykovou korekturou a zodpovídají za ně autoři.